MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN DOLJ
CASA CORPULUI DIDACTIC DOLJ
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT „PITICOT” CRAIOVA

DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL ROMÂNESC

Lucrările Simpozionului Internațional „De la tradițional la modern în învățământ”, din 6 noiembrie 2025

Nr. 8 / 2025

ISSN: 2668-0378
ISSN-L: 2668-0378

GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT „PITICOT” CRAIOVA

DE LA TRADIȚIONAL LA *MODERN* ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL ROMÂNESC

Lucrările Simpozionului Internațional
„De la tradițional la modern în învățământ”,
din 6 noiembrie 2025

Nr. 8 / 2025

Craiova, 2025

Coordinatori:
Niculeanu Florentina
Ciuperceanu Mihaela Corina
Duculescu Irina Mihaela

Redactor-șef:
Niculeanu Florentina

Revista conține lucrările prezentate de cadrele didactice participante la Simpozionul Internaţional *DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT*, cuprins în CALENDARUL ACTIVITĂŢILOR METODICO-ŞTIINŢIFICE ŞI PSIHOPEDAGOGICE DESFĂŞURATE LA NIVEL JUDEŢEAN/INTERJUDEŢEAN/ NAŢIONAL/INTERNAŢIONAL ÎN ANUL ŞCOLAR 2025-2026 ÎN JUDEŢUL DOLJ, poziţia 3.

Responsabilitatea pentru conținutul articolelor publicate revine în exclusivitate autorilor.

Editura-Tipografia GRAFIX, România
Aleea 3 Popova, nr. 9, Craiova, Dolj
Tel.: 0763 356 496
edituragrafix@gmail.com

ISSN: 2668-0378
ISSN-L: 2668-0378

PROIECT EDUCATIV „VALIZA VERDE”

Daniela-Hermina ALBOIU

TITLUL PROIECTULUI : "Valiza Verde"

TIPUL DE PROIECT: Local

DOMENIUL ŞI TIPUL DE EDUCAŢIE ÎN CARE SE ÎNCADREAZĂ
DOMENIUL OM SI SOCIETATE – EDUCAȚIE ECOLOGICĂ

REZUMATUL PROIECTULUI:

Educaţia pentru mediu are scopul de a îmbunătăți calitatea vieții prin cunoștințele, dar mai ales prin motivațiile pe care le oferă, pentru a acorda mediului atenția și îngrijirea necesară. Dovada că protecția mediului reprezintă o prioritate pentru țările Uniunii Europene este faptul că în chiar tratatul de bază al Comunității Europene, în articolul 2 din secțiunea principiilor de bază, se stipulează că rolul UE este acela de a promova un nivel înalt de protecție și îmbunătățire a mediului. Realizarea activităților de către copii alături de cadrele didactice, părinți și de alți membri ai comunității, este o modalitate eficientă de a face în mod conștient educație ecologică prin care se pot rezolva o parte dintre problemele mediului. Din acest motiv, am considerat necesară derularea acestui proiect, în vederea dezvoltării în rândul copiilor a spiritului ecologic. Cu siguranță școlii îi revine sarcina de a forma copiilor o atitudine conștientă și responsabilă față de mediu. Prin realizarea acestui proiect dorim să se dezvolte spiritul de inițiativă, comunicare și să aibă loc un schimb de bune practici în vederea formării unei educații demne de cetațean european.

CALENDARUL ACTIVITĂŢILOR:

- ”Selectăm, reciclăm, produse ECO noi realizăm” – activitate practică de confecționare de produse din materiale reciclabile
- ”Expoziție/Paradă” – produse ECO

ARGUMENT:

Pornind de la ceea ce susținea Albert Einstein și anume „dacă dorim să continuăm a trăi pe această planetă, este nevoie de o schimbare de atitudine”. La adulți este mai complicată o schimbare de atitudine însă vârsta copilăriei este cea mai propice pentru a putea produce o schimbare. Educația ecologică își va atinge scopul atunci când preșcolarii de astăzi – adulții de mâine vor înțelege necesitatea ocrotirii naturii astfel devenind factori activi în acțiunea de conciliere a omului cu natura. Ne-am propus ca prin acest proiect de parteneriat să realizăm activități de educaţie ecologică prin

care să cultivăm interesul şi dragostea preşcolarilor pentru lumea înconjurătoare, pentru protejarea mediului. Totodată urmăreşte responsabilizarea preşcolarilor faţă de importanţa protejării mediului înconjurător, conturarea deprinderilor şi a atitudinilor de a preţui şi respecta mediul prin comportamente civilizate, dar şi sensibilizarea cetăţenilor privind importanţa mediului înconjurător.

SCOP:

- Formarea și exersarea unor deprinderi de îngrijire și ocrotire a mediului înconjurător, în vederea educării unei atitudini pozitive față de acestea precum și educarea capacității de a exprima mesaje ecologice prin diverse tehnici specifice abilităților practice și plastice.

OBIECTIVE:

- Să-și exprime atitudinea pozitivă față de natură prin activități artistice, plastice;
- Să acționeze în sensul colectării selective și depozitării controlate a materialelor refolosibile;
- Identificarea activităților de reciclare a mediului înconjurător;
- Stabilirea importanței reciclării și reutilizării a unor obiecte de îmbrăcăminte
- Să amenajeze o expoziție cu produsele realizate.

BENEFICIILE RECICLĂRII PENTRU MEDIU

- Beneficiile reciclării sunt multiple și este foarte important ca fiecare dintre noi să înțeleagă impactul reciclării atât asupra mediului înconjurător, Printre beneficiile reciclării pentru mediu se numără:
- prin reciclare se diminuează considerabil depunerea deșeurilor care nu numai că poluează mediul înconjurător, dar și afectează sănătatea celor care locuiesc in preajma lor;
- reciclând, se reduc poluanții eliberați de obicei în apă și aer prin depunerea deșeurilor la gropile de gunoi;
- reciclarea ajută la economisirea consumului de energie;
- prin reciclare se conserva resursele naturale ale Pământului.

GRUP ŢINŢĂ:

- Prescolarii de la Grădinţa cu P.P. „Floare albastră” Craiova

BENEFICIARI DIRECȚI: preșcolarii cărora li se adreseaza proiectul;
BENEFICIARI INDIRECȚI: cadrele didactice, parintii, personal nedidactic auxiliar.
DURATA: O ZI
DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII:

- Prezentarea proiectului copiilor și părinților.
- Stabilirea activităților, distribuirea sarcinilor.
- Confecționarea/înfrumusețarea unor obiecte de către copii sub îndrumarea cadrelor didactice;
- Discuții libere despre activitățile de reciclare;
- Expozitie/Parada pentru prezentarea lucrărilor realizate;
- Încheierea activității: acordarea de diplome de participare copiilor; concluzii în urma desfășurării activității

Data:
REZULTATE AŞTEPTATE:

- album foto cu fotografii ce surprind momente din timpul desfăşurării acţiunilor.
- raportul activității

RESURSE UMANE

- Preșcolari
- Cadrele didactice
- Parinții preșcolarilor

LOCUL DE DESFĂŞURARE: Grădinița cu P.P. ”Floare albastră” Craiova

MONITORIZAREA ŞI EVALUAREA REZULTATELOR:

➢ Se va urmări atent buna desfăşurare a acţiunilor propuse, evaluarea facându-se prin realizarea unui album cu fotografii ce surprind momente din timpul desfăşurării acţiunilor;

BUGETUL PROIECTULUI: autofinanțare

BIBLIOGRAFIE:

1. Hopkins, C., & McKeown, R. (2005). "Education for Sustainable Development: Principles for a Sustainable Future". UNESCO.

2. Wals, A. E. J. (Ed.). (2007). "Social Learning towards a Sustainable World: Principles, Perspectives, and Praxis". Wageningen Academic Publishers.

PLAN ACTIVITATE DIDACTICĂ INOVATIVĂ

Prof. Irina Maria ALEXANDRU
G.P.P „Voiniceii" - Structură G.P.P „Curcubeul Copilăriei" Craiova

- **Tema: „Toamna în natură – Culorile frunzelor"**
- **Scopul activității**: planificarea unei activități didactice care ține cont de principiile învățării bazate pe cum învață creierul (Brain-based Learning).

Planificarea unei activități care stimulează curiozitatea, emoția și implicarea copiilor prin observarea, explorarea și reprezentarea culorilor de toamnă, ținând cont de principiile învățării bazate pe modul în care funcționează creierul (Brain-Based Learning). Se integrează literația media prin utilizarea imaginilor și filmulețelor educative despre toamnă și schimbările din natură.

- **Vârstă grupă:** Grupa mijlocie (4–5 ani)
- **Durata totală:** 25 minute
- **Metodologie:** Brain-Based Learning (implicare emoțională, explorare, repetiție activă, reflecție)
- **Literație media:** utilizarea imaginilor și aplicațiilor digitale pentru explorarea culorilor de toamnă
- **Forme de organizare:** activitate frontală, pe grupe și individuală

Pas/Principiu (Cum învață creierul - Brain-based Learning)	**Descrierea momentului propus**
Tema/subiectul activității	**Toamna în natură – Culorile frunzelor** Identificarea specificului anotimpului toamna; recunoașterea și denumirea culorilor principale; exprimarea emoțiilor prin limbaj verbal și nonverbal.
Obiectivul/ele activității	- Să identifice culorile caracteristice toamnei; - Să manifeste curiozitate și bucurie față de fenomenele naturii; - Să utilizeze instrumente digitale (film educativ, imagini) pentru a înțelege mai bine tema.
Rezultat	Copiii recunosc și denumesc corect culorile de toamnă din imagini și din frunzele reale aduse la grădiniță.
Durata estimată	25 minute
Instrumente/Resurse Resurse necesare (digitale, materiale etc.)	Display interactiv, film educativ despre toamnă, imagini cu copaci și frunze, frunze reale de diverse culori, coșulețe colorate.
1.Context **Explorarea activă și implicarea emoțională**	Educatoarea pornește o discuție cu copiii despre anotimpuri, întrebându-i: „Ce anotimp este acum?", „Ce se întâmplă cu frunzele copacilor?". Se vizionează un **scurt film educativ** (2-3 min) despre **culorile toamnei**, prezentat pe display-ul interactiv. Copiii sunt încurajați să exprime emoții legate de imagini („Cum te simți când vezi frunzele colorate?"). **Rezultat:** Copiii recunosc și denumesc corect culorile de toamnă din imagini și din frunzele reale aduse la grădiniță. **Resurse:** Display interactiv, film educativ despre toamnă, imagini cu copaci și frunze, frunze reale de diverse culori, coșulețe colorate.

2. Consolidare **Organizarea și conectarea informațiilor**	Educatoarea afișează pe ecran imagini cu diferite frunze colorate și le cere copiilor să le grupeze pe culori (roșu, galben, maro, verde). Copiii participă activ, alegând frunze reale și potrivindu-le cu imaginile digitale. Se discută despre asemănări și diferențe. Copiii clasifică frunzele în funcție de culoare. **Rezultat**: Copiii clasifică frunzele în funcție de culoare. **Resurse**: Display digital, imagini digitale, frunze naturale, coșulețe colorate.
3. Creare **Repetiția și aplicarea activă**	Activitate practică: fiecare copil realizează o „Frunză digitală a toamnei” – educatoarea le arată, pe ecran, cum se poate colora o frunză folosind o aplicație simplă (de exemplu, Drawing for Kids sau Paint). Cei care nu folosesc tableta, colorează frunze din hârtie folosind creioane, acuarele sau colaje. **Rezultat**: Copiii aplică noile cunoștințe, combinând culorile de toamnă în desenul lor. **Resurse**: Display digital, aplicație de desen, coli, acuarele, lipici, frunze decupate.
4. Continuare **Reflecția și transferul în viața reală**	Se discută: „Unde mai vedem frunze colorate?”, „Cum putem avea grijă de natură toamna?”. Educatoarea îi încurajează pe copii să le arate părinților frunza digitală realizată, acasă. **Rezultat**: Copiii fac legătura între ceea ce au învățat și experiențele lor zilnice. **Resurse**: Imagini, conversație dirijată.
5. Reflecție / autoreflecție	Copiii sunt întrebați: „Ce ți-a plăcut cel mai mult azi?”, „Ce ai învățat despre toamnă?”. Se realizează un panou colectiv digital (fotografii cu lucrările copiilor proiectate pe ecran) și un panou fizic în sala de grupă. **Rezultat**: Copiii își exprimă emoțiile și conștientizează ce au învățat. **Resurse**: Fotografii, proiector, panou de afișaj.

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ – EDUCAȚIE PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ

Prof. Florentina ANDREI
Prof. Denisa GHIOCULESCU
Liceul de Arte „Victor Giuleanu” / G.P.P. Nord 2, Rm. Vâlcea

Societatea contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat de avansul tehnologic, globalizare și nevoia de adaptare la provocările lumii moderne. În acest context, educația devine un factor esențial în formarea unei gândiri flexibile, critice și responsabile. Una dintre direcțiile principale ale educației actuale este educația pentru dezvoltare durabilă, care promovează valori precum respectul față de natură, echitatea socială și responsabilitatea față de generațiile viitoare. Pentru ca aceste idealuri să devină realitate, este nevoie de creativitate și inovație didactică – două concepte care definesc capacitatea profesorilor și a elevilor de a gândi altfel, de a experimenta și de a construi împreună un proces educațional modern, atractiv și relevant. Creativitatea reprezintă abilitatea de a genera idei noi, soluții originale și perspective inedite asupra problemelor. În educație, ea este elementul care transformă procesul de predare-învățare dintr-o activitate rigidă într-o experiență plină de sens și motivație. Un profesor creativ nu se limitează la manual, ci folosește metode diverse – jocuri de rol, experimente, proiecte interdisciplinare, utilizarea tehnologiei digitale sau învățarea prin descoperire. Astfel, elevii sunt provocați să gândească, să caute răspunsuri și să participe activ la propria formare.

În contextul dezvoltării durabile, creativitatea ajută elevii să găsească soluții la probleme reale: cum putem reduce poluarea, cum economisim resursele sau cum putem trăi într-un mod mai echilibrat cu mediul înconjurător. Prin activități practice, cum ar fi reciclarea, grădinăritul ecologic sau proiectele comunitare, copiii învață să transforme ideile în acțiuni concrete.

Inovația didactică înseamnă aplicarea unor metode, strategii sau tehnologii noi pentru a îmbunătăți calitatea procesului educațional. Ea nu înseamnă doar utilizarea calculatoarelor sau a internetului, ci și schimbarea perspectivei asupra rolului profesorului și al elevului. Profesorul devine un ghid sau facilitator al învățării, iar elevul devine participant activ în propria formare. Metodele interactive, învățarea bazată pe proiecte, utilizarea resurselor multimedia, simulările și aplicațiile digitale sunt doar câteva exemple de inovații care contribuie la o educație mai eficientă și mai motivantă. De exemplu, în cadrul unei lecții despre protecția mediului, profesorul poate folosi realitatea augmentată pentru a arăta efectele defrișărilor sau poate implica elevii într-un proiect online de monitorizare a consumului de energie în școală. Astfel, educația devine practică, interdisciplinară și relevantă pentru viața de zi cu zi. Educația pentru dezvoltare durabilă (EDD) urmărește formarea unei conștiințe ecologice, sociale și economice care să permită oamenilor să trăiască în armonie cu mediul și între ei. Ea implică dezvoltarea de competențe cheie: gândire critică, colaborare, responsabilitate, empatie și capacitatea de a acționa pentru binele comun.

Prin intermediul EDD, elevii învață:

- să înțeleagă legăturile dintre om, natură și economie;
- să anticipeze consecințele propriilor acțiuni asupra mediului și societății;
- să caute soluții durabile și inovatoare pentru problemele globale.

Școala joacă un rol esențial în transmiterea acestor valori. Ea trebuie să devină un spațiu al responsabilității și al cooperării, unde elevii învață nu doar pentru ei, ci și pentru comunitate și viitorul planetei. Creativitatea și inovația sunt instrumente prin care educația pentru dezvoltare durabilă devine realitate. Prin metode creative, profesorul poate transforma temele despre ecologie, economie sau solidaritate socială în activități captivante și formative. Exemple de bune practici includ:

- proiecte „eco-școală”, în care elevii propun și implementează soluții pentru reducerea deșeurilor;
- ateliere de reciclare artistică, care dezvoltă creativitatea și responsabilitatea față de mediu;
- campanii digitale de conștientizare, unde elevii folosesc tehnologia pentru a promova mesaje ecologice;

- lecții interdisciplinare, care leagă științele naturii de arte, tehnologie și educație civică.

Prin aceste activități, elevii devin agenți ai schimbării și învață că fiecare acțiune, oricât de mică, contează pentru un viitor mai bun.

Creativitatea și inovația didactică sunt pilonii unei educații moderne, capabile să răspundă nevoilor unei societăți aflate în continuă evoluție. Educația pentru dezvoltare durabilă nu este doar o disciplină, ci o viziune asupra lumii – una în care cunoașterea, responsabilitatea și empatia se împletesc pentru a construi un viitor echilibrat. Profesorii care cultivă creativitatea și adoptă metode inovatoare contribuie la formarea unor generații care nu doar învață, ci creează, inovează și acționează pentru o lume mai bună.

BIBLIOGRAFIE:

1. Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.
3. Rădulescu, M. (2021). Creativitate și inovație în educație. București: Editura Universitară
4. UNESCO (2017). Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives. Paris: UNESCO.

PROIECTELE ERASMUS – EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ

Prof. înv. antepreșcolar Livia-Bianca ANDREI
Creșa Craiova

Într-o lume aflată într-un proces continuu de globalizare, educația și formarea profesională reprezintă instrumente esențiale pentru dezvoltarea personală și integrarea în societate. Programul Erasmus+, lansat de Uniunea Europeană, are ca scop sprijinirea educației, formării, tineretului și sportului în Europa, oferind oportunități de învățare și colaborare internațională. Aceste proiecte reprezintă exemple de bună practică în domeniul educației și contribuie semnificativ la crearea unei Europe unite prin cunoaștere, diversitate și solidaritate.

Ce este programul Erasmus+?

Programul Erasmus+ a fost lansat în anul 2014, ca o continuare și extindere a programelor anterioare (Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius și altele). Scopul său principal este de a oferi tinerilor, cadrelor didactice și organizațiilor educaționale posibilitatea de a participa la activități internaționale de învățare, schimb de bune practici și cooperare instituțională.

Principalele obiective ale programului sunt:

- Promovarea mobilității educaționale între statele membre;
- Îmbunătățirea competențelor lingvistice și interculturale;
- Dezvoltarea cooperării între instituții de învățământ și organizații;
- Încurajarea incluziunii, inovării și a participării active la viața democratică europeană.

Tipuri de proiecte Erasmus - Programul Erasmus+ se desfășoară prin mai multe acțiuni-cheie:

1. Mobilitatea persoanelor în scop educațional – stagii de studiu, formare profesională sau voluntariat în alte țări europene;
2. Cooperarea între organizații și instituții – parteneriate strategice, alianțe pentru inovare și schimb de bune practici;
3. Sprijin pentru elaborarea politicilor educaționale – promovarea reformelor și dialogului între factorii de decizie din domeniul educației.

Exemple de bune practici în proiectele Erasmus:

1. Proiectul „Green Schools for a Sustainable Future”

Acest proiect, derulat între mai multe licee din România, Italia și Spania, a avut ca scop educarea tinerilor în spiritul protecției mediului și al dezvoltării durabile. Elevii au participat la ateliere ecologice, campanii de reciclare și activități comune cu partenerii europeni. Prin colaborare, au dezvoltat competențe de mediu, digitale și lingvistice, devenind promotori ai schimbării în comunitățile lor.

2. Proiectul „Digital Europe – Teaching in the 21st Century”

Proiectul a reunit profesori din mai multe țări europene pentru a explora metode moderne de predare prin instrumente digitale. Participanții au împărtășit resurse educaționale, au participat la formări și au creat o rețea de colaborare care continuă și astăzi. Rezultatul a fost o îmbunătățire semnificativă a competențelor digitale și a calității actului educațional.

3. Proiectul „Cultural Heritage Connects Europe”

Acest parteneriat strategic între școli din România, Franța, Polonia și Grecia a promovat patrimoniul cultural european prin activități artistice, vizite culturale și realizarea unui ghid digital al tradițiilor locale. Proiectul a stimulat toleranța, creativitatea și respectul față de diversitate, consolidând sentimentul de identitate europeană.

Impactul proiectelor Erasmus.

Participarea la proiectele Erasmus are un impact profund asupra beneficiarilor direcți – elevi, profesori, studenți și tineri voluntari –, dar și asupra instituțiilor implicate. Printre principalele beneficii se numără:

- Dezvoltarea competențelor interculturale și lingvistice;
- Creșterea motivației pentru învățare și implicare socială;

- Formarea unei gândiri deschise și tolerante;
- Consolidarea colaborării între școli și universități europene;
- Promovarea inovării și a calității în educație.

Concluzii

Proiectele Erasmus reprezintă exemple autentice de bună practică în domeniul educației și al cooperării internaționale. Ele oferă tinerilor oportunități unice de dezvoltare personală și profesională, contribuind la formarea unei generații europene unite prin valori comune: respect, diversitate, solidaritate și responsabilitate. Într-un context global în continuă schimbare, programele Erasmus+ rămân o investiție esențială în viitorul Europei.

Bibliografie

1. Site-ul oficial al programului Erasmus+ – https://erasmus-plus.ec.europa.eu/
2. Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale – https://www.erasmusplus.ro/
3. Documente și ghiduri Erasmus+ 2024 – Comisia Europeană

IMPORTANȚA DEZVOLTĂRII PERMANENTE

Prof. ed. timpurie Anamaria-Larisa ANGHEL
Creșa Craiova, Nr. 1

Dezvoltarea durabila reprezinta viitorul nostru comun care permite satisfacerea nevoilor prezentului fară a compromite posibilitatea generaţiilor viitoare de a-şi satisface propriile nevoi.

Dezvoltarea durabilă în profil teritorial este complexă sub aspectul pregătirii, planificării şi gestionării. Este necesară realizarea acestuia în două faze pe care agenţii economici şi instituţiile implicate au responsabilităţi proprii ceea ce priveşte derularea activităţii, prelucrarea proiectelor.

Dezvoltarea și educația durabilă, satisfac nevoile generaţiilor fară a prejudicia interesele generaţiilor viitoare. Teoria economică analizează direct şi indirect dezvoltarea.

Conceptul de educație durabilă pentru o viață durabilă vizează interacțiunea dintre problemele mediului înconjurator, bunăstarii generale şi procesul creşterii economice. Una dintre aceste intreprinderi a dus la creearea de eco-dezvoltare care subliniază necesitatea cautarii unor strategii cunoscute de dezvoltare capabile sa ducă la folosirea raţioanală şi sănătoasă din punct de vedere ecologic a unui sistem dat pentru satisfacerea nevoilor fundamentale ale populaţiei locale.

Potenţialul de formare – este, pentru fiinţele umane, preponderent de natură psihică şi presupune existenţa unei dimensiuni generale (abilităţi de gândire, capacităţi de asimilare de modele şi strategii de lucru etc.) şi a uneia particulare, personalizate (trăsăturile de personalitate ale fiecărui individ).

Conceptul de educație durabilă pentru o viață durabilă apare ca răspuns la apariţia problemelor de mediu şi a crizei resurselor naturale, în special a celor legate de energie. Practic, Conferinta privind Mediul de la Stockholm din 1972 este momentul încare se recunoaşte că activitaţile umane contribuie la deteriorarea mediului înconjurător,ceea ce pune în pericol viitorul Planetei.

„Natura ne aseamănă. Educaţia ne deosebeşte.” (Confucius)

„Niciodată doi indivizi nu vor primi exact aceeaşi educaţie, aceleaşi instrucţiuni, pentru că ei niciodată nu se vor putea găsi în aceleaşi circumstanţe. O astfel de ipoteză este imposibilă” (Helvetius).

Câţiva ani mai târziu, în 1983, îşi începea activitatea Comisia Mondială pentru Mediu şi Dezvoltare dupa o rezoluţie adoptată de Adunarea Generala a Naţiunilor Unite.În 1985 era descoperită gaura din stratul de ozon de deasupra Antarcticii şi, prin Convenţia de la Viena a început cautarea unor soluţii pentru reducerea consumului desubstanţe care dăuneaza stratului protector de ozon care înconjoară Planeta.

„Tot ceea ce n-avem de la naştere şi de care avem nevoie când suntem mari ne este dat prin educaţie. Această educaţie ne vine de la natură, de la oameni sau de la lucruri” (J. J. Rousseau)

Ca urmare a creşterii importanţei şi acutizarii problemelor dezvoltării durabile, în anul 2000 a fost adoptată la Friibergh (Suedia) declaraţia privind promovarea Ştiinţei Sustenabilităţii, care îşi propune să îmbunătaţeasca substanţial, chiar dacă limitat, “inter-acţiunile dintre natură şi societate”, ţinând seama de faptul că, în ultimele decenii, direcţia de dezvoltare a omenirii nu este sustenabilă, precum şi de necesitatea reconcilierii scopurilor evoluţiei sociale cu limitele ecologice ale planetei pe termen lung, acordându-se o atenţie specială modului în care schimbările de mediu se repercutează asupra societaţii. Racordarea cât mai eficientă a ştiinţei şi tehnologiei la obiectivele şi mijloacele sustenabilităţii economice, sociale şi ecologice a devenit o preocupare şi o necesitate stringentă, cea mai bună dovadă fiind cele 48,2 milioane de trimiteri pe website-ul Google, dintre care 11,7 milioane referitoare la SUA, 8,67 milioane la Anglia, 850.000 la Ungaria si 580.000 la România. Ştiinţa sustenabilitaţii diferă radical faţa de actualele domenii ale ştiinţei în ceea cepriveşte structura, metoda şi continutul. Este vorba de noi abordări legate denonlinearitate, complexitate, decalaje mari de timp între acţiunile economico-sociale şi consecintele acestora, dezvoltarea de teorii specifice si modele semnifcantitative. Soluţio-narea provocărilor ştiinţei sustenabilitaţii necesită o stabilire mai clară a responsabilităţii guvernarii, o îmbunătăţire a democraţiei, o conştientizare mai puternică a

cetaţenilor,stiluri noi de organizare instituţională pentru consolidarea şi sprijinirea cercetarilor inter-disciplinare, pe termen lung, inclusiv în ţările în curs de dezvoltare, implicarea oamenilor.

„Nouă zecimi din oamenii pe care îi cunoaştem sunt ceea ce sunt, buni sau răi, folositori sau dăunători, prin efectul educaţiei. Educaţia este aceea care determină diferenţa dintre oameni” (J. Locke).

Bibliografie:

https://ro.scribd.com/document/50853893/DEZVOLTAREA-DURABILA
https://www.edu.ro/educatie-pentru-dezvoltare-durabila
https://www.didactic.ro/materiale-didactice/referatdezvoltarea-durabila

PLAN DE ACTIVITATE DIDACTICĂ INOVATIVĂ

Prof. ed. timpurie Andreea- Simona BĂCIOIU
G.P.P „Voiniceii" – Structura G.P.P. „Curcubeul Copilăriei" Craiova

Nivel: Grupa mare (5–6 ani)
Tema: "Jocul emoţiilor"
Domenii experiențial: DȘ– Cunoaşterea mediului;
Tipul activității: Consolidarea cunoştinţelor însuşite anterior;
Durata: 30 minute.

Pas/Principiu (Cum învață creierul - Brain-based Learning)	**Descrierea momentului propus**
Tema/subiectul activității Ce vor învăța/consolida elevii	**GRUPA**: mare "Iepuraşii" **TEMA ANUALĂ:** "Cu ce şi cum exprimăm ceea ce simţim?" **TEMA PROIECTULUI:** "Sentimentele" **DOMENIUL DE ACTIVITATE:** DȘ – Cunoaşterea mediului; **TEMA ACTIVITĂŢII: "**Jocul emoţiilor" **TIPUL DE ACTIVITATE:** Consolidarea cunoştinţelor însuşite anterior; **MIJLOC DE REALIZARE:** Joc didactic; **SCOPUL ACTIVITĂŢII :** Consolidarea cunoştinţelor referitoare la emoţii şi sentimente; Diferenţierea stării emoţionale şi exprimarea ei externă.
Obiectivul/ele activității Ce vor ști elevii <u>să facă</u> la final de activitate	- Să recunoască şi să descrie verbal anumite schimbări ale expresiei emoţiilor; - Să identifice relaţia de cauzalitate dintre comportamentul uman, emoţia trăită şi expresia respectivă a feţei; - Să recunoască manifestarea emoţiilor apărute în situaţii variate; - Să manifeste receptivitate la emoţiile celorlalţi.
Rezultat Cum verific că elevii știu <u>să facă</u> ce mi-am propus în obiectiv/e	Cu ajutorul tablei ineractive, vom desfășura pe platforma Wordwall joculeţul „Găsește perechea!" https://wordwall.net/ro/resource/18651457
Durata estimată	30-35 de minute.
Instrumente/Resurse Resurse necesare (digitale, materiale etc.)	Planşe reprezentative pentru diferite emoţii de bază, jetoane cu expresiile feţei și cu motivarea unei anumite emoţii, panou de polistiren, tablă magnetică şi magneţi, recompense, două steluţe cu expresii diferite, coşuleţe, elemente detaşabile ale feţei umane şi conturul unei feţe, două coşulețe. Tablă interactivă, joc pe platforma Wordwall „Găsește perechea!"

	https://wordwall.net/ro/resource/18651457
1.Context **Explorarea activă și implicarea emoțională**	Ex.: Cum îi poți conecta emoțional pe elevi cu subiectul ce urmează a fi dezbătut? Implicare afectivă.
	Scrie aici activitatea ta: Preșcolarii sunt așezați în semicerc în fața tablei interactive. „Copii, aseară am primit un mesaj de la doua steluţe cu expresii diferite (una veselă şi una tristă). Aceastea mi-au spus că să deschid tabla interactivă și să ascultați și voi ce au să ne transmită: “ De e mic, sau de e mare, Omul multe feţe are: Una veselă, una tristă, Sau uimită, ori fricoasă, Curioasă, furioasă, Hotarâtă, bosumflată, Vom afla acum, pe dată!”
2. Consolidare **Organizarea și conectarea informațiilor**	Ex.: Prezentarea informațiilor noi implicându-i direct pe elevi în procesul de învățare
	Scrie aici activitatea ta: Prezentarea informațiilor noi în cadrul activității de cunoașterea mediului la gradiniță este esențială pentru a capta atenția copiilor și a-i implica direct pe aceștia în procesul de învățare. Aceasta se face în mod clar, folosind cuvinte și expresii cu care aceștia sunt deja familiarizați, utilizând materiale variate și atractive adecvate nivelului lor de înțelegere. Copiii sunt încurajați și sprijiniți pe tot parcursul activității să descopere materialele și să le folosească într-un mod adecvat pentru a duce la bun sfârșit sarcinile de lucru.
3. Creare **Repetiția și aplicarea activă**	Ex.: Activitate de punere în practică a informațiilor învățate (temă practică, provocare, joc etc.). Elevii structurează informația nouă prin afișe, hărți mentale, prezentări etc.
	Scrie aici activitatea ta: Copiii vor încerca să o înveselească pe steluţa cea tristă, arătându-i cât de multe ştiu despre emoţii şi cum se manifestă în situaţii diferite. Pentru aceasta copiii vor ridica doar jetoanele potrivite pentru ilustrarea unei anumite emoţii şi vor ridica doar jetonul corespunzător sunetelor auzite.

	Un preşcolar vine la panou şi intuieşte imaginea prezentată, identificând emoţia de pe chipul copilului; Și va răspunde la diferite întrebări. - Ce este desenat în imaginea aceasta? - Cum este copilul? (vesel). - De unde ştim acest lucru? (pentru ca râde). - De ce este vesel? - Pentru că a primit o jucărie. Ceilalţi copii vor căuta în coşulet şi vor alege jetonul care redă un copil vesel, ridicându-l. Se analizează imagini care reprezintă personaje triste, un copil va mima tristeţea; ceilalţi copii vor mima şi ei aceeaşi emoţie. După intuirea imaginii care reprezintă un copil speriat se vor recita în cor, versurile: “- Iepuraş, ce faci aici? Îl întreabă Moş Arici. De ce plângi aşa de tare? M-am speriat de-o fiară mare! Stă acolo lânga lac Şi tot face : oac-oac-oac!” Apoi vor mima sperietura. Pe panoul de polistiren va fi plasată central imaginea unei mame bucuroase. Pe rând, copiii vor alege din mai multe imagini doar pe acelea are reprezintă motive pentru care mama ar putea fi bucuroasă şi le vor plasa în jurul imaginii de pe panou, sub forma de ciorchine.
4. Continuare **Reflecția și transferul în viața reală**	Ex.: Cum se leagă de viața noastră? Cum putem folosi ceea ce am descoperit?
	Scrie aici activitatea ta: Se va realiza prin reconstituirea la panou (de către copii) a unor expresii ale emoţiilor umane, folosindu-se elemente detaşabile (gura şi sprâncene), obtinându-se astfel diferenţierea stării emoţionale şi exprimarea ei externă. Copiii vor mima expresiile respective.
5. Reflecție / autoreflecție	Formă de a reflecta la cele învățate și la procesul învățării
	Scrie aici activitatea ta: Copiii vor fi informaţi că steluţa tristă s-a înveselit pentru că i-a plăcut cum au răspuns ei. Vor primi steluţe stimulente. Se va cânta o strofă din cântecul “Dacă vesel se trăieşte”.

IMPLEMENTAREA PROIECTELOR EUROPENE ÎN CADRUL PROGRAMELOR ERASMUS+

Prof. Livia–Mihaela BAICA
L.T.S. Beethoven Craiova

Erasmus+ 2024-1-IT02-KA229-063051_1
Scop: Cooperare spre inovare și schimbul de bune practici
Grup țintă: 35 elevi cu dizabilități(15-19 ani)
Durată proiect: 2024-2025

Scopul acestui proiect a fost de a oferi elevilor cu nevoi speciale o serie de oportunități prin care își pot dezvolta abilitățile sociale precum și competențele lingvistice. O parte dintre acestea sunt prevăzute și în Strategia Europeană 2020 cum ar fi:

- Inserție socială mai mare.
- Dobândirea abilităților sociale.
- Învățare de la egal la egal.
- Promovarea muncii colaborative în echipă.
- Învață să facă față într-un mediu nou pentru ei, (în mediul european).
- Îmbunătățirea abilităților de comunicare în limba engleză.
- Atenție la diversitate.
- Evitați abandonul școlar.
- Crește motivația față de învățare.

Obiectivele profesorilor implicați în proiect au fost:

- Dezvoltare personală și profesională prin activitățile de învățare prevăzute în programul zilnic.
- Schimb de strategii pedagogice cu alți profesori din acest sector.
- Obținerea unei mai mari motivații și satisfacții în munca lor de zi cu zi...

Acest proiect a sprijinit, de asemenea, promovarea cetăţeniei europene.

Beneficiile elevilor implicați în proiect:

- Prin participarea la acest proiect elevii au cunoscut un mediu social și educațional diferit de al lor.
- Au avut posibilitatea de a comunica într-o limbă străină(engleză) cu elevi și profesori de la școala gazdă creându-se astfel un culoar favorabil și facil spre o integrare în societate precum și o inserție pe piața muncii în viitor.
- Oportunitatea de a călători într-o țară europeană, de a vizita obiective culturale, de a interacționa cu locuitorii țărilor gazdă.
- Creșterea stimei de sine și autocunoașterea făcându-i să se simtă parte a unui grup care împărtășește aceleași procupări, gânduri, senzații ținând cont de faptul că influența altora poate modela comportamentele sociale, producând schimbări motivaționale și cognitive.

Elevii participanți au deficiențe de tip intelectual (deși sunt autonomi), astfel încât activitățile au fost adaptate la caracteristicile lor.

Profesorii implicați în proiect au fost cei de pedagogie si limba engleză, iar fiecare mobilitate a avut prevăzut câte doi profesori însoțitori.

Activitățile proiectului au fost menite să favorizeze și să îmbunătățească atenția, percepția, memoria, discriminarea auditivă, să încurajeze munca în cooperare, să exercite competențele lingvistice. Pe parcursul perioadelor dintre mobilități elevii au lucrat pe diverse teme selectate în acest scop(orașul meu/țara mea, sporturile și jocurile tradiționale, hobby-urile mele și rețetele mele preferate). Platforma utilizată pentru temele de lucru și socializare a fost eTwinning.

Activitățile au constat în:

- *Activităţi de încălzire*: *puzzel şi forme de cuvinte*. Acestea încurajează și îmbunătățesc interacțiunea și comunicarea în rândul grupului de studenți

• *Activități de expresie artistică realizate prin dans, meşteşuguri, relaxare, exprimare corporală*

• *Activități de cunoaștere a diferitelor edificii culturale și peisaje naturale* prin promovarea autonomiei elevilor. Le îmbunătățește orientarea și percepția spațio-temporală prin utilizarea hărților.

Toate rezultatele proiectului au fost împărtășite de către organizațiile partenere prin eTwinning, fișiere și e-mail. În cadrul comunității noastre locale, partenerii, cum ar fi părinții, consiliul local, au putut să fie la curent cu proiectul prin mijloacele Twinspace. Elevii și profesorii au raportat în mod regulat despre proiect pe site-urile școlii sau pe rețelele de socializare, cum ar fi Facebook.

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – UN MOD DIFERIT DE A FACE EDUCAȚIE

Prof. Diana Cristina BĂLOI
G.P.P. „Floare albastră" Craiova

Introducere

Educația reprezintă una dintre cele mai importante componente ale dezvoltării societății. Într-o lume aflată în continuă schimbare, sistemul tradițional de învățământ este adesea criticat pentru rigiditatea sa și pentru lipsa de adaptare la nevoile individuale ale elevilor. În acest context, pedagogiile alternative au apărut ca răspuns la nevoia de a oferi o educație centrată pe copil, pe dezvoltarea integrală a personalității și pe respectarea ritmurilor proprii de învățare.

1. Ce sunt pedagogiile alternative

Pedagogiile alternative reprezintă ansamblul de metode, principii și practici educaționale care se diferențiază de sistemul tradițional prin modul de organizare a procesului de învățământ, prin rolul profesorului și al elevului, prin conținuturile învățării și prin scopurile urmărite. Aceste pedagogii promovează autonomia, creativitatea, responsabilitatea și cooperarea.

Termenul de „alternativ" nu înseamnă neapărat opoziție față de sistemul tradițional, ci complementaritate — o altă cale de a face educație, adaptată nevoilor fiecărui copil.

2. Exemple de pedagogii alternative

a) Pedagogia Montessori

Creată de Maria Montessori, această metodă pune accent pe autonomia copilului și pe învățarea prin experiență directă. Clasa Montessori este un spațiu organizat pe „zone de învățare", unde elevii își aleg activitățile în funcție de interesele lor. Profesorul are rolul de ghid și observator, nu de simplu transmițător de informații. Deviza centrală este: „Ajută-mă să fac singur!"

b) Pedagogia Waldorf

Fondată de Rudolf Steiner, pedagogia Waldorf urmărește dezvoltarea armonioasă a copilului, punând accent pe echilibrul dintre gândire, simțire și voință. Materiile sunt predate prin metode artistice, povestiri și activități practice. Evaluările nu se bazează pe note, ci pe descrieri calitative ale progresului elevului.

c) Pedagogia Freinet

Célestin Freinet a promovat o pedagogie a muncii, cooperării și expresiei libere. Elevii sunt încurajați să descopere lumea prin experimente, proiecte și comunicare liberă. Un element specific este „tipografia școlară", unde elevii își publică propriile texte.

d) Pedagogia Step by Step

Această metodă promovează învățarea prin cooperare și participare activă. Copiii lucrează în grupuri mici, aleg activitățile zilnice, iar profesorul îi sprijină în procesul de descoperire. Accentul se pune pe formarea competențelor sociale și a gândirii critice.

3. Avantajele pedagogiilor alternative

• Pun copilul în centrul procesului educațional;
• Respectă ritmul propriu de dezvoltare al fiecărui elev;
• Cultivă autonomia, creativitatea și spiritul critic;
• Încurajează colaborarea în locul competiției;
• Dezvoltă o relație bazată pe respect și încredere între profesor și elev.

4. Limitele și provocările pedagogiilor alternative

Deși aduc beneficii evidente, aceste pedagogii se confruntă și cu dificultăți:

• Costuri ridicate pentru dotarea spațiilor educaționale;
• Necesitatea unei formări speciale a cadrelor didactice;
• Dificultăți de integrare a elevilor în sistemul tradițional ulterior;
• Lipsa unei evaluări standardizate care să fie recunoscută oficial în toate sistemele de învățământ.

Concluzie

Pedagogiile alternative reprezintă o șansă reală de modernizare a educației, prin promovarea unui model bazat pe respect, libertate și responsabilitate. Ele nu exclud școala tradițională, ci oferă o perspectivă complementară, axată pe formarea omului ca întreg, nu doar a elevului care memorează informații. Într-o lume dominată de tehnologie și schimbare, a învăța să gândești, să colaborezi și să fii autonom devine mai important ca oricând — iar pedagogiile alternative oferă tocmai acest tip de educație.

Bibliografie:

1. Montessori, Maria – Descoperirea copilului, Editura Didactica Publishing House, București, 2016.

2. Steiner, Rudolf – Educația copilului din perspectiva științei spirituale, Editura Triade, București, 2007.

3. Freinet, Célestin – Educația prin muncă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979.

4. Dewey, John – Democrație și educație, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972.

5. Neacșu, Ioan – Pedagogii alternative și educația integrativă, Editura Universitară, București, 2010.

6. Cucoș, Constantin – Pedagogie. Repere teoretice și aplicative, Editura Polirom, Iași, 2014.

7. Joița, Elisabeta – Educația constructivistă. Fundamente. Strategii, Editura Aramis, București, 2006.

8. Stanciu, Mariana – Modele educaționale alternative în școala contemporană, Editura Institutul European, Iași, 2018.

9. Neagu, Gabriela – Pedagogii moderne și alternative în educația timpurie, Editura Pro Universitaria, București, 2020.

10. Ministerul Educației – Ghid privind alternativele educaționale recunoscute în România, București, 2023.

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE

Educatoare Narcisa BANU
Educatoare Ana-Maria PROTEASA
Liceul de Arte „Victor Giuleanu" / G.P.P. Nord 2, Râmnicu Vâlcea

Introducere

Educația modernă se află într-un proces continuu de transformare, încercând să răspundă nevoilor unei lumi în schimbare rapidă. Tot mai mulți specialiști susțin că procesul de învățare nu trebuie să se limiteze la transmiterea de informații, ci să urmărească formarea unei personalități echilibrate, capabile să se adapteze și să gândească independent. În acest context, pedagogiile alternative propun un alt mod de a face educație — unul centrat pe copil, pe respectarea ritmului său propriu de dezvoltare și pe învățarea prin experiență directă. La nivelul educației preșcolare, aceste abordări devin esențiale, deoarece vârsta copilăriei mici este etapa fundamentală în formarea bazelor personalității. Astfel, grădinița devine nu doar un spațiu de învățare, ci un mediu de viață în care copilul descoperă lumea și pe sine.

Cuprins

1. Ce înseamnă pedagogiile alternative

Prin pedagogii alternative înțelegem acele sisteme educaționale care oferă o viziune diferită de cea tradițională, punând accent pe nevoile, interesele și ritmul fiecărui copil. Acestea consideră copilul nu ca un „receptor de cunoștințe", ci ca un participant activ la propriul proces de învățare. Rolul educatorului se transformă din acela de „transmițător de informații" în ghid, observator și sprijin al dezvoltării individuale. Principalele scopuri ale acestor pedagogii sunt stimularea autonomiei și a responsabilității, dezvoltarea gândirii creative și critice, cultivarea respectului față de ceilalți și față de mediul înconjurător, precum și învățarea prin experiență și activități practice.

2. Exemple de pedagogii alternative aplicabile în grădiniță

- a) Pedagogia Montessori

Maria Montessori a considerat că educația trebuie să urmeze copilul, nu copilul educația. În grădinițele Montessori, mediul este atent pregătit pentru a stimula curiozitatea naturală a copiilor. Aceștia lucrează cu materiale specifice, concepute pentru a dezvolta simțurile, coordonarea și gândirea logică. Copiii învață să fie independenți, să își aleagă activitățile și să respecte regulile comunității.

- b) Pedagogia Waldorf

Fondată de Rudolf Steiner, pedagogia Waldorf pune accent pe dezvoltarea armonioasă a copilului prin artă, mișcare, joc și natură. Activitățile zilnice urmează un ritm constant, iar educatorul creează o atmosferă caldă, plină de imaginație. În locul accentului pe performanță, Waldorf promovează bucuria de a descoperi și relațiile bazate pe încredere.

- c) Pedagogia Freinet

Célestin Freinet a introdus ideea de învățare prin cooperare și activitate practică. În grădinițele care aplică elemente din această pedagogie, copiii participă la proiecte comune, discută, explorează și reflectează asupra experiențelor lor. Comunicarea liberă, respectul reciproc și implicarea în viața grupului sunt valori esențiale.

- d) Step by Step

Această metodă pune accent pe învățarea prin joc și colaborare, respectând ritmul fiecărui copil. Spațiul educațional este organizat pe centre de activitate, iar educatorul devine partener în învățare. Copiii sunt încurajați să își exprime ideile, să ia decizii și să colaboreze cu ceilalți, pregătindu-se astfel pentru viața în comunitate.

3. Avantajele pedagogiilor alternative în educația timpurie

Aplicarea acestor metode în grădiniță aduce numeroase beneficii: dezvoltă autonomia și încrederea în sine, stimulează curiozitatea și dorința de a învăța, încurajează comunicarea și cooperarea între copii, creează un climat educațional sigur, echilibrat și empatic, și pune accent pe educația holistică, în care se îmbină dimensiunile cognitive, emoționale, sociale și morale. Copilul nu

mai este evaluat prin comparație cu alții, ci în raport cu propriul progres, ceea ce contribuie la o dezvoltare sănătoasă și echilibrată a personalității.

4. Provocări și limite

Deși pedagogiile alternative oferă multiple beneficii, implementarea lor nu este întotdeauna ușoară. Printre dificultăți se numără lipsa formării adecvate a cadrelor didactice, costurile ridicate ale materialelor și amenajării mediului educațional, rezistența unor părinți sau instituții față de schimbare, precum și nevoia de adaptare la cerințele sistemului educațional național. Cu toate acestea, din ce în ce mai multe grădinițe din România adoptă principii inspirate din aceste pedagogii, adaptându-le contextului local.

Concluzie

Pedagogiile alternative reprezintă un alt mod de a face educație, bazat pe respectul față de copil, pe învățarea activă și pe dezvoltarea integrală a ființei umane. În educația preșcolară, ele oferă un cadru natural și creativ pentru explorare, joc și descoperire. Astfel, educatorul devine un însoțitor în procesul de creștere al copilului, iar grădinița – un loc al bucuriei, al curiozității și al învățării autentice. Într-o lume care cere oameni flexibili, empatici și creativi, pedagogiile alternative oferă o cale sigură spre o educație mai umană și mai profundă.

Bibliografie

1. Montessori, Maria. Descoperirea copilului. București: Editura Didactica Publishing House, 2019.
2. Steiner, Rudolf. Educația copilului în lumina antroposofiei. București: Editura Univers Enciclopedic, 2005.
3. Freinet, Célestin. Educația prin muncă. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1977.
4. Dewey, John. Democrație și educație. București: Editura Humanitas, 2014.
5. Ionescu, Mihaela. Educația timpurie – perspective și tendințe contemporane. București: Editura Polirom, 2018.
6. Cucoș, Constantin. Pedagogie. Iași: Editura Polirom, 2017.
7. Curriculum pentru educația timpurie (0-6 ani). Ministerul Educației, București, 2019.
8. Rădulescu, Sorin. Alternative educaționale contemporane. București: Editura Universitară, 2016.

FORMAREA COMPETENȚELOR-CHEIE ÎNCĂ DIN PRIMII ANI DE VIAȚĂ – ROLUL EDUCATORULUI PUERICULTOR

Oana Adriana MITRIȚĂ, Iuliana-Magdalena BÎȚU
Creșa Nr. 2 Craiova

Secțiunea I - Competențe – cheie, repere ale curriculumului național, ce determină profilul de formare al absolventului

Introducere

Educația timpurie reprezintă fundamentul pe care se construiesște întreaga dezvoltare ulterioară a copilului. În etapa 1-2 ani, copilul parcurge o perioadă intensă de dezvoltare senzorială, motrică, socio-emoțională și cognitivă, iar experiențele trăite în acest interval au un rol major în formarea competențelor de bază pentru viață. Curriculumul pentru educație timpurie pune accent pe dezvoltarea globală a copilului, considerând competențele-cheie ca repere esențiale în conturarea profilului de viitor adult adaptat, autonom și responsabil.

În acest context, educatorul puericultor are un rol semnificativ, fiind un ghid, un sprijin și un model pentru copil. Prin activitățile propuse, prin modul de organizare a mediului educațional și prin relația emoțională stabilită cu copilul, acesta contribuie la formarea și consolidarea competențelor-cheie încă din primii ani de viață.

1. Competențele-cheie în educația timpurie

Competențele-cheie reprezintă un ansamblu de cunoștințe, deprinderi și atitudini care permit individului să se adapteze la diferite situații de viață. În educația timpurie, acestea se manifestă prin:

- Dezvoltarea limbajului și a comunicării
- Dezvoltarea socio-emoțională și a relaționării
- Formarea autonomiei personale
- Dezvoltarea motricității și explorării senzoriale
- Dezvoltarea curiozității și a spiritului de descoperire

Aceste competențe se formează gradual, în ritmul propriu al copilului, prin experiențe directe, joc și interacțiune constantă cu adultul.

2. Rolul educatorului puericultor în formarea competențelor-cheie

Educatorul puericultor este responsabil de crearea unui mediu educațional sigur, stimulativ și afectiv echilibrat, în care copilul se simte valorizat și încurajat. Rolurile sale principale în formarea competențelor-cheie sunt:

- Organizator al mediului educațional
- Model comportamental
- Sprijin emoțional
- Facilitator al învățării prin joc
- Observator și evaluator

3. Aplicabilitate practică în activitățile educative din grupa de 1-2 ani

3.1 Dezvoltarea limbajului și comunicării

Activitățile de ascultare de povestioare scurte, poezii cu acompaniament gestual, jocurile de imitație verbală și dialogurile simple facilitează dezvoltarea limbajului.

3.2 Dezvoltarea socio-emoțională

Rutinele zilnice sunt momente esențiale pentru dezvoltarea autonomiei și a încrederii în sine.

3.3 Explorarea senzorială

Jocurile senzoriale permit copilului să experimenteze texturi, temperaturi și sunete diferite.

3.4 Jocul liber și explorarea autonomă

Copilul este încurajat să aleagă activitatea preferată, să testeze și să descopere.

Concluzii

Formarea competențelor-cheie începe încă din primul an de viață, iar rolul educatorului puericultor este esențial în acest proces.

Bibliografie

1. Curriculum pentru educația timpurie, Ministerul Educației.
2. Cucoș, C., „Pedagogie”, Editura Polirom.
3. Ghidul educatorului puericultor, Editura Didactică și Pedagogică.

EDUCAȚIA SOCIO-EMOȚIONALĂ ȘI CREATIVITATEA

Prof. ed. timpurie Mihaela Alina BRĂTULETE
Prof. ed. timpurie Mariana Daniela RUICAN
G.P.P „Floare albastră" Craiova

Societatea contemporană, dinamică și complexă, impune sistemului educațional o transformare profundă a modului de formare a copilului, începând chiar din primii ani de viață.

În contextul noilor paradigme pedagogice, educația timpurie nu se mai reduce la transmiterea unor cunoștințe, ci devine un proces de formare a competențelor esențiale pentru viață- sociale, emoționale, civice, morale și creative.

În acest sens, educația pentru dezvoltare durabilă presupune cultivarea unei atitudini responsabile față de sine, față de ceilalți și față de mediul înconjurător. Copilul este învățat nu doar să știe, ci și să simtă, să acționeze și să coopereze. Grădinița devine astfel spațiul de formare a viitorului adult echilibrat, empatic și capabil de reflecție etică.

Educația modernă, bazată pe creativitate și inovație didactică, trebuie să ofere copilului oportunități de învățare autentice, prin care să descopere sensuri, să exploreze lumea prin joc și să dezvolte competențe transferabile. În centrul actului educațional se află copilul – ființă unică, activă, curioasă, cu nevoi emoționale și cognitive complexe.

Creativitatea în educația preșcolară nu reprezintă doar o aptitudine înnăscută, ci o competență care se cultivă prin experiență, explorare și libertate de exprimare. Inovația didactică, pe de altă parte, constă în modul în care cadrul didactic valorifică resursele disponibile – umane, materiale, digitale – pentru a transforma procesul de învățare într-o aventură cognitivă și afectivă.

Educația timpurie are avantajul de a se desfășura într-un univers al jocului, al imaginației și al descoperirii. Prin urmare, metodele creative – povestirea interactivă, jocul de rol, dramatizarea, activitățile artistice, proiectele tematice – reprezintă instrumente prin care educatoarea reușește să stimuleze curiozitatea, gândirea divergentă și exprimarea emoțională.

Inovația didactică se reflectă și în modul de organizare a spațiului educațional: centre de interes variate, materiale atractive, elemente vizuale sugestive, colțuri tematice, expoziții și activități desfășurate în afara grădiniței – toate contribuie la formarea unei gândiri flexibile și a unei atitudini pozitive față de învățare.

Un aspect esențial al educației moderne îl reprezintă componenta socio-emoțională. Un copil echilibrat emoțional este un copil care învață mai ușor, relaționează armonios și are o imagine de sine pozitivă. Educația socio-emoțională presupune formarea capacității de recunoaștere, exprimare și control al emoțiilor, dar și dezvoltarea empatiei și a comportamentelor prosociale.

În grădiniță, educația emoțională se realizează prin activități cotidiene și prin proiecte tematice dedicate autocunoașterii și interacțiunii sociale. Jocurile de rol, poveștile terapeutice, dramatizările și activitățile de cooperare îi ajută pe copii să înțeleagă ce simt ei și ceilalți, să accepte diferențele și să găsească soluții pașnice în situațiile de conflict.

Astfel, dezvoltarea durabilă începe cu formarea copilului conștient de sine și de impactul propriilor comportamente asupra mediului social și natural. Copilul care învață să asculte, să împartă, să respecte și să aibă grijă de ceilalți va deveni adultul responsabil și echilibrat de mâine.

Într-o lume în care violența și lipsa empatiei pot afecta comunitatea, educația socio-emoțională este nu doar o nevoie, ci o prioritate. Activitățile care pun accent pe exprimarea emoțiilor, cooperarea în grup și rezolvarea pașnică a conflictelor contribuie la crearea unui climat educațional pozitiv și la prevenirea comportamentelor agresive.

Conceptul de dezvoltare durabilă presupune mai mult decât protejarea mediului natural. El implică formarea unei culturi a responsabilității, a respectului pentru viață, pentru resursele planetei și pentru echilibrul între generații. La nivelul educației timpurii, aceasta se traduce prin activități care îi ajută pe copii să înțeleagă relația dintre acțiunile lor și consecințele asupra mediului și comunității.

Prin intermediul activităților integrate, copilul învață să aprecieze frumosul, să recicleze, să protejeze natura, să aibă grijă de jucării și materiale, să fie empatic cu colegii și să colaboreze.

Educația pentru dezvoltare durabilă devine astfel un demers holistic, care îmbină dimensiunea cognitivă, emoțională și morală a formării copilului.

Grădinița are rolul de a cultiva comportamente durabile prin:

- activități ecologice (colectare selectivă, plantări, ateliere de reciclare creativă);
- activități sociale și caritabile (sprijin pentru alți copii, gesturi de solidaritate);
- activități culturale și artistice care promovează tradiția și valorile comunitare;
- parteneriate educaționale cu părinții și instituții locale.

Copiii învață astfel să fie parte activă a comunității, să își asume responsabilități și să găsească bucurie în actul de a dărui și de a contribui.

Un element central al educației moderne este colaborarea dintre grădiniță, familie și comunitate. Parteneriatele educaționale extind granițele învățării dincolo de spațiul școlar, oferind copiilor experiențe reale, concrete și valoroase.

Colaborarea cu instituții sau centre culturale locale oferă copiilor oportunități de învățare nonformală: vizite educative, demonstrații practice, spectacole tematice sau activități caritabile. Aceste experiențe îi ajută pe preșcolari să înțeleagă valorile cooperării, curajului și solidarității.

De asemenea, implicarea părinților în activități părinte–copil întărește relația emoțională dintre copil și familie, iar cooperarea între educatoare și părinți contribuie la crearea unei comunități educaționale unite. Prin proiecte comune, grădinița devine un nucleu al dialogului, al înțelegerii și al implicării sociale.

Cadrul didactic este veriga esențială în procesul de transformare a educației tradiționale într-una modernă și inovativă. El devine un facilitator al experiențelor de învățare și un model de comportament prosocial.

Un cadru didactic inovator se caracterizează prin deschidere, flexibilitate, empatie și dorința de a învăța continuu. El își adaptează metodele la nevoile fiecărui copil, creează contexte de explorare și stimulează autonomia.

Utilizarea resurselor digitale, a materialelor vizuale și a jocurilor educative interactive contribuie la crearea unui proces de învățare captivant și semnificativ.

Activitățile centrate pe creativitate și educație socio-emoțională produc efecte vizibile asupra dezvoltării copilului:

- creșterea încrederii în sine și a curajului de a se exprima;
- îmbunătățirea relațiilor de grup și a cooperării;
- reducerea comportamentelor agresive sau de retragere;
- dezvoltarea empatiei, a atenției față de ceilalți și a comportamentelor de ajutor;
- apariția bucuriei de a învăța și a dorinței de explorare.

Aceste transformări demonstrează că educația bazată pe trăiri și experiențe autentice are un rol decisiv în formarea personalității copilului.

Educația timpurie este, fără îndoială, fundamentul unei societăți durabile și armonioase. Prin creativitate, inovație didactică și parteneriate educaționale, grădinița poate deveni un model de comunitate echilibrată, în care fiecare copil este valorizat și încurajat să își descopere potențialul.

Cultivarea empatiei, a curajului și a respectului reprezintă premisele dezvoltării unei generații conștiente, capabile să contribuie activ la binele comun. În acest proces, rolul educatorului este esențial: el modelează caractere, inspiră valori și transformă educația într-o experiență de viață.

Așadar, educația pentru dezvoltare durabilă nu este doar un concept teoretic, ci o realitate care se construiește zi de zi, prin activități menite să formeze copii sensibili, creativi și responsabili – adevărații ambasadori ai unei lumi mai bune.

Bibliografie

1. Curriculum pentru educație timpurie, Ministerul Educației Naționale, 2019.
2. Goleman, D. – Inteligența emoțională, Editura Curtea Veche, București, 2018.
3. UNICEF România – Educația timpurie și dezvoltarea socio-emoțională, 2022.

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – PERSPECTIVE MODERNE ASUPRA ACTULUI EDUCAȚIONAL

Roberta Gabriela CARAGEA
Creșa Nr. 9, extindere Popoveni

Educația este, prin esența sa, o activitate vie, dinamică și deschisă spre schimbare. Într-o lume aflată într-un proces accelerat de transformare – tehnologică, socială, economică și culturală – școala nu mai poate rămâne prizoniera unor tipare rigide. Ea trebuie să devină un spațiu al libertății, al gândirii critice și al formării integrale a personalității. În acest context, pedagogiile alternative oferă o perspectivă inovatoare asupra procesului de învățare, punând accent pe respectul față de copil, pe dezvoltarea armonioasă a potențialului fiecăruia și pe construirea unei relații autentice între educator și educat.

Pedagogiile alternative reprezintă un ansamblu de teorii, metode și practici educaționale care propun o viziune diferită de cea a sistemului tradițional, centrată pe copil și pe nevoile sale individuale. Ele nu resping educația formală, ci o completează și o umanizează, readucând în centrul procesului educațional ideea de libertate, creativitate și autonomie.

În România, pedagogiile alternative au început să fie implementate după anul 1990, în cadrul procesului de reformă a învățământului. Ministerul Educației a recunoscut oficial mai multe tipuri de pedagogii alternative, printre care: Montessori, Waldorf, Freinet, Step by Step, Planul Dalton și Jena.

Acestea funcționează atât în unități publice, cât și în unități private, iar cadrele didactice implicate beneficiază de formare specializată. Exemple relevante sunt:

- Liceul Waldorf din București, înființat în 1990;
- Școlile Montessori din Cluj-Napoca, Iași, Brașov, București;
- Școlile Step by Step, care au devenit tot mai numeroase, datorită rezultatelor pozitive privind motivația și autonomia elevilor.

În pedagogiile alternative, copilul nu este un receptor pasiv al cunoștințelor, ci un participant activ. Ritmul de învățare este adaptat nevoilor și capacităților individuale, ceea ce reduce stresul și crește motivația.

Activitățile bazate pe explorare, artă, joc și descoperire stimulează imaginația și capacitatea de rezolvare a problemelor. Elevii sunt încurajați să pună întrebări, să experimenteze și să caute singuri răspunsuri.

Copiii învață să ia decizii, să gestioneze timpul și să-și asume consecințele acțiunilor lor. Astfel, se formează o atitudine activă față de viață și față de învățare.

Profesorul devine un partener de dialog, un ghid și un sprijin. Relația umană autentică înlocuiește autoritatea rigidă, generând un climat de încredere și deschidere.

Deși au multiple beneficii, pedagogiile alternative se confruntă și cu o serie de dificultăți:

- Lipsa resurselor materiale și umane – formarea profesorilor necesită timp, costuri și deschidere spre inovație;
- Rezistența sistemului tradițional – mentalitățile rigide și accentul pe evaluarea prin note pot îngreuna aplicarea unor metode alternative;
- Inadecvarea curriculumului național – deși există o deschidere legislativă, programele și evaluările standardizate lasă puțin spațiu pentru libertate pedagogică;
- Percepția socială – părinții pot fi reticenți în fața unui sistem care nu evaluează clasic prin note, considerând că acesta nu pregătește suficient pentru competițiile educaționale.

În prezent, multe dintre principiile pedagogiilor alternative se regăsesc și în documentele de politică educațională la nivel internațional și național. Educația centrată pe competențe, învățarea activă, evaluarea formativă, personalizarea traseului educațional – toate sunt idei inspirate, direct sau indirect, din curentele alternative.

Astfel, se poate afirma că pedagogiile alternative nu sunt o „modă” trecătoare, ci o necesitate. Ele oferă modele concrete pentru modernizarea sistemului educațional, pentru formarea unor generații flexibile, creative și capabile să se adapteze unei lumi în continuă schimbare.

Pedagogiile alternative reprezintă o formă de rezistență pozitivă la uniformizarea și depersonalizarea educației moderne. Ele reamintesc profesorilor și părinților că educația nu este doar o acumulare de cunoștințe, ci un proces de devenire umană.

Prin valorile lor – libertate, respect, creativitate, autonomie și colaborare – aceste pedagogii redau sensul autentic al educației: formarea omului în integralitatea sa.

Implementarea lor nu trebuie privită ca o ruptură de sistemul tradițional, ci ca o completare, o sursă de inspirație pentru transformarea întregului sistem educațional.

A „face altfel educație” nu înseamnă a respinge ceea ce există, ci a redescoperi esența educației – aceea de a ajuta fiecare copil să devină cea mai bună versiune a sa.

Bibliografie

1. Maria Montessori – Descoperirea copilului, Editura Didactica Publishing House, București, 2016.
2. Rudolf Steiner – Educația copilului în lumina științei spirituale, Editura Univers Enciclopedic, București, 2001.
3. Célestin Freinet – Educația prin muncă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978.
4. Jean Piaget – Psihologia copilului, Editura Cartier, Chișinău, 2005.
5. Vygotsky, L.S. – Gândire și limbaj, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1971.
6. Bocoș, M. – Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune didactică, Editura Polirom, Iași, 2013.
7. Iucu, R. – Formarea profesorilor. Dimensiuni europene și practici reflexive, Editura Polirom, Iași, 2008.
8. Ministerul Educației – Cadrul de referință al pedagogiilor alternative din România, București, 2020.

COMPETENȚELE-CHEIE, REPERE ALE CURRICULUMULUI NAȚIONAL, CE DETERMINĂ PROFILUL DE FORMARE AL ABSOLVENTULUI

Prof. înv. primar Daniela CÂRSTOIU
Școala Gimnazială „Ilie Murgulescu" Vela, Dolj

1. Introducere

Educația modernă se află într-un proces continuu de redefinire, adaptându-se la dinamica rapidă a societății cunoașterii și la cerințele unei piețe a muncii în permanentă schimbare. În acest context, paradigma educațională a suferit o tranziție semnificativă de la centrarea pe conținuturi la centrarea pe rezultate ale învățării, concretizate prin conceptul de competență. Competențele-cheie reprezintă, așadar, nucleul și fundamentul noului Curriculum Național din România, fiind definite ca un set transferabil, multifuncțional de cunoștințe, deprinderi și atitudini esențiale pentru dezvoltarea personală, incluziunea socială și inserția profesională.

Adoptarea acestui cadru de referință este un rezultat direct al alinierii României la politicile educaționale europene, în special la Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 2006 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Scopul acestei lucrări este de a analiza modul în care aceste competențe-cheie acționează ca repere curriculare și, în cele din urmă, determină și conturează profilul de formare al absolventului la diferite niveluri de învățământ preuniversitar. Lucrarea va explora fundamentele teoretice, cadrul legislativ național și implicațiile practice ale acestei abordări în sistemul de învățământ românesc, utilizând contribuțiile unor autori români de referință în domeniu. Structura referatului urmărește o progresie logică, de la teorie la practică, pentru a demonstra rolul central al competențelor în educația viitorului.

2. Cadrul teoretic: de la obiective la competențe

Trecerea de la o pedagogie a obiectivelor la o pedagogie a competențelor reprezintă o schimbare de paradigmă majoră. Pedagogia tradițională punea accent pe acumularea de cunoștințe factuale și pe obiective operaționale, măsurabile pe termen scurt. Abordarea bazată pe competențe, în schimb, se concentrează pe capacitatea elevului de a mobiliza și de a combina resurse variate (cunoștințe, deprinderi, atitudini) pentru a rezolva probleme complexe în contexte reale și imprevizibile.

Autori români de seamă au analizat și teoretizat această tranziție. **Ion Negreț-Dobridor**, în lucrările sale despre teoria curriculumului, subliniază necesitatea trecerii de la "ce știe elevul" la "ce poate face elevul cu ceea ce știe". El argumentează că o competență nu este o simplă însumare de cunoștințe și deprinderi, ci o structură integratoare, funcțională și dinamică.

Constantin Cucoș contribuie la această dezbatere prin lucrări care explorează fundamentele pedagogice ale educației, pledând pentru o abordare holistică a formării. El evidențiază faptul că dezvoltarea competențelor implică nu doar dimensiunea cognitivă, ci și cea afectivă și atitudinală, esențiale pentru formarea unui cetățean activ și responsabil.

Relația dintre cunoștințe, deprinderi și atitudini este una sinergică. Cunoștințele (savoirs) reprezintă baza teoretică; deprinderile (savoir-faire) sunt abilitățile practice de a aplica acele cunoștințe; iar atitudinile (savoir-être) sunt dimensiunile etice, motivaționale și comportamentale care ghidează utilizarea competențelor. Competențele-cheie integrează aceste trei dimensiuni într-un mod coerent, asigurând transferabilitatea lor între diverse discipline și contexte de viață.

3. Competențele-cheie în Curriculumul Național românesc

Cadrul European de Referință a fost transpus în sistemul românesc prin documente strategice și legislative esențiale. Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 statuează explicit că învățământul preuniversitar are ca finalitate formarea competențelor-cheie, asigurând astfel baza legală pentru reforma curriculară.

Cele opt competențe-cheie, așa cum sunt definite și integrate în curriculumul românesc, sunt:

1. Comunicare în limba maternă: Vizează exprimarea orală și scrisă, înțelegerea și interpretarea textelor, gândirea critică și utilizarea eficientă a limbii române în diverse contexte.

2. Comunicare în limbi străine: Capacitatea de a interacționa lingvistic și cultural în cel puțin două limbi moderne, esențială pentru mobilitate și înțelegere interculturală.

3. Competențe matematice și competențe de bază în științe și tehnologii: Abilitatea de a dezvolta și aplica raționamentul matematic pentru rezolvarea unei game variate de probleme în situații cotidiene; cunoașterea metodologiei științifice pentru a explica lumea naturală.

4. Competentă digitală: Utilizarea critică și sigură a tehnologiei societății informației pentru muncă, petrecerea timpului liber și comunicare, aspect crucial în secolul XXI.

5. A învăța să înveți: Capacitatea de a urmări și organiza propria învățare, individual sau în grup, inclusiv gestionarea eficientă a timpului și a informațiilor. Aceasta este o competență fundamentală pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

6. Competențe sociale și civice: Capacitatea de a participa eficient și constructiv la viața socială și profesională, de a manifesta solidaritate, toleranță și respect față de drepturile omului, și de a lucra în echipă.

7. Spirit de inițiativă și antreprenoriat: Abilitatea de a transpune idei în practică, de a planifica, organiza și gestiona proiecte pentru a atinge obiective. Include creativitatea, inovația și asumarea riscurilor.

8. Sensibilizare și exprimare culturală: Aprecierea importanței exprimării creative a ideilor, experiențelor și emoțiilor printr-o varietate de mijloace, inclusiv muzică, arte plastice, literatură și teatru.

Integrarea acestor competențe în curriculum nu se realizează ca discipline separate, ci transdisciplinar și interdisciplinar. Programele școlare sunt concepute astfel încât fiecare disciplină să contribuie la dezvoltarea tuturor celor opt competențe, prin descriptori specifici fiecărui an de studiu.

4. Profilul de formare al absolventului: o viziune integrată

Profilul de formare al absolventului este documentul strategic care descrie, în termeni de rezultate ale învățării și atribute prioritare, ce ar trebui să știe, să poată face și cum ar trebui să se comporte un elev la finalizarea unui ciclu de învățământ (de exemplu, clasa a IV-a, a VIII-a sau a XII-a). Competențele-cheie sunt pilonii pe care este construit acest profil. Ele oferă o viziune unitară și coerentă asupra idealului educațional.

Un absolvent al sistemului românesc de învățământ, conform noului profil de formare, nu este doar un deținător de diplome și cunoștințe teoretice, ci un "individ autonom, creativ, reflexiv, capabil de colaborare și adaptare".

- **La finalul învățământului gimnazial**, profilul vizează un absolvent capabil de comunicare eficientă, cu gândire logică și cunoștințe digitale de bază, pregătit pentru continuarea studiilor la liceu sau școală profesională.
- **La finalul liceului**, profilul devine mai complex, așteptându-se de la absolvent să demonstreze inițiativă antreprenorială, competențe sociale și civice avansate, capacitatea de a învăța autonom pe tot parcursul vieții și o inserție socială și profesională de succes.

5. Concluzii

Competențele-cheie reprezintă, fără îndoială, reperele esențiale ale Curriculumului Național Românesc și vectorii care determină profilul de formare al absolventului. Ele oferă un cadru coerent, flexibil și orientat spre viitor, asigurând că tinerii români sunt pregătiți pentru provocările secolului XXI.

Trecerea de la o educație bazată pe conținuturi la una bazată pe competențe este un proces complex, care necesită eforturi continue din partea legiuitorilor, profesorilor și a întregii societăți. Așa cum au demonstrat autorii români citați, succesul acestei reforme depinde de înțelegerea profundă a naturii integrate a competențelor și de aplicarea unor metodologii didactice adecvate. Prin centrarea pe competențele-cheie, sistemul de învățământ românesc își propune să formeze absolvenți autonomi, capabili să se adapteze, să inoveze și să contribuie la dezvoltarea societății.

6. Bibliografie

- Cucoș, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014
- Negreț-Dobridor, Ion, *Teoria curriculumului*, Editura Polirom, Iași, 2008
- Paloș, Ramona & Istrate, Olimp, *Managementul clasei de elevi*, Editura Aramis, București, 2005

DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN EDUCAȚIA PREȘCOLARĂ

Prof. ed. timpurie Larisa CERNĂTESCU
Prof. ed. timpurie Mihaela NECULA
Liceul de Arte „Victor Giuleanu" / G.P.P Nord 2, Rm. Vâlcea

„Educația nu înseamnă să umpli un vas, ci să aprinzi un foc." (William Butler Yeats)

Educația preșcolară reprezintă fundamentul dezvoltării copilului, etapa în care se pun bazele formării personalității, a gândirii, a limbajului și a relațiilor sociale. În ultimele decenii, transformările rapide ale societății, tehnologiei și comunicării au determinat o reevaluare profundă a procesului educațional, orientându-l de la modele tradiționale către abordări moderne, centrate pe copil, competențe și învățare activă.

Grădinița devine astfel un spațiu de inovație pedagogică, unde cadrele didactice au rolul de a valorifica experiența tradițională, dar și de a integra metode și instrumente moderne care stimulează curiozitatea, gândirea critică și creativitatea copiilor.

Abordarea tradițională în învățământul preșcolar a avut ca obiectiv principal transmiterea de cunoștințe și formarea deprinderilor de bază, prin intermediul activităților structurate, repetitive, ghidate de adult.

Accentul era pus pe rolul educatorului ca autoritate, iar copilul era mai degrabă receptor al informației, nu participant activ la învățare.

Metodele tradiționale, precum exercițiul, repetiția, demonstrația și conversația dirijată, au avut o contribuție importantă în formarea disciplinei, a atenției și a capacității de concentrare.

De asemenea, valorile culturale și morale transmise prin povești, poezii și cântece populare au contribuit la dezvoltarea identității și la respectarea tradițiilor locale.

Totuși, aceste metode, deși valoroase, nu mai răspund integral nevoilor copilului contemporan, crescut într-un mediu dinamic, interactiv și digitalizat.

Educația modernă, conform Curriculumului pentru educația timpurie (2019), este centată pe formarea competențelor, nu doar pe acumularea de cunoștințe.

Copilul este privit ca participant activ în propria formare, iar educatoarea devine facilitator, ghid și partener de învățare.

Metodele moderne de lucru pun accent pe:

• Învățarea prin descoperire – copilul explorează, observă, compară și trage concluzii;

• Învățarea prin joc – activitatea ludică este mijlocul principal de dezvoltare;

• Învățarea prin cooperare – lucrul în echipă și colaborarea între copii stimulează empatia și gândirea socială;

• Învățarea experiențială – accent pe activități practice, experiment, proiecte tematice;

• Integrarea tehnologiei – folosirea resurselor digitale (imagini, povești audio, aplicații educaționale).

Prin aceste metode, copilul devine subiect activ al propriei învățări, dezvoltând competențe-cheie precum comunicarea, creativitatea, gândirea critică, capacitatea de rezolvare de probleme și autonomia personală.

În cadrul modernizării educației preșcolare, un rol semnificativ îl au pedagogiile alternative (Montessori, Waldorf, Step by Step, Freinet etc.), care pun accent pe individualizarea învățării și pe respectarea ritmului propriu al copilului.

Aceste abordări promovează:

• mediul educațional organizat estetic și funcțional;

• libertatea de alegere în activități;

• învățarea prin experiență directă;

• cooperarea în locul competiției.

Totodată, se integrează conceptul de educație pentru dezvoltare durabilă, care urmărește formarea unei atitudini responsabile față de mediu și societate. Activitățile tematice despre natură, reciclare, economie circulară sau diversitate culturală îi ajută pe copii să înțeleagă că fiecare acțiune

personală are un impact colectiv. Astfel, educația modernă în grădiniță nu se limitează la formarea de abilități de bază, ci urmărește dezvoltarea unei conștiințe sociale, culturale și ecologice.

Proiectele Erasmus+ oferă oportunități esențiale pentru perfecționarea cadrelor didactice și schimbul de bune practici internaționale. Prin participarea la astfel de programe, educatorii își pot dezvolta competențele profesionale și interculturale, aducând în grădinițe idei inovatoare, metode moderne și resurse educaționale adaptate.

Experiențele Erasmus+ contribuie la:

• îmbogățirea metodelor didactice;
• promovarea diversității culturale;
• deschiderea educației românești către spațiul european;
• consolidarea relațiilor de parteneriat între instituții.rin aceste colaborări, procesul educativ devine mai dinamic, intercultural și orientat spre viitor, păstrând totodată rădăcinile valorilor tradiționale.

În concluzie, drumul „de la tradițional la modern” în educația preșcolară nu presupune abandonarea valorilor trecutului, ci armonizarea acestora cu exigențele prezentului.

Tradiția oferă stabilitate, rădăcini și identitate, în timp ce inovația aduce adaptabilitate, curaj și progres. Educația de calitate este aceea care reușește să creeze echilibru între continuitate și schimbare, între valorile autentice și noile modalități de exprimare. Educatorul modern devine, astfel, artist al educației, capabil să transforme sala de grupă într-un atelier viu de învățare, unde fiecare copil are libertatea să descopere, să creeze și să crească frumos.

Bibliografie

1. Ministerul Educației (2019). Curriculum pentru educația timpurie. București.
2. Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.
3. Cerghit, I. (2002). Metode de învățământ. București: Editura Didactică și Pedagogică.
4. Montessori, M. (2017). Descoperirea copilului. București: Editura Herald.
5. Freinet, C. (1993). Educația prin muncă. București: Editura Didactică și Pedagogică.
6. Dewey, J. (2018). Democrație și educație. București: Editura Trei.
7. Stan, L. (2020). Inovație și tradiție în educația timpurie. Cluj-Napoca: Editura Eikon.
8. Comisia Europeană (2023). Ghid Erasmus+ pentru educație și formare profesională.

COMPETENȚELE-CHEIE – REPERE ALE CURRICULUMULUI NAȚIONAL CARE DETERMINĂ PROFILUL DE FORMARE AL ABSOLVENTULUI, CU ACCENT PE ROLUL EDUCAȚIEI TIMPURII

Prof. Maria Zoia CICIU
Isj Dolj

Rezumat

În contextul actual al modernizării educației, dezvoltarea competențelor-cheie devine fundamentul formării copilului, încă de la vârste fragede. Educația timpurie reprezintă etapa crucială în care se pun bazele cognitive, emoționale, sociale și motivaționale ce vor sta la temelia profilului de formare al viitorului absolvent. Prezentul referat analizează conceptual competențele-cheie, reperele curriculare, modul în care acestea structurează profilul absolventului, dar și importanța esențială a educației timpurii în procesul de formare pe termen lung.

1. Introducere

Reformele educaționale din România pun tot mai mult accent pe formarea competențelor necesare secolului XXI. În această paradigmă, educația nu mai este percepută ca un proces de acumulare de cunoștințe, ci ca unul continuu de construcție a competențelor relevante pentru viață și pentru integrarea socio-profesională.

Un aspect adesea subevaluat, dar esențial, este faptul că **dezvoltarea competențelor-cheie începe încă din educația timpurie**, perioadă în care copilul dobândește primele abilități de comunicare, socializare, explorare și autonomie. Cercetările neuropsihologice arată că primii ani de viață sunt decisivi pentru dezvoltarea rețelelor neuronale responsabile de învățarea ulterioară, motivație și adaptare socială. Prin urmare, profilul absolventului este influențat încă din grădiniță.

2. Fundamente teoretice ale competențelor-cheie în educație

Competențele-cheie sunt definite ca ansambluri integrate de cunoștințe, deprinderi, atitudini și valori. Ele sunt:

- **transferabile** între contexte;
- **transversale** disciplinelor;
- **necesare pentru adaptare** într-o societate în schimbare;
- **formate progresiv**, pornind de la educația timpurie și consolidându-se pe parcursul școlarității obligatorii.

În educația timpurie, aceste competențe apar sub formă de **achiziții timpurii fundamentale**, precum comunicarea verbală, autoreglarea emoțională, interacțiunea socială, curiozitatea și motivația pentru explorare.

3. Cadrul european al competențelor-cheie și aplicarea sa în primii ani de educație

Recomandarea Consiliului UE privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții are un impact major asupra politicilor din România, inclusiv asupra curriculumului pentru educația timpurie. În grădinițe, accentul se pune pe:

- dezvoltarea limbajului și a comunicării;
- alfabetizarea emergentă;
- gândirea logică de bază;
- socializare și incluziune;
- dezvoltarea identității culturale;
- familiarizarea cu tehnologia într-un mod controlat și sigur.

În această etapă, competențele-cheie sunt introduse sub forma unor **experiențe de învățare integrată**, adaptate vârstei: joc, explorare, rutine, povești, interacțiuni socio-afective.

4. Competențele-cheie în curriculumul național și legătura lor cu educația timpurie

4.1. Comunicarea în limba maternă

Baza acestei competențe se formează în grădiniță prin:

- dezvoltarea vocabularului;
- comunicare spontană;

- ascultare activă;
- exprimare emoțională;
- povestire și conversație ghidată.

Educația timpurie pune fundamentul pe care se construiesc ulterior lectura, argumentarea și exprimarea academică.

4.2. Comunicarea în limbi străine

În grădiniță se introduce **sensibilizarea lingvistică**, esențială pentru viitoarea învățare a limbilor străine: jocuri fonetice, cântece, repetiții auditive, familiarizare cu sunete din alte limbi.

4.3. Competențe matematice, științifice și tehnologice

Educația timpurie dezvoltă:

- gândirea logică prin clasificări, comparații, seriatii;
- spiritul investigativ prin activități de explorare senzorială;
- experimentarea prin jocuri științifice simple;
- tehnologia prin utilizarea responsabilă a resurselor digitale educative.

4.4. Competența digitală

În primii ani, aceasta înseamnă:

- familiarizare cu dispozitive adecvate vârstei;
- siguranță online;
- folosirea moderată a resurselor digitale ca instrumente pentru explorare, nu ca scop în sine.

4.5. Competențele sociale și civice

Educația timpurie are cel mai puternic impact asupra acestora, deoarece copiii învață:

- regulile sociale;
- cooperarea;
- negocierea;
- empatia și autocontrolul emoțional;
- participarea la activități comune.

4.6. Inițiativă și antreprenoriat

În grădiniță, această competență se regăsește în:

- jocul de rol;
- asumarea responsabilităților;
- gestionarea sarcinilor în activități de grup;
- stimularea creativității.

4.7. Sensibilizarea și expresia culturală

Se cultivă prin:

- activități artistice;
- contactul cu tradițiile locale;
- dans, muzică, expresivitate corporală;
- participare la evenimente culturale dedicate copiilor.

4.8. A învăța să înveți

Competența centrală a profilului absolventului își are originea în grădiniță, unde copilul:

- învață să fie curios;
- își dezvoltă motivația internă;
- descoperă plăcerea de a explora;
- învață să depășească obstacole;
- construiește rutine și strategii de învățare.

5. Profilul de formare al absolventului – început încă din educația timpurie

Profilul absolventului gimnaziului sau liceului este rezultatul unui proces care începe la 3 ani. Fără achiziții timpurii stabile, formarea competențelor superioare devine dificilă.

Educația timpurie contribuie direct la:

- autonomia personală;
- comunicare și socializare;
- gândire critică emergentă;

- rezolvarea de conflicte;
- competențe emoționale;
- adaptare la schimbare;
- motivație pentru învățare;
- dezvoltarea identității și a stimei de sine.

Acestea constituie **baza pe care sistemul educațional construiește competențele-cheie ale copilului-viitor adult**.

6. Interdisciplinaritate și pedagogia specifică educației timpurii

Dezvoltarea competențelor la vârste mici se realizează prin:

- joc și învățare integrată;
- proiecte tematice;
- rutine zilnice educative;
- centre de activitate;
- experiențe directe, senzoriale;
- explorări în aer liber;
- evaluare continuă non-invazivă.

Profesorului pentru învățământ preșcolar îi revine rolul de mediator între copil și realitate, designer al mediului de învățare și observator atent al progresului holistic al copilului.

7. Provocări actuale ale implementării competențelor-cheie în educația timpurie

- insuficiența resurselor educaționale;
- diferențe mari între mediul urban și rural;
- număr ridicat de copii la grupă;
- implicare parentală variabilă;
- digitalizare prea devreme sau inadecvată;
- pregătire insuficientă a personalului pentru abordări inovatoare.

Aceste provocări pot afecta formarea achizițiilor timpurii și, implicit, evoluția competențelor-cheie pe parcursul școlarității.

8. Concluzii

Competențele-cheie nu se formează doar în ciclurile primar, gimnazial sau liceal, ci își au **rădăcinile în educația timpurie**, etapa în care copilul dobândește abilitățile fundamentale ce vor modela întregul său parcurs educațional. Pentru a atinge profilul ideal al absolventului, sistemul trebuie să investească în formarea educatorilor, în curriculum modern, în medii de învățare stimulative și în colaborarea activă cu familia.

Educația timpurie este, astfel, nu doar punctul de pornire, ci **baza structurii întregii arhitecturi curriculare a competențelor-cheie**.

DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Andreea Cosmina CIOBANU
Creșa Craiova, Nr.8

Secțiunea a II-a: Creativitate și inovație didactică – Educația pentru dezvoltare durabilă

Educația timpurie modernă pune accent pe dezvoltarea gândirii critice și a creativității. Activitățile nu mai sunt doar instructive, ci și formative, oferind copiilor ocazia să experimenteze, să greșească și să învețe din greșeli. Maria Montessori spunea că „educația nu este ceva ce profesorul face, ci un proces natural care se desfășoară spontan în copil".

În prezent, educatorul are un rol complex. El devine mediator între copil și cunoaștere, ghid care creează contexte de învățare adaptate fiecărui copil. Un educator modern trebuie să fie flexibil, empatic și deschis la inovație. Formarea profesională continuă este esențială, deoarece cerințele sistemului educațional se schimbă permanent. Educatorul are responsabilitatea de a oferi copiilor experiențe variate, bazate pe explorare, colaborare și descoperire.

Metodele moderne de predare pun accent pe implicarea activă a copiilor. Învățarea prin descoperire stimulează curiozitatea și dorința de cunoaștere. Copiii explorează materiale, formulează întrebări și caută răspunsuri. În cadrul activităților bazate pe proiect, aceștia participă la planificare, observare și evaluare. De exemplu, un proiect despre anotimpuri poate include activități artistice, experimentale și de observare directă, stimulând toate domeniile de dezvoltare.

Un alt element esențial este integrarea tehnologiei. Tabletele educaționale, jocurile interactive și resursele multimedia sprijină procesul de învățare. Prin intermediul aplicațiilor digitale, copiii pot recunoaște forme, culori, animale și litere, într-un mod atractiv. Tehnologia devine un instrument complementar, nu un substitut al experiențelor reale. Educatorul trebuie să gestioneze echilibrat activitățile digitale și cele practice, pentru a evita supraexpunerea la ecrane.

Educația timpurie modernă include și activități din domeniul STEAM (Știință, Tehnologie, Inginerie, Artă și Matematică). Acestea îi ajută pe copii să gândească logic, să rezolve probleme și să aplice cunoștințele în contexte concrete. De exemplu, construirea unui pod din bețișoare sau a unui turn din cuburi îi ajută să înțeleagă noțiuni de echilibru, greutate și formă. Prin astfel de activități, se dezvoltă creativitatea și încrederea în propriile capacități.

Creativitatea educatorului este o condiție esențială în educația modernă. El trebuie să adapteze conținuturile, să creeze materiale atractive și să folosească tehnici variate: jocuri de rol, dramatizări, ateliere de creație și activități outdoor. De exemplu, o simplă plimbare în parc poate deveni o lecție despre natură, ecologie și comportament responsabil.

Parteneriatul cu familia ocupă un loc central în educația modernă. Comunicarea constantă între educator și părinte contribuie la formarea armonioasă a copilului. Părinții sunt implicați în activități, oferă feedback și participă la ateliere comune. Astfel, copilul percepe continuitate între mediul de acasă și cel educațional, ceea ce favorizează siguranța emoțională și motivația pentru învățare.

Tranziția de la tradițional la modern nu înseamnă respingerea metodelor vechi, ci valorificarea lor într-o manieră actuală. Jocurile tradiționale, cântecele și poveștile pot fi integrate în activități moderne, păstrând identitatea culturală și dezvoltând în același timp competențele secolului XXI. Copilul este învățat să fie curios, creativ și responsabil față de sine și față de mediul înconjurător.

Un sistem educațional modern are nevoie de sprijin instituțional, resurse adecvate și personal bine pregătit. Investiția în educația timpurie este una dintre cele mai eficiente forme de dezvoltare durabilă, deoarece formează generații capabile să gândească critic și să acționeze etic. Educația timpurie devine astfel un pilon al progresului social și al echilibrului între tradiție și modernitate.

Bibliografie

1. Ministerul Educației. Curriculum pentru educația timpurie, București, 2020.
2. Montessori, Maria. Descoperirea copilului, Editura Didactica Publishing House, București, 2019.
3. Dewey, John. Democrație și educație, Editura Sigma, București, 2017.
4. Văideanu, G. Educația la frontiera dintre milenii, Editura Politică, București, 1988.
5. Goleman, Daniel. Inteligența emoțională, Editura Curtea Veche, București, 2018.

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE

Florentina CÎRLEA MÎNDRICEL
Creșa Craiova

Educația timpurie reprezintă fundamentul dezvoltării armonioase a copilului și o etapă esențială pentru formarea personalității sale. În ultimii ani, în România s-a manifestat un interes tot mai crescut pentru pedagogiile alternative, considerate un răspuns modern și flexibil la nevoile copiilor, ale familiei și ale societății contemporane. Curriculumul pentru educația timpurie (2019) promovează o abordare centrată pe copil, valorizând unicitatea fiecărui individ, autonomia și învățarea prin experiență directă — principii care se regăsesc și în pedagogiile alternative.

Pedagogiile alternative reprezintă modalități diferite de organizare și desfășurare a procesului educațional, care se distanțează de modelul tradițional centrat pe educator, punând accent pe copil ca participant activ la propria formare. Scopul acestor pedagogii este dezvoltarea integrală a copilului – intelectuală, emoțională, socială și morală.

Spre deosebire de învățământul tradițional, care pune accent pe memorare și evaluare standardizată, pedagogiile alternative urmăresc dezvoltarea competențelor reale – spirit critic, empatie, responsabilitate și capacitate de adaptare. Profesorul nu mai este doar un transmițător de informații, ci un ghid și partener de învățare.

Printre cele mai cunoscute pedagogii alternative se numără: Montessori, Waldorf, Freinet, Step by Step și Reggio Emilia. Toate promovează ideea de învățare prin descoperire și experiență personală, în acord cu principiile Curriculumului pentru educația timpurie (2019).

Curriculumul actual pentru educația timpurie din România (revizuit în 2019) pune accent pe dezvoltarea globală a copilului, învățarea activă, parteneriatul educatoare–copil–familie, mediul educațional stimulativ și sigur, precum și pe individualizarea învățării. Aceste direcții sunt compatibile cu principiile pedagogiilor alternative, care propun activități integrate, respectarea ritmului propriu al copilului și învățarea prin joc și explorare.

În etapa antepreșcolară (0–3 ani), accentul se pune pe îngrijire, siguranță afectivă și dezvoltarea primelor achiziții cognitive și motrice. Metodica implică observarea atentă a nevoilor individuale, activități de rutină transformate în experiențe de învățare, relaționare pozitivă și stimulare senzorială și motrică. Aceste elemente se regăsesc în pedagogiile alternative, cum ar fi Montessori, Waldorf sau Reggio Emilia, care promovează dezvoltarea holistică și echilibrată a copilului mic.

Implementarea metodelor alternative în grădiniță și creșă aduce multiple beneficii: - respectarea individualității copilului,

- dezvoltarea autonomiei,
- stimularea creativității și a gândirii critice,
- promovarea învățării prin cooperare și explorare, precum și
- consolidarea relației dintre familie și instituția de învățare

Pedagogiile alternative nu reprezintă o opoziție la educația tradițională, ci o completare și modernizare a acesteia. Ele propun un alt mod de a face educație – unul în care copilul este în centrul procesului, iar învățarea este o experiență naturală, plăcută și autentică. În contextul Curriculumului pentru educația timpurie (2019), aplicarea principiilor pedagogiilor alternative sprijină formarea unor copii autonomi, creativi și empatici.

Ca educatoare, am înțeles în timp că fiecare copil are propriul ritm de dezvoltare și propriul mod de a învăța. Într-o zi, în cadrul unei activități despre culori, am observat că un copil refuza să participe la exercițiul propus. În loc să îl forțez, am decis să îl las să aleagă singur ce dorește să facă. A mers la masa de desen și a început să picteze liber, combinând culorile în felul lui.

După câteva minute, a venit să îmi arate cu mândrie desenul, explicându-mi ce reprezintă fiecare culoare. Am profitat de acel moment ca să discutăm despre nuanțe și am observat că, prin libertate și încurajare, copilul a învățat mai mult decât ar fi făcut-o printr-un exercițiu impus.

Această experiență mi-a confirmat cât de important este să aplic principiile pedagogiei Montessori, care oferă copilului libertatea de a alege și de a învăța prin descoperire. Rolul meu nu a fost acela de a conduce activitatea, ci de a o ghida și sprijini atunci când copilul a fost pregătit. Astfel, am înțeles că educația alternativă nu înseamnă lipsă de reguli, ci încredere în potențialul fiecărui copil și respect față de ritmul său individual de învățare.

Bibliografie

- Ministerul Educației Naționale (2019). Curriculum pentru educația timpurie. București.
- Cristea, S. (2020). Pedagogie generală. Editura Didactică și Pedagogică.
- Căprioară, D. (2018). Metodica activităților instructiv-educative în învățământul preșcolar. Iași: Polirom.
- Montessori, M. (2016). Descoperirea copilului. București: Editura Herald.
- Steiner, R. (2015). Educația copilului în lumina științei spirituale. București: Univers Enciclopedic.
- Freinet, C. (2014). Educația prin muncă. București: Didactică și Pedagogică.

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILA

Prof. ed. timpurie Floarea CIUCIULIN
Cresa nr.4 Craiova

„De la tradiţional la modern în învăţământ“ SIMPOZION INTERNAȚIONAL, Ediţia a VIII-a

Societatea contemporană, caracterizată printr-un ritm rapid al schimbărilor, solicită oameni flexibili, creativi și deschise spre învățare continuă. În acest context, grădinița devine primul mediu instituționalizat care poate cultiva potențialul creativ al copilului, oferindu-i experiențe variate de învățare, bazate pe curiozitate, explorare și inovație.

Conceptul de creativitate și inovație didactică reprezintă capacitatea de a genera idei noi, originale și utile. La preșcolari, ea se manifestă prin imaginație bogată, joc simbolic, gândire divergentă și dorință de a experimenta.

Inovația didactică înseamnă introducerea de metode, strategii, materiale și tehnologii educaționale noi, care transformă procesul instructiv-educativ într-unul atractiv, eficient și adaptat nevoilor copilului.

Educația pentru dezvoltare – semnificație și obiective

Educația pentru dezvoltare la vârsta preșcolară presupune:

-dezvoltarea integrală a copilului (cognitivă, emoțională, socială, morală, estetică);

-stimularea gândirii critice și creative;

-formarea unei atitudini pozitive față de învățare și viață;

-pregătirea copilului pentru a înțelege lumea, a colabora și a găsi soluții.

Strategii creative și inovatoare în educația preșcolarului

Învățarea prin joc – jocurile de rol, jocurile didactice și jocurile de construcție dezvoltă imaginația și gândirea divergentă.

Proiectele tematice – implică copiii în activități interdisciplinare (ex: „Micul ecologist”, „Descoperim culorile naturii”).

Metoda investigației – încurajează copiii să observe, să pună întrebări, să experimenteze și să tragă concluzii.

Tehnologiile educaționale moderne – utilizarea resurselor digitale adaptate vârstei (povești interactive, jocuri educative pe tabletă).

Atelierele de creație – pictură, modelaj, colaj, muzică și dans – oferă libertate de expresie artistică.

Învățarea în aer liber – activități în natură care stimulează curiozitatea, responsabilitatea și respectul față de mediu.

Rolul educatoarei este facilitator al învățării, nu doar transmisor de informații;

-model de gândire creativă, care stimulează inițiativa copiilor;

-organizator de contexte educative inovatoare, adaptate intereselor copiilor;

-promotor al colaborării și descoperirii.

Exemple de activități creative

„Laboratorul culorilor” – copiii amestecă culori pentru a obține nuanțe noi și descoperă schimbările produse.

„Inventăm o poveste” – educatoarea oferă un set de imagini, iar copiii creează o poveste originală.

„Micii arhitecți” – construirea de orașe din materiale reciclabile.

„Planeta noastră verde” – plantarea de flori și discuții despre protecția mediului.

Creativitatea și inovația didactică reprezintă piloni ai educației moderne. În grădiniță, acestea nu sunt doar mijloace de învățare, ci forme de manifestare a personalității copilului. Prin activități variate, educatoarea contribuie la dezvoltarea armonioasă și la formarea unui viitor adult responsabil, adaptabil și creativ.

EDUCAȚIE PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ

Daria CIULCU
Creșa Craiova

Într-o lume aflată în continuă schimbare, educația trebuie să se adapteze rapid pentru a răspunde provocărilor globale. Creativitatea și inovația didactică devin instrumente esențiale în formarea unor cetățeni responsabili, capabili să contribuie la dezvoltarea durabilă. Educația nu mai este doar un proces de transmitere a cunoștințelor, ci un spațiu de formare a gândirii critice, a responsabilității sociale și a capacității de a găsi soluții sustenabile.

Creativitatea este definită ca abilitatea de a genera idei originale și valoroase, iar inovația presupune aplicarea acestor idei în practică. În contextul educațional, acestea se manifestă prin: metode didactice interactive (proiecte, învățare prin descoperire, jocuri de rol), utilizarea tehnologiei în procesul de predare, încurajarea colaborării și a gândirii critice, adaptarea conținutului la nevoile elevilor și la realitățile societății.

Cristina Tripon subliniază rolul esențial al creativității în procesul educațional, afirmând că „educația poate deveni un catalizator al schimbării sociale și al sustenabilității" doar prin inovație și adaptabilitate (Tripon, 2025).

Educația pentru dezvoltare durabilă (EDD) este un concept promovat de UNESCO care urmărește formarea unor valori, atitudini și comportamente responsabile față de mediu, economie și societate. Obiectivele Educației pentru dezvoltare durabilă includ:

- înțelegerea interdependenței dintre om și natură;
- promovarea echității sociale și economice;
- dezvoltarea unei gândiri sistemice și a capacității de luare a deciziilor informate.

În România, Ministerul Educației a adoptat Strategia UNECE pentru Educația pentru dezvoltare durabilă, care integrează aceste principii în curriculumul școlar.

Pentru ca Educația pentru dezvoltare durabilă (EDD) să fie eficientă, este necesară o abordare creativă și inovatoare:

- profesorii trebuie să creeze contexte de învățare care stimulează implicarea activă a elevilor;
- se pot folosi proiecte interdisciplinare care abordează teme precum reciclarea, consumul responsabil, biodiversitatea;
- evaluarea trebuie să se bazeze pe competențe, nu doar pe cunoștințe.

Astfel, creativitatea și inovația didactică devin catalizatori ai unei educații transformatoare, capabile să modeleze o societate sustenabilă.

Integrarea educației pentru dezvoltare durabilă în învățământ presupune activități ludice, multisenzoriale și adaptate nivelului de înțelegere al copiilor. Voi oferi câteva exemple de activități didactice pentru Educația pentru dezvoltare durabilă in educația timpurie:

1. „Detectivii reciclării" – joc de rol

Obiectiv: învățarea regulilor de colectare selectivă.

Descriere: copiii sortează deșeuri din hârtie, plastic și metal în cutii colorate, imitând o misiune de detectiv.

Materiale: ambalaje curate, cutii colorate, ecusoane de „detectiv verde".

2. „Grădina mea eco" – activitate practică

Obiectiv: dezvoltarea responsabilității față de natură.

Descriere: copiii plantează semințe în ghivece reciclate (cutii de iaurt, PET-uri tăiate), le udă zilnic și observă evoluția plantelor.

Valori promovate: grijă față de mediu, răbdare, responsabilitate.

În viziunea Marianei Batog, educația pentru dezvoltare durabilă nu este doar o temă curriculară, ci o transformare profundă a modului în care gândim și acționăm în educație. Ea afirmă că „accentul cade pe formarea unei conștiințe ecologice și a unei gândiri critice orientate spre viitor" (Batog, 2013).

În concluzie, creativitatea și inovația nu sunt doar opțiuni, ci necesități în educația contemporană. Prin integrarea principiilor dezvoltării durabile în procesul educațional, formăm generații capabile să răspundă provocărilor viitorului cu responsabilitate și ingeniozitate.

Bibliografie:

- Batog, Mariana. Educația pentru dezvoltare durabilă: inovație, competitivitate, eficiență. Editura Print-Caro, Chișinău, 2013;
- Tripon, Cristina. Dezvoltarea durabilă a educației. Aplicații practice. Editura Universitară, București, 2025.

SCURTĂ POVESTE A CALENDARULUI. VALENȚE PEDAGOGICE ALE POVESTIRII ÎN ORELE DE ȘTIINȚE

Prof. Veronica POPESCU
Prof. Marian CIUPERCEANU
Colegiul Național „Frații Buzești" Craiova

I. Valențe pedagogice ale povestirii în orele de științe

Prima parte a lucrării își propune să exploreze dimensiunea formativă a povestirii – metodă de învățământ expozitivă, prin care sunt redate întâmplări, fenomene ale naturii etc. în orele de științe – arie curriculară în care un rol important îl au experimentul, demonstrația, exercițiul...

Prin conținutul lor, povestirile folosite de cadru didactic în orele de științe furnizează elevilor cunoștințe referitoare la natura înconjurătoare. Însă în procesul ascultării unei povestiri, este antrenată întreaga activitate psihică a copilului. El iese din pasivitate, urmărește cu atenție cele povestite, memorează, compară, analizează materialul furnizat, face legături de cauzalitate, stabilește anumite relații între evenimente și personaje. Povestirea dezvoltă la elevi procese psihice precum gândirea logică, datorită succesiunii evenimentelor redate în poveste, imaginația, prin prelucrarea reprezentărilor și a experienței cognitive, ducând la crearea de imagini noi, memoria prin reținerea desfășurării evenimentelor, atenția, prin reținerea numelor personajelor, a faptelor, îi familiarizează pe copii cu structura limbii, cu expresivitatea ei. Are o valoare etică deosebită, contribuind la formarea conștiinței morale influențând formarea dezvoltării personalității preșcolarului, contribuind la dezvoltarea creativității, inteligenței, caracterului și aptitudinilor.

Povestirea oferă un cadru integrator în care cognitivul și afectivul, raționalul și emoționalul converg într-o formă de învățare profundă. Biografiile unor oameni celebri din lumea științei, de exemplu, oferă modele de urmat. Cinstea, perseverența, moralitatea savanților ne fac pe toți cei care dorim să fim asemeni lor, mai buni.

Povestea devine, dincolo de evenimentele prezentate, un spațiu al dialogului dintre experiența personală și propria reflecție, facilitând integrarea cunoștințelor în contexte semnificative. Ea constituie o formă de cunoaștere, capabilă să trezească imaginația și să articuleze valorile unei comunități.

Povestea educațională nu are doar valoare estetică sau afectivă, ci și o funcție cognitivă și metacognitivă. Prin structurarea narativă, elevul ordonează informațiile, stabilește relații cauzale și identifică noi sensuri ce devin personale.

Actul de a povesti devine o strategie de gândire critică, deoarece presupune selecția, ordonarea, și interpretarea informațiilor într-un cadru coerent.

Din punct de vedere psihologic, povestirea favorizează internalizarea cunoștințelor prin intermediul mecanismelor memoriei afective, transformând învățarea într-un proces important.

II. Scurtă poveste a calendarului

Originile cuvântului "calendar" vin din latinescul medieval "calendarium", ce însemna registru contabil, la rândul său, derivând din mai vechiul "calendae", adică prima zi a lunii romane, ziua în care erau anunțate toate sărbătorile, evenimentele oficiale ale lunii respective și în care debitorii trebuiau să-și plătească datoriile sau dările.

Încă din timpuri străvechi era nevoie de o planificare a agriculturii, vânătorii, a muncii în general, dar și a sărbătorilor, iar calendarul venea tocmai în sprijinul organizării timpului pe perioade întinse. Sistem elaborat de om pentru a ține socoteala zilelor, săptămânilor, lunilor și anilor, în acord cu fenomene astronomice observate direct (poziția Soarelui și a Lunii pe bolta cerului), calendarul este util mai mult ca oricând și în zilele noastre.

Vechii egipteni considerau ca început al anului momentul în care Steaua Sirius răsărea în același timp cu Soarele și începea revărsarea Nilului , adică debutul lucrărilor agricole. În mileniul al II-lea î. Hr., egiptenii au împărțit anul în trei anotimpuri de câte patru luni. Fiecare din cele 12 luni ale anului de 360 de zile avea câte 30 de zile, divizate în câte trei decade. Periodic erau adăugate zile în plus pentru a compensa pierderile și a face ca începutul creșterii apelor Nilului să se producă pe 19

iulie. După un timp, egiptenii au conceput anul de 365 de zile, cele 5 zile în plus fiind adăugate la sfârșitul celei de-a douăsprezecea luni.

Babilonienii, folosind un calendar cu 12 luni, care aveau alternativ câte 29, respectiv 30 de zile, erau, de asemenea, obligați să adauge periodic anului obișnuit câte o lună care să compenseze abaterile față de anul solar.

La întemeierea Romei (753 î. Hr.), Romulus a adoptat anul etrusc de 304 zile, împărțit în 10 luni: mars, aprilis, maius, junius, quintilis, sextilis (a 6-a), september (a 7-a), october (a 8-a), november (a 9-a), december (a 10-a). Cel care introduce în an lunile januarius și februarius și din când în când o lună marcedonius cu 22/23 de zile a fost regele roman Numa Pompilius (714-671 î. Hr.).

Pentru a scăpa de aceste corecții greoaie, împăratul Iulius Caesar l-a chemat pe astronomul grec Sosigene din Alexandria și a promulgat în anul 46 î. Hr. ceea ce numim *calendarul iulian* , în care trei ani (obișnuiți) aveau 365 de zile și al patrulea (an bisect, divizibil cu 4) număra 366 de zile. Astfel, anul calendaristic era pus în acord cu anul astronomic, considerat la acel moment ca având 365,25 zile.

Octavian Augustus (63 î. Hr.-14 d.Hr.) numește luna quintilis – iulius (iulie), în cinstea lui Iulius Caesar și luna sextilis – augustus (august), după numele său. Tot el este cel care ia o zi din luna lui februarie și o adaugă lunii (sale) august (în acest fel, lunile consecutive iulie și august având fiecare câte 31 de zile).

Dar durata de 365,25 zile a anului astronomic nu este exactă și cum anul tropic-mai scurt- are aproximativ 365,2422 zile, a determinat ca în secolul al XVI-lea să se strângă o diferență de 10 zile, astfel încât echinocțiul de primăvară cădea la 11 martie, în loc să fie la 21 martie, când, din punct de vedere astronomic, durata zilei trebuia să fie egală cu durata nopții.

În 1582, sfătuit de oameni de știință (sub coordonarea astronomului italian Lodovico Lilio), Papa Grigore al XIII-lea a adoptat *calendarul gregorian*, corectându-l pe cel iulian prin adăugarea a 10 zile, în momentul intrării lui în vigoare (zilei de joi 4 octombrie 1582, devenită 14 octombrie 1582, i-a urmat ziua de vineri 15 octombrie). În acest fel a fost compensată întârzierea acumulată și începutul primăverii astronomice (echinocțiul de primăvară) a revenit în 1583, firesc, la 21 martie. Pentru evitarea pe viitor a unor astfel de erori, s-a stabilit să se facă o corecție de 3 zile la 400 de ani (anii 1700,1800,1900 -bisecți, în calendarul iulian- deveneau obișnuiți, dar anii 1600 și 2000 rămâneau bisecți…).

Pe lângă Italia, au adoptat imediat calendarul gregorian (pe stil nou) celelalte țări europene catolice precum Franța, Portugalia, Spania.

Anglia (protestantă) și coloniile ei, inclusiv cele din America de Nord, au trecut la calendarul gregorian abia în 1752.

În secolul XX, au trecut la calendarul pe stil nou țări precum China (1912), Bulgaria (1915), Turcia și Uniunea Sovietică (1917), România și Iugoslavia (1919), Grecia (1923), care rămăseseră în urmă cu 13 zile față de restul lumii (de exemplu, rușii vorbesc de Revoluția bolșevică din 25 octombrie (stil vechi) / 7 noiembrie 1917 (stil nou)). Trecerea românilor la calendarul gregorian se datorează Marii Uniri și dorinței de consolidare și modernizare a noului stat unitar (înainte, Transilvania și Bucovina foloseau calendarul gregorian, iar Regatul României și Basarabia foloseau calendarul iulian, pe stil vechi).

Inconvenientele acestui ultim calendar: lunile au număr diferit de zile, datele nu sunt legate de zilele săptămânii (de exemplu, acum, sărbătorim anual ziua de naștere în zile diferite din săptămână) ar putea fi eliminate de un calendar al viitorului…

Bibliografie:

1. Cerghit Ioan, *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006
2. Chiorcea Nicolae, *Enigmele ştiinţei,* Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009;
3. Teodorescu Nicolae, Chiș Gheorghe, *Cerul, o taină descifrată...*, Editura Albatros, București, 1982
4. https://istoriiregasite.wordpress.com/2010/05/11/inventii-in-istorie-calendarul/

ARTA DE A ÎNVĂȚA ALTFEL – PEDAGOGIILE ALTERNATIVE ȘI SENSUL EDUCAȚIEI

Prof. ed. timpurie Andreea Cristina CONSTANTIN
Prof. ed. timpurie Alina Carmen BOZON
Grădinița Nr. 269

Educația este, fără îndoială, unul dintre pilonii fundamentali ai dezvoltării unei societăți. De-a lungul timpului, s-au conturat numeroase teorii și practici pedagogice, fiecare încercând să găsească răspunsuri cât mai potrivite la întrebarea: Cum învățăm cel mai bine? Tradițional, școala a fost privită ca o instituție riguroasă, centrată pe acumularea de informații și pe respectarea strictă a normelor. Cu toate acestea, în ultimele decenii, s-a simțit o nevoie tot mai acută de reînnoire a metodelor educaționale, de apropiere de elev și de înțelegere a nevoilor sale reale. Astfel au apărut și s-au consolidat pedagogiile alternative – forme de educație care propun o viziune diferită, mai umanistă, asupra procesului de învățare.

Pedagogiile alternative sunt sisteme educaționale care se îndepărtează de modelul tradițional, oferind o perspectivă centrată pe copil, pe ritmul său individual de dezvoltare și pe experiența concretă de învățare. Printre cele mai cunoscute se numără: pedagogia Montessori, pedagogia Waldorf, sistemul Step by Step, pedagogia Freinet, dar și alte abordări moderne precum Educația Democratică sau Reggio Emilia.

Aceste metode nu resping total școala clasică, ci încearcă să o completeze și să o umanizeze. În centrul lor se află elevul ca persoană unică, iar educația nu este privită ca o simplă transmitere de cunoștințe, ci ca un proces de formare integrală – intelectuală, emoțională, morală și socială.

Un element comun tuturor acestor pedagogii este respectul pentru individualitatea copilului. Se consideră că fiecare elev are un ritm propriu de învățare și că datoria educatorului este să creeze condițiile potrivite pentru dezvoltarea acestuia. Evaluarea continuă, înlocuirea notelor cu aprecieri descriptive, colaborarea în locul competiției, învățarea prin descoperire și activitățile practice sunt doar câteva dintre principiile care definesc aceste metode.

De exemplu, în sistemul Montessori, copilul este liber să-și aleagă activitățile, iar profesorul devine un ghid, nu un judecător. În pedagogia Waldorf, accentul se pune pe creativitate, artă și ritm, educația urmărind echilibrul dintre gândire, simțire și voință. În Freinet, elevii sunt încurajați să învețe prin experiment și prin munca în echipă, să comunice, să creeze și să gândească liber.

Rezultatele cercetărilor și experiențele din practică arată că elevii care urmează programe bazate pe pedagogii alternative manifestă o motivație intrinsecă mai puternică, o autonomie mai mare în învățare și un nivel crescut de empatie și responsabilitate. Ei sunt mai deschiși, mai cooperanți și mai creativi, iar procesul de învățare devine o plăcere, nu o obligație.

Un alt aspect important este că aceste metode pun accent pe relația autentică dintre profesor și elev, bazată pe încredere și respect reciproc. Profesorul nu mai este o autoritate distantă, ci un partener de drum care inspiră și sprijină. Într-o lume marcată de schimbare și incertitudine, aceste competențe – empatia, colaborarea, gândirea critică – sunt mai valoroase ca oricând.

Totuși, pedagogiile alternative nu sunt lipsite de provocări. În primul rând, ele presupun o formare specializată a cadrelor didactice, precum și o schimbare de mentalitate în rândul părinților și al societății. De multe ori, sistemul tradițional, rigid, nu se adaptează ușor la inovație, iar lipsa resurselor materiale sau a sprijinului instituțional poate îngreuna implementarea acestor metode.

De asemenea, nu toate familiile își pot permite școli alternative private, iar introducerea acestor principii în școlile publice necesită eforturi și politici educaționale bine gândite. Cu toate acestea, tot mai multe școli din România încep să adopte elemente din pedagogiile alternative, în încercarea de a moderniza procesul educațional.

Pedagogiile alternative nu vin să desființeze școala tradițională, ci să o transforme. Viitorul educației ar putea consta tocmai într-o armonizare între rigoarea clasică și libertatea alternativă. O educație care combină structura cu empatia, știința cu arta, competența cu caracterul – aceasta pare a fi direcția spre care se îndreaptă lumea contemporană.

Profesorii viitorului vor trebui să fie mai mult decât transmițători de informație: vor fi formatori de caractere, ghizi, mentori. În același timp, elevii vor trebui să fie implicați activ în propria formare, să învețe să gândească critic, să coopereze și să se adapteze continuu.

Pedagogiile alternative reprezintă, fără îndoială, un alt mod de a face educație – mai uman, mai deschis, mai apropiat de nevoile reale ale copiilor. Ele demonstrează că învățarea poate fi o bucurie, nu o corvoadă, și că școala poate fi un spațiu al descoperirii, nu al constrângerii. Într-o lume aflată în permanentă schimbare, aceste abordări ne amintesc că educația nu este doar despre informație, ci despre viață, sens și dezvoltare personală.

Educația alternativă nu este doar un moft al modernității, ci o necesitate pentru formarea unei generații capabile să gândească liber, să simtă profund și să acționeze responsabil. Așa cum spunea Maria Montessori, „Educația nu este ceva ce profesorul face, ci un proces natural care se desfășoară spontan în copil."

Bibliografie

1. Montessori, Maria, *Descoperirea copilului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2002.
2. Steiner, Rudolf, *Educația copilului în lumina științei spirituale*, Editura Triade, București, 2003.
3. Freinet, Célestin, *Educația prin muncă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996.
4. Negreț-Dobridor, Ion, *Pedagogii alternative și educația integrativă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2011.

O LUME DISPĂRUTĂ, DINOZAURII

Prof. Carmen Mirona CORNEANU

Activitate integrată pe o zi, desfășurată la nivelul mai multor domenii experiențiale realizată în aplicația Canva

https://www.canva.com/design/DAG1leXbhws/uA0HCrTEv9HSBYmYzs2kNA/edit

Activitate integrată pe o zi: ALA1 + ADE (DȘ ȘI DEC) + ALA 2, la nivelul mai multor Domenii Curriculare (DȘ, DEC), pentru categoria de vârstă 4-5 ani, Prezentare interactivă Canva cu linkuri către aplicații educaționale (video, quiz-uri, feedback digital)

ALA 1: Joc de rol: Să găsească scheletul fiecărui dinozaur și să spargă ouăle pentru a scoate puii de dinozauri; Construcții: Să construiască din cuburi câte un dinozaur; Joc de masă - puzzle: Să reconstituie imaginile reprezentând dinozauri;

DȘ: să numere conştient în limitele 1-10 crescător și descrescător; să raporteze numărul la cantitate şi cantitatea la număr; să stabilească vecinii unui număr; să precizeze locul unui element folosind numeralul ordinal; să facă diferenţe între mulţimile cu mai multe/puţine elemente; să verbalizeze acţiunile efectuate utilizând un limbaj matematic adecvat;

DEC: să rețină linia meelodică și să învețe cântecelul.

ALA 2: să aleagă câte un jeton și să își caute perechea, respectând regulile impuse de joc și regulile de disciplină; să manifeste interes participând cu plăcere la activitate;

Competența specifică vizată a fost ezvoltarea limbajului oral prin exprimarea de opinii și identificarea numerelor, vecinilor și a locului acestora; Formarea gândirii critice prin jocuri de recunoaștere și clasificare.

Această resursă interactivă îi introduce pe copii în minunata lume a dinozaurilor, folosind aplicații digitale moderne (video, quiz-uri) pentru a stimula învățarea prin joc. Introducerea în activitate se realizează printr-un video despre viața dinozaurilor. Copiii vor asculta indicațiile diferielor jocuri, vor răspunde diferitelor provocări, stimulându-și și limbajul oral, urmărindu-se în același timp o explimare corectă din punct de vedere gramatical. Activitatea integrată pe o zi continuă intr-un design modern, interactiv, îmbinând tradiționalul cu modernul, astfel încât atenția copiilor sa fie captată de la început până la sfarșit.

Scopul urmărit de resursă: dezvoltarea competențelor de comunicare orală și gândire logică prin activități familiare și activități ludice.

Rezultate aşteptate: creșterea implicării copiilor, exprimare clară, recunoașterea cifrelor, vecinii numerelor, număratea corectă, reținerea liniei melodice, a cântecelului, a realizării corecte a tuturor jocurilor propuse.

Concepte cheie: învățare intergată, clasificare, exprimarea propriei opinii.

Note distinctive ale resursei: Resursa Educațională Deschisă include o serie de jocuri interactive unde am folosit aplicații digitale moderne (video, quiz-uri,) pentru stimularea învățării prin joc.

Vavoarea învățată constă în dezvoltarea vocabularului și exprimării orale și recunoașterea cifrelor, răspunsul corect la toate activitățile și cerințele tuturor jocurilor;

Linkuri la resurse utilizate: imagini, audio/video, aplicații:

https://www.canva.com/design/DAG1leXbhws/uA0HCrTEv9HSBYmYzs2kNA/edit

Padelt:

https://padlet.com/mironacarmencorneanu/scenariul-zilei-dinozaurii-o-lume-disp-rut-9vzaf48wa56xapys

Suno.ai:

https://suno.com/song/d07d4a6a-6673-41cd-b1a7-6b74e95ca2d0

YouTube:

https://padlet.com/mironacarmencorneanu/scenariul-zilei-dinozaurii-o-lume-disp-rut-9vzaf48wa56xapys/wish/XGyBQbD4lxDwWL6K

https://www.youtube.com/watch?v=jszK5DFMSj4

https://www.youtube.com/watch?v=wPNyCvNYHuE&list=RDwPNyCvNYHuE&start_radio=1

Jigsawplanet:
https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=1f35cfef507d&=1&shape=2

Descript:
https://web.descript.com/61cbc692-6566-416c-8db2-90bb9ad4f6bb/7db0d

Wordwall:
https://wordwall.net/ro/myactivities

Canva:
https://www.canva.com/design/DAG1isbY-QM/G-mMJHt2_asMrJjTdmOG3g/edit

Kahoot:
https://create.kahoot.it/details/d7b4221e-9291-4386-b7f2-dc599af213e0?drawer=

Organizarea clasei: Activitățile din cadrul ALA 1 se desfășoară pe grupe mici, fiecare grup având acces la un dispozitiv. În cadrul ADE activitățile se desfășoară frontal, cu așezarea preșcolarilor în semicerc sau în grupuri mici pentru a încuraja interacțiunea și comunicarea, iar pentru evaluare fiecare având nevoie acces individual la un dispozitiv.

Adecvarea limbajului: materialele folosesc un limbaj simplu, clar, accesibil copiilor de vârstă preșcolară

Organizare grupe de lucru: activitățile interactive și quiz-urile pot fi realizate în perechi sau echipe.

Metode de evaluare: Observarea directă a exprimării orale;

Verificarea răspunsurilor în jocurile interactive;

Feedback.

- Resursa poate fi adaptată pentru copii cu dificultăți de exprimare sau anxietate socială prin activități ghidate în perechi sau grupuri mixte, unde pot beneficia de sprijinul colegilor și al cadrului didactic.

- Resursa oferă conținut vizual și auditiv (imagini, videoclipuri, pronunție audio).

- Jocurile interactive sunt structurate progresiv, cu sarcini clare și repetitive, pentru consolidare.

Resursa educațională descrisă poate fi adaptă și pentru activități de Educație pentru Societate (DOS) și Cunoașterea mediului (DS).

Resursa face parte dintr-o serie de materiale care abordează tema: „O lume dispărută, dinozaurii”.

Bibliografie:

„Curriculum pentru învățământ preșcolar” , Bucureşti, 2019;

“*Activităţi matematice în grădiniţă*”, Neagu M., Beraru G., Editura C.C.D., Bacău, 2004;

Metodica activităţilor instructiv-educative în grădiniţa de copii, Ed. SITECH, Craiova, 2010;

„*Proiecte tematice orientative*”, Aurelia Ana, Smaranda Cioflică Ed. Tehno – Art., 2003.

Revista învăţământului preşcolar Nr. 1-2, 2009.

“Pedagogie preşcolară”, Elisabeta Voiculescu, Ed. Aramis, 2003;

„Jocuri şi exerciţii pentru dezvoltarea fizică a preşcolarilor”, S. Dima, I. Sima, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2004.

- Canva.com, Padelt.com, Suno.ai, YouTube.com, Descript.com, Jigsawplanet.com, Wordwall.com, Kahoot.it

EDUCAȚIA VIITORULUI: CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE PENTRU O DEZVOLTARE DURABILĂ

Prof. ed. timpurie Nicoleta COSTACHEL
Grădinița Nr. 269 București, Sect 5

Într-o lume aflată într-o transformare rapidă, educația joacă un rol fundamental în formarea cetățenilor capabili să facă față provocărilor prezentului și viitorului. Conceptul de educație pentru dezvoltare durabilă presupune nu doar transmiterea de cunoștințe, ci și cultivarea unor valori, atitudini și comportamente responsabile față de mediu, societate și economie. În acest context, creativitatea și inovația didactică devin elemente esențiale pentru modernizarea procesului educațional și pentru trecerea de la o abordare tradițională, centrată pe profesor, la una modernă, centrată pe elev și pe învățarea activă.

1. De la tradițional la modern în învățământ

Modelul tradițional de învățământ s-a bazat, de-a lungul timpului, pe transmiterea unilaterală a cunoștințelor, profesorul având rolul principal de furnizor de informații, iar elevul fiind un receptor pasiv. Acest tip de educație a favorizat acumularea de date, dar mai puțin dezvoltarea gândirii critice, a creativității și a capacității de adaptare.

În schimb, învățământul modern promovează învățarea activă, colaborativă și personalizată. Accentul se mută de pe predarea conținuturilor pe dezvoltarea competențelor-cheie: gândire critică, comunicare, spirit de echipă, utilizarea tehnologiei și responsabilitate civică. Rolul profesorului devine acela de facilitator și mentor, care creează contexte de învățare autentice și stimulează participarea activă a elevilor.

Digitalizarea educației a accelerat această tranziție. Platformele educaționale online, resursele multimedia, aplicațiile interactive și instrumentele de realitate augmentată permit o abordare integrată, interdisciplinară și adaptată nevoilor fiecărui elev.

2. Creativitatea în procesul didactic

Creativitatea reprezintă capacitatea de a genera idei noi, originale și utile. În educație, ea nu se rezumă la domeniile artistice, ci implică gândirea divergentă, rezolvarea de probleme și inovația pedagogică.

Un cadru didactic creativ:

- folosește metode variate (jocuri de rol, brainstorming, învățare prin descoperire);
- creează un climat deschis, bazat pe încredere și libertate de exprimare;
- valorifică greșelile ca oportunități de învățare;
- stimulează colaborarea și reflecția.

Promovarea creativității în școală presupune o schimbare de mentalitate: accentul se mută de pe conformism și reproducere pe explorare și experimentare. Astfel, elevul este încurajat să devină autor al propriei învățări, iar profesorul – designer de situații de învățare inovatoare.

3. Inovația didactică – motorul schimbării educaționale

Inovația didactică se referă la introducerea de noi strategii, metode și tehnologii care îmbunătățesc eficiența procesului de învățământ. Ea poate viza:

- metodologia (învățare prin proiecte, flipped classroom, gamificare);
-conținuturile (integrarea temelor de actualitate precum sustenabilitatea, inteligența artificială, globalizarea);
- mediul educațional (spații flexibile, colaborative, tehnologizate);
- evaluarea (portofolii, autoevaluare, evaluare pe competențe).

Inovația nu presupune doar folosirea tehnologiei, ci și o atitudine proactivă din partea profesorilor, deschidere către formare continuă și adaptabilitate la nevoile elevilor. Școala modernă este una reflexivă și adaptativă, care învață din experiență și se reinventează constant.

4. Educația pentru dezvoltare durabilă (EDD)

Educația pentru dezvoltare durabilă reprezintă o componentă esențială a educației contemporane, având ca scop formarea unor indivizi responsabili, capabili să contribuie la o lume echilibrată din punct de vedere ecologic, economic și social.

EDD promovează valori precum:

- respectul față de mediu și resurse naturale;
- echitatea socială și diversitatea culturală;
- implicarea civică și solidaritatea.

Integrarea EDD în curriculum presupune abordări interdisciplinare și învățare bazată pe proiecte, care conectează școala cu viața reală. De exemplu, elevii pot fi implicați în proiecte de reciclare, economie circulară, protecția biodiversității sau voluntariat comunitar. Astfel, educația devine un proces formativ integral, care dezvoltă competențe pentru viață.

5. Legătura dintre creativitate, inovație și educația pentru dezvoltare durabilă

Creativitatea și inovația sunt instrumente indispensabile pentru implementarea educației pentru dezvoltare durabilă. Profesorul trebuie să gândească activități originale care să stimuleze gândirea critică și comportamentele durabile. De exemplu:

- proiecte de design ecologic realizate interdisciplinar (științe, arte, tehnologie);
- campanii de conștientizare realizate prin mijloace multimedia;
- aplicații digitale pentru monitorizarea consumului de resurse;

Astfel, creativitatea devine mijlocul prin care educația dobândește relevanță socială și contribuie efectiv la dezvoltarea sustenabilă.

Concluzii

Tranziția de la învățământul tradițional la cel modern presupune o schimbare profundă de paradigmă: de la predare la învățare, de la memorare la gândire critică, de la conformism la creativitate.

Profesorul contemporan nu mai este doar un transmițător de informații, ci un arhitect al învățării, un inovator care creează contexte semnificative și stimulează responsabilitatea elevilor față de propria formare și față de lume.

Bibliografie

2. Cucoș, C. – Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2017.
2. Horga, I. – Inovație și creativitate în educație, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2019.
3. Ionescu, M. – Inovarea didactică. Modele de gândire și acțiune, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2018.
4. UNESCO – Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives, Paris, 2017.
5. Răduț-Taciu, R. – Educația pentru dezvoltare durabilă, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2020.

EDUCAȚIA ALTERNATIVĂ. METODA MONTESSORI

Prof. Florica-Laura CRĂCIUNOIU
C.N. „Carol I”
Prof. Marilena GHIGĂ
G.P.P „Piticot”

În ultimele decenii, societatea contemporană a cunoscut transformări majore în plan social, economic și cultural, care au impus o reevaluare a scopurilor și metodelor educației. În acest context, sistemele tradiționale de învățământ, axate predominant pe transmiterea de cunoștințe și pe controlul extern al elevului, sunt completate de o serie de alternative educaționale care urmăresc formarea unei personalități autonome, creative și responsabile.

De-a lungul timpului, au fost încercate mai multe alternative la sistemul educational tradițional, alternative definite în Dictionnaire actuel de l'éducation (S. Cristea, 1998, pp. 12) ca „variante de organizare şcolară care conferă diferite soluţii de schimbare a perceptelor oficiale, aplicate într-o anumită epocă sau într-un anumit context”. *Sistemul monitorial* (Bell-lancaster), aplicat și în Principatele Române până în 1864, *Planul Dalton*, apărut în SUA ca urmare a atitudinii critice manifestate faţă de învăţământul traditional, *Metoda proiectelor*, ce pune în aplicare învățarea prin rezolvare de probleme sau *Centrele de interes*, conform cărora cunoştinţele pe care copiii aveau să şi le însuşească au fost împărţite în patru centre de interes, se numără printre primele alternativele educaționale.

Astăzi, una dintre cele mai influente și apreciate astfel de alternative este metoda Montessori, fundamentată pe o concepție profund umanistă și pe respectul pentru potențialul natural al copilului.

Metoda Montessori a fost elaborată de Maria Montessori (1870–1952), medic și pedagog italian, care și-a construit concepția educațională pornind de la observații științifice asupra modului în care copiii se dezvoltă și învață în mod natural. Prima „Casă a Copiilor” („Casa dei Bambini”) a fost deschisă la Roma, în anul 1907, și a reprezentat un laborator pedagogic în care Maria Montessori a experimentat principiile sale inovatoare. Ea a elaborat o teorie pedagogică bazată pe respectul pentru copil, pentru nevoile sale. A atras atenţia contemporanilor asupra copilului, asupra drepturilor sale şi a necesităţii de a i se crea condiţii de dezvoltare pe măsura vârstei lui, realizându-se un echilibru între activitatea liberă şi cea dirijată.

Teoria s-a răspândit cu repeziciune în întreaga lume, câştigând numeroşi adepţi şi contribuind la crearea unui adevărat curent: montessorianismul. În perioada interbelică, educația Montessori era bine cunoscută în România. Operele principale ale Mariei Montessori publicate până la cel de-al Doilea Război Mondial au fost traduse și în limba română. Educatori și profesori români au participat la congrese internaționale Montessori, au fost deschise școli în diferite orașe ale țării. A fost înființată Asociația Montessori România (AMR), având-l pe Constantin-Rădulescu Motru drept președinte, iar Nicolae Titulescu a fost membru onorific al comitetului organizației Association Montessori Internationale (AMI), organism internațional înființat de Maria Montessori însăși.

Fundamentele teoretice ale metodei se bazează pe ideea că educația trebuie să fie centrată pe copil, nu pe adult. Copilul este considerat un participant activ la propria dezvoltare, iar educatorul are rolul de ghid și observator, care sprijină procesul de învățare fără a-l dirija autoritar. Potrivit Mariei Montessori, educația nu înseamnă doar acumulare de cunoștințe, ci formarea unui individ capabil să gândească, să aleagă și să acționeze independent.

Printre principiile de bază ale pedagogiei montessoriene se numără:

- Autoeducația – copilul învață prin descoperire, prin experimentare directă și prin corectarea propriilor greșeli. Acest principiu este pus în practică prin oferirea unui mediu de învățare diversificat și prin rolul educatorului de ghid și facilitator, mai degrabă decât de instructor autoritar. Astfel, metoda Montessori promovează dezvoltarea autonomiei, a încrederii în sine și a iubirii de învățare pe tot parcursul vieții.
- Libertatea în limite – elevul are libertatea de a alege activitățile care îl interesează, dar într-un cadru bine organizat și respectuos.

- Respectul pentru ritmul individual de învățare – fiecare copil este unic și progresează în funcție de propriile capacități și nevoi; În practica Montessori, respectul se manifestă prin observarea atentă a nevoilor și intereselor copiilor și oferirea de oportunități de învățare personalizate.
- Mediul pregătit –conceptul se referă la organizarea spațiului de învățare într-un mod care să fie accesibil și atrăgător pentru copii, să stimuleze independența, curiozitatea și ordinea interioară, facilitând astfel autoeducația.
- Mintea absorbantă: Copiii au o capacitate înnăscută de a absorbi informații din mediul înconjurător. Această abilitate este exploatată în metoda Montessori prin crearea unui mediu de învățare bogat și stimulativ, care încurajează explorarea și învățarea activă.

Toate aceste principii sunt aplicate în clase mixte, în care copii de vârste diferite învață împreună, stimulând cooperarea și învățarea reciprocă. De asemenea, ei aleg ce ce activități vor să desfășoare, în funcție de interesele lor și utilizează materiale care permit învățarea prin experiență directă și manipulare.

Independența, concentrarea, coordonarea, ordinea și autodisciplina sunt abilități pe care metoda Montessori dorește să le dezvolte. Copiii învață să se bazeze pe ei înșiși și să dezvolte încrederea în propriile forțe. Prin repetarea sarcinilor și atingerea obiectivelor proprii, ei își îmbunătățesc capacitatea de concentrare. Materialele didactice și jocurile Montessori sunt proiectate pentru a dezvolta abilitățile motorii fine și grosiere ale copiilor. Aceștia capătă abilitatea de a fi ordonați, învățând să își pună materialele la loc după ce le folosesc, ceea ce le dezvoltă nu doar simțul ordinii, ci și pe cel al responsabilității. De asemenea, prin libertatea de a alege și de a lua decizii, cei mici învață să își gestioneze impulsurile și să își asume responsabilitatea pentru acțiunile lor.

Metoda Montessori se remarcă printr-o viziune pedagogică modernă și profund umanistă, care pune accent pe libertate, autonomie și respectul pentru individualitatea copilului. Prin mediul pregătit, materialele educative specifice și rolul discret al educatorului, sistemul Montessori oferă un cadru propice pentru dezvoltarea integrală a copilului. Într-o epocă în care educația trebuie să răspundă diversității și nevoilor societății moderne, principiile montessoriene rămân actuale și relevante, reprezentând o alternativă viabilă și echilibrată la educația tradițională.

Bibliografie

- Montessori, Maria, Descoperirea copilului. București, Editura Didactică și Pedagogică, 2011.
- Cristea, Sorin, Dicționar de termini pedagogici, București, Editura didactică și pedagogică, 1998
- Trageton, Arne, Copilul – ființă activă. Educația alternativă și reformele educaționale, Iași, Polirom, 2012.
- Păun, Emil, Pedagogie. Provocări și dileme contemporane, București, Editura Polirom, 2017.

EDUCAȚIA DURABILĂ PRIN CREATIVITATE ȘI GÂNDIRE INOVATOARE

Educatoare Florina CREȚU
Grădinița Nr.269 București

Într-o lume aflată într-o continuă transformare, educația pentru dezvoltare durabilă devine o necesitate esențială. Profesorii sunt chemați nu doar să transmită informații, ci să formeze cetățeni responsabili, capabili să gândească critic și să acționeze conștient față de mediu, economie și societate. În acest context, creativitatea și inovația didactică devin instrumente cheie ale procesului educațional modern.

1. Conceptul de creativitate și inovație didactică

Creativitatea reprezintă capacitatea de a genera idei noi, originale, relevante și utile într-un anumit context. În educație, ea se manifestă prin metode variate de predare, prin adaptarea conținuturilor la nevoile elevilor și prin stimularea gândirii divergente.

Inovația didactică înseamnă introducerea unor noi concepte, strategii, tehnologii și practici educaționale, care îmbunătățesc procesul de predare-învățare și îl fac mai eficient, atractiv și adaptat cerințelor societății actuale.

2. Educația pentru dezvoltare durabilă (EDD)

Educația pentru dezvoltare durabilă urmărește formarea unei conștiințe ecologice și sociale, axată pe:
- respectul față de mediu și resursele naturale;
- promovarea echității sociale;
- asumarea responsabilității personale și colective;
- adoptarea unui stil de viață echilibrat și sustenabil.

EDD presupune o abordare interdisciplinară, care combină științele naturii, educația civică, economia, etica și tehnologia. Elevii devin participanți activi în găsirea soluțiilor la problemele reale ale comunității.

3. Creativitate și inovație în predarea EDD

Implementarea educației pentru dezvoltare durabilă cere o gândire pedagogică inovatoare. Printre strategiile eficiente se numără:
- Învățarea prin proiecte – elevii concep și realizează proiecte ecologice: reciclare, grădini școlare, campanii de conștientizare.
- Învățarea prin descoperire – elevii investighează fenomene naturale, cauze ale poluării sau modalități de economisire a energiei.
- Abordarea STEAM (știință, tehnologie, inginerie, artă, matematică) – dezvoltă gândirea critică și creativitatea în rezolvarea problemelor.
- Utilizarea resurselor digitale – aplicații interactive, platforme educaționale, simulări virtuale care ilustrează efectele schimbărilor climatice.- Jocurile didactice și învățarea experiențială – metode care implică emoțional elevul și dezvoltă spiritul de colaborare.

4. Rolul cadrului didactic

Profesorul devine un facilitator al învățării, un ghid care:
- stimulează curiozitatea și gândirea creativă;
- valorifică ideile elevilor;
- creează contexte autentice de învățare;
- integrează noile tehnologii și resurse educaționale;
- promovează spiritul critic și cooperarea.

Prin atitudine deschisă și reflecție continuă, cadrul didactic transformă sala de clasă într-un laborator al ideilor sustenabile.

5. Exemple de activități creative

- „Școala verde” – campanii de reciclare și economisire a energiei;- „Ziua fără plastic” – activități practice despre reducerea deșeurilor;
- „Grădina clasei mele” – proiect de responsabilitate ecologică;

- Ateliere de reutilizare creativă – transformarea materialelor reciclabile în obiecte utile sau decorative.

6. Concluzii

Creativitatea și inovația didactică sunt fundamentele unei educații moderne, relevante și sustenabile. Ele permit dezvoltarea competențelor necesare unei lumi în schimbare, formând elevi activi, responsabili și empatici față de mediu și societate. Profesorul care inovează devine agent al schimbării, contribuind direct la construirea unei culturi a dezvoltării durabile.

Bibliografie orientativă

1. Delors, J. (1996). Educația – comoara lăuntrică. UNESCO.
2. Ionescu, M. (2007). Inovația și schimbarea în educație. Editura Polirom.
3. Tilbury, D. (2011). Education for Sustainable Development: An Expert Review of Processes and Learning. UNESCO.
4. Miclea, M. (2015). Creativitatea și managementul educațional modern. Editura Didactică și Pedagogică.

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE

Prof. ed. timpurie Cristina DĂNĂNĂU
Grădinița „Sf. Lucia" Craiova.

La sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX –lea au apărut în Europa și America alternativele educaționale, ca variante de opoziție față de sistemul de învățământ tradițional. Acestea propun o nouă modalitate de adordare a educației.

În comunicatul de presă al M.E.C şi C.N.A.E din 31.03.2004 sunt precizate cele 5 forme de educaţii alternative existente în România:

Pedagogia Waldorf

• învățarea adaptată ritmului de dezvoltare fizică, sufletească și spirituală

• se acordă importanță educării voinței, urmărindu-se ritmul orei, al zilei, al lunii, al anului

• nu se pun note, eliminându-se competiția și stresul

• absența manualului unic crește respectul elevilor față de carți

• predarea e centrată pe necesitățile elevilor

Pedagogia Montessori

• isi propune sa invete copilul sa gandeasca/actioneze independent si responsabil

• automotivarea este cheia invatarii complete copilul si invatarea sunt pe primul loc, iar predarea si programarealizate in functie de nevoile copilului

• mediul de instruire e bazat pe obiecte mici, usor de manipulat si detaliate dpdv vizual

• metoda de educatie e bazata pe observarea directa a copilului , pe pregatirea mediului de instruire pe baza obs. realizate

Pedagogia Freinet

• învăţarea centrată pe rezolvarea unor probleme de către grupurile de copii aflate sub îndrumarea cadrelor didactice.

• munca în grupuri mici este considerată drept mijlocul fundamental de educaţie

• educatorul este doar un observator atent care dirijează şi coordonează activităţile elevilor

Alternativa Step by Step

• promoveaza modele educationale centrate pe elev , educatia individuala (tot ce se intampla in viata e interdependent)

• - accent pe colaborarea cu familia, pe implicarea parintilor in conceperea si organizarea activităţii din scoala

• activ. didactice bazate pe munca in grupuri ţinându-se cont de nivelul de dezvoltare al fiecaruia (ex. org. centrelor de activitate ce reflecta interesele si nevoile copiilor : c. de alfabetizare , de lectura, de mate, arte, teatru si jocuri)

• activitățile elevilor sunt bazate pe cercetare

• elevii sunt evaluați prin modalități specifice: scaunul evaluarii, mapa de lucrari, caietul de evaluare

Planul Jena

• procesul instructiv educativ este asemănător cu învăţământul tradiţional românesc

• se bazează pe un plan ritmic în care se succed alternativ patru activităţi:conversaţia, lucrul, serbarea, jocul;

• accentul se pune foarte puternic pe viaţa socială, Promovarea unei atitudini dinamice, responsabile a respectului faţă de cei din jur, a spiritului de iniţiativă

• materiile sunt tratate interdisciplinar şi se porneşte pe cât posibil de la situaţii autentice de învăţare.Se pune accentul pe intrarea în contact direct cu natura, cu lumea înconjurătoare.

BIBLIOGRAFIE:

Montessori, Maria-Descoperirea copilului, Editura Didactică şi Pedagogica, Bucureşti, 1977.
Rădulescu, Mihaela - Pedagogia Freinet. Un demers inovator, Editura Polirom, Iaşi, 1999
www.stepbystep.ro
www.waldorf.ro

DEZVOLTAREA DURABILĂ – O PRIORITATE A EDUCAŢIEI

Prof. Gheorghița DIACONU
G.P.P. „Floare albastră" Craiova

„Educația este cea mai puternică armă pe care o poți folosi să schimbi lumea", afirma Nelson Mandela.

Echilibrul dintre viața oamenilor și mediul înconjurător a fost în totdeauna un punct critic la nivel internațional. S-a constatat că societatea umană nu se poate dezvolta fără a fi expusă unor perturbări ecologice, economice și sociale severe, de aceea este necesar să se ia măsuri pentru trecerea societății și a economiei pe o traiectorie de dezvoltare durabilă. Trebuie să ținem cont de faptul că viitorul omenirii depinde de limitarea resurselor și de conservarea ecosistemelor. Prin urmare dezvoltarea durabilă trebuie să înceapă printr-un proces de educare continuă pentru și în spiritul acesteia, determinând societatea să adopte comportamente și măsuri noi pentru a asigura un viitor decent. Acest lucru este posibil prin trecerea la o societate în care resursele naturale trebuie să fie utilizate astfel încât să asigure tuturor indivizilor accesul la o viață de calitate fără a distruge mediul de care aceasta depinde într-o măsură din ce în ce mai mare. De aceea este necesar un nou stil de viață, trăsături novatoare ale modelelor de producție, consumație și cooperare.

Natura ne dăruiește necondiționat toate frumusețile sale, dar în condițiile actuale, caracterizate prin creștere demografică, industrializare excesivă și acțiuni necontrolate ale omului, apare tot mai des problema protecției ei.

Educația pentru protejarea mediu este criteriul principal al stilului de viață durabil și singura modalitate de suprviețuire a omenirii în viitor, de aceea este esențială îmbinarea educației alternative cu cea tradițională. Pentru crearea unui viitor sustenabil trebuie să conșientizăm necesitatea conservării resurselor, a reciclării și al managementului deșeurilor, prin punerea accentului pe educație și cercetare, prezentarea unor soluții inovative în ceea ce privește o viață sănătoasă și sustenabilă, reducerea impactului asupra mediului, a industriilor mari poluatoare și propunerea soluțiilor sustenabile în aceste domenii. Adoptarea un stil de viață sănătos presupune redescoperirea naturii prin contactul direct cu aceasta și înțelegerea faptului că ea trebuie protejată pentru fericirea generațiilor viitoare.

Dezvoltarea durabilă este un proces al schimbării modului în care se realizează exploatarea resurselor, direcția investițiilor, orientarea dezvoltării tehnice și modificarea instituțională, realizându-se armonia dintre necesitățile generațiilor prezente cu cele ale generațiilor viitoare. Ea implică implementarea ideii de sustenabilitate în viața de zi cu zi a fiecărui om, responsabilizarea tuturor sectoarelor societății pentru a conștientiza că dezvoltarea durabilă reală se realizează doar prin colaborarea tuturor participanților la acest deziderat, dar mai ales responsabilizarea tinerei generații pentru alegerea soluțiilor durabile, deoarece sunt afectate propriile lor moșteniri economice, culturale și de mediu.

Comisia de la Brundtland precizează că: „Dezvoltarea durabilă urmărește satisfacerea nevoilor prezentului fără a compromite posibilitățile generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi". [2] Deci prin educația ar trebui să formăm cetățeni competenți și încrezători că pot crea noi oportunități, de a avea un stil de viață mai sănătos și productiv în armonie cu natura și cu valorile sociale. asigurăm un viitor sustenabil pentru generațiile prezente, dar și pentru cele viitoare.

Cea care ajută țările să își atingă obiectivele de dezvoltare durabilă este educația, ea urmărind să atingă puncte precum creșterea conexiunii între bunăstarea oamenilor, economie și protecția mediului înconjurător, tinzând spre o societate a bunăstării ecologice, a creșterii înțelegeri propriei moșteniri culturale, a abilităților de interacțiune interculturală și internațională, înbunătățind disponibilitatea și motivația de a participa și influența luarea deciziilor în calitate de cetățeni și membrii ai comunității, oferind o varietate de abilități vocaționale, creând preachiziții necesare dezvoltării durabile a fiecărei ramuri a industriei într-o direcție sustenabilă.

Educația pentru dezvoltare durabilă determină o reorientare a educației spre motivarea oamenilor pentru a conșientiza și apoi a acționa în sensul diminuării problemelor cu care se confruntă

întreaga planetă. Este o componentă a vieții sociale și răspunde unor cerințe obiective ale societății, asigură legătura între generații, conservă societatea dar o și propulsează, astfel încât să se realizeze un echilibru între cunoștințele viitorului și cele ale trecutului, între inovație și tradiție. De aceea este necesară acumularea cunoștințelor interdisciplinare, dezvoltarea unei gândiri critice, dar și a capacității de acțiune pentru a răspunde acestor provocări prin intermediul soluțiilor durabile, Din păcate cunoștințele, deprinderile și experiența actuală în diferite domenii nu oferă soluții pentru toate problemele globale contemporane, sociale și economice. Deci educația pentru dezvoltare durabilă este mai mult decât a preda cunoștințe și principii legate de sustenabilitate, este educația pentru transformare socială de a crea societăți sustenabile și atinge fiecare aspect al educației, incluzând planificarea, dezvoltarea politicilor, implementarea programelor, curriculum, predare, învățare, evaluare și administrare. În acest fel se dorește asigurarea interacțiunii între educație, conștientizare publică și training, având că abiectiv crearea unui viitor mai sustenabil.

Progresul unei națiuni este măsurat prin calitatea educației cetățenilor săi care îndeamnă permanent la responsabilitate și solidaritate, la reflecții și acțiune, răspunzând astfel unui imperativ planetar.

Bibliografie:

1. http://www.intelepciune.ro,
2. http://mandelamadiba.wordpress.com/2014/01/31/education-is-t,
3. Avram S. E., Curs introductiv – dezvoltare durabilă, Editura Universitatea Tehnică, Cluj-Napoca, 2009,
4. Nedelcu G., Educație ecologică și voluntariatul în protecția mediului, Editura Fundației pentru cultură și educație ecologică, Cluj-Napoca, 2003

EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Alina DINCĂ

În contextul transformărilor rapide care definesc secolul XXI – schimbări climatice, degradarea mediului, inegalități sociale și presiuni economice – educația devine principalul instrument prin care societatea își poate asigura un viitor echilibrat și sustenabil. Conceptul de **educație pentru dezvoltare durabilă (EDD)** a apărut din necesitatea de a forma cetățeni responsabili, capabili să înțeleagă complexitatea lumii contemporane și să acționeze în mod conștient pentru protejarea resurselor și promovarea echității sociale.

Educația timpurie, adică perioada de la naștere până la intrarea în școală, are o importanță fundamentală în formarea personalității umane. În această etapă, copiii sunt receptivi, curioși și deschiși către învățare. Astfel, valorile și comportamentele formate în primii ani de viață pot avea un impact de durată asupra modului în care aceștia vor percepe lumea și vor acționa în societate. Introducerea principiilor dezvoltării durabile încă din grădiniță nu înseamnă doar învățarea despre natură, ci **formarea unei atitudini responsabile** față de mediul natural și social.

1. Conceptul de educație pentru dezvoltare durabilă

Educația pentru dezvoltare durabilă reprezintă un proces de învățare continuă care urmărește să dezvolte competențele necesare pentru a trăi și acționa în mod sustenabil. Potrivit UNESCO (2017), EDD îi ajută pe oameni să înțeleagă interconectarea dintre economie, mediu și societate, oferindu-le instrumente pentru a lua decizii informate și responsabile.

Conform lui Sterling (2010), EDD nu se limitează la predarea unor noțiuni despre mediu, ci implică o **transformare profundă a culturii educaționale**. Aceasta promovează participarea, gândirea critică, colaborarea și rezolvarea creativă a problemelor. Educația devine astfel un proces prin care copilul învață să gândească în termeni de echilibru, sustenabilitate și respect față de toate formele de viață.

În România, conceptul de dezvoltare durabilă este integrat treptat în politicile educaționale, fiind recunoscut ca un obiectiv strategic în „Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă 2030” și în documentele curriculare pentru educația timpurie (Ministerul Educației, 2019).

2. Educația timpurie – fundament al formării durabile

Copilăria timpurie este perioada în care se pun bazele personalității și ale sistemului de valori. În această etapă, învățarea se realizează prin explorare, joc, imitare și experiențe directe. Prin urmare, educatorul are misiunea de a crea contexte de învățare care să stimuleze curiozitatea și responsabilitatea copiilor față de mediu și societate.

În grădiniță, educația pentru dezvoltare durabilă poate fi integrată în activitățile zilnice, cum ar fi:

- **activități de observare a naturii** – vizite în grădină, observarea ciclului de viață al plantelor și insectelor;
- **jocuri de rol** despre protejarea mediului („Eroii planetei”, „Micii ecologiști”);
- **activități de reciclare creativă** – confecționarea de jucării din materiale refolosite;
- **proiecte tematice** („Apa este viață”, „Pădurea, prietena noastră”);
- **campanii comunitare** – acțiuni de colectare a deșeurilor, plantări sau vizite la centre de reciclare.

Aceste activități îi ajută pe copii să înțeleagă cauzele și consecințele acțiunilor umane, dar și să dezvolte empatie față de alte ființe. Astfel, EDD devine o **educație a inimii și a minții**, bazată pe valori precum respectul, solidaritatea, responsabilitatea și cooperarea.

3. Competențele-cheie pentru dezvoltarea durabilă în educația timpurie

UNESCO identifică opt competențe-cheie ale dezvoltării durabile, adaptabile și pentru educația timpurie:

1. **Gândirea sistemică** – capacitatea de a înțelege interdependențele dintre oameni, natură și economie.

2. **Anticiparea** – abilitatea de a imagina consecințele acțiunilor asupra viitorului.
3. **Colaborarea** – lucrul în echipă și rezolvarea comună a problemelor.
4. **Gândirea critică** – analiza și evaluarea informațiilor.
5. **Empatia și responsabilitatea** – recunoașterea valorii fiecărei ființe.
6. **Luarea deciziilor responsabile** – alegerea acțiunilor cu impact pozitiv.
7. **Conștientizarea culturală** – respectul față de diversitate.
8. **Reflecția personală** – dezvoltarea unei conștiințe morale.

La vârsta preșcolară, aceste competențe se dezvoltă prin joc, povestiri, activități artistice și experiențe concrete. De exemplu, un copil care udă o plantă zilnic învață nu doar despre biologie, ci și despre responsabilitate și perseverență.

4. Curriculumul și rolul educatorului

Curriculumul pentru educația timpurie (MEN, 2019) include obiective compatibile cu EDD, precum dezvoltarea spiritului de observație, a grijii față de mediul natural și a comportamentelor prosociale. Educatorul are libertatea de a introduce teme legate de protecția mediului, consumul responsabil sau solidaritatea în proiectele didactice.De exemplu, un proiect tematic precum ***„Prietenii planetei”*** poate include activități de sortare a deșeurilor, povești despre reciclare și experimente simple (cum se purifică apa sau cum crește o plantă dintr-o sămânță).De asemenea, grădinițele pot implementa programe internaționale, precum **Eco-Schools / Grădinița Eco**, care promovează participarea copiilor la activități de protejare a mediului.

Profesorul pentru învățământul preșcolar trebuie să devină un **model de comportament durabil**, prin gesturi simple – economisirea resurselor, respectul față de natură, promovarea echității și diversității.

5. Rolul familiei și al comunității

Educația pentru dezvoltare durabilă presupune un efort comun între grădiniță, familie și comunitate. Copilul interiorizează comportamentele părinților, de aceea este esențial ca mesajul transmis acasă să fie în acord cu cel din instituția educațională.

Părinții pot fi implicați în proiecte precum:

- confecționarea de obiecte din materiale reciclabile;
- participarea la ateliere despre alimentația sănătoasă și reducerea risipei;
- activități de voluntariat în comunitate.

Comunitatea locală – biblioteci, muzee, ONG-uri de mediu – poate oferi resurse educaționale valoroase. Parteneriatele cu aceste instituții transformă educația durabilă într-un proces viu, care depășește granițele grădiniței.

6. Concluzii

Educația pentru dezvoltare durabilă în educația timpurie reprezintă o investiție în viitorul umanității. Copiii de astăzi sunt adulții de mâine, iar deprinderile, valorile și atitudinile cultivate din primii ani vor influența direct felul în care vor gestiona provocările viitoare.

O educație timpurie orientată spre durabilitate îi învață pe copii:

- să respecte mediul și resursele;
- să coopereze și să împartă;
- să gândească critic și să acționeze responsabil;
- să fie empatici și solidari.

Pentru ca acest ideal să devină realitate, este nevoie de o viziune educațională integrată, de formarea continuă a cadrelor didactice, de implicarea părinților și de susținerea instituțiilor. Doar printr-o colaborare autentică între școală, familie și comunitate se poate construi o cultură a sustenabilității care să ghideze viitorul societății.

Educația timpurie pentru dezvoltare durabilă nu este, așadar, doar o disciplină sau un proiect, ci o **filosofie de viață**, o **educație pentru viitor** – pentru un mod de existență echilibrat, armonios și respectuos față de tot ceea ce ne înconjoară.

Bibliografie

1. **UNESCO (2017).** *Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives.* Paris: UNESCO Publishing.

2. **Sterling, S. (2010).** *Transformative Learning and Sustainability: Sketching the Conceptual Ground.* Learning and Teaching in Higher Education, 5, 17–33.

3. **Ministerul Educației Naționale (2019).** *Curriculum pentru educația timpurie.* București.

4. **Tilbury, D. (2011).** *Education for Sustainable Development: An Expert Review of Processes and Learning.* Paris: UNESCO.

5. **Crăciun, D. (2020).** *Educația pentru dezvoltare durabilă în grădiniță.* București: Editura Didactică și Pedagogică.

6. **Mureșan, V. & Ionescu, L. (2018).** *Educația ecologică și dezvoltarea durabilă.* Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.

EDUCAȚIA TIMPURIE CA SPAȚIU AL CREATIVITĂȚII ȘI AL INOVAȚIEI DIDACTICE

Andreea-Cristina DINOIU
Irina Alina ȘTEFĂNESCU GHERGHE
Creșa Craiova, Creșa Nr. 6

Educația timpurie reprezintă fundamentul formării personalității copilului și punctul de plecare al procesului educațional pe termen lung. În primii ani de viață se conturează nu doar deprinderile și abilitățile de bază, ci și curiozitatea, imaginația, nevoia de explorare și de comunicare. În această etapă sensibilă și complexă, fiecare experiență are un impact major asupra dezvoltării cognitive, emoționale și sociale a copilului. Creșa și grădinița devin, astfel, veritabile spații de învățare autentică, unde jocul, explorarea și interacțiunea cu mediul constituie principalele surse de cunoaștere.

Creativitatea și inovația didactică sunt conceptele care definesc învățământul modern, centrat pe copil. În loc să fie un simplu transmițător de informații, cadrul didactic devine un facilitator al învățării, un ghid care modelează mediul educațional, provoacă întrebări, stimulează descoperirea și susține inițiativa personală a copilului. Întro lume aflată într-o continuă schimbare, abilitatea de a gândi creativ, de a găsi soluții originale și de a se adapta reprezintă competențe esențiale ce trebuie cultivate încă din primii ani de viață.

Educația timpurie oferă copilului posibilitatea de a experimenta și de a-și dezvolta gândirea creativă într-un cadru sigur și stimulant. Activitățile desfășurate trebuie să îmbine în mod armonios elemente de joc, descoperire și exprimare liberă. Mediul educațional organizat pe centre de interes artă, construcții, știință, natură, joc de rol devine un veritabil laborator al curiozității. Aici, copiii explorează, manipulează materiale diverse, pun întrebări, fac presupuneri și găsesc răspunsuri prin acțiune directă. Acest tip de învățare activă și participativă contribuie la formarea unor deprinderi de gândire critică, dar și la consolidarea încrederii în propriile forțe.

Creativitatea nu poate fi separată de inovația didactică. Un cadru didactic inovator este acela care are curajul să adapteze metodele tradiționale la nevoile individuale ale fiecărui copil, folosind o varietate de strategii interactive. Activitățile experimentale simple amestecuri de culori, observarea fenomenelor naturale, jocurile senzoriale sau construcțiile libere devin oportunități de învățare prin descoperire. Prin aceste experiențe, copilul nu doar învață despre mediul înconjurător, ci își dezvoltă curiozitatea, perseverența și capacitatea de rezolvare a problemelor.

Inovația didactică în educația timpurie presupune, de asemenea, folosirea materialelor neconvenționale și a resurselor reciclabile, încurajând creativitatea ecologică și spiritul de responsabilitate față de natură. Activitățile de tip „Micii grădinari", „Atelierul naturii" sau „Reciclează și creează" stimulează atât imaginația, cât și conștiința ecologică a copiilor. Prin gesturi simple plantarea unei flori, reutilizarea materialelor, economisirea apei se formează comportamente durabile și se dezvoltă respectul față de mediu. În acest sens, educația pentru dezvoltare durabilă începe chiar din educația timpurie, printr-o pedagogie a exemplului și a acțiunii concrete.

Rolul cadrului didactic este esențial în acest proces. Educatoarea trebuie să creeze un climat pozitiv și incluziv, bazat pe încredere, empatie și libertate de exprimare. Fiecare copil are un potențial creativ unic, iar misiunea adultului este să-l descopere, să-l stimuleze și să-l valorifice. Prin încurajare, prin acceptarea greșelilor ca parte firească a învățării și prin oferirea unor experiențe variate, copilul își dezvoltă autonomia, încrederea în sine și dorința de a explora. Într-un astfel de context, educatoarea devine nu doar un formator, ci un model de curiozitate, sensibilitate și deschidere către nou.

Un alt aspect definitoriu al inovației educaționale este colaborarea cu familia. Părinții sunt primii educatori ai copilului, iar parteneriatul dintre familie și instituția de învățământ este indispensabil. Activitățile comune părinte-copil, atelierele de creație, expozițiile tematice sau proiectele ecologice contribuie la întărirea relațiilor afective și la continuitatea experiențelor

educaționale. Această colaborare asigură o coerență între mediul familial și cel instituțional, ceea ce favorizează o dezvoltare armonioasă a copilului.

În concluzie, educația timpurie este, prin excelență, o educație a inimii și a minții. Prin creativitate, joc și inovație didactică se formează o generație de copii curioși, sensibili și responsabili, capabili să înțeleagă lumea și să o transforme prin propriile idei. De la gesturi mici la atitudini mari, de la descoperiri simple la gândire complexă, educația timpurie rămâne spațiul unde se pun bazele unei lumi mai bune, o lume în care copilul învață nu doar să cunoască, ci și să fie.

Bibliografie

- Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. Editura Polirom, Iași.
- Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Ediția a III-a revizuită. Editura Polirom, Iași.
- Ministerul Educației (2019). Repere fundamentale în învățarea timpurie. București.
- Pânișoară, I.-O. (2015). Motivația pentru învățare și performanță. Editura Polirom, Iași.

EDUCAȚIA VIITORULUI: IMPORTANȚA PEDAGOGIILOR ALTERNATIVE ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII COPILULUI

Prof. înv. preșcolar Dorina DUMITRU
Grădinița Nr. 269

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, căutând mereu modalități prin care să răspundă nevoilor unei societăți aflate în schimbare. În acest context, pedagogiile alternative reprezintă o opțiune inovatoare, menită să ofere elevilor o educație personalizată, centrată pe dezvoltarea globală a personalității. Aceste forme de educație propun o abordare diferită față de sistemul tradițional, punând accent pe libertate, autonomie, creativitate și respect față de ritmul individual de învățare.

Pedagogiile alternative nu sunt o invenție recentă, ci rezultatul unei evoluții pedagogice de peste un secol. Ele își au originile în dorința de a depăși rigiditatea și formalismul școlii tradiționale, oferind copiilor un mediu de învățare mai apropiat de nevoile lor reale, de interesele și de potențialul lor natural.

Conceptul de pedagogie alternativă

Prin „pedagogie alternativă" se înțelege un ansamblu de concepții, metode și practici educaționale care se diferențiază de modelul tradițional de predare-învățare. Acestea promovează respectul față de individualitatea copilului, învățarea activă și colaborativă, dezvoltarea gândirii critice și a competențelor socio-emoționale.

Pedagogiile alternative nu resping complet principiile educației clasice, ci le reinterpretează în funcție de valorile proprii: libertatea de alegere, experiența directă, învățarea prin descoperire și relația autentică dintre educator și copil. Scopul principal nu este acumularea de informații, ci formarea unei personalități autonome, responsabile și echilibrate.

Principalele tipuri de pedagogii alternative

Pedagogia Montessori

Fondată de Maria Montessori, această metodă se bazează pe ideea că fiecare copil are un potențial interior ce trebuie sprijinit printr-un mediu educațional adecvat. În școlile Montessori, accentul se pune pe învățarea autonomă, folosirea materialelor senzoriale și respectarea ritmului propriu al fiecărui copil. Profesorul are rolul de ghid, nu de autoritate.

Pedagogia Waldorf

Inițiată de Rudolf Steiner, pedagogia Waldorf promovează o educație integrată, care îmbină dimensiunea intelectuală, artistică și practică a dezvoltării umane. Activitățile creative (muzică, pictură, teatru, meșteșuguri) au un rol central, iar accentul cade pe formarea armonioasă a individului, nu doar pe performanța academică.

Pedagogia Freinet

Célestin Freinet a pus bazele unei metode bazate pe cooperare, comunicare și învățare prin experiență. Elevii sunt implicați în activități practice, în redactarea de texte libere, în gestionarea propriilor proiecte, iar clasa devine o comunitate în care toți participă activ la procesul educativ.

Sistemul Step by Step

Această abordare, implementată și în România după 1990, promovează învățarea prin centre de interes, lucrul în echipă și implicarea activă a părinților. Copiii sunt încurajați să își exprime opiniile, să lucreze în ritmul propriu și să dezvolte abilități sociale esențiale pentru viața de adult.

Avantajele pedagogiilor alternative

Pedagogiile alternative oferă o serie de beneficii semnificative pentru elevi și pentru procesul educațional:

- Centrarea pe copil – fiecare elev este tratat ca o individualitate, cu ritmul și stilul său propriu de învățare;
- Dezvoltarea creativității și a gândirii critice, prin activități practice și experiențiale;
- Autonomia și responsabilitatea personală, cultivate prin implicarea directă în procesul decizional și în organizarea învățării;

- Climatul afectiv pozitiv, bazat pe respect, empatie și colaborare;
- Formarea competențelor pentru viață, nu doar a cunoștințelor teoretice.

Într-un context educațional marcat de presiunea evaluărilor și de competiția excesivă, aceste pedagogii aduc o dimensiune umanistă și echilibrată a procesului de formare.

Provocări și limite

Cu toate avantajele lor, pedagogiile alternative se confruntă și cu anumite dificultăți. Printre acestea se numără:

- lipsa resurselor materiale și umane pregătite adecvat pentru implementare;
- reticența sistemului tradițional față de metodele nonconvenționale;
- dificultatea evaluării progresului elevilor prin standarde unitare;
- integrarea ulterioară a copiilor din sistemul alternativ în școala clasică, unde metodele sunt diferite.

Totuși, aceste provocări nu diminuează valoarea pedagogiilor alternative, ci indică nevoia unei mai bune adaptări la contextul socio-educațional actual.

Concluzii

Pedagogiile alternative oferă o perspectivă nouă asupra educației, una care plasează copilul în centrul actului educațional și promovează învățarea autentică, bazată pe experiență și cooperare. Într-o lume în care informația este accesibilă instantaneu, rolul școlii nu mai poate fi doar acela de a transmite cunoștințe, ci de a forma oameni liberi, creativi și empatici.

Integrarea principiilor pedagogiilor alternative în sistemul de învățământ tradițional ar putea reprezenta un pas important spre modernizarea educației românești. Astfel, „un alt mod de a face educație” nu înseamnă respingerea trecutului, ci completarea lui prin deschidere, inovație și respect față de unicitatea fiecărui copil.

FACTORI CARE POT DECLANŞA INOVAREA ȘI SCHIMBAREA ÎN EDUCAȚIE

Prof. ed. timpurie Gabriela DUȚU
Prof. ed. timpurie Carmen IVĂNUȘ
Liceul de Arte „Victor Giuleanu" – G.P.P Nord 2, Rm. Vâlcea

Inovaţia este motorul principal al creşterii în economia globală de astăzi. Prin introducerea în practică a inovaţiilor se obţin produse cu calităţi îmbunătăţite, servicii de calitate, metode moderne de management al forţei de muncă. Inovaţia presupune creativitate, deoarece, găsirea soluţiei la problemele ce apar, necesită creativitate. În viziunea lui Peter Drucker „inovaţia este instrumentul specific al unui manager întreprinzător, mijlocul prin care el exploatează schimbarea ca ocazie pentru diferite afaceri sau diferite servicii". După Schumpeter, inovaţia reprezintă sursa de bază a profitului (pentru învăţământ aceasta reprezintă imaginea pozitivă a şcolii). Fără profit nu există dezvoltare şi invers. Inovarea este conversia unor noi cunoştinţe în beneficii economice şi sociale, ca rezultat al unor acţiuni complexe între firme, institute de cercetare, finanţatori şi mediul specific. (Innovation aud Technological Transfer 2002).

Activităţile de inovare sunt acţiunile cu caracter ştiinţific, tehnologic, organizaţional, financiar şi comercial, care participă toate la materializarea inovaţiilor şi implementarea acestora.

Inovarea și schimbarea în educație reprezintă procesul de introducere a unor elemente noi și modernizarea metodelor de învățământ tradiționale pentru a crește eficiența procesului educațional și a dezvolta abilitățile elevilor. Aceasta implică adaptarea la noi realități, utilizarea tehnologiei, metode de predare active (bazate pe proiecte, colaborare), și reformarea curriculei sau a structurii instituționale. Scopul final este transformarea învățării într-o experiență mai captivantă și relevantă pentru nevoile elevilor de astăzi.

Caracteristici ale inovaţiei în învăţământ:

- inovaţia propune o ameliorare care poate fi măsurată (creşterea nivelului de educaţie al populaţiei, a ratei de participare şcolară, a rezultatelor, performanţelor educaţionale obţinute de elevi la diferite examene, teste naţionale sau/şi internaţionale etc.);
- inovaţia trebuie să fie durabilă (descentralizarea învăţământului);
- inovaţia trebuie să fie o acţiune deliberată, care să contribuie la reuşita şcolară a unui număr cât mai mare de indivizi (prelungirea duratei obligatorii de şcolarizare, care reuşeşte să menţină în sistem şi populaţia şcolară expusă riscului abandonului şcolar, programe educaţionale de incluziune în sistemul de învăţământ a persoanelor cu dizabilităţi, a celor defavorizaţi din punct de vedere socioeconomic şi familial, a adulţilor etc.).

Dar, inovaţia induce schimbarea:

- schimbarea înseamnă învăţare – însuşirea unor noi moduri de gândire şi comportament;
- schimbarea reprezintă un proces prin care se parcurg operaţiuni succesive de organizare a activităţilor planificate;
- schimbarea presupune timp deoarece orice presiune creată de termene limită, nerealiste, produce stres, neliniște, discomfort.
- schimbarea poate fi derutantă prin efectele sale, deoarece crează reacţii de rezistenţă, stări conflictuale, cu efecte negative în viaţa unei organizaţii.

Procesul de schimbare în educaţie porneşte de la conştientizarea necesităţii schimbării şi continuă cu manifestarea dorinţei de schimbare, acumularea cunoştinţelor necesare, formarea noilor competenţe, stabilizarea sistemului şi dezvoltarea durabilă. Astfel, se modifică concepţia de conducere în învăţământ şi apar noi obiective manageriale.

Se consideră că inovaţia apare ca urmare a unei crize (criza financiară care a afectat şi sistemul de învăţământ a creat condiţiile pentru apariţia inovaţiei în acest sistem), însă pentru a evolua, a se dezvolta, a ajunge la rezultate durabile inovaţia este condiţionată de existenţa şi acţiunea unor factori, de preferat favorabili inovaţiei. Jean-Pierre Bèchard analizează tema inovaţiei la nivelul învăţământului superior. Autorul propune o schemă elaborată şi complexă a factorilor care

influenţează inovaţia, subliniind că aceştia pot fi în egală măsură atât favorabili declanşării şi evoluţiei inovaţiei cât şi inhibatori pentru procesul de inovaţie. Totul depinde de contextul în care acţionează aceştia, de capacitatea de gestionare şi implicare a instituţiei, cadrelor didactice etc.

Factori care acţionează la nivelul mediului pot fi:

- schimbare în general – reeditarea conţinuturilor învăţământului universitar într-o societate aflată în proces de transformare tehnologică şi pedagogică emergentă;
- factorii schimbării – organizaţii profesionale, private, publice, civile etc., care urmăresc schimbarea conţinutului învăţământului;
- strategiile schimbării – strategii legislative, de cooperare, colaborare, competiţie.

Factori care acţionează la nivelul instituţiei:

- percepţia actorilor schimbării are o dominantă negativă asupra resurselor financiare alocate învăţământului superior şi a necesităţii schimbării programelor de învăţământ;
- formularea strategiilor – analiza puterii şi slăbiciunii instituţiilor de învăţământ în ceea ce priveşte identificarea soluţiilor, ocaziilor, pistelor de atingere a obiectivelor pe care şi le-au propus;
- implementarea – transpunerea practică a soluţiilor, strategiilor identificate.

Factorii care acţionează la nivel de departament:

- climatul de muncă – climat de colaborare între cadrele didactice sau de necolaborare;
- rolul şefului de departament – şeful de departament poate iniţia, incita la colaborare, cooperare sau poate avea o atitudine indiferentă;
- activităţile profesorilor – asumarea riscului, tehnici inovative de predare/ învăţare/ evaluare etc.

Factori care acţionează la nivel de clasă (profesori şi elevi):

-atitudine favorabilă schimbării sau rezistenţă la schimbare, la nivelul colectivului didactic;

-motivaţie şi satisfacţie în muncă sau dezinteres;

- cultură organizaţională şcolară.

Rolul managerului în implementarea schimbării are conotații multiple, el trebuie să cunoască direcția spre care se orientează organizația, să faciliteze angajamanetul diverselor grupuri de personal, să ofere sprinjin acestora și să promoveze un mediu stimulativ de învățare.

Pentru a promova un proces de schimbare optim, managerul trebuie să își valorifice atât competențele în plan personal și interpersonal, cât și cele profesionale. Soluția pentru realizarea aestor cerințe a fost exprimată cu ajutorul ideii de leadership facilitator, care presupune:

-să construiască echipe de profesioniști care au specializări diferite, dar care lucrează bine împreună;

-să coordoneze, să ofere un feedback pozitiv și să promoveze un management eficient al conflictelor;

-să fie el însuși un model derivat din viziunea asupra școlii.

În activitatea sa, fiecare manager are un stil personal de muncă, determinat de pregătirea şi experienţa proprie, dar şi de caracterul său.

Cercetătorul american Chip R. Bell dezvoltă o nouă viziune asupra conducătorului modern, bazată pe conceptul „a conduce în timp ce instruieşti”. Într-o conducere eficientă, se promovează o relaţie de parteneriat. Conducătorii sunt generoşi cu sfaturile lor, cu feed-backul lor cu ajutorul şi atenţia lor. Calea mentorului este şi calea liderului. După Chip R. Bell, liderul are un nou rol, acela de a influenţa celelalte persoane, pentru a depunde un efort să obţină un rezultat important. Conceptul de şef înseamnă parteneriat şi instruire, dar asta înseamnă o nouă perspectivă asupra atribuţiilor şi competenţelor pe care trebuie să le aibă şefii, ca alternativă la ceea ce a însemnat deţinerea controlului.

Logica deducţiei ne conduce la managerii care se instruiesc mereu, se dovedesc a fi mai adaptabili, mai inovatori, în final ei fiind învingătorii. In cercetările efectuate au fost identificate puncte nevralgice, rezerve la deschiderea spre cooperare, pesimismul, neîncrederea asupra succesului managerial în sistemul educaţional. Cauzele acestei atitudini: centralismul, lipsa de autonomie reală a şcolii, subfinanţarea, lipsa unui dialog real cu factorii de decizie, agresiunea massmediei, care din interes publicitar oferă numai imagini negative despre şcoală şi profesori, respectul tot mai scăzut al părinţilor faţă de dascăli, indiferenţa faţă de problemele lor profesionale. Prin chestionarele făcute, în

răspunsurile directorilor, se conturează imaginea unei reforme incoerente, care produce haos în rândul elevilor, părinţilor si profesorilor. Soluţiile sunt multiple, şi depind de politicile guvernamentale, în sensul aplicării descentralizării şi asumării responsabilităţii.

O influentă deosebită asupra performanţelor unei organizaţii o are stilul de conducere al managerului. El depinde de îmbinarea atitudinii de angajare faţă de obiectivele unităţii cu atitudinea faţă de propriile obiective profesionale. Pentru optimizarea şi eficientizarea relaţiilor cu personalul şcolii se recomandă adoptarea unui stil democratic, bazat pe transparenţa deciziilor şi consultarea permanentă. Pentru realizarea ţintelor strategice se recomandă promovarea unui stil activ-participativ, oferind şansa de afirmare a angajaţilor. Pentru dezvoltarea spiritului de cooperare, este util să se folosească un stil managerial de încurajare, de stimulare a muncii în echipă, care să sprijine atât grupurile dar şi pe fiecare membru al colectivului. Un model modern de conducere recomandat, este cel bazat pe diplomaţie, tact în relaţiile cu oamenii, flexibilitate, dar şi fermitate la nevoie. Acest model de management pune accent pe evaluarea şi stimularea corespunzătoare a personalului, pe controlul calităţii activităţii, pe introducerea rapidă a noului şi planificarea implementării inovaţiei. Un manager trebui să adopte acel model de conducere care răspunde particularităţilor şcolii sale.

Un act managerial de calitate este o condiţie esenţială pentru realizarea unui învăţământ de calitate, eficient, orientat spre elev şi spre rezultate. Modernizarea şcolii româneşti este condiţionată nu numai de investiţii şi dotări, ci şi de viziunea managerilor şcolari. Noua strategie va trebui să ţină seama de câteva tendinţe anacronice, pe care trebuie să le depăşească printr-o abordare profesionistă: renunţarea la simularea performanţei prin raportări deformate,false;

- înţelegerea calităţii ca principală condiţie a performanţei;
- evitarea inprovizaţiilor în actul managerial;
- renunţarea la atitudinea de neasumare a responsabilităţii, la explicaţiile care plasează insuccesul către şefi sau către subalterni. Noile teorii din management ne obligă să considerăm oamenii- factorul esenţial dintr-o organizaţie, motorul întregii activităţi. Obţinerea rezultatelor maxime de la angajaţi asigură managementul performanţei.

Cele mai practice modalităţi de a conduce oamenii presupun:

- precizarea clară a ceea ce vrem să îmbunătăţim;
- stabilirea nivelului performanţelor actuale în funcţie de care să măsurăm progresul;
- o intervenţie precisă şi o evaluare a impactului său asupra performanţei;
- impunerea managerului în colectiv prin competenţă dar şi prin exemplul personal;
- strategii motivaţionale pozitive.

Procesul de schimbare în educaţie porneşte de la conştientizarea necesităţii schimbării şi continuă cu manifestarea dorinţei de schimbare, acumularea cunoştinţelor necesare, formarea noilor competenţe, stabilizarea sistemului şi dezvoltarea durabilă. Astfel, se modifică concepţia de conducere în învăţământ şi apar noi obiective manageriale.

BIBLIOGRAFIE:

1. Cristea S, Managementul organizaţiei şcolare, Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti ,2006

2. Koestenbaum, Peter,Liderul - fata ascunsa a excelentei : o filozofie pentru lideri. Editura Curtea Veche, Bucuresti , . 2006

3. Kotter, John P. Ce fac liderii cu adevarat. Editura Meteor Press, Bucuresti , 2008

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR-CHEIE LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ – FUNDAMENT AL FORMĂRII VIITORULUI ABSOLVENT

Prof. ed. timpurie Cristina Alina FIRĂ
G.P.P „Floare albastră" Craiova

Educația timpurie reprezintă primul pas în formarea personalității copilului și în dezvoltarea competențelor necesare pentru viață. În grădiniță se pun bazele viitoarelor competențe-cheie, prin activități ludice, experiențe directe și interacțiuni semnificative. Deși termenul „profilul absolventului" este, în mod formal, asociat învățământului obligatoriu, premisele acestuia se construiesc încă din etapa preșcolară, când copilul învață să comunice, să coopereze și să descopere lumea în mod activ.

Competențele-cheie în educația timpurie

Curriculumul pentru educația timpurie din România (MEN, 2019) vizează dezvoltarea globală a copilului, prin activități integrate care contribuie la formarea competențelor de bază. În grădiniță, accentul nu se pune pe transmiterea de cunoștințe, ci pe formarea de **deprinderi, atitudini și comportamente** care vor susține ulterior competențele-cheie definite la nivelul curriculumului național.

Astfel, competențele-cheie se reflectă în activitățile zilnice după cum urmează:

- **Competența de comunicare în limba maternă** – copilul învață să asculte activ, să-și exprime gândurile și emoțiile, să povestească și să participe la dialog. Activitățile de lectură, jocurile de rol și conversațiile de grup contribuie la dezvoltarea limbajului și a încrederii în sine.
- **Competența digitală** – se formează treptat prin familiarizarea cu tehnologia în scop educativ: audiții, imagini, jocuri interactive, dar mereu sub supravegherea adultului.
- **Competențele sociale și civice** – copilul învață regulile grupului, colaborarea, respectul și empatia. Jocul în echipă și activitățile de responsabilitate (ajutor de educatoare, îngrijirea unei plante etc.) consolidează aceste deprinderi.
- **Competența de a învăța să înveți** – prin activități care stimulează curiozitatea, copilul descoperă plăcerea de a explora și de a găsi soluții proprii.
- **Competența culturală și de exprimare artistică** – activitățile de creație, cântecele, dansul și artele vizuale dezvoltă sensibilitatea estetică și bucuria de a se exprima.

2. Originalitate și aplicabilitate practică

Experiența personală din activitatea la grupa mare mi-a arătat că dezvoltarea competențelor-cheie este posibilă chiar de la cele mai fragede vârste, atunci când activitățile sunt **bine structurate, atractive și semnificative pentru copii**.

Un exemplu concret este **proiectul tematic „Micii ecologiști"**, desfășurat pe parcursul unei săptămâni. Prin jocuri, experimente simple și activități artistice, copiii au învățat să recicleze, să aibă grijă de natură și să lucreze în echipă. Pe lângă formarea competențelor științifice de bază, activitatea a dezvoltat spiritul civic și empatia față de mediul înconjurător.

Un alt exemplu este activitatea „**Povestea mea preferată – teatrul păpușilor**", prin care copiii au creat și interpretat povești proprii. S-a stimulat astfel comunicarea, imaginația, dar și încrederea în sine, fiecare copil având șansa de a fi ascultat și apreciat.

Prin aceste experiențe, se observă cum **jocul devine instrumentul principal de învățare**, facilitând dobândirea competențelor necesare viitorului elev și, mai târziu, viitorului absolvent.

3. Rolul educatoarei în dezvoltarea competențelor-cheie

Educatoarea are un rol esențial în ghidarea copilului către descoperirea lumii. Ea nu mai este doar „transmițător de cunoștințe", ci **facilitator al învățării**. În activitatea curentă, educatoarea:

- creează situații de învățare autentice și stimulative;
- valorifică interesele și experiențele copiilor;
- sprijină cooperarea și exprimarea liberă;
- evaluează progresul în mod formativ, prin observație și portofoliu;
- încurajează relația cu familia, pentru continuitate în dezvoltarea competențelor.

4. Competențele-cheie – punte către formarea profilului de absolvent

Deși etapa preșcolară nu are un „absolvent” în sens formal, competențele dezvoltate în grădiniță constituie **fundamentul profilului viitorului absolvent**. Copilul care finalizează educația timpurie ar trebui să fie curios, autonom, cooperant, comunicativ și creativ – toate trăsături care se regăsesc ulterior în idealul educațional promovat de curriculumul național.

Astfel, educația preșcolară contribuie decisiv la formarea **viitorului cetățean activ**, capabil să se adapteze, să învețe continuu și să se implice în comunitate.

Concluzii

Competențele-cheie nu se formează doar în școală, ci își au rădăcinile în educația timpurie. Grădinița oferă cadrul ideal pentru dezvoltarea acestora prin joc, explorare și relaționare. Rolul educatoarei este acela de a ghida copilul în această aventură a descoperirii, de a cultiva curiozitatea, empatia și încrederea în sine.

Prin activități originale și experiențe semnificative, copilul de astăzi devine viitorul elev și, în cele din urmă, absolventul competent și responsabil al societății de mâine.

Bibliografie

1. Ministerul Educației Naționale (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. București: MEN.
2. Cristea, S. (2016). *Dicționar de pedagogie*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Căprioară, D. (2020). *Competențele-cheie și dezvoltarea lor prin activități integrate*. Iași: Editura Polirom.
4. Danciu, M. (2018). *Educația timpurie – premise pentru formarea competențelor pentru viață*. Timișoara: Editura Universității de Vest.

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE

Raluca Mihaela GHEORGHE
G.P.P. „Piticot”

La sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX –lea au apărut în Europa și America alternativele educaționale, ca variante de opoziție față de sistemul de învățământ tradițional. Acestea propun o nouă modalitate de adordare a educației. În comunicatul de presă al M.E.C şi C.N.A.E din 31.03.2004 sunt precizate cele 5 forme de educaţii alternative existente în România:

În **Pedagogia Waldorf** învățarea este adaptată ritmului de dezvoltare fizică, sufletească și spirituală. O importanță deosebită se acordă educării voinței, urmărindu-se ritmul orei, al zilei, al lunii, și al anului. Conform acestei alternative educaționale nu se pun note, eliminându-se astfel competiția și stresul. De asemanea, absența manualului unic crește respectul elevilor față de carți, iar predarea este centrată pe necesitățile elevilor.

Pedagogia Montessori își propune să învețe copilul să gândească/acționeze independent și responsabil. În această alternative, automotivarea este cheia învățării complete. Copilul și învățarea sunt pe primul loc, iar predarea și programa realizate în funcție de nevoile copilului. Mediul de instruire e bazat pe obiecte mici, ușor de manipulat și detaliate din punct de vedere vizual. Metoda de educație e bazată pe observarea directă a copilului și pe pregătirea mediului de instruire pe baza observațiilor realizate. În **Pedagogia Freinet** învăţarea este centrată pe rezolvarea unor probleme de către grupurile de copii aflate sub îndrumarea cadrelor didactice. Munca în grupuri mici este considerată drept mijlocul fundamental de educaţie și educatorul este doar un observator atent care dirijează şi coordonează activităţile copiilor.

Alternativa Step by Step promovează modele educaționale centrate pe elev și pe educația individuală (tot ce se întâmplă în viața este interdependent). Această alternative pune accent pe colaborarea cu familia, pe implicarea părinților în conceperea și organizarea activităţii din școală și pe activitățile didactice bazate pe munca în grupuri ţinându-se cont de nivelul de dezvoltare al fiecaruia (ex. organizarea centrelor de activitate ce reflecta interesele și nevoile copiilor : centrul de alfabetizare , de lectura, de matematică, arte, teatru si jocuri).

În alternative Step by Step, activitățile elevilor sunt bazate pe cercetare, elevii fiind evaluați prin modalități specifice: scaunul evaluarii, mapa de lucrări sau caietul de evaluare. **Planul Jena** În cadrul acestei alternative , procesul instructiv educativ este asemănător cu învăţământul tradiţional românesc. Alternativa se bazează pe un plan ritmic în care se succed alternativ patru activităţi: conversaţia, lucrul, serbarea, jocul;

Accentul se pune foarte puternic pe viaţa socială, pe promovarea unei atitudini dinamice și responsabile a respectului faţă de cei din jur și a spiritului de inițiativă. Materiile sunt tratate interdisciplinar şi se porneşte pe cât posibil de la situaţii autentice de învăţare punându-se accentul pe intrarea în contact direct cu natura, cu lumea înconjurătoare.

BIBLIOGRAFIE:

Montessori, Maria-Descoperirea copilului, Editura Didactică şi Pedagogica, Bucureşti, 1977.
Rădulescu, Mihaela - Pedagogia Freinet. Un demers inovator, Editura Polirom, Iaşi, 1999
www.stepbystep.ro
www.waldorf.ro

COMPETENȚELE-CHEIE – GARANȚIA CALITĂȚII EDUCAȚIEI

Alin-Dumitru GOGOAȘE
Liceul „Voltaire" – Școala Gimnazială „Ion Țuculescu"

Educația reprezintă un proces complex prin care individul își dezvoltă personalitatea, își formează capacitățile cognitive și morale, și se pregătește pentru o viață activă și responsabilă. În contextul societății contemporane – caracterizată de mobilitate, diversitate culturală și evoluție tehnologică rapidă – accentul se mută de pe acumularea de informații pe *formarea de competențe durabile.*

Conform definiției Consiliului Europei și a Comisiei Europene, ***competența*** reprezintă ansamblul integrat de cunoștințe, abilități și atitudini care permit individului să acționeze eficient într-un context specific.

Competențele-cheie sunt acele competențe esențiale pentru viața personală, socială și profesională, pe care orice cetățean trebuie să le dobândească de-a lungul educației obligatorii.

În România, conceptul de competență a fost introdus în curriculumul național odată cu reforma curriculară din anii 2000 și consolidat prin *Legea Educației Naționale nr. 1/2011*.

Astfel, *competențele-cheie* devin baza pe care se construiește întregul curriculum național, asigurând coerența și relevanța actului educațional.

Competența este un construct educațional complex, care combină *cunoștințele, abilitățile și atitudinile* într-un mod funcțional, pentru a permite individului să răspundă eficient cerințelor vieții reale.

Competențele-cheie, prin caracterul lor transversal, permit *transferul învățării* între discipline și situații de viață, fiind considerate „cheia" adaptabilității și a învățării permanente.

De asemenea, în contextul noilor abordări educaționale, accentul se pune pe *învățarea bazată pe competențe* (competency-based learning), unde elevul devine *participant activ*, iar profesorul are rolul de *facilitator al învățării*.

Curriculumul românesc urmărește, în toate ciclurile școlare, formarea progresivă a celor opt competențe-cheie stabilite la nivel european. Ele sunt integrate în programele școlare prin *competențe generale și competențe specifice*, adaptate fiecărui nivel și domeniu de studiu.

O dimensiune esențială o reprezintă *transdisciplinaritatea,* adică posibilitatea ca mai multe discipline să contribuie la formarea aceleiași competențe. De exemplu:

- competența digitală se formează nu doar la informatică, ci și la limba română (prin redactarea textelor digitale) sau la științe (prin folosirea simulărilor virtuale);
- competența socială se dezvoltă prin activități de voluntariat, proiecte interdisciplinare și activități extracurriculare.

Astfel, competențele devin *un liant între învățare și viața reală*, făcând procesul educativ mai semnificativ.

Profilul de formare al absolventului român descrie *portretul ideal al tânărului la finalul învățământului obligatoriu*: o persoană echilibrată, autonomă, capabilă să gândească critic și să colaboreze eficient.

El reflectă și *valorile fundamentale ale educației românești* – respectul, responsabilitatea, creativitatea, solidaritatea și spiritul civic.

În plus, acest profil servește drept *reper pentru politicile educaționale* și pentru proiectarea curriculară la nivel de sistem, orientând învățământul către:

- formarea competențelor transversale (gândirea critică, rezolvarea de probleme, comunicarea);
- dezvoltarea competențelor socio-emoționale;
- integrarea educației pentru sustenabilitate și cetățenie democratică.

Adoptarea modelului bazat pe competențe a produs schimbări majore în:

- *proiectarea didactică*, prin definirea obiectivelor în termeni de competențe și rezultate ale învățării;

- *evaluare*, care se axează pe progresul elevului și pe aplicarea practică a cunoștințelor;
- *formarea cadrelor didactice*, pentru a asigura o abordare modernă, centrată pe elev.

De asemenea, competențele-cheie contribuie la *reducerea decalajelor educaționale* și la promovarea unei *educații incluzive*, în care fiecare elev își valorifică potențialul propriu.

România, ca stat membru al Uniunii Europene, are obligația de a armoniza sistemul educațional cu *strategiile europene pentru educație și formare.*

Documente precum *Strategia Europa 2020* și *Cadrul European al Competențelor-cheie pentru Învățarea pe Tot Parcursul Vieții* subliniază faptul că aceste competențe sunt esențiale pentru:

- integrarea profesională;
- participarea activă la viața democratică;
- coeziunea socială și economică.

Astfel, curriculumul național românesc devine un instrument al convergenței europene în domeniul educației, orientat către *cetățeanul european al secolului XXI.*

Competențele-cheie reprezintă *fundamentul educației moderne*, oferind coerență, relevanță și finalitate procesului de învățare. Ele ghidează formarea personalității elevului, determină profilul de formare al absolventului și asigură adaptabilitatea acestuia la cerințele societății.

Un sistem educațional care cultivă competențe și nu doar cunoștințe devine un sistem *orientat spre viitor*, capabil să formeze cetățeni activi, creativi și responsabili.

Bibliografie

1. Ministerul Educației Naționale (2017). *Profilul de formare al absolventului învățământului obligatoriu*. București.
2. Comisia Europeană (2018). *Recomandarea Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții*. Bruxelles.
3. Legea Educației Naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.
4. CNEE (2019). *Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național*. București.
5. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Editura Polirom, Iași.
6. Iucu, R. (2008). *Managementul și evaluarea curriculumului*. Editura Humanitas Educațional, București.
7. Toma, A., & Dobre, M. (2020). *Competențele-cheie în educația europeană și națională*. Editura Universitară, București.
8. Comisia Europeană (2020). *European Skills Agenda for Sustainable Competitiveness, Social Fairness and Resilience*. Bruxelles.

DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN ȘCOALA ROMÂNEASCĂ

Simona-Cecilia GOGOAȘE
Școala Gimnazială „Sf. Gheorghe" Craiova

Educația reprezintă unul dintre pilonii fundamentali ai dezvoltării unei societăți. Transformările profunde prin care a trecut școala românească în ultimele decenii reflectă schimbările economice, sociale și culturale ale țării. Tranziția de la o educație tradițională, centrată pe profesor și pe transmiterea de informații, către o educație modernă, bazată pe competențe, tehnologie și formarea personalității elevului, este un proces complex și continuu. Acest referat își propune să analizeze principalele diferențe între modelul tradițional și cel modern de învățământ, provocările și oportunitățile acestei transformări, precum și direcțiile de evoluție ale școlii românești contemporane.

Școala tradițională românească, specifică perioadei comuniste și anilor imediat următori, avea la bază un model educațional autoritar, centrat pe profesor și pe transmiterea strictă a cunoștințelor. Profesorul era considerat principala sursă de informație, iar elevul – un receptor pasiv al acesteia.

Caracteristici principale:

- Accent pe memorarea și reproducerea informațiilor;
- Evaluare bazată aproape exclusiv pe teste scrise și orale;
- Disciplina și respectul față de autoritate primeau prioritate în fața creativității;
- Metode didactice rigide (prelegerea, exersarea, demonstrația);
- Lipsa mijloacelor tehnologice și a resurselor digitale;
- O programă uniformă, orientată spre conținuturi, nu spre competențe.

Deși acest model asigura o bază solidă de cunoștințe teoretice, el nu favoriza dezvoltarea gândirii critice, a spiritului de echipă sau a capacității de adaptare la schimbare – abilități esențiale în societatea contemporană.

După 1989, sistemul educațional românesc a intrat într-un amplu proces de reformă. Reforma curriculară, introducerea alternativelor educaționale și apariția tehnologiei digitale au schimbat profund rolurile tradiționale ale profesorului și ale elevului.

Elemente definitorii ale învățământului modern:

- Centrarea pe elev: elevul devine participant activ, învață prin descoperire și colaborare;
- Metode interactive: jocuri de rol, proiecte, învățare prin problematizare;
- Tehnologia educațională: folosirea platformelor online (Google Classroom, Kahoot, Moodle), table interactive, resurse multimedia;
- Evaluare formativă: accent pe progresul individual și pe competențele dezvoltate;
- Educație incluzivă: recunoașterea diversității și adaptarea la nevoile fiecărui elev;
- Curriculum bazat pe competențe: aplicarea practică a cunoștințelor în contexte reale.
- Profesorul modern nu mai este doar un „transmițător" de informații, ci un facilitator al învățării, un mentor și model de conduită. În același timp, elevul devine un partener activ al procesului educativ.

Un moment decisiv în accelerarea modernizării educației românești l-a constituit pandemia de COVID-19 (2020–2021), când școala a fost nevoită să se mute în mediul online. Deși a fost o perioadă dificilă, aceasta a generat o schimbare de mentalitate și a arătat potențialul uriaș al tehnologiei în educație.

Astăzi, tot mai multe școli utilizează:

- Platforme digitale pentru predare și evaluare;
- Manuale și resurse electronice interactive;
- Aplicații de învățare adaptivă;
- Programe de formare digitală pentru profesori.

Digitalizarea nu înlocuiește educația tradițională, ci o completează, oferind noi instrumente de motivare și implicare a elevilor.

Deși procesul de modernizare este evident, școala românească se confruntă încă cu numeroase dificultăți:

- Infrastructură deficitară în mediul rural;
- Lipsa resurselor tehnologice și a accesului la internet pentru toți elevii;
- Suprasolicitarea cadrelor didactice și programe încărcate;
- Rezistență la schimbare din partea unor profesori și părinți.

Pentru ca tranziția spre modernitate să fie sustenabilă, este necesar un efort comun din partea tuturor actorilor educaționali: minister, profesori, elevi, părinți și comunitate. Educația trebuie să rămână un spațiu al valorilor, al inovației și al formării caracterului.

De la școala tradițională, rigidă și centrată pe profesor, la școala modernă, deschisă și centrată pe elev, drumul educației românești a fost lung și presărat cu provocări. Modernizarea nu înseamnă abandonarea tradiției, ci adaptarea acesteia la noile realități sociale și tehnologice.

Viitorul școlii românești depinde de capacitatea de a integra echilibrat valorile trecutului cu inovațiile prezentului, astfel încât educația să devină nu doar un proces de transmitere a informațiilor, ci o adevărată formare a omului pentru viață.

Bibliografie

1. Ministerul Educației – Raport privind starea învățământului preuniversitar din România, București, 2023.
2. Cerghit, Ioan – Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006.
3. Cucoș, Constantin – Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2014.
4. Ionescu, Mihaela & Radu, Ion – Didactica modernă, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2005.
5. Vlăsceanu, Lazăr – Reforma educației în România: între tradiție și modernitate, Revista „Educația 2000+”, nr. 2/2021.
6. Site-ul Ministerului Educației: www.edu.ro

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ- EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ

Alina-Maria GRIGORIE
Ana Maria TURCU POPESCU
G.P.P „Piticot" Craiova

Creativitatea și inovația didactică reprezintă elemente fundamentale pentru transformarea procesului educațional într-unul adaptat cerințelor societății actuale. În contextul globalizării și al schimbărilor rapide, educația pentru dezvoltare durabilă devine un obiectiv prioritar. Aceasta își propune formarea unor cetățeni responsabili, capabili să ia decizii în beneficiul mediului, economiei și societății, pe termen lung. Prin urmare, rolul creativității și al inovației în procesul de predare și învățare este esențial pentru a dezvolta competențe relevante și actuale.

Creativitatea didactică se referă la capacitatea cadrului didactic de a concepe strategii, metode și activități care să stimuleze gândirea critică, curiozitatea și capacitatea de rezolvare a problemelor în rândul elevilor. Profesorul nu mai este doar un transmițător de informație, ci devine un facilitator al învățării, un coordonator al experiențelor educaționale care încurajează participarea activă. Inovația didactică presupune utilizarea unor instrumente moderne, diversificarea metodelor și adaptarea conținuturilor la realitățile actuale, astfel încât elevii să dobândească o înțelegere profundă și aplicată a lumii în care trăiesc.

Educația pentru dezvoltare durabilă se bazează pe principiul echilibrului dintre progresul economic, protecția mediului și bunăstarea socială. Pentru a promova aceste valori în școală, este necesară integrarea lor în toate disciplinele, nu doar în cele științifice. Elevii trebuie să înțeleagă importanța conservării resurselor, a responsabilității personale și colective, dar și impactul acțiunilor individuale asupra mediului. Activitățile practice, proiectele interdisciplinare și studiile de caz reprezintă metode eficiente prin care elevii pot fi implicați direct în probleme reale, dezvoltând astfel simțul responsabilității și dorința de a contribui la o societate durabilă.

Un exemplu de inovație didactică în acest context este învățarea bazată pe proiect. Elevii pot fi provocați să identifice probleme din comunitatea locală, precum poluarea, risipa alimentară sau gestionarea deșeurilor, și să propună soluții creative. Această abordare nu numai că dezvoltă competențe academice, ci și abilități sociale, precum comunicarea, colaborarea și leadership-ul. De asemenea, utilizarea tehnologiei digitale – platforme educaționale, aplicații interactive sau resurse multimedia – contribuie la crearea unui proces de învățare dinamic, adaptat stilurilor variate de învățare ale elevilor.

Rolul profesorului în acest demers este esențial. Acesta trebuie să inspire, să încurajeze experimentarea și să creeze un climat în care ideile noi sunt apreciate. Elevul trebuie să fie motivat să își exprime opiniile, să pună întrebări și să exploreze diferite soluții. Pentru aceasta, profesorul are nevoie de formare continuă, de acces la resurse moderne și de sprijin instituțional. O școală orientată spre dezvoltare durabilă nu este doar un spațiu al acumulării de cunoștințe, ci un mediu în care elevii sunt pregătiți să devină cetățeni responsabili, capabili să contribuie la bunăstarea societății.

Un alt aspect important îl reprezintă colaborarea dintre școală, familie și comunitate. Educația pentru dezvoltare durabilă nu se poate realiza exclusiv în sala de clasă; este nevoie de continuitate și exemple concrete din mediul înconjurător. Activitățile extracurriculare, parteneriatele cu organizații ecologice, campaniile de voluntariat sau proiectele comunitare oferă elevilor oportunitatea de a aplica în mod real cunoștințele dobândite. Astfel, elevii nu doar învață despre dezvoltarea durabilă, ci își formează un comportament responsabil și orientat spre acțiune.

De asemenea, creativitatea și inovația didactică sprijină incluziunea și adaptarea la diversitatea elevilor. Fiecare elev are ritmul său de învățare, interese și stiluri diferite. Metodele moderne permit personalizarea procesului educațional, astfel încât fiecare copil să fie valorizat și susținut. Într-o școală modernă, accentul se pune pe învățarea prin descoperire, pe dialog și reflecție, pe evaluarea formativă și pe colaborarea între elevi.

În concluzie, creativitatea și inovația didactică sunt elemente esențiale pentru implementarea educației pentru dezvoltare durabilă. Prin metode moderne, interactive și centrate pe elev, procesul educațional devine mai atractiv și mai eficient. Elevii învață nu doar informații, ci și modalități de a gândi, de a analiza și de a acționa responsabil în societate. Astfel, școala își îndeplinește misiunea de a pregăti generațiile viitoare pentru a construi o lume mai echilibrată și mai sustenabilă.

Bibliografie:

1. **Cerghit, Ioan.** *Metode de învățământ.* Editura Polirom, Iași, 2006;
2. **Cristea, Sorin.** *Fundamentele pedagogiei.* Editura Didactică și Pedagogică, București, 2017;
3. **Dumitru, Ilie.** *Pedagogie și didactică modernă.* Editura Universității din Craiova, 2014;
4. **O'Hara, M.** *Creativity and Education.* Routledge, New York, 2018;
5. **UNESCO.** *Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives.* UNESCO Publishing, Paris, 2017;
6. **Ministerul Educației.** *Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă în Educație*, București, 2020;
7. **Sterling, Stephen.** *Sustainable Education: Re-visioning Learning and Change.* Green Books, Cambridge, 2019;
8. **European Commission.** *Education for a Sustainable Future.* Brussels, 2022.

EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL ROMÂNESC

Prof. Ionela–Alina GRIGORIE
Școala Gimnazială „Anton Pann" - Liceul „Voltaire" Craiova

Educația contemporană este chemată să răspundă provocărilor unei lumi în continuă schimbare: degradarea mediului, inegalitățile sociale, crizele economice și tehnologizarea accelerată. În acest context, educația pentru dezvoltare durabilă (EDD) devine o prioritate globală, promovată de UNESCO ca parte integrantă a Agendei 2030 pentru Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD).

Pentru ca această viziune să devină realitate, este nevoie de creativitate și inovație didactică – adică de profesori capabili să transforme procesul educativ într-un mediu viu, participativ și interdisciplinar, care cultivă responsabilitatea, empatia și gândirea critică.

Educația pentru dezvoltare durabilă are scopul de a forma indivizi conștienți de impactul acțiunilor lor asupra mediului, societății și economiei, capabili să ia decizii responsabile pentru prezent și viitor. Conform definiției UNESCO, educația pentru dezvoltare durabilă presupune „învățarea de a gândi pentru viitor", prin integrarea valorilor, atitudinilor și competențelor necesare unei dezvoltări echilibrate între nevoile oamenilor și protejarea mediului. EDD nu este o disciplină separată, ci o abordare transversală, care se regăsește în toate domeniile curriculare — științe, limba și literatura română, educație civică, geografie, educație plastică, TIC etc.

Obiectivele educației pentru dezvoltare durabilă

Educația pentru dezvoltare durabilă urmărește:

- formarea conștiinței ecologice și a comportamentelor responsabile față de mediu;
- promovarea echității sociale și a respectului pentru diversitate;
- dezvoltarea competențelor de gândire critică, colaborare și rezolvare de probleme;
- stimularea participării active în comunitate;
- cultivarea spiritului de inițiativă și a responsabilității civice.

Prin urmare, educația pentru dezvoltare durabilă nu se limitează la cunoștințe teoretice, ci pune accent pe atitudini și comportamente.

Pentru ca educația pentru dezvoltare durabilă să aibă impact real, procesul de învățare trebuie să fie creativ, interactiv și interdisciplinar. Inovația didactică presupune:

- folosirea metodelor active (învățare prin proiecte, experiment, joc de rol, dezbatere, studiu de caz);
- utilizarea resurselor digitale (clipuri educaționale, aplicații, platforme online);
- colaborarea între discipline și între școală și comunitate;
- implicarea elevilor în acțiuni reale, cu impact local.

Astfel, profesorul devine un facilitator al învățării durabile, care încurajează reflecția, empatia și spiritul civic.

Exemple concrete de activități interdisciplinare care pot fi implementate la nivel gimnazial pentru a promova educația pentru dezvoltare durabilă:

La științe / biologie: "Reciclarea – un gest mic, un impact mare"

- Descriere: elevii investighează procesul de reciclare a deșeurilor și efectele poluării asupra ecosistemelor locale.
- Activitate: colectare selectivă în clasă, realizarea unor postere educative și a unui panou informativ.
- Competențe dezvoltate: responsabilitate ecologică, spirit de echipă, aplicarea cunoștințelor științifice în viața reală.
- **Resurse:** materiale reciclabile, afișe, prezentări PowerPoint.

La geografie: "Resursele naturale ale planetei și utilizarea lor durabilă"

- Descriere: elevii cercetează resursele locale și modul în care comunitatea le utilizează.
- Activitate: realizarea unei hărți tematice cu sursele de energie din județ și prezentarea unor soluții de energie verde.

• Extensie: vizită la un parc eolian sau la o stație de epurare.

La educație socială: "Școala mea verde"

• Descriere: elevii propun măsuri pentru a transforma școala într-un spațiu prietenos cu mediul.

• Activitate: campanie de economisire a energiei și apei, plantare de copaci în curtea școlii, colectare de hârtie și baterii uzate.

• Valori promovate: implicare civică, responsabilitate comunitară, solidaritate.

La limba română: "Povești pentru o lume mai bună"

• Descriere: elevii scriu compuneri, poezii sau scurte eseuri pe teme ecologice (natura, echilibrul, respectul față de viață).

• Activitate interdisciplinară: colaborare cu educația plastică pentru realizarea unei expoziții de postere și texte.

• Scop: dezvoltarea empatiei și a expresivității creative legate de valorile durabilității.

Proiect complex: "Ziua Pământului – responsabilitatea noastră comună"

• Descriere: activitate tematică anuală, desfășurată pe parcursul unei săptămâni.

• Componente: prezentări, expoziții, concurs de eseuri, campanie de ecologizare, proiecție de filme educative.

• Parteneriate: ONG-uri de mediu, primăria, părinți.

• Impact: conștientizarea problemelor globale și locale de mediu și dezvoltarea spiritului civic.

Activitate digitală: "Amprenta mea ecologică"

• Descriere: elevii calculează online amprenta lor ecologică și discută modalități de a o reduce.

• Instrumente: site-uri educative (de ex. footprintcalculator.org), aplicații interactive.

• Rezultat: realizarea unui plan personal de acțiuni pentru un stil de viață durabil.

Beneficiile educației pentru dezvoltare durabilă la nivelul învățământului gimnazial:

- Crește motivația pentru învățare, prin activități relevante și interactive.
- Dezvoltă spiritul critic și creativitatea, deoarece elevii trebuie să găsească soluții concrete la probleme reale.
- Cultivă valori morale și civice, precum respectul, solidaritatea și responsabilitatea.
- Încurajează cooperarea între profesori, elevi, părinți și comunitate.
- Contribuie la formarea unui cetățean activ, pregătit pentru viață într-o lume interdependentă.

Rolul profesorului și al școlii în promovarea educației pentru dezvoltare durabilă:

Profesorul are rolul de model și facilitator, care stimulează curiozitatea, empatia și gândirea critică. El: creează situații de învățare relevante; valorifică experiența de viață a elevilor; integrează tehnologia și abordările interdisciplinare; promovează reflecția și dialogul.

Școala, la rândul ei, trebuie să devină o comunitate de învățare durabilă, deschisă spre colaborare cu instituțiile locale, ONG-uri și mediul economic.

În concluzie, educația pentru dezvoltare durabilă este mai mult decât o tendință modernă — este o necesitate globală. Printr-o predare creativă și inovatoare, adaptată realităților elevilor, școala poate deveni un spațiu al responsabilității și implicării. .

Activitățile interdisciplinare, proiectele comunitare și utilizarea tehnologiei pot transforma elevii din simpli receptori de informații în actori ai schimbării, capabili să contribuie la o lume echilibrată, echitabilă și durabilă.

Bibliografie:

1. UNESCO (2020). *Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives*.
2. Delors, J. (1996). *Educația – comoara lăuntrică*. UNESCO.
3. Miclea, M. (coord.). (2019). *Inovație și creativitate în educație*. Editura Polirom.
4. Tilbury, D. (2011). *Education for Sustainable Development: An Expert Review of Processes and Learning*. UNESCO.
5. Ministerul Educației (România). *Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă 2030 – Educația pentru sustenabilitate*.

INCLUZIUNEA ȘI DIVERSITATEA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL ROMÂNESC

Simona GRUJDIN
Școala Gimnazială „Sf. Gheorghe” Craiova

Societatea contemporană se caracterizează printr-o mare diversitate culturală, socială, economică și religioasă, iar școala, ca micro-univers al societății, reflectă această varietate.

Incluziunea și diversitatea sunt concepte fundamentale în educație, care vizează să asigure că toate elevii, indiferent de originea lor, capacitățile, credințe sau identități, au acces la o educație de calitate și pot să se dezvolte în mod integral.

În acest context, educația incluzivă devine o necesitate fundamentală pentru asigurarea egalității de șanse și a respectului față de diversitate. În România, conceptul de incluziune școlară s-a dezvoltat semnificativ în ultimele două decenii, odată cu armonizarea sistemului educațional la principiile europene privind drepturile copilului și educația pentru toți.

1. Conceptul de incluziune în educație

Incluziunea reprezintă procesul prin care toți copiii, indiferent de particularitățile lor individuale, sunt integrați în învățământul de masă și beneficiază de oportunități egale de învățare și dezvoltare. Aceasta presupune adaptarea mediului educațional la nevoile fiecărui elev, nu invers.

Spre deosebire de integrarea educațională, care urmărește doar plasarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în școlile de masă, incluziunea are o viziune mai amplă – ea implică acceptarea și valorizarea diversității ca resursă educațională și socială.

2. Cadrul legislativ și politicile educaționale

În România, principiile educației incluzive sunt susținute de o serie de acte normative și documente strategice, printre care:

- Legea Educației Naționale nr. 1/2011, care prevede „accesul egal la educație pentru toți copiii, fără discriminare”.
- Ordinul nr. 6134/2016 privind organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru elevii cu CES.
- Strategia națională pentru educația incluzivă 2022–2030, care vizează crearea unui sistem educațional flexibil, capabil să răspundă nevoilor diversificate ale elevilor.
- Implementarea proiectelor europene precum „Educație pentru toți” sau „Școala pentru fiecare”, care au contribuit la formarea profesorilor și la modernizarea infrastructurii școlare.

3. Diversitatea în școala românească

Diversitatea din școlile românești se manifestă sub multiple forme:

- Diversitate culturală și etnică – România are o populație eterogenă, incluzând comunități de romi, maghiari, germani sau alte minorități.
- Diversitate socio-economică – elevi provenind din familii cu resurse diferite, din medii rurale sau urbane.
- Diversitate de gen, religioasă și lingvistică.
- Diversitate în abilități și ritm de învățare – copii cu CES, dar și elevi supradotați sau cu tulburări de învățare.

Acceptarea și valorificarea acestor diferențe reprezintă cheia unei educații moderne și echitabile.

4. Rolul cadrelor didactice în procesul de incluziune

Profesorii joacă un rol esențial în succesul educației incluzive. Ei trebuie să manifeste empatie, flexibilitate și competențe de diferențiere a instruirii. Printre strategiile utilizate se numără:

- Adaptarea conținuturilor și a metodelor didactice;
- Utilizarea resurselor vizuale, tactile și digitale;
- Colaborarea cu profesorii de sprijin, psihologii școlari și părinții;
- Promovarea învățării colaborative și a lucrului în echipă;

- Cultivarea respectului reciproc între elevi.

Formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul educației incluzive devine astfel o prioritate pentru sistemul românesc de învățământ.

5. **Importanța inclusiunii și diversității în învățământ:**

✓ **Egalitate de șanse**: Inclusiunea asigură că toate elevii au acces la resursele și oportunitățile educaționale necesare pentru a-și atinge potențialul maxim.

✓ **Dezvoltare socială și emoțională**: Un mediu inclusiv ajută elevii să dezvolte competențe sociale și emoționale, cum ar fi empatia, respectul și colaborarea.

✓ **Pregătirea pentru viață**: Învățământul inclusiv pregătește elevii pentru a trăi și lucra în o lume diversă, promovând toleranța și înțelegerea.

✓ **Performanță academică**: Studii au arătat că elevii din medii inclusive au performanțe academice mai bune și sunt mai motivați să participe la activitățile școlare.

6. Provocări și perspective

Deși s-au înregistrat progrese considerabile, educația incluzivă din România se confruntă în continuare cu provocări importante:

- Lipsa resurselor materiale și umane în unele școli;
- Insuficienta pregătire a cadrelor didactice în domeniul adaptării curriculare;
- Mentalități rigide și prejudecăți persistente în rândul comunităților;
- Necesitatea îmbunătățirii colaborării între școală, familie și instituțiile de sprijin.

Perspectivele viitoare presupun o abordare sistemică, bazată pe parteneriate, investiții în infrastructură și promovarea unei culturi a diversității încă din învățământul preșcolar.

Incluziunea și diversitatea nu sunt doar concepte teoretice, ci valori fundamentale ale educației moderne. Școala românească are datoria de a deveni un spațiu al echității, respectului și cooperării, unde fiecare elev se simte acceptat și valorizat. Prin formarea profesorilor, adaptarea curriculumului și implicarea comunității, învățământul românesc poate evolua către un sistem cu adevărat incluziv, în care diversitatea devine o sursă de învățare și progres.

Bibliografie

1. Legea Educației Naționale nr. 1/2011
2. Ordinul MEN nr. 6134/2016 privind organizarea serviciilor de sprijin educațional
3. Ministerul Educației (2022). Strategia națională pentru educația incluzivă 2022–2030
4. Booth, T. & Ainscow, M. (2011). Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools. Bristol: CSIE.
5. Bocoș, M. (2017). Educația incluzivă și diversitatea în școală. Editura Polirom.

EDUCAȚIA ECOLOGICĂ-COMPONENTĂ A EDUCAȚIEI PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. Diana GUINEA
G.P.P „Floare Albastră”

Educația pentru dezoltare durabilă în grădiniță este un domeniu esențial al educației timpurii , deoarece contribuie la formarea unor atitudini responsabile față de mediu , societate și economie încă din primii ani de viață. Acest tip de educație urmărește să îi ajute pe copii să înțeleagă legătura dintre om, natură și societate , să adopte comportamente responsabile și să contribuie la un viitor echilibrat . Ea promovează valori precum respectul, responsabilitatea, solidaritatea , grija față de mediu și utilizarea rațională a resurselor.

Educaţia ecologică trebuie să fie un proces care să înceapă de la vârsta preşcolară, având drept scop prezentarea datelor, a corelaţiilor valorilor, problemelor şi soluţiilor, toate acestea fiind raportate la ecologie, la relaţia om-mediu. Cunoaşterea naturii trezeşte gândirea copilului, contribuie la dezvoltarea capacităţii creatoare, la dezvoltarea vorbirii corecte şi coerente, făcându-l astfel pe copil să mediteze asupra fenomenelor şi corpurilor ce-l inconjoară. Ştim cu toţii că sănătatea este bunul cel mai de preţ al omului, aceasta fiind o calitate a organismului uman, omul având răspunderea de a o menţine de-a lungul vieţii. Copilul de vârstă preşcolară nu are informaţii şi atitudini faţă de problemele de sănătate, de aceea, toţi cei din jurul lui ar trebui să îl ajute să înţeleagă modul de păstrare al acesteia, de ocrotire a naturii, de formare a unor comportamente şi deprinderi faţă de plante şi animale. Astfel, grădiniţa face primii paşi în formarea unor conduite ecologice adecvate ocrotirii şi îngrijirii naturii. Pentru realizarea acestora, tot mai mult se pune accent pe organizarea de activităţi, care să-i pună pe copii în contact direct cu natura, spre a-i cunoaşte tainele şi frumuseţile. În urma perceperii aspectelor din mediul înconjurător, copiilor li se atrage atenţia asupra plăcerii de a privi cerul senin, de a trage în piept aerul curat al unei păduri, de a asculta susurul unui pârâu etc. În această etapă educatoarei îi revine rolul de a discuta şi a atrage atenţia asupra acestor aspecte şi de a sublinia beneficiile unui mediu curat, sănătos, precum şi apartenenţa noastră la sistemele naturale de viaţă şi comunicarea existentă între noi şi mediul natural.

Educaţia ecologică are la bază cinci obiective: • Conştientizarea. Copiii sunt ajutaţi să dobândească o înţelegere şi o sensibilitate faţă de întreg mediul înconjurător şi problemele lui. • Cunoaşterea. Copiii obțin cunoștințe privind funcţionarea mediului, interacţiunea oamenilor cu mediul, despre cum apar şi cum pot fi rezolvate problemele legate de mediu. • Atitudinea. Copiii își însușesc un set de valori şi sentimente de grijă pentru mediu, pentru menţinerea calităţii lui. • Deprinderea. Copiii sunt îndrumați să obțină abilităţi necesare identificării şi investigării problemelor mediului şi să contribuie la rezolvarea problemelor acestuia. • Participarea. Copiii capătă experienţă în utilizarea cunoştinţelor şi abilităţilor dobândite, în vederea luării unor acţiuni pozitive şi bine gândite care vor conduce la eradicarea problemelor mediului. Abordarea educaţiei ecologice în grădiniţă prezintă anumite particularităţi metodologice. La vârsta preşcolară, educaţia ecologică ţine mai mult de formarea 5 deprinderilor şi trăirilor afective. Primul contact cu mediul şi cu problemele sale trebuie să îmbrace la aceasta vârstă aspecte practice şi să provoace trăiri emoţionale. Copiii vor fi încurajaţi să desfăşoare activităţi în aer liber (grădinărit, acţiuni de îngrijire a parcurilor şi spatiilor verzi, excursii în natură), „experienţe” ce pot avea funcţii educative şi recreative. Natura în sine oferă în orice anotimp şi pe orice vreme oportunităţi ample de învăţare şi joacă. La plimbare sau în excursie pot fi luate o hârtie, un creion, un aparat de fotografiat. În timpul excursiilor vor fi încurajați să nu rupă crengi, frunze, flori, doar pentru că sunt frumoase, ori pentru a le mirosi o clipă, ci să le imortalizeze prin desen sau printr-o fotografie. Desenele, fotografiile, eventualele obiecte luate de la faţa locului (pietricele, frunze, conuri) pot alcătui un jurnal de călătorie, care va fi răsfoit din când în când de copii. Nenumărate sunt întrebările copiilor şi ale copilăriei. Pentru a putea răspunde copiilor, trebuie să-i învăţăm să observe cu mai multă atenţie ceea ce se întâmplă în jurul lor, să-şi pună întrebări şi să caute răspunsuri, dar mai ales să acţioneze conştient, fiindcă şi ei fac parte din marea carte a naturii. Preşcolarii trebuie să realizeze că problemele mediului înconjurător sunt ale lumii

întregi, ale fiecăruia dintre noi, iar fiecare acţiune negativă a noastră, oricât de insignificantă ar fi, poate să afecteze în mod distructiv natura. Semnalele de alarmă lansate de specialişti, explicaţiile şi statisticile întocmite de aceştia au un rol incontestabil, dar pentru implicarea şi acțiunea eficientă de formare în sens ecologic se ajunge prin sensibilizare şi prin antrenarea componentelor afective şi volitive ale copiilor. De aceea, activităţile de educaţie ecologică trebuie să se desfăşoare într-o atmosferă relaxantă, unde interesul şi comunicarea să încurajeze initiaţivele, dar şi 6 opțiunile fiecăruia. Prin exploatarea situaţiilor de viaţă corespunzătoare, a situațiilor problemă, prin desfăşurarea unor activităţi instructiv-educative, în care informaţiile nu sunt doar transmise de-a gata, ci sunt şi rodul gândirii critice a preşcolarilor, și mai ales prin joc, copiii ajung să recunoască, să înţeleagă şi să iubească natura, să-i pătrundă tainele şi să o protejeze, să pună bazele formării şi dezvoltării conștiințeo lor ecologice. Formarea conştiinţei morale trebuie dublată de formarea unei conduite morală. Nu există o reţetă universal valabilă pentru a declanşa un comportament ecologic în fiecare copil. Probabil cel mai important este exemplul personal, întrucât la această vârstă copiii învață cel mai mult prin imitație. La aceasta vârstă pot fi formate obiceiuri pozitive, precum: închiderea becului atunci când e suficientă lumină, separarea hârtiei și a altor deșeuri în vederea reciclări, oprirea apei în timpul spălării dinţilor, protejarea spațiilor verzi, a animalelor abandonate etc. Este indicat, de asemenea, ca în clasă sau în curtea grădiniței să se amenajeze un colţ de natură de care copiii să aibă grijă. Chiar de la o vârstă mică ei pot să ude florile din ghiveci sau să pună seminţe în hrănitoarea pentru păsările. Treptat ei vor primi şi alte sarcini pe care să le ducă la îndeplinire.

Pentru a le forma copiilor o conduită ecologică am pornit de la idea simplă, dar eficientă în planul emoțiilor și sentimentelor- trenspunerea copilului în locul elementului din natură care a suferit o agresiune din partea omului. Pus în postura celui agresat și care nu se poate apăra singur, preșcolarul va realiza că trebuie să acorde ,,drept la viață,, tuturor elementelor mediului înconjurător. Astfel va conștientiza că orice acțiune de distrugere sau exterminare de orice fel este dăunătoare pentru că strică echilibrul naturii. Curiozitatea copiilor preșcolari este foarte mare și conduce la acumularea de cunoștințe despre mediul înconjurător, despre protecția lui, ceea ce contribuie la dezvoltarea capacității copiilor de a gândii logic și de a interpreta correct aspect din jurul lor. Prin participarea tuturor factorilor educative: școala, familia, comunitatea, mass-media etc., la realizarea acestor intenții, copilul înțelege mai bine efectele pe care le are un comportament necorespunzător asupra mediului. În concluzie educația ecologică urmărește impulsionarea unei cunoașteri și conștientizări a necesității căilor, mijloacelor și obiectivelor în ocrotirea și ameliorarea mediului.

BIBLIOGRAFIE:

Nicoleta Adriana Geamănă, Maria Dima, Dana Zainea – „Educaţia ecologică la vârsta preşcolară”, Editura Învăţământul Preşcolar, Bucureşti, 2008;
Nicoleta Adriana Geamănă, Melania Ciobotaru, Cornelia Jalbă – „Educaţia ecologică în grădiniţă” – ghid pentru educatoare, Editura CD PRESS, Bucureşti, 2005;
Revista Învăţământul Preşcolar, Nr. 1 - 2, Editura MEC, 2006;
Revista Învăţământul Preşcolar, Nr. 1, Editura MEC, 2007.

EDUCAŢIA TRADIŢIONALĂ VERSUS EDUCAŢIA MODERNĂ

Prof. Sorina Raluca GUȚĂ
Școala Gimnazială „Sf. Gheorghe" Craiova

Activitatea instructiv-educativă se desfăşoară în baza unor finalităţi, este pusă în practică prin intermediul unui sistem de metode şi procedee, apelează la o serie de mijloace tehnice de realizare, iar rezultatele sunt verificate şi evaluate prin strategii specifice. Curriculum-ul şcolar integrează toate aceste componente, dintre care o poziţie centrală revine metodelor care fac posibilă atingerea finalităţilor educaţionale.

Educaţia tradiţonală versus educaţia modernă ar trebui să constituie o temă de reflectare pentru toate persoanele care au un rol în instruirea şi educarea copiilor. Bineînteles că primele vizate sunt cadrele didactice începând cu educatoarele şi ajungând la profesorii din universităţi care trebuie să cunoască tendinţele şi orientările noii educaţii şi în acelaşi timp să depăşească cadrul tradiţional al conceperii activităţilor , să-l activizeze pe copil , elev sau student în propria formare şi educare. Educaţia modernă prin diferitele sale posibilităţi materiale oferă intensificarea învăţării pe toate planurile astfel că şcoala trebuie să fie prima instituţie care trebuie să-şi schimbe abordarea faţă de desfăşurarea învăţării şi să utilizeze metode noi, interactive care să conducă la o învaţare superioară şi într-un ritm accelerat potrivit tendinţelor societăţii actuale.

Semnificaţia metodelor depinde, în cea mai mare măsură, de utilizator şi de contextul în care este folosită.

Metodele tradiţionale au următoarele caracteristici:

- pun accentul pe însuşirea conţinutului, vizând, în principal, latura informativă a educaţiei,;
- sunt centrate pe activitatea de predare a profesorului, elevul fiind văzut ca un obiect al instruirii, asadar comunicarea este unidirecţională;
- sunt predominant comunicative;
- sunt orientate, în principal, spre produsul final, evaluarea fiind de fapt o reproducere a cunostintelor;
- au un caracter formal şi stimulează competiţia;
- stimulează motivaţia extrinsecă pentru învăţare;

La polul opus, metodele moderne se caracterizează prin următoarele note:

- acordă prioritate dezvoltării personalităţii elevilor, vizând latura formativă a educaţiei;
- sunt centrate pe activitatea de învăţare a elevului, acesta devenind subiect al procesului educaţional;
- sunt centrate pe acţiune, pe învăţarea prin descoperire;
- sunt orientate spre proces;
- sunt flexibile, încurajează învăţarea prin cooperare şi capacitatea de autoevaluare la elevi, evaluarea fiind una formativa;
- stimulează motivaţia intrinsecă;
- relaţia profesor-elev este democratică, bazată pe respect şi colaborare, iar disciplina derivă din modul de organizare a lecţiei. Prin metodele moderne se incurajeaza participarea elevilor, initiativa si creativitatea.

Cu alte cuvinte, educaţia modernă presupune, pe de-o parte, lăsarea copilului să-şi exprime gândurile şi să-şi manifeste liber sentimentele (bucurie, tristeţe, mânie, egoism, exuberanţă), fără condiţionări, restricţii şi pedepse, doar supraveghere, pe de altă parte, presupune învăţarea interactivă, comparativă şi explicativă.

În educaţia tradiţională, părintele inspiră respect, iubire,teamă iar profesorul inspiră teamă şi respect… teama fiind prezentă în toate formele de educaţie iar în educaţia modernă se merge mult la părinti pe iubire, prietenie, inocularea sentimentului de siguranţă şi încredere în sine, iar la profesor, pe prietenie şi respect.

Din toate cele menţionate rezultă faptul că profesorul trebuie să-şi schimbe concepţia şi metodologia instruirii şi educării, să coopereze cu elevii, să devină un model real de educaţie permanentă, să se implice în deciziile educaţionale, să asigure un învăţământ de calitate. Pregătirea managerială a profesorului, însuşirea culturii manageriale, nu numai cea tradiţională psihopedagogică şi metodică, pot asigura înţelegerea şi aplicarea relaţiei autoritate-libertate, ca nou sens al educaţiei, prin predare-învăţare şi rezolvarea altor situaţii din procesul educaţional şcolar.

Munca desfăsurată de copii poate fi fructificată prin realizarea , în funcţie de natura temei proiectului, a unor albume de fotografii, "cărţi" care să cuprindă lucrările proprii, spectacole, dramatizari, casete video cu activităţile desfăşurate sau interviuri cu impresiile copiilor. Tot ceea ce crează ei este binevenit, originalitatea în lucrări dar şi în alegerea temelor şi a abordării acestora poate constitui mijlocul ideal de evaluare a muncii depuse.

Bibliografie:

- *Programa activităţilor instructiv-educative din grădiniţa de copii*- ediţia a II-a revizuită şi adaugită, Bucureşti, 2005
- *Metoda proiectelor la vârstele timpurii,* Editura Miniped, Bucureşti,2002
- Revista Invăţământului preşcolar, *Gradiniţa mileniului trei*, nr.2/2002
- Ionescu, M., Radu I., *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001

EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ

Prof. Lenica ION
Școala Gimnazială „Anton Pann” Craiova

Lumea actuală se confruntă cu provocări complexe – criza climatică, poluarea, epuizarea resurselor naturale, dar și inegalități sociale sau economice. În fața acestor probleme globale, educația este cea mai puternică armă pentru schimbare.

Educația pentru dezvoltare durabilă (EDD) îi ajută pe tineri să înțeleagă legăturile dintre oameni, natură și economie, formându-le valori precum responsabilitatea, solidaritatea și respectul față de viață. Pentru a realiza acest lucru, școala trebuie să devină un spațiu al creativității și inovației didactice, în care elevul învață nu doar informații, ci și cum să acționeze pentru un viitor mai bun.

Creativitatea didactică reprezintă abilitatea cadrului didactic de a adapta conținuturile, metodele și mediile de învățare pentru a răspunde nevoilor reale ale elevilor.

Ea se manifestă prin:

- introducerea unor situații-problemă stimulante;
- folosirea resurselor variate (digitale, vizuale, experiențiale);
- încurajarea expresivității și a gândirii divergente.

Inovația didactică presupune adoptarea unor strategii moderne, bazate pe colaborare, reflecție și experimentare. De exemplu: învățarea bazată pe proiecte, învățarea prin serviciu în folosul comunității (service learning), ateliere interdisciplinare sau lecții interactive cu aplicații digitale.

Atunci când creativitatea și inovația se îmbină, procesul educațional devine dinamic, relevant și formativ – o școală care pregătește nu doar elevi performanți, ci cetățeni implicați.

Educația pentru dezvoltare durabilă (EDD) este un proces continuu prin care elevii dobândesc cunoștințe, competențe și valori necesare pentru a construi o societate echilibrată, bazată pe respect pentru mediu, justiție socială și progres economic responsabil. EDD are la bază trei dimensiuni esențiale:

1. **Ecologică** – protejarea mediului, reducerea poluării, gestionarea responsabilă a resurselor.
2. **Socială** – promovarea egalității, a incluziunii și a respectului pentru diversitate.
3. **Economică** – consum conștient, gândire critică față de modele de producție și dezvoltare sustenabilă.

Scopul EDD este de a forma cetățeni activi, care nu doar cunosc problemele planetei, ci se implică în soluționarea lor.

La nivel gimnazial, educația pentru dezvoltare durabilă trebuie să fie practică, vizuală și conectată la realitate. .

Profesorii pot inova procesul de învățare prin:

- Proiecte interdisciplinare („Omul și mediul”, „Planeta noastră, casa noastră”)
- Experimente simple privind poluarea apei sau reciclarea materialelor
- Ateliere de creație cu materiale refolosibile
- Campanii digitale realizate de elevi pentru protejarea mediului
- Lecții în aer liber, excursii tematice, observarea directă a naturii

Aceste metode îi ajută pe elevi să învețe cu sens și să facă legătura între teorie și viață.

Exemple de activități de educație pentru dezvoltare durabilă în gimnaziu

Activitatea „Eco-Școala noastră” (interdisciplinar)

- Scop: responsabilizarea elevilor față de mediul înconjurător.
- Activități:
  - colectarea selectivă a deșeurilor în clase;
  - realizarea unui afiș cu reguli ecologice;
  - plantarea unor flori sau arbori în curtea școlii;
  - monitorizarea consumului de energie electrică.
- Discipline implicate: biologie, educație civică, arte vizuale.

„Jurnalul unei picături de apă” (limba română + științe)

• Elevii scriu o povestire în care o picătură de apă trece prin diferite stări și locuri, evidențiind importanța apei.

• Se discută apoi despre consumul rațional al apei.

• Rezultat: sensibilizare emoțională și creativă asupra temei mediului.

„Consumul responsabil” (educație tehnologică / matematică)

• Elevii analizează facturile familiei (energie, apă) și propun soluții de economisire.

• Se fac calcule comparative „înainte și după economisire”.

• Competențe: gândire critică, planificare, responsabilitate economică.

„Planeta mea în 2050” (TIC + educație plastică)

• Elevii realizează prezentări digitale sau colaje cu viziunea lor asupra Pământului peste 25 de ani.

• Se discută despre inovațiile tehnologice „verzi” și rolul omului în protejarea mediului.

„Săptămâna Verde” (activitate școlară integrată)

• Organizarea unei săptămâni tematice dedicate mediului:

o proiecții de filme educative (ex: *Planeta Albastră*),

o dezbateri „Omul vs. Natura”,

o ateliere de reciclare creativă,

o acțiuni de ecologizare în comunitate.

• Rezultat: implicare activă, colaborare, formarea unei conștiințe durabile.

Impactul educației pentru dezvoltare durabilă asupra elevilor: Implementarea EDD în gimnaziu aduce beneficii multiple:

• dezvoltă competențe transversale (gândire critică, colaborare, comunicare);

• formează atitudini responsabile față de natură și comunitate;

• stimulează empatia și solidaritatea;

• crește interesul pentru știință și implicare civică;

• contribuie la formarea unui spirit de inițiativă și leadership comunitar.

Elevii care participă la astfel de activități devin mai conștienți de legătura dintre acțiunile lor și consecințele asupra mediului.

Profesorul are o misiune complexă:

• este model de comportament durabil;

• inspiră și ghidează elevii în proiecte de responsabilitate ecologică;

• folosește metode interactive și participative;

• colaborează cu părinții, autoritățile și organizațiile locale pentru acțiuni de mediu;

• valorifică tehnologia și resursele digitale în scop educativ.

Astfel, cadrul didactic devine un agent al schimbării în comunitate.

Creativitatea și inovația didactică sunt esențiale pentru succesul educației pentru dezvoltare durabilă. O școală care încurajează gândirea critică, curiozitatea și implicarea transformă elevii în cetățeni activi, capabili să protejeze mediul și să contribuie la o lume mai echilibrată. Prin activități interdisciplinare, proiecte ecologice și utilizarea tehnologiilor moderne, profesorii pot forma **o** cultură a sustenabilității încă din anii de gimnaziu – acolo unde se pun bazele conștiinței civice și ecologice.

Bibliografie

1. UNESCO (2022). *Education for Sustainable Development Goals: Towards achieving the SDGs*.
2. Tilbury, D. (2011). *Education for Sustainable Development: An Expert Review*.
3. Miclea, M. (coord.). *Inovație și creativitate în educație*. Polirom.
4. Ministerul Educației (România). *Ghid metodologic pentru Săptămâna Verde*, 2023.
5. Sterling, S. (2011). *Sustainability Education: Re-visioning Learning and Change*.

EDUCAȚIA DURABILĂ – PILON AL DEZVOLTĂRII SOCIETĂȚII

Prof. Parmena-Ionela IONICĂ
Prof. Ana-Maria-Ionela FLORICEL
Creșa Craiova

Educația durabilă reprezintă un concept esențial în dezvoltarea unei societăți responsabile, echitabile și prospere. Aceasta vizează nu doar transmiterea de cunoștințe academice, ci și formarea unor cetățeni conștienți de impactul acțiunilor lor asupra mediului, economiei și societății. Educația durabilă își propune să creeze un echilibru între dezvoltarea individuală și binele colectiv, promovând valori precum respectul pentru natură, echitatea socială și responsabilitatea globală.

Definiția și principiile educației durabile

Educația durabilă este un proces de învățare continuă care urmărește să pregătească indivizii pentru a face față provocărilor actuale și viitoare, contribuind la un viitor mai sustenabil. Principalele sale obiective sunt:

1. *Promovarea unui stil de viață sustenabil* – încurajarea unor alegeri responsabile care protejează resursele naturale și reduc impactul negativ asupra mediului.

2. Dezvoltarea conștiinței ecologice – educarea tinerilor cu privire la problemele de mediu, schimbările climatice și utilizarea responsabilă a resurselor.

3. Incluziunea socială și echitatea – promovarea accesului egal la educație pentru toate categoriile sociale, indiferent de statutul economic sau cultural.

4. Gândirea critică și inovația – încurajarea unui mod de gândire creativ, capabil să găsească soluții durabile pentru problemele societății.

5. Responsabilitatea globală – conștientizarea interconectării dintre acțiunile locale și efectele la nivel global.

Rolul educației durabile în societate

Educația durabilă joacă un rol esențial în dezvoltarea economică, protejarea mediului și menținerea păcii sociale. Prin integrarea principiilor durabilității în școli și universități, generațiile viitoare vor fi mai bine pregătite pentru a gestiona crizele ecologice, economice și sociale.

În plus, educația durabilă contribuie la:

- Reducerea poluării prin educarea populației cu privire la reciclare, economisirea energiei și utilizarea resurselor regenerabile.
- Dezvoltarea economică sustenabilă prin promovarea unor industrii ecologice și responsabile social.
- Creșterea calității vieții prin educația pentru sănătate, egalitate de șanse și dezvoltare personală.

Strategii pentru implementarea educației durabile

Pentru ca educația durabilă să fie eficientă, este necesară integrarea acesteia în toate nivelurile sistemului educațional. Câteva strategii esențiale includ:

- Introducerea unor discipline despre sustenabilitate în curricula școlară și universitară.
- Colaborarea dintre școli, universități și organizații non-guvernamentale pentru proiecte educative
- Educația prin experiență – activități practice, cum ar fi grădinăritul urban, reciclarea creativă sau poiectele de voluntariat.
- Utilizarea tehnologiei pentru a crea resurse educative interactive și accesibile tuturor.

Educația pentru dezvoltare durabilă are ca scop transmiterea de informații în domeniul dezvoltării durabile și formarea de competențe în promovarea acesteia. Formarea de cetățeni competenți și încrezători poate crea noi oportunități de a avea un stil de viață mai sănătos și productiv, în armonie cu natura și cu grijă față de valori sociale precum egalitatea sau diversitatea culturală.

Educația durabilă este cheia unui viitor mai echilibrat și responsabil. Prin integrarea principiilor sale în viața de zi cu zi, indivizii pot contribui la o societate mai echitabilă, o economie mai sustenabilă și un mediu mai sănătos. Investiția în educația durabilă nu este doar o necesitate, ci și o responsabilitate colectivă care ne va ajuta să construim un viitor mai bun pentru generațiile următoare.

Bibliografie:

https://dezvoltaredurabila.gov.ro/
https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-Rom%C3%A2niei-2030.pdf
https://www.edu.ro/educatie-pentru-dezvoltare-durabila
https://education.ec.europa.eu/ro/focus-topics/green-education/learning-for-the-green-transition
https://edict.ro/educatia-pentru-dezvoltare-durabila-un-viitor-mai-sigur-pentru-tanara-generatie/

EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ – CREATIVITATE ŞI INOVAŢIE DIDACTICĂ

Prof. Nicoleta IONIŢĂ
G.P.P. „Floare albastră" Craiova

„Educaţia este cea mai puternică armă pe care o poţi folosi să schimbi lumea", afirma Nelson Mandela, un instrument de bază în vederea obţinerii unui viitor sustenabil.

Echilibrul dintre viaţa omului şi mediul înconjurător a reprezentat mereu un punct critic la nivelul dimensiunilor internaţionale. Analizând tendinţele curente în problemele de la nivel global, societatea umană nu se poate dezvolta fără a fi expusă unor severe perturbări ecologice, economice şi sociale, fapt ce a determinat apariţia nevoii de a lua măsuri pentru încadrarea societăţii şi a sistemului economic pe o traiectorie de dezvoltare durabilă.

Dezvoltarea durabilă este un concept greu de definit, dată fiind evoluţia sa în timp. O descriere originală a acesteia este dată de către Comisia de la Brundtland: „Dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmăreşte satisfacerea nevoilor prezentului fără a compromite posibilitaţile generaţiilor viitoare de a-şi satisface propriile nevoi"

Pe măsură ce lumea evoluează, umanitatea are nevoie de o educaţie stabilă, de o educaţie bazată pe inovație, o educaţie pentru viitor.

Educația pentru dezvoltare durabilă (EDD) este un concept cheie în lumea contemporană. Acesta implică încorporarea principiilor dezvoltării durabile în toate aspectele vieții noastre, inclusiv în educație.

Educarea copiilor, inca din mediul prescolar, pentru a deveni promotori ai dezvoltării durabile, se realizează prin încurajarea participării active și responsabile în problemele de mediu, sociale și economice. Unul dintre cele mai importante subiecte de discuție în ceea ce privește EDD este gestionarea resurselor naturale. Resursele naturale sunt o parte fundamentală a planetei noastre și reprezintă sursa de hrană, apă, energie și materii prime pentru producția de bunuri și servicii. Cu toate acestea, folosirea excesivă a acestor resurse poate duce la epuizarea lor și la deteriorarea mediului înconjurător. De aceea, este important ca educația să joace un rol important în promovarea utilizării durabile a resurselor naturale. Educația are un rol primordial și, de aceea, trebuie să încurajeze o mai bună înțelegere a legăturilor dintre resursele naturale, dezvoltarea economică și mediu. Este necesar ca tinerele generații să conștientizeze faptul că utilizarea excesivă a resurselor naturale poate duce la deteriorarea mediului, care poate afecta grav economia. De exemplu, supracultivarea solului poate duce la degradarea sa și poate avea efecte nocive în ceea ce privește agricultura.

Educația pentru dezvoltare durabilă (EDD) este o abordare integrată a educației care își propune să promoveze înțelegerea și acțiunea indivizilor și a societăților în vederea construirii unui viitor mai durabil. Resursele naturale sunt vitale pentru supraviețuirea omenirii, iar dezvoltarea durabilă a acestora este esențială pentru a ne asigura că vom putea să le utilizăm în mod sustenabil pentru generațiile care vor urma.

Cadrele didactice trebuie să se pregătească adecvat pentru activitățile didactice desfășurate, să caute, să îmbine, să clasifice modurile cele mai utile care duc la eficientizarea învățării. Toate activitățile necesită o pregătire adecvată, însă activitățile educative în care sunt implicaţi copiii trebuie deprinse în aşa fel încât să îi capteze pe aceştia, să le dezvolte o atracţie faţă de învăţătură.

Resursele naturale sunt vitale pentru supraviețuirea omenirii, iar dezvoltarea durabilă a acestora este esențială pentru a ne asigura că vom putea să le utilizăm în mod sustenabil pentru generațiile care vor urma.

Educația copiilor pentru dezvoltare durabilă este esențială pentru viitorul nostru și al planetei noastre. Dezvoltarea durabilă implică gândirea la nivel global și abordarea problemelor socioeconomice, ecologice și culturale într-un mod integrat, astfel încât să putem construi un viitor sustenabil pentru toți.

De asemenea, educația elevilor pentru dezvoltare durabilă poate ajuta la îmbunătățirea stării de sănătate, a calității vieții și a bunăstării economice. Prin activitățile educaționale privind

impactul pe care îl au acțiunile noastre asupra mediului și societății, copiii învață cum să ia decizii informate și responsabile și cum să crească calitatea stilului de viață într-un mod sustenabil. Prin înființarea unui parc al gradinitei,copiii au învățat despre cultivarea și îngrijirea florilor, cum să aibă grijă de mediul înconjurător și să înțeleagă importanța biodiversității și a conservării resurselor naturale. Încurajarea transportului alternativ la gradinita, copiii învață despre impactul negativ al transportului cu mașina asupra mediului și iau parte la campanii care promovează mersul pe jos, pe bicicletă sau cu transportul în comun. Program de educație pentru reducerea deșeurilor, prin organizarea unui program de educație pentru reducerea deșeurilor, copiii pot să învețe cum să reducă cantitatea de deșeuri generate și cum să le recicleze în mod eficient. Aceștia vor învăța despre impactul asupra mediului al depozitării deșeurilor și despre importanța reducerii cantității de deșeuri.

Educația pentru mediu poate veni în sprijinul mediului prin acțiuni de conștientizare, informare, dezvoltare de abilități și deprinderi, participare și implicare în diferite proiecte de la cele locale, până la cele internaționale. În gradinita, copiii sunt îndrumați să participe la astfel de activități care au scopul principal salvarea mediului înconjurător prin acțiuni de colectere a deșeurilor , prin acțiuni de informare a pericolelor ce ne pasc dacă nu protejăm mediul prin afișe cu desene realizate de copii cu tema ,,Protejăm natura", ,,Protejăm viața" sau ,,Salvați mediul" prin participarea la diferite concursuri de cultură generală având ca scop identificarea mijloacelor și a soluțiilor de protejare a mediului.

În gradinita noastră am realizat astfel de acțiuni cu copiii și într-adevăr acestia au dat dovadă de implicare deosebită de a salva mediul în care trăiesc, de a încerca să-i facă și pe ceilalți să înțeleagă că dacă nu devenim prieteni cu natura, cu mediul acesta se poate răzbuna pe noi iar urmările unei astfel de răzbunări uneori pot fi dezastruoase.

Pentru a-i putea atrage pe oameni în astfel de acțiuni de protejare și poluare a mediului am încercat ca, aceste acțiuni să fie realizate sub formă de joc, sau întreceri pe echipe, competiții sportive în mijlocul naturii, chiar și prin acțiuni de refolosire a unor ,,deșeuri" care la prima vedere păreau inutilizabile.

Foarte încântați au fost copiii când am reușit să realizăm impreuna cu noi, educatoarele, dar si cu implicarea parintilor, diferite ,,costume" din materiale reciclabile cu scopul de a-i face să pună preț și pe unele lucruri care pot fi considerate fără valoare. Consider că în aceste vremuri în care tehnologia îi atrage pe copii ca un magnet școala trebuie să fie cea care prin diferite activități școlare sau extrașcolare să-i facă pe copii să înțeleagă că factorul primordial în creșterea și dezvoltarea lor fizică și psihică este activitatea fizică în mediul natural nu doar într-un spațiu virtual și prin contact viu cu natura care dacă este curată și nepoluată devine cel mai preț prieten al nostru.

Nu întâmplător marii noștri poeți și sciitori ne-au destăinuit faptul că în mijlocul naturii inspirația atinge cote maxime, așadar să încercăm să-i facem pe copii să iubească natura, să o protejeze, să o îngrijească pentru că la rândul ei și ea o să-i inspire să le dezvolte creativitatea pentru a deveni poeții viitorului nostru și nu numai.

Bibliografie:

1.https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategia%20UNECE%20pentru%20EDD_versiunea%20in%20lb.%20romana.pdf.
2. https://www.edu.ro/educa%C8%9Bie-pentru-dezvoltare-durabil%C4%83
3. https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategia%20UNECE%20pentru%20EDD_versiu
4.https://reper21.ro/2018/05/30/vino-in-prima-retea-nationala-de-ong-uri-preocupare-deeducatia-pentru-dezvoltarea-durabila

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE

Director, Prof. Alina Marinela IORDACHE
Creșa Craiova
Prof. Denisa-Janina TUȚĂ
Creșa Nr.9 extindere Popoveni

Transformările profunde din societatea contemporană impun o regândire a procesului educațional, dincolo de modelele tradiționale centrate pe transmiterea de cunoștințe. Pedagogiile alternative – precum Montessori, Waldorf, Step by Step, Freinet sau homeschooling – oferă răspunsuri inovatoare la nevoile actuale ale copilului, punând accent pe autonomie, creativitate, învățare experiențială și formarea competențelor de viață.

Introducere

Educația modernă se află într-un proces continuu de transformare, căutând echilibrul între valorile tradiționale și nevoia de adaptare la provocările lumii contemporane. Modelul tradițional, axat pe transmiterea de cunoștințe și evaluarea reproductivă, este adesea criticat pentru rigiditate și lipsa de adaptabilitate la ritmul individual al elevului. În acest context, pedagogiile alternative propun o nouă viziune asupra educației: una centrată pe copil, pe învățarea activă și pe respectarea diversității umane.

1. Conceptul de pedagogii alternative

Prin „pedagogii alternative" înțelegem ansamblul modelelor educaționale care se diferențiază de sistemul clasic prin:

- centrarea pe elev și dezvoltarea globală a personalității sale;
- utilizarea metodelor active și a învățării prin experiență;
- respectarea ritmului propriu al fiecărui copil;
- evaluarea calitativă, descriptivă, în locul notării punitive;
- crearea unui climat educațional bazat pe cooperare, empatie și respect.

2. Exemple de pedagogii alternative

a) Metoda Montessori

Fondată de Maria Montessori, această pedagogie urmărește dezvoltarea autonomiei copilului, învățarea prin explorare și manipulare de materiale specifice. Educatorul are rolul de ghid, iar mediul este adaptat nevoilor fiecărei etape de dezvoltare.

b) Pedagogia Waldorf

Creată de Rudolf Steiner, această abordare urmărește educarea armonioasă a copilului prin artă, ritm și activități practice. Accentul se pune pe dezvoltarea imaginației și a gândirii creative.

c) Step by Step

Această metodă promovează învățarea prin descoperire, colaborare și reflecție. Fiecare copil este implicat activ în procesul educațional, iar relația dintre școală, familie și comunitate este una strânsă.

d) Pedagogia Freinet

Inspirată de principiile muncii și ale democrației școlare, pedagogia Freinet susține ideea că elevii învață cel mai bine prin acțiune, prin proiecte concrete și prin implicare în deciziile clasei.

3. Avantajele pedagogiilor alternative

- dezvoltarea autonomiei și a spiritului critic;
- creșterea motivației intrinseci pentru învățare;
- formarea competențelor socio-emoționale;
- reducerea stresului școlar;
- dezvoltarea creativității și a inițiativei personale.

4. Limitele și provocările implementării

Chiar dacă pedagogiile alternative aduc beneficii evidente, ele se confruntă cu obstacole precum:

- lipsa de formare specifică a cadrelor didactice;

- dificultăți în integrarea în sistemul public tradițional;
- nevoia de resurse materiale adaptate;
- reticența unor părinți sau instituții față de metodele nonconvenționale.

5. De la tradițional la modern – un echilibru necesar

Educația viitorului nu trebuie să excludă tradiția, ci să o reinterpreteze prin prisma noilor paradigme educaționale. Un învățământ modern ar trebui să îmbine rigoarea și valorile școlii clasice cu flexibilitatea și deschiderea pedagogiilor alternative. Elevul devine, astfel, co-creator al propriei învățări, iar profesorul – mentor, ghid și partener.

Concluzii

Pedagogiile alternative reprezintă un răspuns la nevoia de modernizare a sistemului educațional și la dorința de a forma oameni liberi, responsabili și creativi. Trecerea „de la tradițional la modern" nu presupune abandonarea trecutului, ci valorizarea lui prin metode care pun în centrul educației ființa umană și potențialul său infinit de dezvoltare.

Bibliografie orientativă

1. Montessori, M. (2007). Descoperirea copilului. Editura Didactica Publishing House.

2. Steiner, R. (1995). Educația copilului în lumina științei spirituale. Editura Univers Enciclopedic.

3. Freinet, C. (1994). Pedagogie a bunului-simț. Editura Didactică și Pedagogică.

4. Oprea, L. (2019). Pedagogii alternative – repere teoretice și aplicații practice. Editura Universitară.

5. Ilie, M. (2021). Educația centrată pe copil – de la teorie la practică. Editura

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ – EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Director, Prof. Sofia Mihaela ROMANESCU
Prof. ed. timpurie Elena-Diana LĂPĂDAT
Grădinița Nr. 222, Sectorul 1 – București

În contextul actual al schimbărilor sociale, economice și de mediu, educația are rolul de a forma cetățeni responsabili, capabili să gândească critic și să acționeze în mod sustenabil. Educația pentru dezvoltare durabilă (EDD) promovează valori precum respectul față de natură, solidaritatea, cooperarea și responsabilitatea față de generațiile viitoare. În acest proces, creativitatea și inovația didactică devin esențiale pentru formarea unei mentalități orientate spre sustenabilitate, încă din primii ani de viață ai copiilor.

Creativitatea și inovația în procesul educațional

Creativitatea didactică presupune capacitatea cadrului didactic de a concepe activități atractive, adaptate nevoilor și intereselor copiilor, prin care aceștia să descopere lumea într-un mod activ și explorator. Inovația, la rândul său, vizează introducerea de noi metode, materiale și forme de organizare a învățării, menite să stimuleze curiozitatea, gândirea critică și implicarea personală.

În învățământul preșcolar, educatoarea este „arhitectul" experiențelor de învățare, iar inovația se manifestă prin modul în care reușește să îmbine jocul, învățarea experiențială și explorarea mediului cu tematici actuale precum protecția mediului, reciclarea sau economisirea resurselor.

Educația pentru dezvoltare durabilă în grădiniță

Educația pentru dezvoltare durabilă la nivel preșcolar urmărește formarea unor deprinderi și atitudini pozitive față de natură și comunitate. Prin joc, experiment și activități de observare directă, copilul învață să respecte mediul și să înțeleagă interdependența dintre om și natură.

Temele de studiu pot include:

• Pământul – casa noastră: descoperirea elementelor naturii și a modului în care oamenii pot avea grijă de ele;

• Reciclăm și protejăm natura: activități de sortare a deșeurilor, confecționarea de jucării din materiale reciclabile;

• Economisim resursele: jocuri și povești despre importanța apei, energiei și reutilizării obiectelor.

Exemple de activități inovatoare pentru preșcolari

1. „Micii ecologiști" – atelier de reciclare creativă

Copiii adună materiale reciclabile (hârtie, carton, dopuri, PET-uri) și, cu sprijinul educatoarei, realizează jucării sau obiecte decorative. Activitatea dezvoltă motricitatea fină, spiritul de echipă și conștientizarea importanței reutilizării resurselor.

2. „Grădinița verde" – mini-grădină ecologică

Copiii plantează semințe în ghivece reciclate, le udă zilnic și observă procesul de creștere. Prin această activitate se formează responsabilitatea, răbdarea și respectul pentru natură.

3. „Picătura de apă" – experiment și poveste științifică

Se realizează un mic experiment despre circuitul apei în natură, urmat de o poveste ilustrată de copii. Astfel, se îmbină știința, arta și jocul simbolic.

4. „Călătorie în lumea reciclării" – joc de rol

Copiii devin „detectivi ai mediului", învață să sorteze corect deșeurile și descoperă cum pot economisi resursele. Activitatea stimulează gândirea critică și cooperarea.

Rolul cadrului didactic

Educatoarea are rolul de facilitator al învățării, stimulând curiozitatea naturală a copiilor și implicându-i în activități practice. Prin metode inovatoare – proiecte tematice, ateliere creative, activități outdoor – copiii învață prin descoperire și experimentare. În plus, colaborarea cu familia și comunitatea locală sporește impactul educației pentru dezvoltare durabilă.

În **concluzie,** creativitatea și inovația didactică reprezintă factori cheie în formarea unei generații responsabile și conștiente de impactul propriilor acțiuni asupra mediului. Prin educația pentru dezvoltare durabilă, grădinița devine spațiul unde copiii învață să gândească liber, să respecte natura și să acționeze cu grijă față de lume. Investind în astfel de activități, contribuim la construirea unei societăți mai echilibrate, solidare și sustenabile.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (2017). Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune didactică. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
2. Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. București: Editura Polirom.
3. Cristea, S. (2018). Dicționar de pedagogie. București: Editura Didactică și Pedagogică.
4. Ionescu, M. (2019). Strategii didactice inovatoare. București: Editura Polirom.
5. Negreț-Dobridor, I. (coord.) (2010). Educația pentru dezvoltare durabilă – Repere teoretice și exemple de bune practici. București: Editura Didactică și Pedagogică.
6. Tilbury, D. (2011). Education for Sustainable Development: An Expert Review of Processes and Learning. Paris: UNESCO.
7. Văideanu, G. (1988). Educația la frontierele dintre milenii. București: Editura Politică.
8. Ministerul Educației (2020). Curriculum pentru educația timpurie – 3-6 ani. București: MEN.
9. UNESCO (2017). Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives. Paris: UNESCO.

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ-EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ - IMPORTANȚA EDUCAȚIEI DURABILE ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE-BUNE PRACTICI

Andra-Elena MĂNĂILESCU
Grădinița 222

În România, principiile educației pentru dezvoltare durabilă sunt incluse în Strategia națională de dezvoltare durabilă a României 2030, care urmărește obiectivele stabilite de Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Organizației Națiunilor Unite (ONU).

Educația pentru dezvoltare durabilă este un tip de educație care ne învață cum să avem grijă de planetă, de oameni și de viitor.

Scopul ei este să formeze oameni responsabili, care știu să trăiască în echilibru cu mediul, să respecte diversitatea și să contribuie la o lume mai bună.Educația are un rol esențial, deoarece prin ea oamenii învață să gândească responsabil și să ia decizii bune. În grădinițe preșcolarii pot învăța despre:

- reciclare și reducerea deșeurilor,
- economisirea energiei și a apei,
- alimentația sănătoasă,
- protejarea animalelor și a plantelor,
- importanța voluntariatului și a respectului față de comunitate

Grădiniţa are un rol foarte important în a introduce aceste teme într-o formă specifică vârstei. Educatorii pot:organiza activităţi de plantare de flori sau copaci, pot utiliza jocuri de grup în care copiii trebuie să sorteze materiale (plastic, hârtie, metal), să înveţe ce este reciclarea,, să observe plante, insecte, să asculte ciripitul păsărilor şi să discute despre cum putem protej.a aceste vieţuitoare, încuraja discuţii simple despre cum putem economisi apa şi energia.

Conform unor studii recente arată că mediul de învăţare (în clasă, pe teren de joacă, în natură) este prioritar pentru copiii preşcolari întrucât autorii au observat că pentru preşcolari, activităţile în natură oferă oportunităţi valoroase de învăţare despre sustenabilitate.

Mai mult decât atât, educaţia pentru dezvoltare durabilă vizează construirea de competenţe: nu doar să cunoşti că reciclarea e bună, ci să poţi decide să faci ceva, să colaborezi cu ceilalţi, să ai empatie faţă de plante, animale şi oameni. Astfel, tema devine profund umană: copiii nu doar interacţionează cu mediul, ci şi învaţă să se relaţioneze cu el. Pentru a integra aceste idei în grădiniţă, este util să se creeze un curriculum adaptabil, conectat la realitatea locală a copiilor — grădina, curtea, comunitatea în care trăiesc.

Începând de timpuriu, se sprijină ideea că fiecare individ are un rol şi o responsabilitate în menţinerea echilibrului între mediu, societate şi economie, exact pilonii dezvoltării durabile. Conform lui Piaget, această perioadă caracterizată de gândirea intuitivă și curiozitatea naturală a copilului, este semnificativă pentru cultivarea unor obiceiuri ecologice și a unui respect profund pentru natură.

Creativitatea în educație presupune stimularea imaginației, curiozității și gândirii originale, proiecte interdisciplinare care combină știința, arta și tehnologia, ateliere de gândire creativă pentru dezvoltarea soluțiilor sustenabile. Inovația se manifestă prin implementarea de metode și tehnologii care facilitează învățarea durabilă: utilizarea resurselor digitale pentru a reduce consumul de hârtie, crearea de laboratoare și centre de educație ecologică, introducerea modulelor despre energie regenerabilă, reciclare și protecția mediului în programa școlară.

În concluzie, introducerea educaţiei pentru dezvoltare durabilă în grădiniţă reprezintă o investiţie în generaţiile viitoare, întrucât copiii care învaţă să vadă legături între lumea naturală, comunitatea lor şi propria lor viaţă sunt mai bine pregătiţi să devină cetăţeni implicaţi şi responsabili.

Promovarea creativității și inovației în educație este esențială pentru dezvoltarea durabilă. Prin metode educaționale interactive și proiecte copiii învață să gândească critic și să dezvolte soluții inovative care contribuie la un mediu mai curat și la o societate mai echitabilă.

Bibliografie

- Ministerul Educației Naționale. (2020). *Strategia națională pentru dezvoltare durabilă a României 2030.* București: Ministerul Educației Naționale
- Campbell, C., & Speldewinde, C. (2022). *Early Childhood STEM Education for Sustainable Development. Sustainability*, 14(6), 3524.
- Güven, S., & Yılmaz, N. (2017). *Role and importance of family at preschool children environmental education. European Journal of Sustainable Development,* 6(4)
- Stavreva Veselinovska, S., Petrovska, S., & Sivevska, D. (2025). *Preschool education as a foundation for sustainable development and early environmental awareness in children.* World Journal of Environmental Research, 15(1), 72-83.
- United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development*. United Nations.

COMPETENȚELE-CHEIE ÎN PRIMII ANI – FUNDAMENTUL DEZVOLTĂRII COPILULUI

Cristina-Mădălina MILITARU
Zoica MARINESCU
Creșa Craiova, Creșa Nr. 2 - 2025

Secțiunea I: Competențele-cheie, repere ale curriculumului național, ce determină profilul de formare al absolventului

Introducere

Dezvoltarea timpurie a competențelor-cheie reprezintă fundamentul formării personalității și a abilităților de viață ale copilului. În primii ani de viață, copilul dobândește competențe esențiale precum comunicarea, autonomia, interacțiunea socială și explorarea mediului. Rolul educatorului puericultor este esențial în ghidarea, susținerea și stimularea acestor competențe, prin activități zilnice structurate și prin crearea unui mediu sigur și stimulativ.

1. Competențele-cheie în educația timpurie

Competențele-cheie sunt abilități fundamentale care permit copilului să se dezvolte armonios și să interacționeze eficient cu mediul și cu ceilalți. La vârsta de 1-2 ani, acestea se manifestă prin:

- **Autonomie**: copilul începe să efectueze activități de autoîngrijire, cum ar fi spălatul mâinilor, alimentarea sau ordonarea jucăriilor.
- **Comunicare**: exprimarea nevoilor și emoțiilor prin cuvinte simple, gesturi sau expresii faciale.
- **Interacțiune socială**: jocul cu alți copii, imitarea comportamentelor adulților și dezvoltarea empatiei.
- **Explorare și curiozitate**: investigarea obiectelor și mediului înconjurător prin simțuri și mișcare.

Prin activități zilnice structurate și jocuri senzoriale, copilul își dezvoltă aceste competențe, punând bazele abilităților pentru anii următori.

2. Rolul educatorului

Educatorul puericultor are rolul de ghid și facilitator al dezvoltării copilului. Strategiile eficiente includ:

- Modelarea comportamentelor adecvate și încurajarea exprimării libere.
- Crearea unei rutine predictibile care să ofere siguranță și confort.
- Observarea și documentarea progresului copilului pentru adaptarea activităților la nevoile individuale.
- Asigurarea unui mediu stimulativ, cu jucării și materiale care încurajează explorarea și învățarea.

3. Metode și activități

Activitățile zilnice și jocurile simple sunt instrumente eficiente pentru dezvoltarea competențelor-cheie:

- **Jocuri de comunicare**: cântece, rimări, nume și gesturi care stimulează limbajul.
- **Jocuri de autonomie**: activități de îmbrăcare, spălat pe mâini, alimentare asistată.
- **Jocuri de interacțiune socială**: jocuri de împărțire, roluri și imitație.
- **Activități de explorare senzorială și motrică**: nisip, apă, obiecte cu texturi diferite, mișcare liberă și exerciții motrice.

Integrarea acestor activități în rutina zilnică ajută la dezvoltarea socio-emoțională, cognitivă și fizică a copilului.

Concluzii

Primele experiențe educative sunt esențiale în formarea competențelor-cheie ale copilului. Rolul educatorului este decisiv în crearea unui mediu sigur, stimulativ și în sprijinirea progresului individual al fiecărui copil. Prin comunicare, joc, rutine și activități de explorare, copilul dezvoltă abilități fundamentale pentru succesul în viață și în parcursul educațional ulterior.

Bibliografie

1. Marcovitch, S., & Zelazo, P. D. (2009). *The development of executive function in early childhood.* Child Development Perspectives, 3(2), 125–131.
2. UNESCO (2010). *Quality Education for All: Competency-based Approaches in Early Childhood Education.* Paris: UNESCO.
3. Pears, K. C., & Fisher, P. A. (2005). *Developmental trajectories of young children's social competence.* Developmental Psychology, 41(4), 605–615.
4. Berk, L. E. (2013). *Child Development* (9th ed.). Boston: Pearson.
5. Ministerul Educației Naționale (2018). *Curriculum pentru educația timpurie.* București: MEN.

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – UN ALT DRUM SPRE EDUCAȚIA INTEGRALĂ A COPILULUI

Prof. ed. timpurie Florentina Liliana MELENCU
G.P.P. „Piticot”

Educația contemporană traversează o perioadă de profundă transformare, în care tot mai multe voci pledează pentru depășirea modelului tradițional centrat pe transmiterea de cunoștințe. În acest context, pedagogiile alternative devin o veritabilă sursă de inspirație pentru un învățământ orientat spre nevoile reale ale copilului, spre dezvoltarea globală a personalității sale și spre respectul față de unicitatea fiecărui individ.

Conceptul de pedagogie alternativă desemnează ansamblul metodelor, principiilor și practicilor educaționale care se diferențiază de sistemul convențional prin filosofia lor asupra copilului, a procesului de învățare și a rolului adultului. Printre cele mai cunoscute se numără pedagogiile Montessori, Waldorf, Step by Step, Reggio Emilia și Freinet – fiecare cu o viziune proprie, dar unite prin respectul profund față de ritmul și potențialul copilului.

De ce „alt mod de a face educație”?

Educația tradițională, bazată pe transmiterea unilaterală a informației, pe evaluări standardizate și pe conformism, nu mai reușește să răspundă în totalitate provocărilor societății actuale. Copilul secolului XXI este curios, activ, creativ și trăiește într-o lume interconectată, în care abilitățile sociale, emoționale și digitale sunt la fel de importante ca cunoștințele teoretice.

Pedagogiile alternative propun o schimbare de paradigmă:

- copilul este subiectul actului educațional, nu obiectul acestuia;
- accentul se mută de la predare la învățare;
- scopul nu mai este acumularea de informații, ci formarea de competențe și valori;
- procesul educațional devine unul activ, participativ, experiențial.

Apar, astfel, contexte de învățare personalizate, adaptate intereselor și ritmului fiecărui copil.

Principiile fundamentale ale pedagogiilor alternative

Indiferent de curentul pedagogic, se regăsesc câteva valori comune:

Respectul față de copil – fiecare copil este o ființă unică, cu propriul ritm de dezvoltare.

Învățarea prin experiență – copilul explorează, descoperă și învață activ, prin joc și experimentare.

Autonomia și responsabilitatea – copilul este încurajat să facă alegeri și să își asume consecințele lor.

Rolul ghidului educațional – educatorul devine un partener de învățare, un sprijin discret.

Mediul educațional pregătit – spațiul devine un „al treilea profesor”, ordonat, estetic și stimulativ.

Comunitatea și colaborarea – relația dintre școală, familie și comunitate este esențială pentru reușita educațională.

Exemple de pedagogii alternative

Pedagogia Montessori

Inițiată de Maria Montessori, pune accent pe independența copilului, libertatea de alegere și activități practice. Materialele sunt auto-corective, iar mediul este structurat astfel încât să încurajeze ordinea și responsabilitatea. Educația este văzută ca un proces natural, care se dezvoltă în ritmul propriu al fiecărui copil.

Pedagogia Waldorf (Steiner)

Fondată de Rudolf Steiner, urmărește dezvoltarea armonioasă a copilului prin artă, ritm, imaginație și învățare integrată. Curriculumul este adaptat etapelor de dezvoltare, iar accentul cade pe formarea morală și emoțională, nu doar pe cea intelectuală.

Step by Step

Această metodă pune accent pe participarea activă a copilului, pe munca în centre de activitate și pe colaborarea cu familia. Educația democratică și dezvoltarea competențelor sociale sunt elemente centrale.

Reggio Emilia

Dezvoltată în Italia de Loris Malaguzzi, această pedagogie consideră copilul un „cercetător nativ", capabil să construiască sensuri prin explorare și colaborare. Documentarea procesului de învățare este o componentă importantă, iar spațiul educațional este gândit ca un atelier creativ.

Pedagogia Freinet

Bazată pe libertatea de expresie, cooperare și muncă practică, promovează învățarea prin activități reale, conectate la viața cotidiană. Jurnalul școlar, textul liber și tipografia sunt instrumente de exprimare și reflecție.

Cercetările educaționale și experiența practică arată că aceste pedagogii stimulează motivația intrinsecă a copilului, dezvoltă gândirea critică și creativă, contribuie la formarea competențelor socio-emoționale, susțin auto-disciplina și responsabilitatea și creează un climat educațional pozitiv, bazat pe empatie și cooperare.

Profesorii implicați în aceste sisteme experimentează o altă dimensiune a rolului educațional – aceea de ghid, mentor și partener de explorare.

Deși aduc multiple beneficii, pedagogiile alternative se confruntă și cu dificultăți, precum lipsa formării continue adecvate pentru cadrele didactice sau resurse materiale insuficiente.

Pedagogiile alternative nu reprezintă o modă, ci o necesitate a lumii moderne. Ele oferă un alt mod de a face educație – unul mai apropiat de copil, de viață și de valori umane autentice. Într-o societate marcată de schimbări rapide, aceste abordări ne amintesc că educația nu înseamnă doar informație, ci mai ales formare, sens și echilibru.

În esență, pedagogiile alternative nu ne cer să renunțăm la tradiție, ci să regândim actul educațional din perspectiva copilului, a libertății de a învăța și a bucuriei de a descoperi lumea.

Bibliografie:

1. Montessori, Maria – Descoperirea copilului, Editura Litera, București, 2019.
2. Steiner, Rudolf – Educația copilului din perspectiva științei spirituale, Editura Univers Enciclopedic, București, 2010.
3. Malaguzzi, Loris – The Hundred Languages of Children, Routledge, London, 2016.
4. Freinet, Célestin – Educația prin muncă, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982.
5. Stoica, Adriana – Pedagogii alternative în România, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2015.
6. Nistor, Mariana – Educația copilului între tradițional și alternativ, Editura Polirom, Iași, 2018.

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE ÎN CREȘE – O ABORDARE BLÂNDĂ ȘI PERSONALIZATĂ A EDUCAȚIEI TIMPURII

Monica-Claudia MIHĂILESCU
Marcela ENCEANU
Creșa Nr. 3 Craiova

Introducere

Educația timpurie constituie fundamentul dezvoltării integrale a copilului, influențând modul în care acesta va gândi, va simți și va acționa pe parcursul întregii vieți. La nivel antepreșcolar, învățarea are loc prin joc, explorare și contact direct cu mediul. În acest context, pedagogiile alternative oferă un cadru potrivit pentru o educație centrată pe copil, adaptată nevoilor individuale și respectând ritmul propriu de dezvoltare.

Pedagogiile alternative – Montessori, Waldorf, Freinet, Step by Step – nu se opun sistemului tradițional, ci îl completează, aducând metode inovatoare și flexibile care stimulează autonomia, creativitatea și învățarea prin descoperire. În activitatea de zi cu zi din creșă, principiile acestor sisteme pot fi aplicate într-un mod natural, prin jocuri, activități senzoriale și experiențe de viață practică.

1. Principii generale ale pedagogiilor alternative în educația timpurie

Pedagogiile alternative pornesc de la ideea că fiecare copil este unic și are propriul ritm de învățare. În educația antepreșcolară, acest principiu se reflectă prin:

-respectarea ritmului individual al copilului;
-organizarea mediului educațional atractiv, accesibil și sigur;
-stimularea simțurilor prin materiale variate, naturale și senzoriale;
-încurajarea exprimării libere și a cooperării între copii;
- învățarea prin experiențe concrete și joc.

Copilul mic învață prin acțiune, nu prin explicații verbale. De aceea, cadrul didactic are rolul de ghid și observator, creând contexte în care copilul să exploreze, să repete, să greșească și să reușească prin propriile eforturi.

2. Elemente din pedagogia Montessori aplicate la nivel antepreșcolar

Pedagogia Montessori promovează principiul „Ajută-mă să fac singur!”. În cadrul activităților zilnice din creșă, acest principiu se reflectă prin:

- organizarea mediului pe arii de interes: colțul de viață practică, colțul senzorial, colțul de limbaj și colțul de artă;
- folosirea materialelor naturale: lemn, bumbac, semințe, orez colorat, apă, nisip fin;
- implicarea copilului în activități de autoservire: strângerea mesei, aranjarea jucăriilor, udarea florilor, spălarea unei farfurii din plastic;
- dezvoltarea motricității fine prin activități precum transferul de obiecte cu linguriță, închiderea și deschiderea cutiuțelor sau sortarea formelor după mărime și culoare.

Un exemplu practic: la „Atelierul simțurilor”, copiii explorează diferite texturi (moale, aspru, neted, pufos) și clasifică obiectele în funcție de senzațiile tactile. Această activitate stimulează atenția, limbajul descriptiv și curiozitatea naturală.

3. Elemente din pedagogia Waldorf

Sistemul Waldorf pune accent pe ritm, armonie și legătura cu natura. În mediul antepreșcolar, aceste principii pot fi aplicate prin:

- ritualuri zilnice (cântecul de bun venit, povestea de seară, jocuri ritmice);
- activități artistice și senzoriale: pictură cu buretelul, modelaj din aluat, confecționarea păpușilor din textile;
- observarea naturii: adunarea frunzelor, a conurilor, a pietricelelor pentru colaje și jocuri;
- joaca liberă cu materiale neformate: eșarfe, bucăți de lemn, cutii, resturi textile.

Exemplu: în timpul „Cercului anotimpurilor”, copiii observă schimbările din natură și construiesc o mini-expoziție cu elemente din mediul înconjurător. Prin acest demers, se dezvoltă spiritul de observație, limbajul descriptiv și respectul față de mediul natural.

4. Elemente din metoda Step by Step

Această abordare educațională valorifică implicarea copilului în propriul proces de învățare, cooperarea și comunicarea. În cadrul creșei, principiile Step by Step pot fi transpuse în:

- colțuri de interes: colțul de construcții, colțul de poveste, colțul de știință, colțul de bucătărie;
- activități în grupuri mici, unde copiii colaborează pentru a atinge un scop comun (de exemplu: construirea unui turn din cuburi mari sau realizarea unei machete cu fructe din plastilină);
- planificarea flexibilă, adaptată intereselor copiilor – de exemplu, dacă un copil aduce o frunză interesantă, se poate porni o activitate spontană despre toamnă.

Un exemplu concret: în cadrul activității „Micii gospodari”, copiii participă la pregătirea mesei de prânz, sortând tacâmurile și șervețelele. Astfel, învață cooperarea, responsabilitatea și ordinea.

5. Reflecții personale și concluzii

Aplicarea principiilor pedagogiilor alternative la nivel antepreșcolar aduce numeroase beneficii: copiii devin mai autonomi, mai curioși și mai încrezători. Ei învață să exploreze mediul înconjurător prin propriile puteri, iar educatoarea devine un sprijin discret, care ghidează și observă.

Din experiența mea la Creșa nr. 3 Craiova, am constatat că introducerea elementelor din pedagogiile alternative – amenajarea colțurilor de învățare, activitățile senzoriale, ritmul zilnic echilibrat – contribuie semnificativ la dezvoltarea emoțională și cognitivă a copiilor mici. Atmosfera calmă, materialele naturale și activitățile practice transformă fiecare zi într-o aventură de învățare autentică.

În concluzie, pedagogiile alternative reprezintă un alt mod de a face educație, unul mai aproape de copil, de nevoile sale reale și de ritmul său interior. Ele oferă cadrul ideal pentru o educație timpurie de calitate, în care copilul este cu adevărat în centrul procesului educațional.

Bibliografie

1. Montessori, M. (2019). Descoperirea copilului. Editura Herald, București.
2. Steiner, R. (2015). Educația copilului din perspectiva științei spirituale. Editura Univers Enciclopedic, București.
3. Freinet, C. (2004). Educația prin muncă. Editura Didactică și Pedagogică, București.
4. Step by Step Center for Education Reform. (2022). Ghid pentru educația timpurie centrată pe copil. Editura Didactică, București.
5. Ministerul Educației (2023). Repere metodologice pentru educația timpurie. București.

COMPETENȚELE-CHEIE ÎN PRIMII ANI – FUNDAMENTUL DEZVOLTĂRII COPILULUI

Cristina-Mădălina MILITARU
Zoica MARINESCU
Creșa Craiova, Creșa Nr. 2-2025

Introducere

Dezvoltarea timpurie a competențelor-cheie reprezintă fundamentul formării personalității și a abilităților de viață ale copilului. În primii ani de viață, copilul dobândește competențe esențiale precum comunicarea, autonomia, interacțiunea socială și explorarea mediului. Rolul educatorului puericultor este esențial în ghidarea, susținerea și stimularea acestor competențe, prin activități zilnice structurate și prin crearea unui mediu sigur și stimulativ.

1. Competențele-cheie în educația timpurie

Competențele-cheie sunt abilități fundamentale care permit copilului să se dezvolte armonios și să interacționeze eficient cu mediul și cu ceilalți. La vârsta de 1-2 ani, acestea se manifestă prin:

- **Autonomie**: copilul începe să efectueze activități de autoîngrijire, cum ar fi spălatul mâinilor, alimentarea sau ordonarea jucăriilor.
- **Comunicare**: exprimarea nevoilor și emoțiilor prin cuvinte simple, gesturi sau expresii faciale.
- **Interacțiune socială**: jocul cu alți copii, imitarea comportamentelor adulților și dezvoltarea empatiei.
- **Explorare și curiozitate**: investigarea obiectelor și mediului înconjurător prin simțuri și mișcare.

Prin activități zilnice structurate și jocuri senzoriale, copilul își dezvoltă aceste competențe, punând bazele abilităților pentru anii următori.

2. Rolul educatorului

Educatorul puericultor are rolul de ghid și facilitator al dezvoltării copilului. Strategiile eficiente includ:

- Modelarea comportamentelor adecvate și încurajarea exprimării libere.
- Crearea unei rutine predictibile care să ofere siguranță și confort.
- Observarea și documentarea progresului copilului pentru adaptarea activităților la nevoile individuale.
- Asigurarea unui mediu stimulativ, cu jucării și materiale care încurajează explorarea și învățarea.

3. Metode și activități

Activitățile zilnice și jocurile simple sunt instrumente eficiente pentru dezvoltarea competențelor-cheie:

- **Jocuri de comunicare**: cântece, rimări, nume și gesturi care stimulează limbajul.
- **Jocuri de autonomie**: activități de îmbrăcare, spălat pe mâini, alimentare asistată.
- **Jocuri de interacțiune socială**: jocuri de împărțire, roluri și imitație.
- **Activități de explorare senzorială și motrică**: nisip, apă, obiecte cu texturi diferite, mișcare liberă și exerciții motrice.

Integrarea acestor activități în rutina zilnică ajută la dezvoltarea socio-emoțională, cognitivă și fizică a copilului.

Concluzii

Primele experiențe educative sunt esențiale în formarea competențelor-cheie ale copilului. Rolul educatorului este decisiv în crearea unui mediu sigur, stimulativ și în sprijinirea progresului individual al fiecărui copil. Prin comunicare, joc, rutine și activități de explorare, copilul dezvoltă abilități fundamentale pentru succesul în viață și în parcursul educațional ulterior.

Bibliografie

6. Marcovitch, S., & Zelazo, P. D. (2009). *The development of executive function in early childhood.* Child Development Perspectives, 3(2), 125–131.
7. UNESCO (2010). *Quality Education for All: Competency-based Approaches in Early Childhood Education.* Paris: UNESCO.
8. Pears, K. C., & Fisher, P. A. (2005). *Developmental trajectories of young children's social competence.* Developmental Psychology, 41(4), 605–615.
9. Berk, L. E. (2013). *Child Development* (9th ed.). Boston: Pearson.
10. Ministerul Educației Naționale (2018). *Curriculum pentru educația timpurie.* București: MEN.

DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Prof. ed. timpurie Mariana Mona MILITARU
Creșa Craiova

INTRODUCERE

Educația timpurie reprezintă fundamentul pe care se construiește dezvoltarea copilului ca viitor adult responsabil, capabil să gândească critic, să comunice eficient și să se adapteze unei societăți aflate în continuă schimbare. În ultimii ani, trecerea de la educația tradițională la educația modernă a devenit o necesitate, nu doar o opțiune. Tehnologia, digitalizarea, diversitatea culturală, schimbările economice și nevoile emoționale ale copiilor solicită o reformulare a modului în care predăm și învățăm.

În grădiniță, creativitatea, jocul, explorarea, experimentarea și învățarea prin cooperare sunt elemente care transformă actul educațional într-un proces viu, atractiv, eficient și relevant pentru lumea reală. Totodată, educația pentru dezvoltare durabilă devine o componentă esențială: copiii trebuie să înțeleagă natura, resursele, reciclarea, grija față de mediul înconjurător și importanța comportamentelor responsabile.

1. DE LA EDUCAȚIA TRADIȚIONALĂ LA EDUCAȚIA MODERNĂ

Modelul tradițional, centrat pe educator, era bazat pe transmiterea de informații, ascultare, memorare și disciplină. Copilul era receptor, nu partener. În educația modernă, copilul este activ, implicat, creator. Nu „recită", ci gândește, pune întrebări, rezolvă situații, explorează.

Educația modernă în grădiniță urmărește:

- dezvoltarea competențelor-cheie (comunicare, gândire critică, colaborare, autonomie);
- folosirea proiectelor, jocurilor de rol, experimentelor și situațiilor autentice de învățare;
- integrarea tehnologiei: prezentări, aplicații educaționale, table interactive;
- lucrul în echipă și învățarea între copii;
- evaluarea formativă, nu doar evaluarea finală.

Această schimbare aduce beneficii imediate: copii mai motivați, mai creativi, mai independenți și capabili să transfere cunoștințele în viața reală.

2. EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ ÎN GRĂDINIȚĂ

Schimbările climatice, poluarea, risipa resurselor și degradarea mediului sunt probleme actuale. Educația durabilă începe de la vârste mici. Copiii învață cel mai bine prin acțiune, nu prin teorie, iar grădinița este mediul ideal pentru formarea atitudinilor responsabile.

Obiective urmărite în grădiniță:

- cunoașterea naturii și protejarea ei,
- reciclare și reducerea risipei,
- responsabilitate individuală și colectivă,
- respect față de animale, plante, apă, aer,
- cultivarea empatiei și a comportamentelor pro-sociale.

Exemple de activități practice:

„Grădina din ghiveci" – plantarea semințelor și urmărirea evoluției lor;

„Reciclăm creativ" – confecționarea de jucării sau obiecte utile din materiale reciclabile;

„Detectivii naturii" – observarea mediului, colectarea selectivă, discuții despre protejarea planetei;

„Ziua Fără Plastic" – activitate de conștientizare a risipei.

Aceste proiecte îi fac pe copii să înțeleagă că fiecare acțiune mică are un impact mare.

3. CREATIVITATEA ȘI INOVAȚIA – MOTORUL EDUCAȚIEI TIMPURII

Creativitatea nu este un talent rar, ci o abilitate care se dezvoltă. Educatorul are rolul de a stimula imaginația, inițiativa, gândirea divergentă. Copilul creativ este un copil curios, motivat, capabil să găsească soluții diferite pentru aceeași problemă.

Metode moderne utilizate:

- jocuri de rol și povești dramatizate,
- experimente simple STEM,
- învățarea prin joc senzorial,
- proiecte pe centre de interes,
- jocuri cooperative (nu doar competitive),
- aplicații digitale educaționale.

Beneficii observate:

- creșterea atenției și interesului,
- dezvoltarea limbajului și a comunicării,
- creșterea încrederii în sine,
- colaborare și empatie între copii.

4. ROLUL CADRULUI DIDACTIC ÎN EDUCAȚIA MODERNĂ

Profesorul nu mai este doar furnizor de informație, ci:

- facilitator,
- partener de învățare,
- observator, ● model, ● ghid.

Un cadru didactic modern trebuie să fie flexibil, adaptabil, creativ, dispus să învețe permanent, să folosească mijloace moderne, să colaboreze cu părinții și comunitatea. Mentalitatea „așa am făcut mereu” nu mai are loc în educația actuală.

CONCLUZII

Educația timpurie modernă creează copilul viitorului: responsabil, creativ, activ, empatic, capabil să gândească și să ia decizii. Trecerea de la tradițional la modern nu înseamnă renunțarea la valori, ci îmbinarea acestora cu inovația, tehnologia și nevoile reale ale copiilor.

Educația pentru dezvoltare durabilă nu este doar un concept, ci o nevoie urgentă a societății. Dacă vrem o lume mai bună, trebuie să începem cu cei mici. O grădiniță modernă nu se rezumă la manuale și programe, ci formează caractere, obiceiuri, comportamente și conștiință.

BIBLIOGRAFIE

1. Cerghit, Ioan – Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006
2. Cucoș, Constantin – Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2018
3. Curriculum pentru educație timpurie – MEN, 2019
4. EDP – Educația pentru dezvoltare durabilă, București, 2021
5. Rousseau, Jean Jacques – Emile sau despre educație

ALTERNATIVE EDUCAȚIONALE PENTRU O ȘCOALĂ MODERNĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR

Prof. înv. primar Daniela-Constanța MIREA
Prof. ed. timpurie Ionela-Felicia FRUMUȘELU
Școala Gimnazială Teslui, Dolj

Învățământul alternativ reprezintă o modalitate diferită de organizare a procesului educațional, oferind o opțiune distinctă față de sistemul tradițional de învățământ național.

Potrivit „Dicţionarului de pedagogie" (Horst Schaub şi Karl G. Zenke, Editura Polirom, 2001), termenul „învățământ alternativ" este definit ca fiind „activitatea care se desfășoară în instituții școlare, după obiective, organizare, conținut, forme de predare și învățare, mijloace, viața școlii și activitatea părinților, cu abatere totală sau parțială de la caracteristicile unitare ale școlii de stat şi care oferă o altă variantă de instruire şi educare".

În învățământul preuniversitar din România sunt recunoscute, în prezent, următoarele forme de educație alternativă: Freinet, Montessori, Pedagogia Curativă, Planul Jena, Step by Step și Waldorf. Aceste modele educaționale funcționează atât ca instituții independente, de obicei în sistemul particular, cât și în cadrul învățământului public, prin existența unor clase sau grupe unde procesul didactic se desfășoară conform principiilor unuia dintre aceste sisteme alternative.

Pedagogia Waldorf, întemeiată de Rudolf Steiner în anul 1919 în Germania, urmărește dezvoltarea armonioasă a copilului din punct de vedere intelectual, artistic și practic. Educația se bazează pe respectarea ritmului propriu de învățare al fiecărui elev și pe o viziune holistică. Profesorul are rolul de ghid și model, menținând o relație stabilă cu elevii pe parcursul mai multor ani. Procesul de învățare se desfășoară prin experiență, creativitate și activități artistice precum muzica, desenul, teatrul sau modelajul. Elevii își creează propriile caiete de epocă, iar evaluarea se face descriptiv, fără note în primii ani de școală. Scopul pedagogiei Waldorf este formarea unor oameni liberi, responsabili și creativi, capabili să gândească independent și să contribuie activ la viața comunității.

Pedagogia Freinet, fondată de Célestin Freinet în prima jumătate a secolului XX, pleacă de la ideea că învățarea trebuie să pornească din experiențele reale ale copilului și să fie legată de viața de zi cu zi. Elevul este considerat un participant activ în procesul de formare, iar profesorul acționează ca îndrumător și partener. Metodele specifice includ jurnalul școlar, corespondența între clase, tiparul școlar și învățarea prin proiecte, menite să stimuleze creativitatea, comunicarea și responsabilitatea elevilor. Clasa devine o comunitate democratică, iar evaluarea urmărește progresul individual și capacitatea de implicare. Scopul pedagogiei Freinet este formarea unui copil liber, activ și cooperant, capabil să gândească critic și să participe conștient la viața socială.

Pedagogia Montessori, creată de Maria Montessori la începutul secolului XX, se bazează pe respectarea individualității și ritmului fiecărui copil. Această metodă promovează învățarea prin descoperire și experiență directă, într-un mediu special pregătit care stimulează curiozitatea și autonomia. Educatorul acționează ca ghid, oferind sprijin doar când este necesar. Spațiul educațional este organizat pe arii de învățare (viață practică, senzorial, limbaj, matematică, cultură), iar materialele Montessori permit autocorectarea greșelilor. Disciplină și libertate se îmbină armonios, iar scopul este formarea unei personalități echilibrate, autonome și responsabile.

Pedagogia Curativă, inspirată de Rudolf Steiner, se adresează copiilor cu nevoi educaționale speciale și urmărește dezvoltarea potențialului unic al fiecăruia printr-o educație personalizată și empatică. Această pedagogie combină elemente de educație specială, medicină antroposofică și artă terapeutică, punând accent pe echilibrul dintre trup, suflet și spirit. Activitățile includ muzică, pictură, lucrul manual, mișcare ritmică și terapii prin natură. Profesorul sau terapeutul creează un climat de siguranță și încredere, iar scopul principal este recuperarea și integrarea socială a copilului, precum și stimularea potențialului său interior.

Planul Jena este o metodă alternativă dezvoltată în Germania în secolul XX, care promovează învățarea activă și colaborativă. Elevii sunt implicați direct în procesul de cunoaștere prin activități practice, proiecte și discuții de grup. Clasa este organizată pentru a favoriza munca în echipă,

responsabilitatea și autonomia elevilor, iar profesorul acționează ca un facilitator. Evaluarea este formativă, concentrându-se pe progresul individual și dezvoltarea competențelor. Scopul pedagogiei este formarea elevilor activi, critici și creativi, capabili să își asume responsabilitatea învățării și să colaboreze eficient.

Step by Step este o metodă educațională alternativă, inițial dezvoltată în Statele Unite și ulterior adaptată în România. Aceasta pune accent pe învățarea prin experiență, colaborare și implicarea activă a copilului. Procesul educativ este centrat pe nevoile, ritmul și interesele fiecărui elev, profesorul acționând ca facilitator. Metoda utilizează activități practice, jocuri, proiecte și munca în echipă, promovând creativitatea, responsabilitatea și autonomia. Evaluarea are un caracter formativ, iar scopul este formarea unor oameni activi, creativi și responsabili, capabili să gândească critic și să colaboreze eficient în comunitate.

Pedagogiile alternative, precum Waldorf, Freinet, Montessori, Pedagogia Curativă, Planul Jena și Step by Step, demonstrează că educația poate fi abordată în moduri diverse, adaptate nevoilor, ritmului și potențialului fiecărui copil. Toate aceste metode pun accent pe dezvoltarea armonioasă, implicarea activă a elevului, autonomia, creativitatea și colaborarea, oferind alternative la modelul tradițional de învățământ. Deși fiecare pedagogie are metode și specific distinct, scopul comun este formarea unor oameni responsabili, creativi și capabili să gândească independent, pregătiți să se integreze armonios în societate. Astfel, pluralismul educațional oferă oportunități multiple pentru ca fiecare copil să își descopere potențialul și să învețe într-un mediu stimulativ și adaptat nevoilor sale.

BIBLIOGRAFIE:

Albulescu, I., Pedagogii alternative, Editura ALL, București, 2021
Steiner, R., Pedagogia curativă, Editura Univers Enciclopedic, București, 2017
Montessori, M., Descoperirea copilului, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977
Ullrich, H., Pedagogia Waldorf. O introducere critică, Editura Didactica Publishing House, București, 2021
Rădulescu, M. Ș., Pedagogia Freinet. Un demers inovator, Editura Polirom, Iași, 1999

INOVAȚIE DIDACTICĂ ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Stela MIREA

„*Educația nu este pregătirea pentru viață, educația este viața însăși”* John Dewey

Educația este o activitate socială cu obiectivul de a pregăti oamenii ca element activ al vieții sociale. Cuvântul „educație” derivă din substantivul „educatio”, care înseamnă creștere, hrănire, cultivare. Este un proces important și complex în dezvoltarea unei societăți cultivate și elevate, care se desfășoară gradual, cultivând și asimilând noi cunoștințe, abilități și valori. Are rolul de a aduce schimbări pozitive, facilitând dezvoltarea unor calități umane și explorarea de noi orizonturi cognitive. Prin educație se cultivă valori sociale, învățându-i pe copii să fie demni pentru societate.

Educația timpurie reprezintă una dintre cele mai importante dimensiuni ale învățării pe tot parcursul vieții. Aceasta se referă la procesul de învățare și dezvoltare care are loc în primii ani de viață ai copilului, înainte de începerea școlii. De asemenea, învățarea pe tot parcursul vieții este importantă și din perspectiva dezvoltării personale, oferind oportunități de a explora noi pasiuni și interese, precum și de a dezvolta abilitățile de comunicare și de relaționare cu ceilalți.

Ca răspuns practic la dezideratul învățării pe tot parcursul vieții și la problematicile lumii contemporane, apar **noile educații**. Ele reprezintă o abordare educațională inovatoare, care urmărește să transforme procesul de învățare și să îl adapteze la nevoile și cerințele unei lumi în continuă schimbare.

În societatea contemporană, cu schimbări rapide și efecte imediate, educația și învățământul trebuie reînnoite, completate, adaptate, astfel încât putem vorbi despre o permanentă inovație și creație în activitatea didactică.

Abordările inovative în educația timpurie pot îmbunătăți procesul de învățare pentru copii în mai multe moduri. De asemenea, abordările inovative încurajează copiii să fie activi în procesul de învățare, să exploreze și să descopere lumea din jurul lor.

Prin intermediul activităților practice și a jocului liber, copiii sunt încurajați să gândească în mod independent și să găsească soluții la problemele cu care se confruntă. Această abordare îi ajută pe copii să-și dezvolte abilitățile de gândire critică și să învețe, să rezolve probleme într-un mod creativ.

Abordările inovative în educația timpurie au numeroase beneficii pentru dezvoltarea copiilor. Beneficiu al abordărilor inovative este dezvoltarea gândirii critice și a rezolvării problemelor. Acestea îi ajută pe copii să-și dezvolte abilitățile cognitive, sociale și emoționale într-un mod interactiv și creativ. De exemplu, abordările inovative îi ajută pe copii să-și dezvolte gândirea critică, rezolvarea problemelor, comunicarea și colaborarea.

Abordările inovative încurajează, de asemenea, dezvoltarea autonomiei și a independenței copiilor. Prin intermediul activităților practice și a jocului liber, copiii învață să-și gestioneze timpul și să-și rezolve problemele în mod independent. Această abordare îi ajută pe copii să-și dezvolte încrederea în sine și să-și asume responsabilitatea pentru propriile lor acțiuni.

Prin implicarea activă a copiilor în procesul de învățare și prin adaptarea activităților la nevoile și interesele lor individuale, aceste abordări inovative îi ajută pe copii să-și dezvolte încrederea în sine și să-și descopere potențialul maxim.

Educația preșcolară reprezintă stadiul inițial al sistemului de învățământ formal, destinat copiilor cu vârste cuprinse între aproximativ 3 și 6 ani. Această etapă este concepută pentru a oferi copiilor un mediu stimulant și sigur în care să învețe și să se dezvolte într-un mod holistic, având în vedere aspectele cognitive, sociale, emoționale și fizice ale dezvoltării lor.

Metodele inovative de predare și învățare reprezintă abordări și tehnici educaționale care implică utilizarea unor strategii noi, creative și adaptive pentru a sprijini procesul de învățare al copiilor. Aceste metode se bazează pe cercetările recente în domeniul educației și pe înțelegerea în continuă evoluție a nevoilor și caracteristicilor individuale ale copiilor. Ele pun accentul pe implicarea activă a copiilor în procesul de învățare, pe dezvoltarea abilităților lor critice și creative și pe crearea unui mediu de învățare stimulant și relevant.

Metodele inovative presupun o învățare prin comunicare, prin colaborare, care produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

În învățământul preșcolar sunt utilizate o multitudine de metode moderne însoțite de tehnici specifice și resurse materiale, dintre care amintim:

- Explozia stelară - steluța mare și cinci steluțe mici
- Lotus- flori de nufăr mici și o floare de nufăr mare
- Bula dublă- două cercuri mari și patru cercuri mici de culori diferite, săgeți lungi și scurte
- Predarea/învățarea reciprocă- palete colorate cu întrebări, ecusoane, coronițe
- Ciorchinele- cercuri sau ovale de două mărimi și două culori, săgeți
- Cubul- un cub sau tot atâtea cuburi câte tematici se predau, șase plăcuțe cu: descrie, compară, analizează, argumentează, asociază, aplică, simboluri pentru copii
- Pălăriuțe gânditoare de culoare albă, roșie, galbenă, verde, albastră, neagră
- Piramida și diamantul- suport de lucru, pătrate sau benzi de carton de culori diferite
- Mozaicul- fișa expert, ecusoane, chestionar de evaluare- ilustrat
- Diagrama Venn- fișe de lucru, ecusoane

În ultimele decenii, s-au dezvoltat metode inovatoare de educație timpurie care au demonstrat beneficii semnificative în dezvoltarea copiilor. Este important să aplicăm metode inovative de predare și învățare în educația timpurie întrucât au avantaje și multiple beneficii în dezvoltarea copiilor preșcolari.

Metoda Montessori, dezvoltată de Maria Montessori, pune accentul pe autonomie, libertatea de a alege și învățarea prin experiență. Într-un mediu Montessori, copiii sunt încurajați să exploreze și să învețe în ritmul lor propriu.

Metoda Reggio Emilia, originară din orașul italian cu același nume, pune accentul pe participarea activă a copiilor în procesul de învățare. Într-un mediu Reggio Emilia, copiii sunt văzuți ca fiind capabili și competenți și li se oferă multiple modalități de exprimare și explorare.

Abordarea Waldorf, dezvoltată de Rudolf Steiner, se concentrează pe dezvoltarea copilului într-un mod holistic-intelectual, emoțional și spiritual. Într-un mediu Waldorf, copiii sunt expuși la o varietate de activități artistice, muzicale și practice. Jocul liber și imaginativ este încurajat și se pune accentul pe învățarea prin experiență și participare activă.

Un aspect distinctiv al abordării Waldorf este utilizarea povestirii și a jocului dramatic ca modalități de învățare.

Metodele inovatoare de educație timpurie au numeroase beneficii pentru dezvoltarea copiilor. Aceste metode pun accentul pe învățarea activă și participativă, permițând copiilor să fie implicați în propriul lor proces de învățare.

Metodele inovatoare de educație timpurie reprezintă o abordare nouă și captivantă în dezvoltarea copiilor. Aceste metode pun accentul pe învățarea activă, participativă și pe dezvoltarea abilităților cognitive, sociale și emoționale într-un mod integrat. Implementarea acestor metode în școli și grădinițe necesită o schimbare a abordării tradiționale prin implicarea părinților și a comunității.

Aceste activități nu numai că promovează dezvoltarea abilităților sociale, cum ar fi comunicarea și lucrul în echipă, dar și încurajează empatia, înțelegerea și respectul reciproc. Metodele inovative de predare și învățare sunt concepute pentru a încuraja și dezvolta aceste abilități încă din primele etape ale educației.

Un dascăl bun trebuie să dea dovadă de flexibilitate și de adaptare când își alege materialele și metodele de predare-învățare-evaluare pentru a veni în întâmpinarea nevoilor copiilor săi. De asemenea, educatorul are sarcina de a încuraja și stimula creativitatea copiilor, de a-i ghida și îndruma în așa fel încât aceștia să învețe prin descoperire.

Bibliografie

Cucoș - *Pedagogie*, Ed. a 3-a, rev., Iași, Polirom, 2014.
Viorica Trif - *Metode inovative de predare și învățare în educația timpurie*, 2013.
Montessori, M. - *Metoda Montessori: Pedagogia științifică aplicată educației copiilor în casele pentru copii,* Editura Schocken Books, 1964.
Bocoș Mușata, Avram Iftinia, Catalano Horațiu, Someșan Eugenia - *Pedagogia învățământului preșcolar. Instrumente didactice*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2009
Breben Silvia, Gongea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela - *Metode interactive de grup*, Editura Arves, 2002
ttps://clickmedical.ro/dezvoltarea-copilului-metode-inovative-de-educatie-timpurie/

ABORDAREA REGGIO EMILIA ŞI BENEFICIILE EI ÎN EDUCAŢIA TIMPURIE

Prof. ed. timpurie Alina-Constantina MITRACHE
G.P.P. „Floare albastră" Craiova

În secolul XXI, mai mult ca oricând asistăm la o ''punere sub lupă'' a sistemului educaţional, determinat atât de noile schimbări ale societăţii cât şi de impregnarea valorilor aduse din vest în ceea ce priveşte sistemul educaţional. Această tendinţă s-a concretizat în România prin introducerea alternativelor educaţionale, cele mai multe având la bază iniţiative private.

Privite la început cu reticenţă, aceste iniţiative private au ajuns astăzi a fi apreciate de cei mai mulţi dintre cei implicaţi în actul educaţional. Dacă până mai ieri, societatea românească se ferea a aminti de alternativele educaţionale care existau în vest astăzi observăm o preferinţă către aceste sisteme-lucru deloc neglijabil pentru cei interesaţi a introduce reforma în învăţământ.

După al doilea război mondial un grup de părinți din regiunea italiană Reggio Emilia, cunoscută pentru implicare și inițiativele civice, s-a decis să acționeze pentru a schimba și a reconstrui sistemul educațional preșcolar profund afectat de evenimentele recente.

Prof. Dr. Gheorghe Felea, coordonatorul lucrării Alternative Educaţionale din România precizează că educaţia tradiţională reprezintă elementul static, pe când educaţia alternativă reprezintă elementul dinamic. Astfel în învăţământul tradiţional se pregăteşte elevul pentru viaţă, pe când în învăţământul alternativ şcoala face parte din viaţă, cunoştinţele sunt descoperite de copil.

Abordarea Reggio Emilia isi are originile in gradinitele din orasul care ii poarta numele (Reggio Emilia) din Italia al carui fondator a fost educatorul Loris Malaguzzi. In prezent aceasta abordare este raspandita in toate colturile lumii (majoritatea scolilor din Italia au adoptat aceasta abordare dar ea este folosita la scara larga in toate zonele globului inclusiv Singapore, Hong Kong sau SUA).

Nu în ultimul rând, filozofia Reggio Emilia pune accent pe parteneriatul educator (grădiniță) – părinte, plecând de la ideea că părintele este primul educator al copilului și că o strânsă comunicare și colaborare între părinte și educator poate ajuta dezvoltarea armonioasă a copilului.

Fiecare copil este o ființă curioasă, cu potențial nemărginit, creativă, dornică de explorare, de învățare și capabilă de a observa și de a înțelege lumea într-o sută de feluri. Această proiecție a copilului ajută de fapt adultul să fie deschis în a observa și a înțelege copilul în individualitatea sa, fără a avea o percepție predefinită despre acesta.

La bazele abordării Reggio Emilia stau curiozitatea și creativitatea copiilor. Copilul este co-autorul învățării sale, ceea ce înseamnă că el este parte activă în învățare, care se face în funcție de interesele sale și de aportul, creativitatea, întrebările și interpretarea lui.

Rolul principal al educatorului în toată povestea copilului este de a fi partener de învățare pentru copil; iar înainte de orice trebuie să îl observe și să îl descopere pe acesta ca să poată ghida învățarea.

Sistemul Reggio Emilia se bazează pe explorarea mediului, fiind folosite cât mai multe elemente din natură. În călătoria lor explorativă, copiii folosesc modalități de expresie precum: mișcarea, colajul, muzica, dansul, pictura etc.

Mediul inconjurator este al Treilea Profesor in conceptia lui Loris Malaguzzi.

Modul de aranjare al PIAZZA REGGIO pe centre de interes, materialele naturale la care copiii au acces liber, modul de organizare al activitatilor (invitatia la joaca si *loose parts*) contribuie la dezvoltareaarmonioasaacopiilor.

Spatiul creat pentru copii incurajeaza comunicarea intre ei, explorarea si colaborarea. La noi in Piazza, copiii invata liber sau ghidati de educatorul Reggio trecand pe la toate centrele: Taste Zone, Lego Centre, Science Centre cu iepurasi, pesti si papagali, Light Table cu materiale transluscente, Relax Zone, Tuff tray zone, s.a.m.d.

În concluzie, fiecare dintre alternativele educaţionale ar merita atenţia noastră, dar societatea românească este doar la stadiul în care se obişnuieşte cu astfel de concepte, iar până la asimilarea lor deplină este nevoie de timp.

Bibliografie:

Ezechil, Liliana; Radu, Ion T. -*Pedagogie. Fundamente teoretice*. *Ediţia a II-a*, Editura V&I Integral, Bucureşti, 2002

http://ancatirca.blogspot.com/2013/07/educatia-timpurie-in-reggio-emilia.html - https://www.edupedu.ro/abordarea-reggio-emilia-si-beneficiile-ei/

ÎNVĂŢĂMÂNTUL ROMÂNESC ÎNTRE TRADIŢIE ŞI MODERN

Prof. înv. preşcolar Camelia Roxana NĂNĂU
Prof. înv. preşcolar Maria STAN
G.P.P „Floare albastră" Craiova

Educaţia înseamnă iluminarea fiinţei, dumerire, scoatere la suprafaţă a adevărului, înţelegere şi revelare. Prin educaţie, omul se eliberează de întunericul din el şi din jurul său, intrând în sfera luminii adevărului, a binelui, a dreptăţii, într-un cuvânt, a valorii.

Metafora este clar explicitată în filosifia antică, dar primeşte o consistenţă cu totul deosebită în creştinism. „Educaţia este cea mai mare şi mai grea problemă ce i s-a dat omului spre rezolvare.''

Pedagogia populară s-a ivit şi s-a impus înaintea celei instituţionalizate, formalizate. Transmis intuitiv sau pe cale orală, etosul pedagogic acompaniază în mod evident întreaga existenţă a individului, din leagăn până la mormânt. Pedagogia bunului-simţ nu străluceşte prin exemplaritatea sa teoretică, ci prin subtibilitatea răspunsurilor concrete, prin bogăţia şi adecvarea lor la chemările realităţii prin funcţia sa înrăuritoare, de anticipare sau cenzurare a actelor pe care urmează să le facem. Ce poate fi mai demn de respectat de cât crezuri cum ar fi : „Omul cât trăieşte învaţă'', „Învăţătura bună e pe cap cununã'', „A-nvăţa de mititel este mult mai uşurel'', „Ce înveţi la tinereţe aia ai la bătrâneţe'', „Frumuseţea vestejeşte, iar înţelepciunea creşte'', „Multe greşeşti, multe înveţi'' etc.

Sistemul de învățământ contemporan din România se caracterizează prin deschidere și dinamism față de nou, dezvoltându-se în același timp cu cerințele societății moderne în care trăim – cu progres economic, cultural, dar mai ales științifico-tehnic. Modernizarea învățământului vizează toate componentele procesului de învățământ începând cu conținutul și continuând cu metodele, mijloacele și formele de organizare. Astăzi folosim la clase în aproape toate activitățile videoproiectorul.

Între învățământul tradițional și cel modern nu poate exista o opoziție, deoarece nu există clar delimitat un „prag" unde se termină tradiționalul și unde începe modernul. Este discutată însă relația dintre tradițional și modern privind metodele de predare, acestea fiind împărțite în tradiționale și moderne și văzute chiar în opoziție unele față de altele

Metodele moderne- activ-participative- pun accent pe învățarea prin cooperare, aflându-se în opoziție cu cele tradiționale. Prin participare, elevii își pot exprima opțiunile în domeniul educației, culturii, pot deveni coparticipanți la propria formare. Elevii nu sunt doar receptor de informații, ci și un participant activ la educație. În procesul instructiv-educativ, încurajarea comportamentului participativ înseamnă pasul deosebit de la „a învăța" la „a învăța să fii și să devii", adică pregătirea pentru a face față situațiilor, dobândind dorința de angajare și acțiune. *(fragment)* Să educi cu adevărat înseamnă să trezeşti îl cel de lângă tine acele resurse care-l pot împlini şi ridică, înseamnă să-l conduci pe celălalt spre descoperirea de sine, dându-i un imbold felului său de a fi, nu direcţionat de către tine, ci de ceea ce descoperă el că i se potriveşte, nu oferindu-i adevărul de-a gata, ci indicându-i direcţia posibilă pentru a-l găsi.

În contemporaneitate, o importanţă deosebită o capătă termenul de "educaţie pentru schimbare" înţelegând prin aceasta totalitatea elementelor de noutate pătrunse în învăţământul românesc tradiţional. Educaţia pentru schimbare sau modernisnul învăţământului românesc aduce în prim plan educaţia centrată pe elev, metodele interactive de predare-învăţare-evaluare, noile educaţii şi profesorul constructivist. Învăţarea centrată pe elev La nivelul sistemului educaţional, demersul didactic tradiţional dominant era caracterizat de predarea frontală prin utilizarea aceloraşi metode de lucru şi sarcini pentru toti copiii fără a se ţine seama de particularităţile individuale. Această corelare necorespunzătoare între volumul, gradul de complexitate a cunoştinţelor, metodele de învăţare şi particularităţile socio-emoţionale şi cognitive ale copiilor poate avea drept consecinţă demotivarea şi apoi insuccesul şcolar şi chiar social, pe termen lung. Respectarea diferenţelor individuale duce la crearea unor situaţii de învăţare care să permită copiilor progresul pe căi diferite, pentru realizarea aceloraşi obiective. Definitor pentru progresul copiilor este modul în care aceştia conectează

informaţiile şi procesele psihice specifice învăţării. Privind spre învăţământului preşcolar şi educaţia timpurie, curriculum permite implicarea părinţilor în calitate de co-responsabili, presupunând:

- identificarea experienţei şi bunelor practici
- schimbul de experienţă
- abordări pedagogice care să dezvolte creativitatea copiilor de la o vârstă cât mai timpurie
- învăţarea timpurie a limbilor străine
- consolidarea autonomiei şi atractivităţii sistemelor de educaţie, prin accentuarea relației cu comunitatea
- proiectarea, dezvoltarea şi punerea în aplicare a celor mai performante instrumente care să contribuie la procesul de formare în orice context
- proiectarea şi punerea în aplicare a unor instrumente care să sprijine familia în procesul de autoinstruire.

A le permite elevilor să controleze ritmul de studiu pare ceva haotic. Cred că este eficient acest lucru, dat fiind faptul că elevii sunt diferiţi şi nu învaţă cu toţii în acelaşi ritm.

Dacă vrem ca toţi elevii noştri să înveţe eficient, trebuie să acceptăm această provocare. Am recunoscut că fiecare elev este unic. Putem să ne confruntăm cu o provocare chiar mai mare, când ne gândim la rolul jucat de elevi în evaluarea învăţării.

Într-o învățare centrată pe elev, rolul profesorului este de instructor, ghid, îndrumătorul care te companiază, mentor, sfătuitor,consultant, transmiţător de cunoştinţe, formator, supraveghetor, coordonator, cercetător critic, model, colaborator – o persoană care facilitează procesul învăţării pentru elevi, încercând să descopere ce anume este interesat să înveţe elevul, şi determinând apoi cea mai bună modalitate de a-i pune la dispoziţie elevului acele informaţii prin furnizarea de sisteme de cunoştinţe sau materiale, care să-i dea acestuia posibilitatea să se achite mai eficace de o sarcină. Acest lucru se realizează prin ascultare, punere de întrebări, furnizare de idei, sugerarea de alternative şi identificare de posibile resurse.

Bibliografie

ABC DIDACTIC revista educațională

Cucoş Constantin - „Educaţia. Iubire, edificare, desăvârşire’’, Ed. Polirom, Iaşi 2008

- Joiţa Elena (coordinator), E. Frăsineanu, M. Vlad, V. Ilie - „Pedagogie şi elemente de psihologie şcolară’’, Ed. Arves, Craiova, 2003

. Nicola Ioan, (2003) - „Tratat de pedagogie şcolară”, Bucureşti, Editura Aramis; 4. Cojocaru Venera Mihaela, (2003) – „Educaţia pentru schimbare şi creativitate”, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică; 5. Cucoş Constantin,(2002) -„ Pedagogie”, Bucureşti, Editura Polirom.

Cojocariu,V., , 2006, Secrete metodice în didactica preşcolară, vol. 2, Editura C.C.D., Bacău.

♣ Creţu, C. , 1997, Psihopedagogia succesului, Iaşi, Editura Polirom.

♣ Erich Geissler, 1977, Mijloace de educaţie, Bucuresti, Editura Didactică şi Pedagogică.

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ. EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ

Prof. Cristina-Nicoleta NANU
Grădinița Nr. 222 București

Creativitatea și inovația didactică reprezintă fundamente esențiale ale unei educații moderne, capabile să răspundă provocărilor unei societăți aflate într-o continuă schimbare. În contextul actual, educația pentru dezvoltare durabilă presupune nu doar transmiterea de cunoștințe, ci și formarea unor competențe și atitudini orientate spre responsabilitate, gândire critică și implicare activă în comunitate. Profesorul devine un mediator al învățării, un facilitator al descoperirii și un promotor al inovației pedagogice.

Creativitatea în procesul educațional

Creativitatea, ca proces psihologic și pedagogic, se manifestă prin capacitatea de a genera idei noi, soluții originale și modalități neconvenționale de abordare a conținuturilor didactice. Potrivit lui Mihai Jigău (2010), creativitatea este o competență complexă, care implică flexibilitate cognitivă, curajul de a experimenta și disponibilitatea de a asuma riscuri intelectuale. În contextul educațional, dezvoltarea creativității elevilor presupune o schimbare de paradigmă – de la predarea centrată pe profesor la învățarea centrată pe elev.

Profesorul creativ este acela care reușește să stimuleze curiozitatea elevilor, să valorifice experiențele personale ale acestora și să creeze contexte autentice de învățare. Utilizarea metodelor activ-participative – cum ar fi învățarea prin proiecte, brainstormingul, jocurile de rol sau studiile de caz – favorizează dezvoltarea gândirii divergente și a abilităților de colaborare. Creativitatea devine, astfel, o competență transversală, esențială pentru formarea viitorilor cetățeni ai societății cunoașterii.

Inovația didactică – motorul transformării educației

Inovația didactică se referă la introducerea de idei, strategii, tehnologii și practici pedagogice noi care îmbunătățesc procesul de predare-învățare-evaluare. Potrivit lui Sorin Cristea (2016), inovația în educație nu înseamnă doar aplicarea unor metode moderne, ci o viziune sistemică asupra actului educațional, bazată pe adaptabilitate și reflexivitate. Aceasta presupune integrarea noilor tehnologii informaționale, promovarea învățării colaborative și personalizate și stimularea gândirii critice.

Transformările curriculare, introducerea competențelor-cheie europene și utilizarea platformelor digitale de învățare (precum Google Classroom sau Moodle) sunt exemple concrete de inovație didactică. În același timp, inovația pedagogică trebuie privită dincolo de tehnologie – ca o schimbare de mentalitate, o deschidere spre interdisciplinaritate și spre formarea continuă a cadrelor didactice.

Educația pentru dezvoltare durabilă – o nouă misiune a școlii

Conceptul de dezvoltare durabilă, promovat de ONU și UNESCO, presupune satisfacerea nevoilor prezente fără a compromite posibilitățile generațiilor viitoare. În acest context, educația capătă un rol central în formarea unei conștiințe ecologice, economice și sociale responsabile. Educația pentru dezvoltare durabilă implică nu doar predarea unor cunoștințe despre mediu, ci și cultivarea unor valori precum solidaritatea, echitatea și respectul pentru diversitate.

Potrivit lui Ion Albulescu (2018), educația pentru dezvoltare durabilă reprezintă un proces complex, integrator, care promovează participarea activă a elevilor la proiecte comunitare, activități ecologice și inițiative civice. Prin aceasta, școala devine un spațiu de formare a competențelor pentru viață și pentru viitor. Profesorul joacă un rol esențial în facilitarea învățării prin experiență, încurajând elevii să reflecteze critic asupra propriilor acțiuni și să găsească soluții inovatoare pentru problemele societății.

Interconexiunea dintre creativitate, inovație și educația durabilă

Relația dintre creativitate, inovație didactică și educația pentru dezvoltare durabilă este una de interdependență. Fără creativitate, inovația nu se poate manifesta, iar fără inovație, educația nu poate contribui la dezvoltarea durabilă. Profesorii trebuie să dezvolte o cultură a reflecției și a colaborării,

în care să experimenteze, să evalueze și să adapteze permanent strategiile educaționale. Astfel, procesul educațional devine un spațiu viu, dinamic și orientat spre viitor.

În concluzie, educația contemporană nu poate fi concepută fără dimensiunea creativității și a inovației didactice. Acestea oferă cadrul necesar pentru formarea unor cetățeni responsabili, empatici și capabili să contribuie la dezvoltarea durabilă a societății. Profesorul modern trebuie să fie un creator de contexte educaționale, un inovator și un lider al schimbării, capabil să inspire și să transforme.

Bibliografie

●Albulescu, Ion. *Educația pentru dezvoltare durabilă*. Editura Didactică și Pedagogică, 2018.
●Cristea, Sorin. *Fundamentele pedagogiei moderne*. Editura Polirom, 2016.
●Jigău, Mihai. *Creativitatea și formarea competențelor la elevi*. Editura Institutului de Științe ale Educației, 2010.
●Țăpuș, Emil. *Inovație și tehnologie în educație*. Editura Universitară, 2019.

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ – EDUCAŢIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ

Ecaterina Cosmina NEAMŢU
Adelina PRUNĂ
Creşa Craiova

În contextul actual, al schimbărilor rapide pe plan mondial, al competiției acerbe și accelerate care ne influențează viața și ne provoacă la o regândire a sistemelor și a structurilor economice și sociale pentru adaptarea la exigențele societății viitorului, un element fundamental îl constituie creativitatea, una dintre premisele esențiale ale inovării și performanței.

Creativitatea este acea caracteristică a gândirii care folosește inventiv experiența și cunoștințele acumulate, oferind soluții și idei originale. Cultivarea gândirii inovatoare și stimularea creativității copiilor și tinerilor a devenit o sarcină importantă a școlii în lumea contemporană, care se poate realiza prin diverse activități: dinamizarea inițiativei și muncii independente, a spiritului critic științific, dinamizarea activității de documentare și experimentare, încurajarea receptivității față de nou, a pasiunii pentru știință. Dar în tot acest proces, deosebit de importantă este atitudinea profesorului în relația sa cu elevii, care implică schimbări importante, atât în mentalitatea profesorilor, cât și ceea ce privește abordarea didactică, iar formarea cadrelor didactice are o contribuție majoră la facilitarea inovării și educarea spiritului creativ în școală.

Studii de specialitate au evidențiat câțiva factorii care pot contribui la promovarea creativității și capacității de inovare: (a) Crearea unui mediu favorabil inovării și adaptabilității într-o lume aflată în continuă schimbare, prin toate formele de inovare, inclusiv pe plan social și antreprenorial; (b) Evidențierea deschiderii spre diversitate culturală drept mijloc de încurajare a comunicării interculturale și promovarea unei mai strânse legături între mediul educațional și alte instituții de cultură; (c) Stimularea sensibilității estetice, a dezvoltării emoționale, a gândirii creative și intuiției la toți copiii, de la cele mai mici vârste; (d) Sensibilizarea în privința importanței creativității, a inovării și a spiritului antreprenorial pentru dezvoltarea personală, pentru creșterea economică și ocuparea forței de muncă, precum și încurajarea unei mentalități antreprenoriale, în special în rândul tinerilor, prin cooperarea cu mediul de afaceri; (e) Promovarea educării în domeniul științelor și tehnologiei, a aptitudinilor de bază și avansate favorabile inovării tehnologice; (f) Încurajarea deschiderii către schimbare, creativitate și rezolvarea problemelor, prin formarea de competențe favorabile inovării, care se pot aplica unei varietăți de contexte profesionale și sociale; (g) Lărgirea accesului la o serie de forme creative de exprimare, atât prin intermediul învățământului formal cât și prin activități neformale și informale pentru tineret; (h) Sensibilizarea percepției comunitare, în ceea ce privește importanța creativității, a cunoașterii și a flexibilității într-o epocă a schimbărilor tehnologice și a integrării globale rapide pentru o viață prosperă, precum și îmbunătățirea oportunităților de angajare în toate domeniile în care creativitatea și capacitatea de inovare joacă un rol important; (i) Promovarea designului drept activitate creativă care contribuie în mod semnificativ la inovare; (j) Dezvoltarea creativității și a capacității inovatoare în organizațiile private și publice prin formarea și încurajarea acestora de a utiliza mai bine potențialul creativ atât al angajaților, cât și al clienților.

În concluzie, ca premise ale performanțelor în procesul de educație, creativitatea și capacitatea de inovare au un rol important, iar obiectivele pe care școala contemporană ar trebui să le aibă în vedere, pot fi următoarele: să sprijine toate formele de creativitate, în cadrul programelor școlare aferente ciclurilor de învățământ, să creeze contexte care să permită tinerilor să dobândească competențe de exprimare a propriei personalități, necesare de-a lungul vieții, să promoveze diversitatea culturală ca sursă a creativității și inovației, să încurajeze utilizarea tehnologiei ca modalitate de exprimare creativă a propriei personalități, să contribuie la formarea unui spirit antreprenorial mai pregnant, să sensibilizeze opinia publică cu privire la perceperea inovației drept modalitate de promovare a dezvoltării durabile, să aducă în atenția publicului strategiile locale bazate pe creativitate și inovație.

Sistemul românesc are nevoie de o reformă structurală, de o serie de soluții punctuale, pentru a regla din mers oferta educației românești cu cererea de pe piața muncii: implicarea mai susținută a mediului de afaceri în definirea programei școlare, pentru punerea în acord a nevoilor concrete de pe piața muncii cu materiile de predare din învățământul profesional și tehnologic, realizarea de studii privind evoluția pieței muncii în următorii ani, în vederea redimensionării cifrei de școlarizare la cerințele economiei reale, existența unor strategii pe termen lung corelate cu dezvoltarea pieței muncii, stimularea angajatorilor pentru implicarea activă în programe de internship, cu scopul de a le oferi elevilor și studenților oportunități de înțelegere a pieței muncii și de pregătire practică pentru viitoarele locuri de muncă, atragerea de visiting professors din mediul de business sau din străinătate, ca profesori asociați, pentru suplinirea lipsei resursei umane calificate, măsură care presupune o descentralizare autentică la nivelul unităților de învățământ din preuniversitar, implementarea de programe pentru tineri antreprenori încă din ciclul gimnazial.

În societatea contemporană, cu schimbări rapide şi efecte imediate, sistemul de educaţie trebuie adaptat, astfel încât să putem vorbi despre o permanentă inovaţie şi creativitate în activitatea didactică. Pentru elevi, şcoala viitorului trebuie să promoveze o educaţie de calitate şi să fie axată pe valori în care elevii să creadă, în care să se regăsească. Valorile, raportate la cultură, timp şi nonvalori, există şi acţionează ca nişte puncte centrale, ca repere fundamentale, care orientează şi ghidează în permanenţă traiectoria vieţii umane: valorificarea parteneriatului educaţional în condiţiile noi de democratizare a societăţii,promovarea unei noi paradigmei curriculare, abordarea caracterului prospectiv al educaţiei, esenţializarea şi umanizarea raporturilor subiect-obiect şi transformarea celui din urmă în actor al propriei educaţii – reprezintă doar câteva dintre cele mai relevante direcţii de acţiune.

Pentru dezvoltarea creativităţii în procesul educaţional, elevul trebuie încurajat să gândească independent, să îşi asume riscuri şi responsabilităţi în demersul său spre formare intelectuală. Învăţământul modern are ca sistem de referinţă competenţele generale şi specifice pe care trebuie să le dobândească cel ce învaţă – elevul – pe parcursul şi la finele unui ciclu de instruire, al unui an de studiu etc. Centrarea pe competențe reprezintă o preocupare majoră în triada predare-învăţare-evaluare.

Analizând literatura de specialitate, cel puțin două dimensiuni ale economiei de mâine par a fi evidente: digitalizarea și globalizarea. Economia de mâine va fi configurată de tehnologiile digitale și de procesele de globalizare. Așadar, orice activitate, cognitivăsau manuală, care este rutinieră și codabilă, deci algoritmizabilă, va fi executată în viitor de tehnologii digitale. Așadar școala trebuie să formeze competențe pentru acele ocupații sau joburi care sunt greu algoritmizabile, pentru care pregătirea este oferită, cu precădere, de învățământul profesional. Globalizarea, pe de altă parte, face ca ceea ce se întâmplă cu economia unei țări să fie tot mai mult influențat de procese și de actori de pe scena globală. În aceste condiții, este greu să stabilim ce calificări profesionale trebuie să producă sistemul de educație pentru o economie pe care nu o mai configurăm noi decât în foarte mică măsură. Dacă luăm în calcul și multiplele interacțiuni dintre digitalizare și globalizare, atunci viitorul economiei și, implicit procesul de formare a forței de muncă devine și mai impredictibil. Este foarte greu să știm ce competențe concrete sunt necesare în viitor, dar putem să stabilim un set de meta-competențe, adică un tip de competențe care pot genera ad hoc competențele adecvate, în funcție de cum se configurează viitorul: autodisciplina (deprinderea de a fi disciplinat, de a respecta termenele, de a organiza timpul, de a duce până la capăt un lucru început, de a face ceea ce trebuie, nu numai ceea ce îți place sunt vitale pentru atingerea performanței în orice domeniu de activitate), antreprenoriatul (școala românească evaluează, în general rezolvarea de probleme, problemele sunt gata formulate, iar elevul trebuie să ofere răspunsurile corecte, dar un antreprenor nu se caracterizează, în primul rând, prin rezolvarea de probleme date, ci prin descoperirea de oportunități și valorificarea lor, pentru că, în viața reală ne confruntăm nu cu liste de probleme și de oportunități, ci trebuie să descoperim, să identificăm oportunități și să le valorificăm. O gândire antreprenorială ne face să fim mereu proactivi, căutător de oportunități, nu rezolvitori pasivi de probleme), gândirea de designer (gândirea de designer îmbină știința cu arta, exploatează cunoașterea și construiește soluții științifice valide cu grad mare de aplicabilitate, devine necesară pentru orice vrem să construim în

viitor), autonomia **(**foarte multe dintre problemele pe care le vom avea vor putea fi rezolvate prin aplicațiile informatice aferente.
Lumea modernă pune accentul pe folosirea mai eficientă a cunoaşterii şi a inovaţiei. De aceea este necesară extinderea abilităţilor creatoare ale întregii populaţii, mai ales ale acelora care le permit oamenilor să se schimbe şi să fie deschişi faţă de idei noi într-o societate diversă din punct de vedere cultural şi bazată pe cunoaştere, obiectivul principal fiind promovarea unor abordări inovative şi creative în diferite domenii de activitate şi, în special, în educaţie. Noul mileniu aduce noi cerinţe educaţionale care impun noi metode, altele decât cele folosite până acum.

Procesul instructiv-educativ trebuie astfel conceput şi desfăşurat, încât să-i convingă pe elevi să preţuiască propria moştenire culturală, să primească contribuţiile originale ale oricărei naţiuni la civilizaţia modernă, pregătind atât elevii, cât şi dascălii să înţeleagă valoarea diversităţii şi a independenţei de spirit.

BIBLIOGRAFIE:

1.Ana Avramescu,"Creativitatea și cultivarea ei în școală", Revistă editată de Colegiul Tehnic „Matei Corvin", Anul I, Nr. 2, Hunedoara, 2010
2.Sorin Cristea, „Studii de pedagogie generala", EDP
3.Cerghit Ioan , „Sisteme de instruire alternative si complementare. Structuri, stiluri si strategii" , Editura Aramis, Bucuresti, 2002

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE-UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE

Claudia Florentina NEGHINA
Creșa Craiova

Educația timpurie reprezintă fundamentul dezvoltării armonioase a copilului și o etapă esențială pentru formarea personalității sale. În ultimii ani, în România s-a manifestat un interes tot mai crescut pentru pedagogiile alternative, considerate un răspuns modern și flexibil la nevoile copiilor, ale familiei și ale societății contemporane. Curriculumul pentru educația timpurie (2019) promovează o abordare centrată pe copil, valorizând unicitatea fiecărui individ, autonomia și învățarea prin experiență directă — principii care se regăsesc și în pedagogiile alternative.

Pedagogiile alternative reprezintă modalități diferite de organizare și desfășurare a procesului educațional, care se distanțează de modelul tradițional centrat pe educator, punând accent pe copil ca participant activ la propria formare. Scopul acestor pedagogii este dezvoltarea integrală a copilului – intelectuală, emoțională, socială și morală – într-un climat bazat pe respect, libertate și cooperare.

Spre deosebire de învățământul tradițional, care pune accent pe memorare și evaluare standardizată, pedagogiile alternative urmăresc dezvoltarea competențelor reale – spirit critic, empatie, responsabilitate și capacitate de adaptare. Profesorul nu mai este doar un transmițător de informații, ci un ghid și partener de învățare.

Într-o lume aflată în continuă schimbare, aceste metode reprezintă un alt mod de a face educație, unul mai apropiat de viața reală, de nevoile copiilor și de societatea viitorului.

Printre cele mai cunoscute pedagogii alternative se numără: Montessori, Waldorf, Freinet, Step by Step și Reggio Emilia. Toate promovează ideea de învățare prin descoperire și experiență personală, în acord cu principiile Curriculumului pentru educația timpurie (2019).

Curriculumul actual pentru educația timpurie din România (revizuit în 2019) pune accent pe dezvoltarea globală a copilului, învățarea activă, parteneriatul educatoare–copil–familie, mediul educațional stimulativ și sigur, precum și pe individualizarea învățării. Aceste direcții sunt compatibile cu principiile pedagogiilor alternative, care propun activități integrate, respectarea ritmului propriu al copilului și învățarea prin joc și explorare.

În etapa antepreșcolară (0–3 ani), accentul se pune pe îngrijire, siguranță afectivă și dezvoltarea primelor achiziții cognitive și motrice. Metodica implică observarea atentă a nevoilor individuale, activități de rutină transformate în experiențe de învățare, relaționare pozitivă și stimulare senzorială și motrică. Aceste elemente se regăsesc în pedagogiile alternative, cum ar fi Montessori, Waldorf sau Reggio Emilia, care promovează dezvoltarea holistică și echilibrată a copilului mic.

Implementarea metodelor alternative în grădiniță și creșă aduce multiple beneficii: - respectarea individualității copilului,

- dezvoltarea autonomiei,
- stimularea creativității și a gândirii critice,
- promovarea învățării prin cooperare și explorare, precum și
- consolidarea relației dintre familie și instituția de educație.

Educatorul devine ghid, facilitator și observator al procesului de învățare. El creează contexte favorabile descoperirii, oferă materiale adecvate și respectă ritmul individual al fiecărui copil. Totodată, cadrul didactic cultivă un climat bazat pe încredere, respect și libertate controlată, în care copilul se simte valorizat și încurajat.

Pedagogiile alternative nu reprezintă o opoziție la educația tradițională, ci o completare și modernizare a acesteia. Ele propun un alt mod de a face educație – unul în care copilul este în centrul procesului, iar învățarea este o experiență naturală, plăcută și autentică. În contextul Curriculumului pentru educația timpurie (2019), aplicarea principiilor pedagogiilor alternative sprijină formarea unor copii autonomi, creativi și empatici.

Ca educatoare, am înțeles în timp că fiecare copil are propriul ritm de dezvoltare și propriul mod de a învăța. Într-o zi, în cadrul unei activități despre culori, am observat că un copil refuza să

participe la exercițiul propus. În loc să îl forțez, am decis să îl las să aleagă singur ce dorește să facă. A mers la masa de desen și a început să picteze liber, combinând culorile în felul lui.

După câteva minute, a venit să îmi arate cu mândrie desenul, explicându-mi ce reprezintă fiecare culoare. Am profitat de acel moment ca să discutăm despre nuanțe și am observat că, prin libertate și încurajare, copilul a învățat mai mult decât ar fi făcut-o printr-un exercițiu impus.

Această experiență mi-a confirmat cât de important este să aplic principiile pedagogiei Montessori, care oferă copilului libertatea de a alege și de a învăța prin descoperire. Rolul meu nu a fost acela de a conduce activitatea, ci de a o ghida și sprijini atunci când copilul a fost pregătit. Astfel, am înțeles că educația alternativă nu înseamnă lipsă de reguli, ci încredere în potențialul fiecărui copil și respect față de ritmul său individual de învățare.

Bibliografie

- Ministerul Educației Naționale (2019). Curriculum pentru educația timpurie. București.
- Cristea, S. (2020). Pedagogie generală. Editura Didactică și Pedagogică.
- Căprioară, D. (2018). Metodica activităților instructiv-educative în învățământul preșcolar. Iași: Polirom.
- Montessori, M. (2016). Descoperirea copilului. București: Editura Herald.
- Steiner, R. (2015). Educația copilului în lumina științei spirituale. București: Univers Enciclopedic.
- Freinet, C. (2014). Educația prin muncă. București: Didactică și Pedagogică.

DE LA EXPERIENȚE ERASMUS LA ACTIVITATEA DIDACTICĂ PRIN PROIECTE ETWINNING - "LITTLE HANDS AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE: PROTECT NATURE WITH STEM

Prof. Florentina NICULEANU

Descrierea proiectului:

Acest proiect își propune să crească dragostea pentru natură la copiii preșcolari, să dezvolte conștientizarea mediului și să îi introducă în tehnologia inteligenței artificiale (IA). Acesta își propune să sprijine abilitățile de rezolvare a problemelor, creativitatea și cooperarea copiilor prin activități STEM distractive și simple, potrivite grupelor lor de vârstă.

Informații despre proiect:

- **Participanți: 27 membri** din: Turcia (10), România (5), Lituania (3), Grecia (2), Italia (2), Georgia (1), Albania (1), Bulgaria (1), Croația (1), Slovacia (1)
- **Interval de vârstă**: 4 - 6 ani
- **Subiecte de predare:**
  - Artă
  - Design și tehnologie
  - Educație ecologică
  - Informatică / TIC
  - Matematică / Geometrie
  - Științe Naturale
  - Materii preșcolare
  - Tehnologie
- **Competențe cheie vizate:**
  - Conștientizare și exprimare culturală
  - Digital
  - Matematică și științe
  - Personal, social și învățarea de a învăța

În cadrul proiectului „Mâini mici și inteligență artificială: Protejați natura cu ajutorul STEM!”, colaborarea dintre școlile partenere a fost una autentică și echilibrată, cu o împărțire clară a sarcinilor și o implicare activă din partea tuturor.

a) Colaborarea între cadre didactice a vizat planificarea comună a etapelor proiectului, crearea și împărțirea responsabilităților legat de organizarea activităților (ateliere STEM, sesiuni despre inteligența artificială, activități outdoor), stabilitatea temelor pentru produse finale și alegerea platformelor digitale folosite pentru comunicare și publicare. Fiecare partener a contribuit cu idei, resurse și expertiză, asigurând o abordare complementară a temelor.

b) Activități comune ale elevilor au inclus schimburi de mesaje și materiale prin platforme sigure (eTwinning, Padlet, Jamboard), participarea la videoconferințe unde și-au prezentat idei, precum și colaborarea în echipe mixte pentru realizarea de proiecte practice, cum ar fi afișe digitale, prezentări despre protejarea naturii sau experimente simple inspirate de AI și ecologie. Au fost organizate și concursuri prietenoase între echipe internaționale, stimulând cooperarea și spiritul de echipă.

c) Produsele finale au fost realizate prin contribuții directe ale elevilor: au creat postere, prezentări, videoclipuri și un e-book colaborativ, folosind instrumente digitale precum Canva, Book Creator, PowerPoint și aplicații AI simple Fiecare echipă sau grup mixt a avut responsabilități clare (ex. design grafic, redactare text, voce pentru înregistrări audio), iar cadre didactice au coordonat procesul, oferind suport și feedback. Astfel, proiectul a oferit elevilor o experiență de învățare profundă, cu rezultate concrete și durabile.

Utilizarea tehnologiei în cadrul activităților proiectului:

a) Utilizarea tehnologiei a fost esențială pentru succesul proiectului „Mâini mici și inteligență artificială: Protejați natura cu ajutorul STEM!”. Toți partenerii au folosit o varietate de instrumente digitale pentru a spori atractivitatea și eficiența activităților. Platforma eTwinning a fost principalul spațiu de colaborare și comunicare, unde s-au partajat resurse, produse și mesaje între elevi. Elevii au utilizări aplicații precum Canva, Book Creator, Scratch, Wordwall, PowerPoint și Padlet pentru a crea materiale vizuale și interactive. De asemenea, au explorat aplicații simple bazate pe inteligență artificială pentru un concept precum recunoașterea obiectelor din natură sau generarea automată a conținutului creativ. Videoconferințele organizate prin Zoom sau Google Meet au permis schimburi de idei și prezentări între școli, consolidând colaborarea în timp real.

b) În ceea ce privește protecția datelor și drepturile de autor, am acordat o atenție deosebită siguranței online. Toate activitățile s-au desfășurat în medii protejate, cu acces restricționat doar pentru participanți. Nu au fost publicate date personale ale elevilor, iar imaginile folosite au fost fie create de elevi, fie preluate din surse cu licență liberă (ex. Pixabay, Unsplash). Elevii au fost instruiți să respecte drepturile de autor și să menționeze sursa materialelor folosind. De asemenea, consimțământul părinților a fost solicitat în prealabil pentru orice activitate care presupune utilizarea imaginii conformității sau vocii copiilor, în cu reglementările GDPR.

Integrarea proiectului în programul educațional și abordare multidisciplinară: Proiectul "Little Hands and Artificial Intelligence: Protect Nature with STEM!" a fost integrat în activitățile zilnice desfășurate la nivel preșcolar, respectând documentele curriculare specifice (Curriculum pentru educație timpurie 2019). Am abordat activitățile într-un mod interdisciplinar, prin joc și experiment, pentru a încuraja învățarea activă și explorarea mediului înconjurător:

•Domeniul științific (Științe) – copiii au observat fenomene din natură, au explorat materiale reciclabile, au plantat semințe și au făcut experimente simple.

•Domeniul estetic și creativ (Arte vizuale și activități practice) – realizarea de colaje, roboței din materiale reciclate, desene cu tematică ecologică și STEM.

•Domeniul limbă și comunicare – au ascultat povești tematice (despre roboței, natură, reciclare), au descris activitățile realizate și au participat la jocuri de rol.

•Domeniul om și societate – învățarea comportamentelor ecologice, cooperarea cu colegii, exprimarea emoțiilor și asumarea unor mici responsabilități.

•Domeniul psihomotric – activitate motrice tematice (ex. „Misiunea roboțelului salvator”), trasee aplicative și jocuri în aer liber legat de natură.

b) Competențe și abilități cheie dezvoltate la copiii preșcolari

Pe activități, copiii au dezvoltat o serie de competențe de bază, esențiale pentru etapa de vârstă 3–6:

•Curiozitate și explorare activă – prin experimente simple, observa în natură și jocuri STEM.

•Gândire logică elementară – identificarea cauzelor și efectelor în fenomene naturale și în activități cu roboței.

•Dezvoltarea limbajului – prin povești, dialog, răspunsuri la întrebări și participă activ la conversații tematice.

•Creativitate și expresivitate – în activități de artă și construcție cu materiale neconvenționale.

•Spirit de echipă și cooperare – în activități de grup, https://online.fliphtml5.com/eobpw/rclg/

Obiective educaționale și abordări pedagogice avute în vedere în cadrul derulării acestui proiect eTwinning:
1. Dezvoltarea competențelor STEM – stimularea curiozității științifice, a gândirii critice și a abilităților de rezolvare a problemelor.
2. Inițierea copiilor în conceptele de inteligență artificială (AI) – într-un mod adaptat vârstei, prin jocuri și activități practice.
3. Promovarea comportamentului ecologic – învățarea despre importanța reciclării, protejarea naturii și utilizarea responsabilă a resurselor.
4. Dezvoltarea competențelor sociale și de colaborare – prin activități de grup, jocuri interactive și sarcini comune.
5. Stimularea creativității – prin activități de artă, construcție, povești și experimente.
Abordări pedagogice utilizate:
• Învățarea prin joc – activitățile au fost prezentate sub formă de jocuri, misiuni sau experimente distractive.
• Lucrul în grupuri mici – copiii au fost încurajați să colaboreze, să ia decizii împreună și să-și asume roluri (ex. "mic cercetător", "mic inginer").
• Învățare exploratorie și practică (hands-on) – au desfășurat activități practice, cum ar fi reciclarea creativă, plantarea semințelor sau programarea roboților.
• Utilizarea tehnologiilor adaptate vârstei – aplicații simple, jocuri digitale educative sau activități cu roboței programabili (ex. Bee-Bot).
• Interdisciplinaritate – activitățile au integrat elemente din științe, matematică, educație ecologică, TIC și artă.
• Observare și reflecție – copiii au fost încurajați să observe activităților și să-și exprime ideile prin desen, povestire sau colaje.

Metode folosite pentru implicarea elevilor de vârstă mică:

În cazul copiilor foarte mici (preșcolari sau clasele primare mici), implicarea s-a realizat prin:
• Activități senzoriale – folosirea materialelor diverse (naturale, reciclabile) pentru a stimula simțurile și atenția copiilor.
• Povești educative și mascote – introducerea conceptelor de AI și protejate a naturii prin povești cu personaje îndrăgite și mascote

Modalități prin care obiectivele au fost atinse:

• Activități STEM și ecologice au fost integrate naturale în rutina zilnică a copiilor, sub formă de jocuri, experimente și misiuni interactive.

• Copiii au participat la activități de reciclare creativă, observa în natură și experimente simple, dezvoltând curiozitate științifică și comportament responsabil față de mediu.

• Introducerea noțiunilor de inteligență artificială (AI) a fost realizată prin povești, animații și jocuri adaptate vârstei, roboței educativi simpli.

• Activități internaționale din cadrul parteneriatului eTwinning au adus un plus de motivație și deschidere spre colaborare și comunicare.

Evaluarea proiectului s-a realizat prin metode adaptate vârstei preșcolare, centrate pe observarea comportamentului și progresului copiilor, dar și prin feedbackul oferit partenerilor de proiect.

Diseminarea proiectului și a rezultatelor s-a realizat la nivel intern - organizarea de expoziții în grădiniță, nivelul comunității prin postarea activităților pe site-ul grădiniței și pagina de Facebook

În calitate de cadru didactic participant, am avut un rol activ în toate etapele proiectului. M-am implicat în:

-Planificarea și organizarea activităților la nivelul grupei de preșcolari, adaptând temele STEM și de protejare a mediului la nivelul de dezvoltare a copiilor.

-Realizarea activităților practice cu copiii, metode interactive precum jocuri, experimente simple, povești tematice și activități artistice.

-Crearea de materiale educaționale (fișe, colaje, prezentări) și documentarea activităților prin fotografii, filmulețe și descrieri.

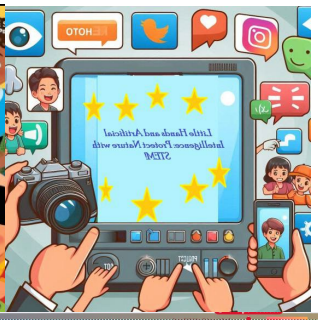
-Comunicarea și colaborarea activă cu partenerii de proiect pe platforma eTwinning, participând la schimburi de idei, activități comune și realizarea produselor finale colaborative.

-Promovarea proiectului în cadrul grădiniței și în comunitate, prin expoziții, postări online și implicare părinților.

-Evaluarea progresului copiilor și reflectarea constantă asupra activităților, pentru a le adapta nevoilor și intereselor acestora.

Prin această implicare, am contribuit la crearea unui mediu de învățare modern, creativ și relevant pentru copii, iar experiența a reprezentat și pentru mine o oportunitate valoroasă de dezvoltare profesională.

Safer
Internet
Day
Together for a better internet

EDUCAȚIA DURABILĂ

Prof. Maria-Lucia NINU
Școala Gimnazială Rast, Dolj

Conceptul de *educație durabilă* s-a impus în ultimele decenii ca răspuns la provocările majore cu care se confruntă societatea globală: degradarea mediului, schimbările climatice, inegalitățile sociale și transformările accelerate ale economiei. În acest context, sistemele educaționale nu mai pot avea o funcție strict transmisivă; ele trebuie să pregătească indivizi capabili să înțeleagă complexitatea lumii contemporane și să acționeze responsabil. Educația durabilă devine astfel un cadru transformativ, orientat spre dezvoltarea unor competențe, valori și comportamente necesare unui viitor echilibrat.

În literatura internațională, conceptul este integrat în Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, în special prin Obiectivul de Dezvoltare Durabilă 4.7, care promovează educația pentru cetățenie globală, diversitate culturală, egalitate de șanse și protecția mediului. Dincolo însă de documentele programatice, educația durabilă produce schimbări reale în sala de clasă, în comportamentul elevilor și în modul în care instituțiile educaționale se raportează la comunitate.

Educația durabilă se definește ca un proces complex de formare care urmărește echilibrul dintre trei dimensiuni interdependente: protecția mediului, echitatea socială și dezvoltarea economică. Această triplă perspectivă evidențiază faptul că sustenabilitatea nu poate fi atinsă doar prin politici ecologice, ci necesită o abordare integrată a tuturor domeniilor vieții sociale.

Unul dintre principiile centrale ale educației durabile este interdisciplinaritatea. Fenomene globale precum încălzirea climatică, migrația, sărăcia sau digitalizarea nu pot fi înțelese printr-o singură disciplină. Ele presupun conexiuni între științe naturale, științe sociale, economie, etică sau tehnologie. Elevii sunt încurajați să analizeze problemele din perspective multiple și să identifice soluții adaptate contextului.

De asemenea, educația durabilă promovează participarea activă a elevilor. În locul unui proces pasiv de acumulare a informațiilor, se încurajează gândirea critică, lucrul colaborativ, implicarea în proiecte reale și abilitatea de a lua decizii argumentate. Această orientare transformativă a fost subliniată și de Sterling (2010), care afirmă că educația durabilă reprezintă un tip de învățare capabilă să schimbe atât individul, cât și organizația educațională în care acesta evoluează.

O primă direcție esențială este includerea temelor de sustenabilitate în disciplinele tradiționale. Acest demers nu presupune un curriculum suplimentar, ci o reorganizare a conținuturilor existente. De pildă:la biologie, elevii pot analiza impactul poluării asupra ecosistemelor locale;la geografie, pot studia distribuția resurselor naturale și efectele consumului excesiv;la educație civică, pot examina modul în care politicile publice promovează sau inhibă sustenabilitatea;la tehnologie, pot proiecta soluții de economisire a energiei sau reutilizare a materialelor. Această integrare dezvoltă competențe transversale precum gândirea sistemică, responsabilitatea față de mediu și capacitatea de anticipare a consecințelor acțiunilor individuale și colective.

Educația durabilă în grădiniță se bazează pe trei dimensiuni interdependente: mediul, societatea și economia – adaptate însă la particularitățile de vârstă ale copilului preșcolar. Obiectivul nu este transmiterea unor informații complexe, ci dezvoltarea unor comportamente responsabile, a unei atitudini pozitive față de natură și a unei înțelegeri intuitive a relației dintre acțiunile personale și efectele acestora.Principiile centrale ale educației durabile la nivel preșcolar includ: Învățarea prin experiență directă: copiii înțeleg cel mai bine atunci când descoperă singuri, manipulează obiecte, observă fenomene și interacționează cu mediul natural.

Interdisciplinaritatea naturală: activitățile de sustenabilitate pot fi integrate în joc, în rutine, în activități artistice, științifice sau matematice.

Modelarea comportamentului: educatoarele și întreaga instituție joacă un rol crucial, deoarece copiii imită comportamentele adulte.

Participarea activă: copiii pot contribui la decizii simple, pot îndeplini responsabilități și pot observa rezultatele propriilor acțiuni.

Relația cu comunitatea: grădinița poate fi un punct de pornire pentru implicarea copiilor și a părinților în proiecte locale de mediu sau sociale.

Educația durabilă se bazează în mod fundamental pe *experiența directă*. Activitățile practice permit elevilor să observe relația dintre teorie și realitate. Proiecte precum monitorizarea calității apei într-un râu local, dezvoltarea unei mini-grădini școlare sau analiza consumului de energie al școlii transformă învățarea într-un proces autentic.

Un exemplu des folosit în școlile europene este activitatea „Auditul Ecologic al Școlii". Elevii evaluează consumul de resurse, identifică zonele de risipă și propun soluții: implementarea compostului, reducerea consumului de hârtie, instalarea de iluminat eficient sau organizarea colectării selective. Această activitate nu doar transmite cunoștințe, ci dezvoltă simțul responsabilității și implicarea civică. Natura este cel mai valoros laborator pentru copiii de grădiniță. Activități precum:plantarea semințelor în ghivece sau în grădina instituției,îngrijirea plantelor de interior,observarea insectelor și a păsărilor,colectarea frunzelor și explorarea ciclurilor anotimpurilor,experimentarea compostului,oferă copiilor posibilitatea de a înțelege, intuitiv, procesele vieții și responsabilitatea față de mediu. În multe grădinițe din Europa, „colțul verde" sau „grădina senzorială" devin spații permanente de învățare și dezvoltare.

O componentă fundamentală a educației durabile o constituie formarea cetățeniei globale. Elevii trebuie să conștientizeze că acțiunile lor locale au consecințe globale și că probleme precum schimbările climatice sau migrația au cauze și soluții interdependente. În acest sens, dezbaterile despre consumul responsabil, etica utilizării tehnologiei sau inegalitățile sociale contribuie la dezvoltarea unei perspective globale și solidare.

Școala nu poate promova durabilitatea în mod izolat. Colaborarea cu autorități locale, ONG-uri, companii sau instituții culturale este esențială. Prin parteneriate, elevii pot participa la campanii de plantare, pot vizita stații de reciclare, pot contribui la proiecte comunitare sau pot organiza evenimente educaționale. Aceste experiențe cresc relevanța învățării și consolidează legătura dintre școală și comunitate.

Exemple relevante din practica educațională

Exemplul 1 – „Școala Verde"

Un program implementat în numeroase școli europene, „Școala Verde" promovează adoptarea unor practici sustenabile la nivel instituțional. Elevii au roluri clare: monitorizează consumul de apă și electricitate, organizează activități de reciclare, inițiază campanii de sensibilizare. Rezultatul este atât reducerea reală a consumului de resurse, cât și formarea unor comportamente responsabile.

Exemplul 2 – „Grădina cu scop educativ"

Multe școli au dezvoltat grădini proprii în care elevii plantează legume, studiază ciclurile vieții și observă biodiversitatea. Grădina devine un laborator interdisciplinar ce le permite elevilor să înțeleagă relația dintre mediu, resurse și alimentație sănătoasă. În plus, activitatea consolidează cooperarea în grup și responsabilitatea individuală.

Exemplul 3 – Proiectul „OUTDOOR AND STEM"

Elevii, organizați în echipe au plantat spații verzi. Activitatea dezvoltă creativitatea, competențele STEM și gândirea orientată spre soluții inovatoare.Educația durabilă contribuie la formarea unei culturi a responsabilității și echității. Elevii care participă la activități de sustenabilitate dezvoltă un set de competențe esențiale pentru viața adultă:capacitatea de a analiza probleme complexe,încrederea în propriile decizii,orientarea către cooperare,sensibilitate față de impactul acțiunilor asupra mediului și a celorlalți.

În plus, instituțiile educaționale care adoptă practici durabile devin modele pentru comunitate și contribuie la schimbarea comportamentelor sociale la scară largă. Astfel, educația durabilă nu se limitează la sala de clasă, ci devine un motor al transformării societății.

Educația durabilă este un demers necesar și inevitabil pentru o societate aflată în profundă schimbare. Ea oferă un cadru conceptual și metodologic prin care elevii pot învăța să acționeze responsabil, să adopte comportamente sustenabile și să înțeleagă interdependența dintre mediu, economie și societate. Prin curriculum integrat, învățare experiențială, proiecte comunitare și deschidere spre cetățenia globală, școala devine un actor esențial în construirea unui viitor echilibrat.

Educația durabilă nu este doar un obiectiv educațional, ci o investiție în întreaga societate. Ea arată că schimbările semnificative încep în sala de clasă, prin formarea unor cetățeni conștienți, adaptați și solidari.

Bibliografie

- Brundtland, G. H. (1987). Our Common Future. World Commission on Environment and Development.
- Hopkins, C., & McKeown, R. (2002). Education for Sustainable Development: An International Perspective. UNESCO.
- Sterling, S. (2010). Transformative Learning and Sustainability: Pedagogy in a Changing World. Routledge.
- Tilbury, D. (2011). Education for Sustainable Development: An Expert Review. UNESCO Publishing.
- UNESCO (2017). Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives. Paris: UNESCO Publishing.
- OECD (2020). Education for a Sustainable Future. OECD Publishing.

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – UN ALT MOD AL EDUCAȚIE

Prof. înv. preșcolar Atena OGLICE
G.P.P „Floare Albastră" Craiova

Educația reprezintă unul dintre cele mai importante domenii ale vieții sociale, deoarece contribuie la formarea personalității individului și la dezvoltarea unei societăți armonioase. De-a lungul timpului, s-a conturat o nevoie tot mai mare de a depăși limitele educației tradiționale, centrate pe profesor și pe transmiterea de cunoștințe într-un mod rigid. În acest context au apărut **pedagogiile alternative**, ca răspuns la dorința de a crea un mediu educațional centrat pe copil, pe nevoile, ritmul și interesele sale.

Ce sunt pedagogiile alternative

Pedagogiile alternative sunt **sisteme educaționale care propun alte metode, principii și forme de organizare a învățării** decât cele întâlnite în școala tradițională. Ele urmăresc dezvoltarea liberă și integrală a copilului, respectând particularitățile fiecărui individ.

Aceste pedagogii pun accent pe:

- libertatea de exprimare și de alegere a copilului;
- învățarea prin descoperire și prin experiență directă;
- dezvoltarea creativității și a gândirii critice;
- colaborare în locul competiției;
- formarea unei relații bazate pe respect și încredere între elev și profesor.

Principalele tipuri de pedagogii alternative

1. **Pedagogia Montessori**

Fondată de **Maria Montessori**, această metodă pune accent pe **autonomie, autoeducație și învățare practică**. Copilul este liber să aleagă activitățile care îi stârnesc interesul, folosind materiale educative speciale. Profesorul are rolul de ghid, nu de autoritate.

2. **Pedagogia Waldorf (Steiner)**

Dezvoltată de **Rudolf Steiner**, această pedagogie urmărește dezvoltarea echilibrată a copilului din punct de vedere intelectual, artistic și practic. Educația se desfășoară într-un mediu cald, creativ, iar accentul se pune pe imaginație și pe activități artistice.

3. **Pedagogia Freinet**

Fondatorul, **Célestin Freinet**, a propus o educație bazată pe **cooperare, muncă practică și libertate de exprimare**. Elevii participă activ la viața clasei, redactează jurnale, lucrează în echipă și învață din experiențe reale.

4. **Pedagogia Step by Step**

Apărută în Statele Unite, această metodă promovează **învățarea individualizată** și implicarea părinților în procesul educativ. Copiii lucrează în centre de activitate, învățând prin joc și colaborare.

5. **Pedagogia Jena Plan**

Elaborată de **Peter Petersen**, se bazează pe ideea de comunitate educațională. Clasele sunt formate din copii de vârste diferite, pentru a stimula cooperarea și responsabilitatea reciprocă.

Diferențe între educația tradițională și cea alternativă

Aspect	**Educația tradițională**	**Pedagogiile alternative**
Centrare	Pe profesor	Pe copil
Metode	Explicație, repetiție, evaluare standard	Experiență, descoperire, evaluare continuă
Rolul profesorului	Transmițător de informații	Ghid, observator, facilitator
Atmosferă	Rigidă, bazată pe reguli stricte	Liberă, creativă, stimulativă
Ritmul învățării	Uniform pentru toți	Adaptat fiecărui copil

Avantajele pedagogiilor alternative

- dezvoltă autonomia, inițiativa și încrederea în sine;

- stimulează creativitatea și gândirea critică;
- promovează respectul și cooperarea;
- creează o relație armonioasă între profesor, elev și familie;
- ajută copilul să învețe cu plăcere, nu din obligație.

Pedagogiile alternative reprezintă **un alt mod de a face educație**, un mod care pune în centrul atenției copilul, nevoile și potențialul său unic. Aceste metode oferă o viziune mai umană, mai flexibilă și mai adaptată lumii contemporane. Într-o societate aflată în continuă schimbare, ele pot constitui o sursă de inspirație pentru transformarea sistemului educațional, astfel încât școala să devină un loc în care copiii să învețe cu bucurie și sens.

Bibliografie

1. Montessori, Maria – *Descoperirea copilului*, Editura Didactica Publishing House, București, 2012.
2. Cucoș, Constantin – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
3. Iucu, Romiță B. – *Managementul și evaluarea instituțiilor școlare*, Editura Polirom, Iași, 2006.
4. Cerghit, Ioan – *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.
5. Neacșu, Ion – *Introducere în teoria și metodologia instruirii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2010

EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ

Educ. Doina MITRACHE
Educ. Delia OLTEANU
G.P.P „Sf. Ana" Craiova

În contextul actual al schimbărilor climatice, al epuizării resurselor naturale și al inegalităților sociale în creștere, educația pentru dezvoltare durabilă devine o necesitate fundamentală. Aceasta nu se limitează doar la transmiterea de cunoștințe despre mediu, ci urmărește formarea unei mentalități responsabile și a unui comportament etic față de mediul înconjurător, economie și societate. Educația pentru dezvoltare durabilă (EDD) este un proces complex, care încurajează gândirea critică, cooperarea și implicarea activă în construirea unui viitor sustenabil.

Conceptul de dezvoltare durabilă a fost popularizat odată cu publicarea Raportului Brundtland în 1987, care definește dezvoltarea durabilă drept „acea dezvoltare care satisface nevoile prezentului fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi". În acest context, educația devine instrumentul principal prin care valorile și principiile sustenabilității pot fi transmise și interiorizate la nivel individual și colectiv.

1. Conceptul de educație pentru dezvoltare durabilă

Educația pentru dezvoltare durabilă reprezintă un demers educațional interdisciplinar care integrează dimensiuni economice, sociale, culturale și ecologice. Scopul său este de a forma cetățeni capabili să gândească pe termen lung, să ia decizii responsabile și să participe activ la transformarea societății într-una sustenabilă.

Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) a avut un rol major în promovarea EDD, prin lansarea Deceniului Educației pentru Dezvoltare Durabilă (2005–2014) și ulterior prin programul global „Education for Sustainable Development: Towards achieving the SDGs (2015–2030)". Aceste inițiative au urmărit integrarea principiilor durabilității în toate nivelurile și domeniile de educație.

În cadrul EDD, accentul se pune pe învățarea activă, participativă și orientată spre acțiune. Elevii și studenții sunt încurajați să identifice problemele reale ale comunității și să propună soluții concrete, dezvoltând competențe esențiale precum gândirea critică, cooperarea, empatia și inovația.

2. Dimensiunile educației pentru dezvoltare durabilă

Educația pentru dezvoltare durabilă are la bază trei dimensiuni fundamentale:

Dimensiunea ecologică – vizează conștientizarea impactului activităților umane asupra mediului, protejarea biodiversității și utilizarea rațională a resurselor naturale. Educația ecologică îi ajută pe tineri să înțeleagă relația dintre om și natură și să adopte comportamente sustenabile, cum ar fi reciclarea, reducerea consumului sau utilizarea energiei verzi.

Dimensiunea economică – promovează conceptul de economie circulară și de consum responsabil. Prin educația economică sustenabilă, indivizii pot înțelege modul în care deciziile de producție și consum influențează mediul și societatea, fiind încurajați să adopte modele economice etice și eficiente.

Dimensiunea socială și culturală – are în vedere echitatea socială, respectarea drepturilor omului, diversitatea culturală și participarea democratică. O societate sustenabilă nu poate exista fără incluziune socială și respect pentru diferențele culturale, religioase și etnice.

3. Rolul școlii și al cadrului didactic

Școala joacă un rol esențial în formarea unei culturi a durabilității. Integrarea principiilor dezvoltării durabile în curriculumul școlar presupune abordări interdisciplinare, proiecte educaționale și parteneriate comunitare. Profesorul devine facilitator al învățării, stimulând gândirea critică și participarea elevilor la proiecte de protejare a mediului sau de implicare civică.

Exemple de activități pot include: campanii de ecologizare, proiecte de reciclare, activități de voluntariat, vizite la ferme ecologice sau la centre de colectare selectivă. Prin aceste experiențe, elevii învață nu doar informații, ci mai ales valori: responsabilitate, respect, solidaritate și empatie.

De asemenea, universitățile pot contribui la dezvoltarea durabilă prin cercetare, inovare și educație civică. Tot mai multe instituții de învățământ superior adoptă politici de sustenabilitate, reducând consumul de energie și promovând mobilitatea verde.

4. Educația pentru dezvoltare durabilă în România

În România, conceptul de educație pentru dezvoltare durabilă a fost integrat treptat în politicile educaționale. Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030, adoptată în 2018, subliniază rolul esențial al educației în atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD).

În școli, EDD este promovată prin discipline precum biologia, geografia, educația civică sau educația tehnologică, dar și prin programe extracurriculare, precum „Școala Verde", „Eco-Școala" sau „Săptămâna Verde". Aceste inițiative contribuie la formarea unei generații de tineri conștienți de impactul propriilor acțiuni asupra planetei și motivați să acționeze responsabil.

Totuși, pentru a consolida eficiența educației pentru dezvoltare durabilă, este nevoie de o abordare mai coerentă, care să implice formarea continuă a cadrelor didactice, modernizarea programelor școlare și crearea de parteneriate între școli, autorități și organizații non-guvernamentale.

Educația pentru dezvoltare durabilă reprezintă o investiție în viitorul societății. Ea nu se reduce la simple activități de protecție a mediului, ci vizează formarea unei culturi a responsabilității, echității și solidarității. Printr-o educație centrată pe valori durabile, oamenii pot învăța să trăiască în armonie cu natura, să consume responsabil și să contribuie la bunăstarea colectivă.

Într-o lume marcată de crize ecologice și sociale, EDD nu este doar o opțiune, ci o necesitate. Fiecare instituție de învățământ, profesor sau elev poate fi un agent al schimbării, contribuind la construirea unei lumi mai juste și mai echilibrate pentru generațiile viitoare.

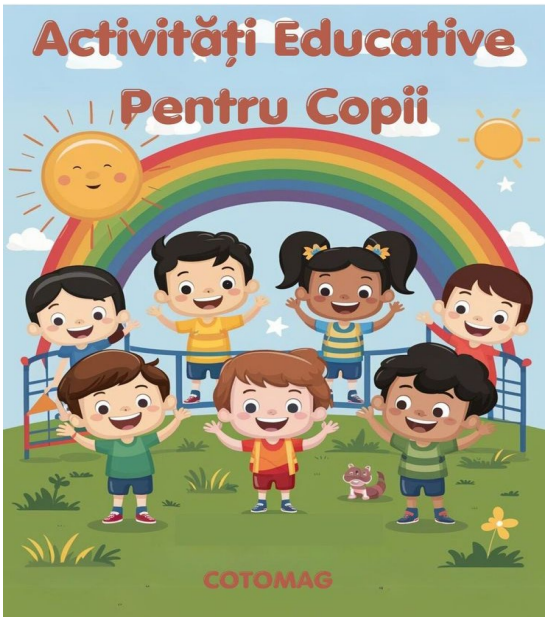
Bibliografie

- Brundtland, G. H. (1987). Our Common Future. Oxford University Press.
- UNESCO (2017). Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives. Paris: UNESCO.
- Ministerul Educației (2023). Strategia Națională pentru Educația pentru Dezvoltare Durabilă 2023–2030. București.
- Mureșan, M. (2021). Educația pentru dezvoltare durabilă în școala românească. Editura Didactică și Pedagogică.
- Popescu, C. (2019). Dezvoltarea durabilă și educația ecologică. Editura Universitară, București.
- Națiunile Unite (2015). Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. ONU, New York.

PROIECT DIDACTIC „DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT" - PEDAGOGIILE ALTERNATIVE: UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE

Ed. Claudia PANDURU
Ed. Raluca IENCIU
Creșa Craiova

Educația a fost întotdeauna un domeniu dinamic, aflat într-o continuă transformare. De-a lungul timpului, gânditori, filosofi și pedagogi au încercat să găsească cele mai potrivite modalități de a forma oameni autonomi, critici și creativi. Totuși, sistemele tradiționale de învățământ au fost adesea criticate pentru rigiditatea lor, pentru accentul pus pe memorare și conformism în detrimentul dezvoltării personale. În acest context, pedagogiile alternative s-au conturat ca o reacție firească și necesară, propunând un alt mod de a face educație, centrat pe copil, pe libertate și pe învățarea prin experiență.

Conceptul de pedagogie alternativă

Prin pedagogie alternativă înțelegem un ansamblu de concepții, metode și practici educaționale care se abat de la modelul tradițional al școlii de stat. Aceste pedagogii nu resping învățământul formal, ci îl reinterpretează, oferind o perspectivă diferită asupra procesului de învățare. Ele pun accent pe autonomie, cooperare, învățare activă și respect pentru ritmul individual al fiecărui elev.

Pedagogiile alternative nu sunt doar un set de metode, ci reflectă o viziune filosofică asupra copilului și a lumii. În centrul acestora stă ideea că fiecare copil este o ființă unică, cu un potențial propriu, care trebuie descoperit și cultivat, nu modelat conform unui tipar prestabilit.

Exemple de pedagogii alternative

a) Pedagogia Montessori

Fondată de Maria Montessori la începutul secolului XX, această metodă se bazează pe principiul „ajută-mă să fac singur”. Copilul este încurajat să exploreze, să greșească și să învețe prin descoperire. Mediul educațional este organizat astfel încât elevii să poată lucra independent, alegând activitățile care le trezesc interesul. Profesorul devine un ghid discret, nu un autoritar. Scopul este dezvoltarea autonomiei, a încrederii în sine și a responsabilității.

b) Pedagogia Waldorf

Creată de Rudolf Steiner, pedagogia Waldorf îmbină educația intelectuală cu cea artistică și practică. Accentul cade pe dezvoltarea integrală a copilului – trup, suflet și spirit. Curriculumul Waldorf este structurat pe ritmul de dezvoltare al copilului, iar arta (muzică, desen, teatru) joacă un rol central. Nu se urmărește competiția, ci cooperarea și bucuria de a învăța.

c) Pedagogia Freinet

Célestin Freinet a pus bazele unei educații bazate pe muncă, comunicare și cooperare. Elevii sunt implicați activ în procesul de învățare: redactează texte libere, participă la proiecte colective și își asumă responsabilități reale. În locul lecțiilor frontale, se preferă activități practice și experiențiale, iar erorile sunt considerate oportunități de învățare.

d) Alte modele contemporane

În prezent, întâlnim și alte forme de educație alternativă: Reggio Emilia, Educația democratică, școlile Sudbury sau homeschooling-ul. Toate împărtășesc o viziune comună: educația ca proces de autodezvoltare, nu ca simplă transmitere de cunoștințe.

Valoarea pedagogiilor alternative în societatea actuală

Într-o lume dominată de schimbări rapide, de informație abundentă și de provocări sociale, pedagogiile alternative devin din ce în ce mai relevante. Ele cultivă gândirea critică, empatia, creativitatea și responsabilitatea, competențe esențiale pentru secolul XXI.

Spre deosebire de școala tradițională, unde accentul este pus pe performanță și note, alternativele educaționale promovează motivația internă și bucuria de a învăța. Copiii nu învață „pentru examen", ci pentru viață. În plus, mediul non-competitiv le oferă siguranță emoțională și sprijin pentru dezvoltarea personalității lor autentice.

Desigur, pedagogiile alternative nu sunt lipsite de critici. Uneori, ele sunt acuzate de idealism sau de lipsă de rigoare academică. În anumite contexte, tranziția elevilor din școlile alternative către sistemul tradițional poate fi dificilă. De asemenea, aceste forme de educație presupun un angajament crescut al profesorilor și al părinților, precum și resurse materiale adecvate.

Totuși, aceste limite nu anulează valoarea acestor pedagogii, ci subliniază necesitatea de a găsi un echilibru între libertate și structură, între inovație și exigență.

Pedagogiile alternative nu reprezintă o simplă modă educațională, ci o nevoie profundă a societății moderne: aceea de a redescoperi sensul uman al educației. Ele ne reamintesc că scopul școlii nu este doar formarea de specialiști, ci și formarea de oameni liberi, responsabili și creativi.

Într-o lume aflată în continuă schimbare, aceste modele ne arată că educația poate fi un act de libertate, un proces viu, personalizat, în care fiecare copil își descoperă drumul propriu. Astfel, pedagogiile alternative devin nu doar „un alt mod de a face educație", ci poate chiar cel mai autentic mod de a o trăi.

Bibliografie:

Curriculum pentru educația timpurie (2019), Ministerul Educației Naționale, București.

Cucoș, C. (2020). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.

Neacșu, I. (2018). Învățarea academică și dezvoltarea competențelor. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Revista „Educația Timpurie" – articole privind inovația și digitalizarea în grădiniță.

DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

Maria-Alexandra PÂRVU

Învățământul a evoluat semnificativ de-a lungul timpului, trecând de la metode tradiționale, centrate pe profesor, la metode moderne, orientate spre elev și spre dezvoltarea competențelor acestuia. În trecut, procesul educațional se baza în principal pe transmiterea de informații, pe memorare și reproducere, iar profesorul era sursa principală de cunoaștere.

Educația tradițională utiliza manualul ca instrument principal, iar metodele expozitive – precum explicația, povestirea sau demonstrația – erau dominante. Elevii aveau un rol mai degrabă pasiv, fiind responsabili în principal să asculte și să reproducă informațiile primite.

Prin contrast, învățământul modern promovează implicarea activă a elevilor în procesul de învățare. Accentul se pune pe formarea competențelor cheie, pe gândirea critică, pe rezolvarea de probleme și pe colaborare. Profesorul devine facilitator al învățării, ghidând elevii în descoperirea cunoștințelor și în aplicarea lor în contexte reale.

Tehnologia are un rol esențial în educația modernă. Tabletele, platformele online, instrumentele interactive și resursele multimedia transformă modul în care elevii accesează și procesează informația. În plus, metodele moderne – precum învățarea prin proiecte, învățarea colaborativă sau învățarea asistată de tehnologie – stimulează creativitatea și autonomia elevilor. Tranziția de la tradițional la modern nu înseamnă renunțarea completă la metodele vechi, ci adaptarea lor la nevoile actuale. În multe situații, combinarea celor două tipuri de metode produce rezultate excelente, oferind elevilor atât structură, cât și flexibilitate. Un proces educațional eficient necesită echilibrul dintre rigoarea tradițională și inovația modernă.

Bibliografie:

- Cerghit, I. – Metode de învățământ, Editura Polirom.
- Cucoș, C. – Pedagogie, Editura Polirom.
- Iucu, R. – Management educațional, Editura Polirom.
- Ministerul Educației – Programe și metodologii educaționale.

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE ÎN ÎNVĂȚARE

Prof. ed. timpurie Florina Alina PASCU
G.P.P „Floare albastra" Craiova

„Creativitatea înseamnă să gândești lucruri noi. Inovația înseamnă să le faci."
Theodor Levi

Creativitatea există în fiecare dintre noi. Toţi suntem creativi, însă educaţia pe care o primeşte un individ şi metodele pe care acesta le foloseşte zi de zi, ca să îşi stimuleze gândirea, fac din unii oameni să fie mai creativi decât ceilalţi. Creativitatea este acea caracteristică a gândirii care folosește inventiv experiența și cunoștințele acumulate, oferind soluții și idei originale și eficiente. Dezvoltarea potențialului creativ, nu se realizează de la sine. Creativitatea este educabilă. Sunt necesare acțiuni continue şi organizate, de stimulare şi activare, iar fără dezvoltarea lor, nu o să te consideri niciodată o persoană creativă. Educaţia şi metodele folosite joacă un rol important în stimularea creativităţii.

Un învăţământ modern, bine conceput permite iniţiativa, spontaneitatea şi creativitatea copiilor, dar şi dirijarea, îndrumarea lor, rolul profesorului căpătând noi valenţe, depăşind optica tradiţională prin care era un furnizor de informaţii. În contextul învăţământului actual, centrat pe copil, profesorul devine un coparticipant alături de elev la activităţile desfăşurate. El însoţeşte şi încadrează copilul pe drumul spre cunoaştere.

Predarea creativă şi respectiv, învăţarea creativă reprezintă atribute ale învăţământului modern. Predarea creativă pregăteşte şi încurajează învăţarea creativă. Predarea creativă vizează un antrenament intelectual şi motivaţional-atitudinal al elevului în raport cu conţinuturile abordate. Învăţarea creativă se defineşte prin faptul că elevii sunt implicaţi intelectual şi acţional în descoperirea cunoştinţelor, în generarea noului pe baza a ceea ce au învăţat. Învăţarea creativă se bazează pe căutare activă, pe explorare, problematizare, polemizare pe punere şi rezolvare de probleme în manieră originală. Stadiul superior al creativităţii îl reprezintă inovaţia. Conceptul este definit ca „producere a ceva nou, care este asimilat şi obiectiv în activitate, relaţii, produse" (Paul Popescu-Neveanu).

Din perspectiva elevilor, principalele obstacole în calea unei învăţări creative sunt: teama de a nu greşi, de a nu se face de râs, timiditatea, graba de a accepta prima idee, descurajarea, lipsa perseverenţei, pasivitatea, percepția de sine devalorizantă (de genul „Nu sunt o persoană creativă"), intoleranţa faţă de ideile colegilor, conformismul, etc.

La întrebarea: "Cum se poate gândi şi învăţa creativ?", P. Mureşan (1990) ne oferă câteva recomandări:

- emiterea a cât mai multor idei noi şi originale, identificarea cât mai multor relaţii, asocieri sau reprezentarea a cât mai multor sensuri (fluiditatea gândirii);
- înţelegerea şi regândirea infomaţiilor de cât mai multe perspective;
- renunţarea la vechile scheme, modele sau strategii rezolutive şi experimentarea în pemanenţă a altora noi (flexibilitatea gândirii);
- investigarea, problematizarea, experimentarea mintală a informaţiei prin punerea cât mai multor întrebări asupra lucrurilor;
- practicarea unei învăţări active, făcând ceva: scoaterea ideilor principale dintr-un text, eleborarea de scheme, de grafice, de referate, proiecte, aplicarea cunoştinţelor în practică, în rezolvarea de exerciţii şi probleme etc;
- practicarea unei învăţări anticipative (anticiparea cauzelor, efectelor, rezultatelor, consecinţelor, soluţiilor, evoluţiilor unui fenomen; învăţarea pentru viaţă şi nu doar pentru a face faţă la lecţii, la teze sau la examene).

Opusul învăţării creative este învăţarea reproductivă (de menţinere), caracterizată prin asimilarea de cunoştinţe sub presiunea lucrărilor de control, a tezelor, examenelor, etc. Învăţarea reproductivă ne ajută să facem faţă schimbărilor previzibile, în timp ce învăţarea creativă dezvoltă capacitatea de a face faţă situaţiilor noi, imprevizibile. Astăzi în şcoli se pune tot mai mult problema

predării şi învăţării creative. Având în vedere că valoarea oricărui model sau tip al predării şi învăţării este validată şi probată prin superioritatea rezultatelor produse, se impune şi reconsiderarea evaluări din această perspectivă. Aceasta înseamnă o orientare a actului evaluativ spre determinarea şi încurajarea potenţialului creativ al elevilor. Diversificarea metodelor de evaluare, încurajarea autoevaluării şi interevaluării, accentuarea caracterului formativ al evaluării sunt câteva măsuri pe care le suportă activitatea de evaluare din perspective pedagogiei creativităţii.

Creativitatea nu se poate realiza numai prin educarea gândirii. Un rol important revine factorilor motivaţionali. Mulţi autori consideră că motivaţia este o componentă vitală a creativităţii. În şcoală, motivaţia principală o constituie pentru majoritatea elevilor, obţinerea unor note mari, dar şi satisfacţia multor elevi de a descoperi noutăţi, fapte şi idei noi.

Prin intermediul metodelor și tehnicilor de învățare activă, activitățile propuse elevilor în scopul sporirii gradului de implicare activă și creativă în școală, trebuie să asigure:

1. Stimularea gândirii productive, a gândirii critice, a gândirii divergente și laterale;
2. Libertatea de exprimare a cunoștințelor, a gândurilor, a faptelor.
3. Utilizarea talentelor și a capacităților specifice fiecărui individ în parte;
4. Incitarea interesului către nou, necunoscut și oferirea satisfacției găsirii soluției după depunerea unui efort de căutare de către elev;
5. Exersarea capacităților de cercetare, de căutare de idei, de informații, de posibilități de transfer de sensuri, de criterii de clasificare;
6. Dezvoltarea capacității de organizare de materiale, de idei prin întocmirea de portofolii asupra activității proprii, de colecții de cuvinte, de obiecte, de contraste;
7. Organizarea de discuţii pe anumite teme, inițierea de jocuri, de excursii.
8. Educarea capacităţii de a privi altfel lucrurile, de a-și pune întrebări neobișnuite despre lucruri obișnuite.

În concluzie, pentru a dezvolta gândirea creativă e important să stârnim curiozitatea elevilor, încurajându-i să răspundă la cele mai importante întrebări: „De ce?”, „Ce-ar fi dacă?”, determinându-i astfel să fie curioși, să caute sistematic răspunsuri, să găsească alternative, să țină cont de argumentele celorlalți.

Bibliografie

1. Ana Avramescu, 2010, *Creativitatea şi cultivarea ei în şcoală*, Hunedoara, Revistă editată de ColegiulTehnic „ Matei Corvin”, Anul I, Nr. 2
2. Sorin Cristea, 2004, *Studii de pedagogie generală*, EDP
3. Constantin Moise, 1996, *Elemente fundamentale de didactică*, Iaşi, Editura Ankarom
4. Cerghit Ioan, 2002, *Sisteme de instruire alternative şi complementare. Structuri, stiluri şi strategii,* Bucureşti, Editura Aramis
5. Paul Popescu-Neveanu, 1978, *Dicționar de psihologie*, București, Editura Albatros

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ – EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ

Ionela Monika PAȚA

Introducere

În contextul actual, marcat de schimbări rapide și nevoia unei societăți responsabile față de mediul înconjurător, educația pentru dezvoltare durabilă ocupă un loc central în procesul de formare încă din primii ani de viață. Creșa reprezintă primul mediu educațional organizat, unde copilul începe să descopere lumea, să se raporteze la ceilalți și să-și formeze primele deprinderi legate de respectul față de natură, resurse și semeni.

Rolul cadrului didactic antepreșcolar este de a stimula curiozitatea copiilor prin activități creative, inovatoare, adaptate vârstei și nevoilor lor. Creativitatea și inovația didactică devin instrumente esențiale pentru a transforma educația timpurie într-un proces atractiv, jucăuș, dar totodată formator pentru o gândire durabilă.

Creativitate și inovație în activitățile antepreșcolare

Creativitatea în educația antepreșcolară se manifestă prin modul în care cadrul didactic concepe activitățile, materialele și mediul de învățare. Copilul mic explorează lumea prin simțuri, joc și imitație. De aceea, educatoarea are rolul de a transforma fiecare moment într-o oportunitate de descoperire.

Un exemplu concret de inovație didactică constă în folosirea materialelor reciclabile în activitățile zilnice. Într-o creșă generică, copiii pot realiza colaje sau jucării simple din tuburi de carton, capace, resturi textile sau frunze uscate. Prin aceste activități, ei își dezvoltă motricitatea fină, învață despre refolosirea resurselor și își cultivă sensibilitatea față de natură.

Alt exemplu de activitate creativă este „Grădina mea mică”, unde copiii plantează semințe în pahare reciclate sau cutii de iaurt. Ei observă zilnic evoluția plantelor, le udă și învață prin experiență ce înseamnă responsabilitatea și grija față de viață. Astfel, educația pentru dezvoltare durabilă devine un proces trăit, nu doar povestit.

Totodată, cadrele didactice pot inova prin integrarea tehnologiei într-un mod adecvat vârstei: scurte proiecții video cu animale, plante sau fenomene ale naturii, folosirea tablelor interactive pentru jocuri educative, sau activități de explorare senzorială ghidate cu ajutorul cântecelor și imaginilor digitale.

Exemple practice din activitățile de creșă

1. Atelierul culorilor din natură – copiii adună frunze, flori, pietricele, apoi le folosesc pentru a realiza „tablouri naturale”. Scopul este familiarizarea cu mediul și exprimarea liberă prin culoare și formă.
2. Micii ecologiști – o activitate de sortare a deșeurilor, unde copiii învață să pună hârtia, plasticul și resturile vegetale în recipiente colorate diferit. Jocul este simplu, dar formează deprinderi de protejare a mediului.
3. Apa – prietena noastră – prin jocuri cu apă, experimente simple (ce plutește, ce se scufundă), copiii descoperă importanța apei și sunt încurajați să nu o risipească.
4. Pădurea veselă – educatoarea creează o poveste despre animalele pădurii și importanța copacilor, urmată de o activitate de plantare de semințe în ghivece mici.

Aceste exemple arată că, prin creativitate și metode moderne, educația pentru dezvoltare durabilă poate fi integrată natural în rutina zilnică a copiilor antepreșcolari.

Concluzii

Creativitatea și inovația didactică transformă educația antepreșcolară într-o experiență vie, plină de sens. Prin activități care stimulează curiozitatea, respectul față de mediu și colaborarea, copiii învață încă de mici valori fundamentale pentru o societate sustenabilă.

Cadrele didactice au un rol esențial în promovarea dezvoltării durabile, prin propria deschidere spre nou, adaptarea metodelor la nevoile copiilor și folosirea resurselor în mod responsabil. Educația pentru dezvoltare durabilă începe din copilărie, iar creșa este locul unde aceste semințe se plantează cu grijă și dragoste.

Bibliografie

1. Curriculum pentru educația timpurie, Ministerul Educației, 2019.
2. M. C. Dincă – Educația pentru dezvoltare durabilă în grădiniță și creșă, Editura Didactică, București, 2021.
3. A. Ionescu – Metode moderne de stimulare a creativității în educația timpurie, Editura Aramis, 2020.

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE, UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR ROMÂNESC

Mariana PETRESCU
Liceul Tehnologic Auto Craiova
Nicolae Daniel PETRESCU
C.N. „Carol I" Craiova

În ultimele decenii, sistemul educațional românesc a început să își deschidă porțile către forme noi de predare și învățare, capabile să răspundă nevoilor tot mai diverse ale copiilor. Pedagogiile alternative reprezintă una dintre cele mai semnificative direcții de inovare în acest sens. Ele propun o viziune diferită asupra educației, centrată pe copil, pe ritmul său propriu de dezvoltare și pe formarea unei personalități autonome și creative.

Ce sunt pedagogiile alternative?

Pedagogiile alternative sunt sisteme educaționale care oferă o abordare diferită față de cea tradițională, punând accent pe libertatea de învățare, colaborare, respectul pentru individualitatea elevului și dezvoltarea integrală a acestuia. Printre cele mai cunoscute modele existente în România se numără pedagogia Montessori, Waldorf, Step by Step, Freinet și Planul Jena.

Fiecare dintre aceste pedagogii are la bază principii clare, metode specifice și o filozofie proprie despre procesul educațional. În esență, ele caută să transforme școala într-un spațiu viu, dinamic, în care copilul este partener activ în procesul de învățare.

Exemple de pedagogii alternative în România

1.Montessori

Pedagogia Montessori, fondată de Maria Montessori, se bazează pe ideea că învățarea este un proces natural, care trebuie stimulat printr-un mediu bine organizat și materiale educaționale specifice. În școlile Montessori din România, copiii lucrează individual sau în grupuri mici, alegându-și activitățile în funcție de interesele și nivelul lor de dezvoltare. Profesorul are rolul unui ghid, nu al unui simplu transmisor de informații.

2.Waldorf

Inspirată de concepțiile lui Rudolf Steiner, pedagogia Waldorf promovează dezvoltarea echilibrată a gândirii, sentimentelor și voinței. În școlile Waldorf, accentul se pune pe creativitate, artă și învățare prin experiență. Materiile sunt abordate interdisciplinar, iar relația dintre profesor și elev este una de încredere și colaborare, bazată pe continuitate și cunoaștere profundă.

3.StepbyStep

Această pedagogie, introdusă în România după 1990, promovează învățarea prin cooperare și respectarea ritmului individual de progres. În clasele Step by Step, copiii învață prin proiecte, activități practice și jocuri educative. Comunicarea, empatia și gândirea critică sunt competențe-cheie cultivate în mod constant.

Aplicabilitatea pedagogiilor alternative pe niveluri de învățământ

Pedagogiile alternative pot fi implementate pe toate nivelurile învățământului preuniversitar, cu adaptări specifice fiecărei etape de dezvoltare a copilului.

În **educația timpurie (grădiniță)**, metodele Montessori și Waldorf sunt deosebit de eficiente, deoarece pun accent pe joc, explorare senzorială și dezvoltarea abilităților practice. Copilul învață să devină independent și să se raporteze la mediul înconjurător prin activități concrete și ritmuri naturale.

La **nivelul primar**, pedagogiile alternative se concentrează pe învățarea prin experiență, proiecte interdisciplinare și colaborare între elevi. Profesorul devine un facilitator, iar curriculumul este flexibil, orientat către dezvoltarea competențelor de bază și a creativității.

În **ciclul gimnazial**, accentul se mută treptat către dezvoltarea gândirii critice și a capacității de analiză. Modelele Waldorf și Freinet oferă posibilitatea ca elevii să-și exprime opiniile, să participe la proiecte comunitare și să învețe responsabilitatea prin implicare practică.

În **învățământul liceal**, pedagogiile alternative favorizează formarea unei identități mature și conștiente. Elevii sunt încurajați să își urmeze pasiunile, să-și asume decizii privind viitorul și să dezvolte o gândire autonomă. Prin libertatea de alegere și evaluarea formativă, școala devine un spațiu de formare personală și profesională autentică.

Astfel, aplicabilitatea acestor pedagogii pe niveluri de învățământ demonstrează flexibilitatea și potențialul lor de a susține un proces educațional coerent, centrat pe dezvoltarea globală a copilului și a tânărului.

Impactul pedagogiilor alternative în sistemul preuniversitar românesc

Deși numărul unităților de învățământ alternative este încă redus în comparație cu școlile tradiționale, impactul acestor pedagogii devine tot mai vizibil. Ele contribuie la diversificarea ofertei educaționale și la modernizarea întregului sistem. Mulți părinți și profesori observă beneficiile clare asupra motivației, autonomiei și echilibrului emoțional al copiilor.

Totodată, aceste școli oferă modele de bună practică ce pot fi preluate și adaptate în învățământul tradițional. De exemplu, activitățile interdisciplinare, învățarea prin proiecte sau accentul pe relația profesor-elev sunt elemente care pot aduce un plus de valoare educației românești în ansamblu.

Concluzie

Pedagogiile alternative nu sunt o modă trecătoare, ci o necesitate a societății moderne. Ele oferă o perspectivă proaspătă asupra rolului școlii și al educatorului, punând accent pe dezvoltarea holistică a copilului. Într-un context educațional aflat în continuă schimbare, România are șansa de a valorifica aceste modele pentru a construi un sistem mai uman, mai creativ și mai adaptat nevoilor reale ale elevilor.

Bibliografie

1. Montessori, Maria, *Descoperirea copilului*, Editura Didactica Publishing House, București, 2007.
2. Steiner, Rudolf, *Educația copilului din perspectiva științei spirituale*, Editura Triade, București, 2013.
3. Freinet, Célestin, *Educația prin muncă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996.
4. Miclea, Mircea & Jigău, Mihaela (coord.). *Educația timpurie și alternativele educaționale în România*. Institutul de Științe ale Educației, București, 2007.
5. Ministerul Educației, *Ghid privind organizarea și funcționarea unităților de învățământ alternativ din România*, București, 2022.
6. Institutul de Științe ale Educației. *Pedagogii alternative în contextul reformei educaționale*. Raport de cercetare, București, 2019.

PROIECT DE MOBILITATE ERASMUS+ ÎN DOMENIUL EDUCAȚIE ȘCOLARĂ" SALT ÎN VIITOR PENTRU O EDUCAȚIE MODERNĂ" 2021-1-RO01-KA122-SCH-000021577

Prof. Mihaela Simona PICULEASA
G.P.P. „Traian Demetrescu" Craiova

Viziunea Grădiniței "Traian Demetrescu", Craiova, este aceea de a promova un învățământ în care toți copiii să aibă șanse egale de formare pentru a deveni cetățeni activi, apți să se integreze cu succes în viața comunității. Misiunea noastră este de a fi deschisă pentru toți copiii, spre a le oferi șanse egale de educație și formare.

Pentru realizarea misiunii și finalităților de dezvoltarea instituțională, în cadrul grădiniței noastre au fost încurajate activitățile educative desfășurate în parteneriat educațional precum și formarea continuă a cadrelor didactice, atât la nivel național cât și la nivel internațional, prin experiența proiectelor Erasmus+ în domeniul educație școlară.

În sesiunea februarie 2021 am aplicat pentru proiectul Erasmus+ KA1 "Salt în viitor pentru o educație modernă" (ID 2021-1-RO01-KA122-SCH-000021577) pentru care am obținut finanțarea. Perioada de desfășurare a proiectului este 01 septembrie 2021- 01 martie 2023 și cuprinde 6 mobilități la 2 cursuri de formare, "Outdoor education", "Inclusive classroom through ICT", din oferta de formare a asociației Edu2Grow, Portugalia.

Ideea realizării proiectului "Salt în viitor pentru o educație modernă" a pornit de la nevoile elevilor și specificul educației căpătat în ultimii doi ani, pe fondul respectării măsurilor sanitare de siguranță impuse de pandemia Covid19. Societatea, dar și școala, în particular, a suferit schimbări la care cadrele didactice au fost obligate să facă față. Conceptul de "educație online" și conceptul de "educație outdoor" au devenit o realitate și o constantă pentru mulți profesori.

În perioada 04-12 aprilie 2022, în Caldas da Rainha- Poprtugalia, patru cadre didactice din unitatea noastră au urmat cursul de formare "Out-door education". Obiectivele acestei mobilități au fost:

– să dezvolte abilități personale și sociale prin activități și lecții în aer liber;

– să dezvolte competențe privind aplicarea educației în aer liber în diferite cadre formale pentru a îmbunătăți motivația elevilor;

– elaborarea unui plan personal de activitate; cum să puneți noile cunoștințe în acțiune acasă și cum să susțineți dezvoltarea școlii în domeniul învățării în aer liber;

– să facă schimb de bune practici și să transfere cunoștințe și metode între cursanți din diferite zone culturale și de vârste variate;

– să crească încrederea participanților în lucrul cu metode non-formale, folosindu-și propriile calități, talente, particularități educative și culturale, precum și inteligența colectivă a echipei de acasă pe care o vor ghida în procesul de valorizare a mobilității;

– să promoveze cooperarea europeană în domeniul educației în cadrul programului Erasmus+ prin implementarea de parteneriate.

Cursul a avut o abordare holistică, abordând cinci module tematice structurate pe 7 zile:

MODULUL 1- Cultură și interculturalitate

-Jocuri interculturale

-Lucrul într-un proiect internațional – cum să comunici și să te conectezi.

- Team building: lucrul cu colegii și părinții – exerciții practice urmate de o dezbatere.

-Stereotipuri și prejudecăți.

-Proiect cultural pentru explorarea manifestărilor exterioare ale culturii- tur turistic în zona Caldas da Rainha - Lisabona.

MODULUL 2 - Educație în aer liber

-Adaptarea diferitelor jocuri în aer liber la nivelul de vârstă.

- Ateliere de dezvoltare personală și socială și modul de predare a disciplinelor școlare în afara sălii de clasă.

MODULUL 3 - Dinamica grupurilor

-Dinamica intra și intergrup.

-Atelier de leadership în aer liber.

-Ateliere care prezintă o diversitate de activități și exerciții în aer liber, prin utilizarea celor patru H ”Heart, Hand, Head, Habit” („inimă, mână și cap, obicei”)

-Evaluare intermediară

MODULUL 4 Metode de educație (formală, non-formală, informală)

-Vizită de studiu la o instituție locală care aplică metode în aer liber.

-Diseminarea proiectelor europene anterioare aplicând metode non-formale și informale realizate de toți partenerii.

-Metode de creativitate în educația în aer liber.

-Ateliere în aer liber în mediul orașului – Isla/Lisabona ca resursă de educație în aer liber.

MODULUL 5 Evaluare

-Planificarea activitatilor de diseminare si valorificare.

-Utilizarea instrumentelor europene de certificare: certificat de mobilitate Europass, pașaportul lingvistic Europass și a pașaportul de competențe Europass.

-Evaluarea proiectului.

-Ceremonie de acordare a certificatelor

În perioada următoare vom iniția activități de diseminare și valorificare a cursului ”Outdoor education”, după cum urmează:

- Organizarea Simpozionului ”Interculturalitate și multiculturalitate într-o Europă unită”;

-Organizare masă rotundă la nivel județean”Stereotipuri și prejudecăți”, cu participarea cadrelor didactice din unități școlare partenere, dar și a părinților copiilor;

-Workshop ”Grădinița outdoor” cu participarea preșcolarilor și părinților lor;

-Activitate didactică cu preșcolarii desfășurate în aer liber;

- Activitate extracurriculară ”Educație în aer liber”;

- Implementarea programului ”Grădinița de vară”;

-" Metode de predare creative" - activitate demonstrativă în Comisia metodică;

-Activitate extracurriculară în parteneriat cu Muzeul de Științe ale Naturii: ”Educație muzeală: instruire și distracție”

-Workshop outdoor în parteneriat Teatrul Colibri: ”Atelierele de creație”;

După finalizarea proiectului, preconizăm un efect major asupra calității educației oferite de organizația noastră, prin:

-aplicarea metodelor didactice specifice educației outdoor în diferite situații formale pentru a îmbunătăți motivația copiilor de învățare și instruire;

-implementarea unor programe de educație non-formală pentru preșcolari și pentru cei din grupuri defavorizate prin aplicarea noilor cunoștințe din domeniul învățării outdoor;

-dezvoltarea de abilități personale și sociale ale copiilor prin activități outdoor;

-împărtășirea celor mai bune practici, cunoștințe și metode între diferite zone culturale și nivele de învățământ.

Activitățile proiectului Erasmus+ KA1 „Salt în viitor pentru o educație modernă” (ID 2021-1-RO01-KA122-SCH-000021577) vor contribui la creșterea stimei de sine, dezvoltarea relațiilor interpersonale în cadrul grupului, dezvoltarea cooperării și crearea unui mediu propice pentru toți preșcolarii.

Bibliografie:

- Erasmus+ Form ID K A122-SCH-A04D37CA

REZUMAT

The vision of the "Traian Demetrescu" Kindergarten, Craiova, is to promote an education in which all children have equal training opportunities to become active citizens, capable of successfully

integrating into the life of the community. Our mission is to be open to all children, to offer them equal opportunities for education and training.

In order to achieve the mission and the goals of institutional development, educational activities carried out in educational partnership as well as the continuous training of teachers, both nationally and internationally, through the experience of Erasmus+ projects in the field of school education, were encouraged within our kindergarten.

In the February 2021 session, I applied for the Erasmus+ KA1 project "Leap into the future for a modern education" (ID 2021-1-RO01-KA122-SCH-000021577) for which I obtained funding. The period of the project is 01 September 2021- 01 March 2023 and includes 6 mobilities in 2 training courses, "Outdoor education", "Inclusive classroom through ICT", from the training offer of the Edu2Grow association, Portugal.

The idea of carrying out the project "Leap into the future for a modern education" started from the needs of the students and the specifics of education acquired in the last two years, against the background of compliance with the sanitary safety measures imposed by the Covid19 pandemic. Society, but also the school, in particular, underwent changes that the teachers were forced to cope with. The concept of "online education" and the concept of "outdoor education" have become a reality and a constant for many teachers.

ALTERNATIVA STEP BY STEP

Alexandra Petriana PIPERCA
Creșa Nr. 2 – Extindere Șimnic, Craiova

• Ce sunt alternativele educaționale și care pot fi acestea?

Învățământul alternativ este oformă de organizare a procesului didactic care oferă o altă variantă educativă, diferită de cea din sistemul național de învățământ.

Conform „Dicționarului de pedagogie" (Horst Schaub și Karl G. Zenke, Editura Polirom, 2001), termenul „învățământ alternativ" este definit ca fiind „activitatea care se desfășoară în instituții școlare, după obiective, organizare, conținut, forme de predare și învățare, mijloace, viața școlii și activitatea părinților, cu abatere totală sau parțială de la caracteristicile unitare ale școlii de stat şi care oferă o altă variantă de instruire şi educare" obiective,organizare, conținut, forme de predare și învățare, viața școlii și activitatea părinților, cu abatere totală sau parțială de la caracteristicile unitare ale școlii de stat și care oferă o altă variantă de instruire și educare".

Exemple de alternative educaționale: Pedagogia Montessori (Maria Montessori, 1870-1952), Pedagogia Freinet (Celestin Freinet, 1896– 1966), Step by Step (SUA, Head Start), Pedagogia Waldorf (Rudolf Steiner, 1867–1925), Planul Jena (Peter Petersen, 1884–1952), Pedagogia curativă (Rudolf Steiner, 1867– 1925)

• Ce este alternativa Step by Step?

Step by Step este o metodă alternativă de educație a copiilor, de la naștere până în adolescență, metodă bazată pe datele științifice ale psihologiei dezvoltării copilului. Metoda respectă curriculumul național și nu încurajează temele pentru acasă, copiii nu sunt puși în situația de a concura unul cu celălalt pentru a evita efectele psihologice negative, iar evaluarea este continuă și ține cont de capacitatea fiecărui copil în parte. Copiii sunt încurajați să facă alegeri, să își exprime ideile în mod creativ, să se ajute reciproc, să gândească liber și să își dezvolte abilitățile de gândire critică.

În sistemul Step by Step copilul învață prin descoperire și interacțiunea sa cu mediul, iar familia și comunitatea sunt încurajate să fie parte din acest proces. Valorile insuflate copiilor sunt încrederea în sine și încrederea în propriul talent, curiozitatea, ascultarea, gândirea critică, expresia de sine, creativitatea, respectarea diversității, bucuria și responsabilitatea.

• Step by Step în România

În 1994, sub inițiativa Fundației pentru o Societate Deschisă, a fost introdus în România programul educațional cunoscut inițial ca HEAD START. Scopul principal era sprijinirea copiilor provenind din medii defavorizate, oferindu-le o pregătire care să le permită accesul la educație de calitate și integrare în societate.

Din 1995, programul a fost redenumit "Step By Step"-un nume de licență adoptat pentru țările din Europa de Est. Această schimbare a reflectat nu doar o nouă etapă de dezvoltare, ci și adaptarea metodologiei la standardele internațional, păstrând totodată conformitatea cu curriculumul național. De-a lungul anilor, modelul Step By Step a evoluat spre abordarea centrată pe elev, punând accent pe individualizarea procesului de învățare, pe dezvoltarea abilităților sociale și pe implicarea activă a familiei și a comunității. Profesorii au început să implementeze metode interactive și să organizeze activitățile în centre specifice, astfel încât fiecare copil să poată avansa în ritmul său și să își dezvolte potențialul maxim. Treptat, metoda a fost integrată și folosită în sistemul de învățământ public din România , fiind recunoscută ca o alternativă viabilă la pedagogia tradițională.

• Impactul asupra copiilor

Metoda se bazează pe principiile psihologiei dezvoltării, permițând fiecărui elev să avanseze în ritmul său și să-și asume responsabilitatea pentru propria învățare .Prin activități interactive, colaborative și de descoperire, elevii sunt stimulați să pună întrebări, să rezolve probleme și să își dezvolte abilități de analiză, fapt ce contribuie la o gândire critică și creativă. Evaluarea continuă se face prin observare și feedback, ajutând elevii să înțeleagă propriul progres și să se simtă apreciați.

De asemenea , activitățile de grup și lucru pe centre de activitate favorizează colaborarea, comunicarea și integrarea socială.

- Impactul asupra comunității

Părinții sunt invitați să participe la activități și întâlniri, ceea ce consolidează legătura între mediul educațional și cel familial, creând un climat de sprijin reciproc. Prin implementarea principiilor de respect reciproc și colaborare , contribuind la dezvoltarea unui climat social pozitiv în școală. Această abordare nu doar că influențează pozitiv performanțele academice ale copiilor, ci îi pregătește pentru o viață activă și responsabilă în cadrul comunității. Aceștia sunt încurajați să se implice și să contribuie la binele comun, ceea ce sprijină formarea unor cetățeni activi și conștienți.

- Step by Step vs Tradițional

Step by Step	Tradițional
-predare bazată pe centre de activitate și pe învățământ prin descoperire -evaluare continuă , realizată prin observații și feedback -părinții sunt considerați parteneri activi, fiind invitați să participe la activități și întâlniri -încurajează dezvoltarea gândirii critice, a creativității și a abilităților sociale prin activități colaborative și experiențială -sala de clasă este amenajată flexibil, cu mese mobile și zone special desemnate pentru diverse activități	- predare bazată pe metoda frontală, profesorul ca principal purtător de informație și elev ca ascultător pasiv -sistem de notare și evaluări periodice, ceea ce poate genera stres și competiție -familia este limitată adesea la susținerea administrativă, comunicarea între școală și familie fiind mai puțin intensă -se centrează în principal pe transmiterea de cunoștințe, ceea ce poate limita dezvoltarea abilităților sociale -dispunerea fixă a băncilor limitează posibilitățile de interacțiune și adaptare la stilurile individuale de învățare

- Exemple de activități

-Activitate: “Întâlnirea de dimineață”

Copiii se adună la începutul zilei pentru a discuta agenda și evenimentele planificate. Profesorul prezintă tematica zilei, iar elevii pot adăuga întrebări sau observații.

Scop:Stabilirea unui climat de comunicare și clarificarea așteptărilor, astfel încât fiecare elev să știe ce urmează să se întâmple.

-Activitate: “Scaunul autorului“

După finalizarea activităților pe centre sau a proiectelor de grup, elevii își prezintă lucrările în fața colegilor. Un elev este ales să stea la “scaunul autorului” și să explice procesul de realizare și ideile din spatele lucrării sale.

Scop: Încurajarea exprimării verbale, a autoevaluării și a feedback-ului constructiv din partea colegilor.

Bibliografie: - revistacultura.ro

- stepbystep.ro

- edict.ro

- didactic.ro

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ

Claudia POPESCU
Liceul de Arte „Victor Giuleanu”, G.P.P. Nord 2, Rm. Valcea

În contextul actual al schimbărilor rapide din societate, educația are un rol fundamental în formarea unor cetățeni responsabili, flexibili și capabili să contribuie la o dezvoltare durabilă. Creativitatea și inovația didactică reprezintă instrumente esențiale pentru atingerea acestui scop, deoarece ele stimulează gândirea critică, implicarea activă a elevilor și capacitatea de adaptare la provocările lumii moderne.

Dezvoltarea durabilă presupune satisfacerea nevoilor generației prezente fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi. În acest sens, sistemul educațional trebuie să cultive valori precum responsabilitatea, solidaritatea, respectul pentru mediu și inovația.

Creativitatea este capacitatea de a genera idei noi, originale și utile în rezolvarea problemelor. În educație, creativitatea se manifestă prin metodele de predare, activitățile de învățare și modul în care elevii sunt încurajați să exploreze și să descopere.

Profesorii creativi:adoptă metode interactive, cum ar fi învățarea prin proiecte, jocurile educative, dezbaterile sau simulările;încurajează întrebările și curiozitatea elevilor; valorifică diversitatea ideilor și promovează exprimarea liberă.

Un profesor creativ transformă sala de clasă într-un spațiu al descoperirii, unde elevul devine participant activ, nu simplu receptor de informație.

Inovația didactică înseamnă aplicarea unor metode, tehnologii și strategii noi care eficientizează procesul de predare-învățare. Ea nu se reduce doar la utilizarea tehnologiei, ci implică o schimbare de perspectivă asupra rolului profesorului și al elevului.

Exemple de inovație didactică:

utilizarea platformelor digitale (Google Classroom, Kahoot, Canva, Edmodo) pentru o învățare interactivă;

metode integrate, interdisciplinare, care conectează cunoștințele din diferite domenii;

învățarea bazată pe proiecte comunitare, care leagă școala de nevoile societății;

clase virtuale și resurse educaționale deschise;

feedback formativ, orientat spre progres, nu doar spre evaluare sumativă.

Prin inovație, procesul educațional devine mai atractiv, relevant și adaptat la realitățile contemporane.

Educația pentru dezvoltare durabilă (EDD) are ca obiectiv formarea unei culturi a responsabilității față de mediu, economie și societate. Ea presupune o viziune pe termen lung și o educație bazată pe valori.

Temele centrale ale EDD includ:

protecția mediului și utilizarea rațională a resurselor naturale;

echitatea socială și respectul pentru diversitate;

consumul responsabil și economia circulară;

implicarea civică și solidaritatea globală.

Integrarea acestor teme în procesul educațional se realizează prin abordări creative, proiecte interdisciplinare și activități practice.

Creativitatea și inovația didactică sunt motoarele educației pentru dezvoltare durabilă. Prin metode inovatoare, elevii pot fi implicați în:

proiecte ecologice locale (plantări, reciclare, energie verde);

campanii de conștientizare privind consumul responsabil;

proiecte sociale care sprijină comunitatea;

utilizarea resurselor digitale pentru a promova idei sustenabile.

Astfel, elevii dobândesc competențe transversale: gândire critică, colaborare, empatie și responsabilitate civică — esențiale pentru o societate durabilă.

Profesorul este facilitator al învățării și model de atitudine față de schimbare.

El are misiunea de a:

crea contexte de învățare relevante și autentice;

stimula curiozitatea și spiritul de inițiativă;

valorifica tehnologia pentru a diversifica experiențele de învățare;

încuraja reflecția și autoevaluarea.

Un profesor inovator inspiră elevii să fie creativi, responsabili și implicați în rezolvarea problemelor reale ale societății.

Creativitatea și inovația didactică nu sunt doar elemente complementare ale educației moderne, ci piloni esențiali ai unei dezvoltări durabile. Printr-un sistem educațional deschis, participativ și orientat spre valori, se poate construi o societate bazată pe cunoaștere, echitate și respect pentru natură.

Educația pentru dezvoltare durabilă începe în clasă, cu un profesor creativ și elevi motivați să schimbe lumea în bine.

Bibliografie

1. UNESCO (2017). Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives.
2. Ionescu, M. (2018). Inovația didactică – Premisă a eficienței educaționale. Editura Didactică și Pedagogică.
3. Păun, E. (2019). Școala și inovația educațională. Polirom.
4. Bălan, R. (2021). Creativitatea în educație – Teorie și practică. Editura Universitară.

INSTRUIREA ASISTATĂ DE CALCULATOR ÎN GRĂDINIŢĂ

Elena POPESCU / Ancuța Giorgiana
Liceul de Arte Victor Giuleanu, G.P.P. Nord 2 Rm. Vâlcea

Societatea modernă, calificată ca societate a dinamicii continue a cunoştinţelor şi deprinderilor intelectuale şi profesionale, plasează instituţiile de învăţământ într-o poziţie cheie de o copleşitoare responsabilitate. Acesta este marea provocare a sistemului educaţional în prezent; greşelile de abordare în educaţia modernă putând conduce la consecinţe greu de estimat chiar pentru intervale de timp scurte.

Instituţiile de învăţământ trebuie să-şi adapteze metodele şi practicile clasice şi să găsească metode şi procedee didactice noi care să permită a "produce" elevi cu noi aptitudini: autonomie, flexibilitate, capacitate de cooperare şi dialog. Trebuie să găsească mijloace de a stimula şi favoriza autoinstruirea şi de a păstra echilibrul între "individualism" şi "socializare". Trebuie să pregătească individul pentru un nou stil de viaţă şi de instruire: învăţarea continuă. „Supravieţuirea omului depinde de capacitatea sa de a învăţa, de a se recalifica, de a uita ce a învăţat cândva şi de a se instrui cu totul altfel pe viitor.” (Horst Siebert)

În sprijinul educaţiei intervin noile tehnologii ale societăţii informaţionale - tehnologia informaţiei şi comunicaţiilor. Metodele învăţământului tradiţional nu pot face faţă avalanşei de cunoştinţe şi acestei dispersii accentuate a calificărilor, meseriilor şi domeniilor de activitate, care devin tot mai specializate, dar în mod paradoxal tot mai interconectate.

Avantajele oferite de utilizarea calculatoarelor în procesul de instruire impun stabilirea cât mai exactă a modului în care, calităţile acestora ca interactivitatea, precizia operaţiilor efectuate, capacitatea de a oferi reprezentări multiple şi dinamice ale fenomenelor şi, mai ales, faptul că pot interacţiona consistent şi diferenţiat cu fiecare elev în parte, pot fi cât mai bine valorificate.

Experienţa didactică a profesorului este integrată în programul de învăţare, prezenţa activă a profesorului fiind aici hotărâtoare; în momentul aplicării metodei prezenţa profesorului este discretă, dar importantă prin faptul că acesta stabileşte momentul şi modalităţile de aplicare a metodei, ca o alternativă importantă la metodele clasice. Prin urmare, metoda nu diminuează rolul profesorului în procesul de instruire, ci îi adaugă noi valenţe, îi creează noi modalităţi exprimare profesională. Primele realizări în domeniul instruirii asistate de calculator au fost orientate mai mult pe învăţare prin verificarea cunoştinţelor, ulterior au început să apară softuri complexe, care să încurajeze construcţia activă a cunoştinţelor, să asigure contexte semnificative pentru învăţare, să promoveze reflecţia, să eliberează elevul de activităţi de rutină şi să stimuleze activitatea intelectuală asemănătoare celei depuse de adulţi în procesul de producţie. Aceste elemente au produs modificări esenţiale în sfera activităţii didactice, atât sub aspect cantitativ cât şi calitativ.

Învăţarea asistată de calculator impune o regândire şi o restructurare a procesului educativ, o intensificare a cercetărilor privind psihologia cognitivă; profesorul trebuie să înveţe să gândească altfel, să-şi formuleze altfel problemele, să-şi revizuiască conceptele, să-şi coreleze obiectivele şi să-şi orienteze arsenalul metodic în direcţia eliminării activităţilor intelectuale de rutină.

Metoda instruirii asistată de calculator depinde nu numai de calitatea calculatorului, ajuns la a şaptea generaţie, ci şi de condiţia pedagogică asumată la nivelul programelor elaborate special pentru:

- Conştientizarea valorii interactive a informaţiei alese;
- Sistematizarea rapidă a unui volum mare de informaţii;
- Difuzarea eficientă a unor informaţii esenţiale solicitate de participanţii la actul didactic;
- Individualizarea reală şi completă a învăţării adaptabilă la ritmul fiecărui elev prin „asistenţă pedagogică” imediată realizată / realizabilă de / prin calculator;
- Stimularea capacităţii profesorului de „a deveni un adevărat educator: ghid şi animator, evaluator şi îndeosebi formator preocupat de cultivarea atitudinilor superioare”.

Sinteza dintre resursele pedagogice ale instruirii programate şi disponibilităţile tehnologice ale calculatorului conferă acestei metode didactice atuuri formative multiplicabile la nivelul unui

demers care asigură informatizarea activităţii de predare – învăţare - evaluare, perfecţionarea sa continuă prin acţiuni de gestionare, documentare, interogare, simulare automatizată / interactivă a cunoştinţelor şi capacităţilor angajate în procesul de învăţământ, conform documentelor oficiale de planificare a educaţiei.

Învăţarea asistată de calculator încearcă să depăşească modelul linear al comunicării didactice, realizând o diversitate a modurilor de construcţie a realităţii de către participanţii la actul învăţării, o compatibilizare a noilor conţinuturi – prin trimiteri la realităţi abstracte, ştiinţifice şi culturale – cu constructele subiecţilor, o circumscriere a caracterului operaţional al cunoştinţelor predate, contextualităţii procesului de cunoaştere, relevanţei personale şi profesionale a situaţiilor de învăţare.

În contrast cu metodele tradiţionale, învăţarea asistată de calculator, prin *caracterului procesual* al învăţării: construcţie, reconstrucţie şi deconstrucţie permanentă a realităţii, permite transmiterea de cunoştinţe şi sugerează semnificaţiile acestora, dar lasă în egală măsură acest aspect şi la „*aprecierea individuală, condiţionată biografic şi fundamentată emoţional*". Se pune accent mai mult pe CUM decât pe CE cunoaştem. Cunoaşterea este, mai degrabă, un drum ce se deschide pe măsură ce-l parcurgem, o construcţie şi reconstrucţie permanentă.

Strategiile de predare-învăţare folosite au potenţialul de a sprijini şi stimula procese ale învăţării active, autonome, constructive, situaţionale. Aceste strategii se pliază pe particularităţile celor ce învaţă. În acest sens, preocuparea proiectaţilor de soft-uri de învăţare este îndreptată spre crearea unui mediu educativ care să favorizeze învăţarea sub cele două aspecte: adaptativă (asimilare) şi modificatoare (acomodare) (Ernst von Glasersfeld, 1994).

Învăţarea, ca proces activ şi constructiv, are un caracter situativ, contextual. Această manieră de cunoaştere are efecte pe termen lung, este activă şi conduce la o învăţare în contexte multiple, determinând formarea unei legături strânse cu practica, în efortul de operaţionalizare a cunoştinţelor teoretice.

Şcoala românească s-a conectat la standarde europene în ceea ce priveşte informatizarea educaţională. Problema cea mai importantă este depistarea şi dezvoltarea acelor aplicaţii ale informaticii în învăţământ, care să-şi probeze superioritatea faţă de practicile tradiţionale.

Principala utilitate a calculatorului în şcoală este de a asista învăţarea, adică de a oferi condiţii pentru transmiterea şi asimilarea informaţiei, pentru individualizarea învăţării şi evaluarea performanţelor. Realizarea acestor funcţii presupune, pe de o parte, cunoaşterea tehnicilor de operare a calculatorului, iar pe de altă parte, operarea cu un model al învăţării compatibil cu structura şi funcţionalitatea calculatorului. Punerea de acord a celor două cerinţe este o sarcină dificilă şi depinde de o serie de parametri. Unul dintre aceşti parametri îl reprezintă conţinutul predat cu ajutorul calculatorului, selecţia acestuia ca şi modul de prezentare.

Din punctul de vedere al utilizării calculatorului în învăţământ, o importanţa deosebită prezintă sistemele de codificare a informaţiei. Disciplinele aflate în stadiul de utilizare excesivă a codurilor verbale vor întâmpina dificultăţi mai mari decât cele în care codurile logice şi matematice au o largă utilitate.

Condiţiile de eficienţă a învăţării asistate de calculator se referă, în primul rând, la cantitatea de informaţie transmisă în unitatea de timp şi complexitatea acesteia.

Organizarea şi prezentarea conţinuturilor în situaţii de învăţare asistate de calculator trebuie să se facă în funcţie de o serie de cerinţe instructive care facilitează şi optimizează învăţarea. În învăţământul tradiţional, profesorul dispune de posibilităţi multiple pentru a verifica şi stimula învăţarea.

Calculatorul nu poate face acest lucru decât în măsura în care a fost programat pentru aceasta. Rostul unui program de instruire este de a formula sarcini, de a oferi scheme de abordare a informaţiei, de a realiza feedback-ul în învăţare, dar şi de a motiva elevul pentru continuarea sistemului de instruire.

Materialele audiovizuale pot pune la dispoziţie resurse valoroase pentru sistemul de învăţare. Instruirea asistată de calculator este folositoare dacă elevul este activ şi motivat. Este bine ştiut faptul că simpla răsfoire a paginilor, sau parcurgerea unui material nu asigură o învăţare eficientă. Elevii trebuie să înveţe şi trebuie să fie implicaţi, să fie provocaţi să se gândească la ceea ce li se prezintă.

Grafica sclipitoare şi simulatoarele nu sunt suficiente, experienţa trebuie să fie autentică şi relevantă pentru viaţa elevului.

Bibliografie

1. Sorin Cristea, „Dicţionar de pedagogie”, Grupul Editorial Litera, Litera Internaţional, Chişinău – Bucureşti, 2000
2. Marin Manolescu, „Curriculum pentru învăţământul primar şi preşcolar. Teorie şi practică”, Editura Credis, 2004
3. Gilbert De Landsheere, „Istoria universală a pedagogiei experimentale”, E.D.P., Bucureşti, 1995

COMPETENȚELE-CHEIE ȘI FUNDAMENTELE DEZVOLTĂRII LA VÂRSTA ANTEPREȘCOLARĂ: SEMNALUL UNUI START ECHILIBRAT

Ed. Issabel Anne-Marie POPESCU
Creșa Craiova

În perioada antepreșcolară, se pun bazele arhitecturii neuronale care va susține, ulterior, dezvoltarea întregului profil de formare al absolventului.

➢ **Relevanța Educației Timpurii (0-3 ani) pentru Competențele-Cheie**

Deși conceptul formal de „competență-cheie" este utilizat cu precădere de la nivelul preșcolar încolo, Curriculumul pentru Educația Timpurie din România recunoaște că **bazele** acestora se formează prin **domeniile de dezvoltare** încă de la naștere.

La vârsta antepreșcolară, nu vorbim de *achiziția* competențelor, ci de **stimularea comportamentală** care să asigure premisele (sau "vârful de spirală" inițial) pentru dezvoltarea lor ulterioară. Profilul de Formare al Absolventului, deși definit unitar, este adaptat la acest nivel, fiind structurat pe **Domenii de Dezvoltare** și **Indicatori Comportamentali**.

➢ **Domeniile de dezvoltare (fundamentele competențelor-cheie)**

Curriculumul național (Ordinul nr. 4.694/2019 și documentele ulterioare) trasează cinci domenii majore, care sunt esențiale:

1. **Dezvoltare fizică, sănătate și igienă personală:** Fundamentul pentru **competența personală** (grijă față de sine) și **învățarea pe tot parcursul vieții** (reziliența fizică și energetică).

2. **Dezvoltare socio-emoțională:** Fundamentul pentru **competența personală, socială și civică** (interacțiune, empatie, gestionarea emoțiilor).

3. **Dezvoltare cognitivă și cunoașterea lumii:** Fundamentul pentru **competența matematică, STEM și competența de a învăța să înveți** (explorare, curiozitate, rezolvare de probleme).

4. **Dezvoltarea limbajului, a comunicării și a premiselor citirii și scrierii:** Fundamentul pentru **competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului** și **competența în multilingvism** (comunicarea non-verbală, achiziția limbajului).

5. Capacități și atitudini de învățare: Fundamentul direct al **competenței de a învăța să înveți** (inițiativă, persistență, autoreglare emoțională).

➢ **Rolul jocului și al relației**

La nivel antepreșcolar, mediul și relația sunt curriculumul în sine. Competențele-cheie nu sunt introduse prin fișe de lucru, ci prin interacțiuni autentice.

■ **Competența de comunicare (Baza literației)**

• **Declanșare:** Prin **vocalize, gesturi, zâmbete și răspunsuri imediate** ale adultului la încercările de comunicare ale copilului.

• **Viziune Personală:** Educatoarea/Asistentul nu este doar un îngrijitor, ci un **model lingvistic** și un **ascultător activ**, care validează nevoia de expresie a copilului, transformând „ga-ga" în „gata" sau „minge".

■ **Competența "STEM" (Baza gândirii critice)**

• **Declanșare:** Prin **manipularea** obiectelor, **explorarea senzorială** (texturi, gusturi, sunete) și **experiența directă** a cauzei și efectului (ex: turnarea apei, construcția din cuburi).

• **Viziune Personală:** Spațiul creșei/grupei devine un **laborator senzorial**, unde copilul descoperă concepte matematice (mare/mic, mult/puțin) și fizice (cade/plutește) prin *acțiune* liberă.

■ **Competența Socială (Baza Cetățeniei Active)**

• **Declanșare:** Prin **rutine** (masa, somnul, igiena) și **tranziții** care oferă siguranță și predictibilitate, dar și prin contactul cu ceilalți copii.

• **Viziune Personală:** Adultul este un **"traducător" emoțional**, care ajută copilul să numească sentimentele (frustrare, bucurie) și să gestioneze primele conflicte, punând bazele **empatiei** și **respectului** – piloni ai viitoarei competențe civice.

➢ **Profilul Absolventului Antepreșcolar: Un set de comportamente fundamentale**

La sfârșitul acestui prim ciclu, profilul de formare nu descrie un *elev*, ci un **copil cu un start optim în dezvoltare**. Așteptările se concentrează pe indicatori simpli, dar esențiali:

- **Autonomie în rutine:** Copilul manifestă inițiativă în acțiuni de auto-servire (mâncat, spălat pe mâini), demonstrând **competență personală**.
- **Relaționare pozitivă:** Participă la jocuri simple de grup și manifestă reacții adaptative în interacțiunile cu adulții și copiii, demonstrând **competență socială și civică**.
- **Explorare curioasă:** Manipulează obiecte și experimentează, punând întrebări simple (verbal sau non-verbal), demonstrând **capacitatea de a învăța să învețe**.

La vârsta antepreșcolară, **educația este un act de *co-creare***. Competențele-cheie nu sunt un scop abstract, ci o consecință naturală a unei îngrijiri și educații de înaltă calitate, centrate pe **nevoia fundamentală de atașament, explorare și joc**. Investiția în acest nivel nu este doar o investiție în dezvoltarea individuală, ci este **piatra de temelie** a întregului sistem educațional, asigurând că viitorul absolvent va fi, cu adevărat, un **cetățean competent, echilibrat emoțional și adaptabil**.

Bibliografie

1. **Ministerul Educației Naționale,** *Curriculum pentru Educație Timpurie (Ordinul M.E.N. nr. 4.694/2019)*, București, 2019.
2. **Consiliul Uniunii Europene,** *Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții (2018/C 189/01)* **,**2018.
3. **Repere Fundamentale în Învățarea și Dezvoltarea Timpurie a Copilului de la Naștere la 7 ani (RFIDTC),** Document reglator al politicilor educaționale, 2010/2023.
4. **Popescu E. ,** *Psihopedagogia educației timpurii și a preșcolarului*, Polirom, 2018.
5. **Ministerul Educației și Cercetării,** *Ordinul nr. 6.731 din 28 noiembrie 2023 privind aprobarea Profilului de Formare al Absolventului*. Monitorul Oficial al României. (2023).

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Prof. ed. timpurie Marinela ALBU
Livia Maria POPESCU

Rădăcinile educației sunt amare , dar fructul este dulce"
ARISTOTEL

Educația este unul dintre fenomenele care au apărut odată cu societatea umană. Tot ceea ce ține de umanitate:limbaj ,rațiune, sentimente,artă , se realizează numai prin educație. În încercarea de a face față provocărilor lumii contemporane, educatoarea este într-o continuă autoperfecționare, munca acesteia presupunând dăruire, perseverență, empatie,creativitate,inovație, ceea ce contribuie la eficientizarea procesului de învățământ. Așadar să nu uităm că educația trebuie să răspundă cât mai bine cerințelor contextului actual în care , a te adapta la nou este imperativ.

Perioada de la naștere până la 6 ani cuprinde cea mai importantă experiență educațională din viața unei persoane.Pe parcursul ei înregistrăm ritmurile cele mai pregnante în dezvoltarea individualității umane și cele mai semnificative achiziții cu ecouri evidente pentru etapele ulterioare ale dezvoltării noastre.

Stimularea creativității este un demers socio-educațional complex, ce cuprinde simultan fenomenele de activizare, antrenare, cultivare și dezvoltare prin actualizarea virtuțiilor creative , pentru accederea lor de la posibil la real, prin afirmarea efectivă. Astăzi în sistemul de învățământ au apărut multe metode moderne, atractive , care-i stimulează pe copii și le dezvoltă capacitățile intelectuale. Acest lucru îi face pe dascăli să fie mai creativi, să le ofere posibilitatea de a jongla cu toate instrumentele pe care le are la dispoziție.

Sarcina educatoarei este de a depista capacitățile creatoare ale copilului. Educare și stimularea creativității copilului presupune în primul rând cunoașterea acestora,, depistarea factorilor intelectuali, aptitudinali și de personalitate care prin interacțiune asigură acest potențial. Educatoarea creativă, creează situații prielnice pentru stimularea potențialului copiilor.

Societatea contemporană se confruntă cu provocări majore legate de protejarea mediului, utilizarea responsabilă a resurselor și formarea unor cetățeni conștienți de impactul propriilor acțiuni asupra planetei. În acest context, educația pentru dezvoltare durabilă devine o prioritate a sistemului educațional, având rolul de a forma competențe, atitudini și valori orientate spre respectul față de natură, solidaritate socială și echitate economică. Creativitatea și inovația didactică reprezintă instrumentele prin care cadrele didactice pot transforma aceste idealuri în experiențe de învățare autentice și semnificative pentru elevi.

Conceptul de dezvoltare durabilă în educație

Educația pentru dezvoltare durabilă promovează o viziune integrată asupra lumii, în care dimensiunile economică, socială și ecologică se află în echilibru. Scopul acesteia este de a-i învăța pe copii și tineri să gândească critic, să colaboreze și să acționeze responsabil. Prin activități interdisciplinare, elevii descoperă cum deciziile individuale și colective influențează mediul înconjurător, comunitatea și viitorul planetei. Când vorbim de dezvoltarea durabilă, ne gândim în primul rând la capacitatea de adaptare și flexibilitate, la faptul că societatea suportă schimbări majore într-un timp alert . Astfel trebuie să ne asigurăm că generațiile de astăzi vor fi capabile să se adapteze schimarilor din viitor.

Creativitatea – motorul schimbării în educație

Creativitatea didactică presupune capacitatea cadrului didactic de a adapta metodele și conținuturile la nevoile reale ale copiilor. Un profesor creativ nu se limitează la manual, ci creează contexte de învățare variate, atractive și stimulative. Exemple de activități creative includ proiecte tematice despre reciclare și protecția mediului, ateliere practice de reutilizare a materialelor, jocuri de rol privind comportamente responsabile în comunitate sau concursuri de idei ecologice. Prin aceste

activități, elevii își dezvoltă gândirea critică, spiritul de echipă și capacitatea de a găsi soluții inovatoare la probleme reale.

Inovația didactică – de la teorie la practică

Inovația în educație nu înseamnă doar folosirea tehnologiei, ci și schimbarea perspectivei asupra modului în care se predă și se învață. Profesorii devin facilitatori ai învățării, nu doar transmițători de informații. Instrumente inovative pot fi utilizarea platformelor digitale, proiectele de învățare prin servicii comunitare, parteneriatele între școală, familie și comunitate pentru acțiuni ecologice, precum și integrarea metodelor STEAM în activități practice. Astfel, elevii învață să investigheze, să experimenteze și să găsească soluții sustenabile pentru provocările actuale.

Rolul cadrului didactic în promovarea educației pentru dezvoltare durabilă

Profesorul este un model de comportament responsabil. Prin propria atitudine, el transmite valori fundamentale precum respectul pentru viață, solidaritatea și grija față de natură. De asemenea, cadrul didactic are misiunea de a stimula curiozitatea copiilor și de a crea contexte în care aceștia să descopere singuri importanța protejării mediului. Activitățile de tip proiect, campaniile școlare și parteneriatele cu ONG-uri contribuie la formarea unei culturi ecologice încă din primii ani de școală.

Creativitatea și inovația didactică sunt cheia unei educații moderne și eficiente. Într-o lume în continuă schimbare, profesorii trebuie să inspire elevii să devină cetățeni activi, empatici și responsabili, capabili să construiască o societate sustenabilă. Educația pentru dezvoltare durabilă nu este doar o disciplină, ci o filosofie a vieții, o modalitate de a învăța să trăim în echilibru cu natura și cu ceilalți.

În activitatea noastră nu trebuie să uităm că : „ Niciodată nu este prea devreme pentru începerea educării creativității ;activitatea creatoare nu ar trebui să fie îngrădită de nici un fel de restricții , limitări, critici”-V. Lowenfeld

Bibliografie

1. Bălan, M. (2020). Educația pentru dezvoltare durabilă – concepte și perspective moderne. Editura Didactică și Pedagogică, București.

2. Ionescu, A. (2021). Creativitate și inovație în procesul didactic. Editura Polirom, Iași.

3. Ministerul Educației (2022). Strategia Națională pentru Educația pentru Dezvoltare Durabilă 2030. București.

4. UNESCO (2020). Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives. Paris: UNESCO Publishing.

MODERNIZAREA EDUCAȚIEI PRIN PEDAGOGII ALTERNATIVE

Marina Andra PREDA
Creșa Craiova

Educația a reprezentat dintotdeauna piatra de temelie a formării umane și a progresului social. Învățământul, ca sistem organizat al procesului educațional, a evoluat în mod constant, adaptându-se cerințelor societății, dezvoltării tehnologice și nevoilor individuale ale elevilor. Tranziția de la metodele tradiționale de predare la cele moderne reprezintă nu doar o schimbare de formă, ci o transformare profundă de perspectivă asupra modului în care se realizează actul educațional.

1. Învățământul tradițional – bazele formării educației clasice

Modelul tradițional de învățământ a fost fundamentat pe ideea transmiterii cunoștințelor de la profesor la elev. Profesorul deținea rolul central, fiind principalul furnizor de informații și autoritate în clasă. Accentul era pus pe memorare, disciplină și respectarea strictă a programelor școlare.

Această abordare a avut, fără îndoială, meritele sale: a oferit structură, rigoare și o bază solidă de formare intelectuală. Totuși, ea a lăsat adesea mai puțin loc creativității, gândirii critice și învățării active, centrate pe elev.

2. Tranziția spre învățământul modern

Societatea contemporană, caracterizată prin dezvoltarea rapidă a tehnologiei și globalizarea informației, a determinat o reconfigurare a priorităților educaționale. Profesorul nu mai este doar un transmițător de cunoștințe, ci un facilitator al învățării, un ghid care sprijină elevul în procesul de descoperire și dezvoltare personală.

Învățământul modern se bazează pe metode interactive, interdisciplinaritate și utilizarea resurselor digitale. Tabletele, platformele educaționale online, aplicațiile interactive și laboratoarele virtuale oferă elevilor posibilitatea de a învăța într-un mod dinamic și personalizat.

3. Pedagogiile alternative – un alt mod de a face educație

Pedagogiile alternative, cum ar fi Montessori, Waldorf sau Step by Step, au câștigat teren în ultimii ani, oferind o viziune diferită asupra educației. Acestea pun accent pe dezvoltarea holistică a copilului, încurajând autonomia, autoexprimarea și învățarea prin experiență directă.

- Pedagogia Montessori promovează libertatea în învățare și respectul față de ritmul propriu al fiecărui copil.
- Metoda Waldorf valorizează creativitatea, arta și ritmul natural al dezvoltării copilului.
- Programul Step by Step se bazează pe învățarea prin cooperare și implicarea activă a copiilor în procesul educațional.

Aceste abordări moderne contribuie la formarea unui mediu educațional flexibil, empatic și centrat pe nevoile reale ale elevilor.

4. Rolul educatorului modern

În contextul pedagogiilor alternative și al digitalizării învățământului, rolul cadrului didactic s-a transformat semnificativ. Educatorul devine un coordonator al procesului de învățare, un model de comunicare deschisă și un susținător al dezvoltării emoționale a copiilor. Competențele digitale, empatia și capacitatea de adaptare sunt esențiale pentru succesul în educația modernă.

Concluzii

Tranziția de la tradițional la modern nu presupune abandonarea valorilor clasice ale educației, ci integrarea acestora într-un context actual, flexibil și centrat pe elev. Educația viitorului se conturează ca un proces complex, bazat pe colaborare, creativitate și deschidere către inovație.

Pedagogiile alternative reprezintă o dovadă clară că educația poate fi realizată într-un mod divers, adaptat fiecărui copil, contribuind la formarea unei generații responsabile, echilibrate și pregătite pentru provocările lumii moderne.

Bibliografie

1. Iucu, Romiță, Managementul clasei de elevi, Editura Polirom, Iași, 2006.
2. Cucoș, Constantin, Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2017.
3. Neacșu, Ioan, Didactica – Teoria și practica învățării, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2015.
4. Montessori, Maria, Descoperirea copilului, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2010.
5. Steiner, Rudolf, Educația copilului din perspectiva științei spiritului, Editura Univers Enciclopedic, București, 2000.

MODELE ALTERNATIVE DE FORMARE A PERSONALITĂȚII COPILULUI

Maria-Giulia PREDOI
Ionica-Loredana ȚÎȘTEA
Creșa Craiova

Rezumat

Lucrarea de față își propune să prezinte principalele orientări ale pedagogiilor alternative, ca răspuns la nevoia contemporană de reconfigurare a procesului educațional. Sunt analizate conceptele de bază, principiile și particularitățile unor modele educaționale reprezentative (Montessori, Waldorf, Freinet, Step by Step și Planul Jena), evidențiindu-se contribuția acestora la formarea integrală a elevului și la revalorizarea rolului profesorului în actul didactic.

1. Introducere

În contextul societății actuale, marcată de schimbări rapide și de o diversificare a cerințelor sociale, educația este chemată să se transforme profund. Modelul tradițional, centrat pe transmiterea de informații și evaluarea prin note, nu mai răspunde în totalitate nevoilor copilului contemporan. În acest sens, pedagogiile alternative propun o viziune diferită, bazată pe respectul față de individualitatea elevului și pe ideea că învățarea este un proces activ, interiorizat și creativ. Pedagogiile alternative nu neagă valorile sistemului clasic, ci oferă modalități complementare de organizare a învățării, menite să stimuleze dezvoltarea holistică a personalității copilului.

2. Fundamentul teoretic al pedagogiilor alternative

Pedagogiile alternative se definesc printr-o viziune antropocentrică și constructivistă asupra educației. În centrul procesului educativ se află copilul, considerat o ființă capabilă să-și construiască propria cunoaștere prin experiență, reflecție și interacțiune.

Educația devine astfel un proces de învățare personalizat, bazat pe autonomie, cooperare și responsabilitate. Profesorul are rolul de facilitator, ghid și observator, nu de sursă unică de informație. Evaluarea se axează pe progresul individual, nu pe competiție, iar disciplina este obținută prin autoorganizare și conștientizare, nu prin constrângere.

3. Exemple de pedagogii alternative reprezentative

3.1. Metoda Montessori

Creată de Maria Montessori, această metodă se bazează pe principiul „Ajută-mă să fac singur”. Elevii sunt încurajați să descopere lumea prin activități practice, într-un mediu pregătit special pentru stimularea curiozității și a independenței. Rolul educatorului este acela de observator și ghid, care intervine doar pentru a orienta procesul de învățare, nu pentru a-l controla. Evaluarea se face prin observarea progresului, iar accentul cade pe autoeducație și autodisciplină.

3.2. Pedagogia Waldorf

Inițiată de Rudolf Steiner, pedagogia Waldorf promovează dezvoltarea armonioasă a copilului prin cultivarea gândirii, simțirii și voinței. Educația artistică, activitățile practice și relația empatică dintre elev și profesor au un rol esențial. Evaluarea este descriptivă, iar notele sunt înlocuite cu aprecieri calitative. Scopul principal constă în formarea unei personalități echilibrate, capabile să integreze rațiunea, emoția și acțiunea.

3.3. Pedagogia Freinet

Pedagogia elaborată de Célestin Freinet are ca principii de bază învățarea prin acțiune, cooperare și democrație participativă. Copiii învață prin experiențe autentice: scriu jurnale, realizează ziare, colaborează la proiecte și își asumă responsabilități reale în cadrul comunității școlare. Metoda Freinet stimulează gândirea critică, implicarea socială și spiritul civic, urmărind educarea pentru viață, nu doar pentru performanță școlară.

3.4. Step by Step și Planul Jena

Modelul Step by Step pune accent pe învățarea activă, cooperativă și pe implicarea familiei în procesul educativ. Organizarea activităților în centre tematice permite adaptarea la ritmul fiecărui copil. Planul Jena, conceput de Peter Petersen, valorifică ideea de comunitate de învățare: elevii de

vârste diferite lucrează împreună, într-un mediu colaborativ, bazat pe respect reciproc și sprijin mutual.

4. Impactul pedagogiilor alternative asupra educației contemporane

Pedagogiile alternative contribuie semnificativ la modernizarea educației, oferind soluții pentru depășirea rigidității curriculare și a uniformizării procesului de învățare.

Ele favorizează: dezvoltarea gândirii critice și a autonomiei personale; stimularea creativității și a exprimării libere; cultivarea spiritului de cooperare și solidaritate; construirea unei relații de respect reciproc între elev și profesor. Aceste direcții răspund nevoii actuale de umanizare a educației, într-un context global dominat de tehnologie și competitivitate.

5. Concluzii

Pedagogiile alternative demonstrează că procesul educațional poate fi reconstruit pe baze umaniste și flexibile, orientate către formarea integrală a ființei umane. Ele nu reprezintă simple experimente pedagogice, ci modele viabile de reformă educațională, capabile să inspire și sistemele tradiționale. În esență, aceste pedagogii promovează o educație „pentru viață, nu doar pentru școală", susținând ideea că fiecare copil are dreptul de a învăța în propriul ritm, într-un climat de libertate, respect și cooperare.

Bibliografie

1. Montessori, M. (2004). Descoperirea copilului. București: Editura Didactica Publishing House.
2. Steiner, R. (1994). Educația copilului în lumina antroposofiei. București: Editura Triade.
3. Freinet, C. (1996). Metoda naturală a copilului. București: Editura Humanitas.
4. Negreț-Dobridor, I. (2008). Pedagogii alternative și activități extracurriculare. Iași: Editura Polirom.
5. Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Abordare alternativă. Iași: Editura Polirom.
6. Iucu, R. (2005). Managementul și formarea resurselor umane în educație. București: Editura Humanitas.

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – O CALE SPRE REDESCOPERIREA AUTENTICITĂȚII EDUCAȚIEI TIMPURII

Prof. ed. timpurie Andreea Denisa RAICEA
Școala Gimnazială Ghindeni

Educația timpurie constituie piatra de temelie a întregii construcții educaționale și reprezintă perioada în care copilul își formează primele deprinderi de viață, atitudini și valori. În contextul actual, marcat de schimbări sociale rapide și de nevoia de a forma indivizi creativi, autonomi și empatici, se simte tot mai mult necesitatea de a regândi modul în care se realizează educația.

În acest sens, **pedagogiile alternative** oferă o viziune inovatoare asupra procesului educațional, propunând un model centrat pe copil, pe libertatea de a alege, pe învățarea prin experiență și pe dezvoltarea integrală a personalității. Ele nu contrazic educația tradițională, ci o completează, oferind un cadru flexibil, adaptat nevoilor individuale ale fiecărui copil.

Pedagogiile alternative s-au născut din dorința de a depăși limitele sistemului educațional tradițional, rigid și uniformizant, în favoarea unei educații care respectă unicitatea copilului. Modelele pedagogice precum **Montessori**, **Waldorf**, **Step by Step**, **Freinet** sau **Reggio Emilia** promovează valori comune: libertatea de expresie, învățarea prin cooperare, implicarea familiei și respectul față de ritmul propriu al fiecărui copil.

Maria Montessori, una dintre figurile emblematice ale educației moderne, considera că „educația este o forță care trebuie să vină din interiorul copilului”, iar rolul adultului este de a-l ghida în această explorare. Rudolf Steiner, fondatorul pedagogiei Waldorf, accentua importanța dezvoltării armonioase a ființei umane prin artă, ritm și activități practice.

Aceste abordări au ca punct comun **conceptul de educație integrală**, care nu vizează doar formarea intelectuală, ci și cea emoțională, morală și socială.

Implementarea pedagogiilor alternative în grădinițe aduce o serie de beneficii vizibile:

- cultivarea **autonomiei** și a responsabilității personale;
- stimularea **creativității** și a gândirii critice;
- dezvoltarea **spiritului de cooperare** și a comunicării;
- întărirea **motivației intrinseci** pentru învățare;
- consolidarea relației copil–educator–familie.

În aceste contexte educaționale, copilul este privit ca un **participant activ** la procesul de învățare, iar educatorul devine **facilitator**, nu autoritate absolută. Activitățile sunt organizate astfel încât să respecte ritmul propriu de învățare, iar mediul educațional este amenajat atractiv, oferind libertate de mișcare și explorare.

Integrarea pedagogiilor alternative în sistemul educațional românesc reprezintă o provocare, în special din cauza cadrului normativ rigid, a lipsei de formare specifică pentru cadrele didactice și a resurselor materiale limitate. Totuși, există un interes crescut din partea părinților și a educatorilor pentru aceste modele educaționale, ceea ce favorizează extinderea lor treptată.

Formarea continuă a cadrelor didactice, parteneriatele educaționale și adaptarea programelor școlare sunt condiții esențiale pentru ca aceste pedagogii să își atingă adevăratul potențial în contextul românesc.

Pedagogiile alternative reprezintă **un nou mod de a privi educația**, un mod în care copilul este valorizat pentru ceea ce este, nu doar pentru ceea ce „știe”. Ele aduc în prim-plan ideea de **învățare activă și conștientă**, de construire a cunoașterii prin experiență și reflecție personală.

În opinia mea, aplicarea acestor pedagogii în educația timpurie este nu doar benefică, ci necesară, pentru că oferă copilului șansa de a se descoperi pe sine, de a se simți liber, valorizat și capabil. Pedagogiile alternative nu doar formează elevi mai buni, ci **oameni mai buni**, empatici, cooperanți și responsabili.

În concluzie, pedagogiile alternative sunt expresia unei educații moderne și umaniste, care recunoaște valoarea diversității, încurajează gândirea critică și pune accent pe relația autentică dintre

educator și copil. Ele sunt, fără îndoială, **o cale de reumanizare a educației** și un răspuns adecvat la provocările lumii contemporane.

Bibliografie

1.Montessori, M. (2005). *Descoperirea copilului*. Editura Didactica Publishing House, București.

2.Steiner, R. (2013). *Educația copilului în lumina științei spirituale*. Editura Triade, București.

3.Malaguzzi, L. (2011). *The Hundred Languages of Children: The Reggio Emilia Experience in Transformation*. Routledge.

4.Freinet, C. (1996). *Educația prin muncă*. Editura Didactică și Pedagogică, București.

5.Stoica, A. (2021). *Alternative educaționale în grădiniță: modele și bune practici*. Editura Aramis.

ALTERNATIVE EDUCAŢIONALE DE SUCCES

Prof. ed. timpurie Mirela RĂȚOI
Prof. ed. timpurie Roxana Anamaria NEAGOIE MUNCIOIU

În ultimii ani, în România, observăm o cerere din ce în ce mai mare pentru educația alternativă, în special pentru preșcolari. Motivele pentru care o familie preferă un sistem diferit pot fi vaste: neîncrederea în sistemul de stat, afinitatea copilului pentru o anumită educație (mai ales dacă și în familie se „merge‖ pe același sistem), preferința/ încrederea părinților pentru o anumită pedagogie etc. Indiferent de motivele care au dus la alegerea unui sistem educațional alternativ, fericirea și capacitatea copilului de a se adapta unui stil pedagogic ar trebui să primeze. Fiecare copil este unic și, dacă avem încredere în el, ne va arăta foarte clar dacă se simte împlinit și mulțumit cu alegerea pe care noi ca și părinți am făcut-o.

Printre cele mai cunoscute și apreciate pedagogii alternative din România se numără Montessori, Waldorf și Regio Emilia, fiecare cu avantajele și dezavantajele specifice. Părinții care aleg o grădiniță Montessori sunt cei care își doresc o abordare prin care copilul să devină independent și să aibă capacitatea de autoeducare într-un mediu mixt din punct de vedere a vârstei copiilor. În educația Montessori, copilul este privit ca un individ unic, care va asimila informații și experiențe în propriul ritm, atunci când este pregătit, ghidat de un educator într-un mod individualizat. Un copil foarte activ fizic nu se poate adapta unui astfel de system se încurajează prea mult munca individuală și prea puțin relațiile sociale

În educația Waldorf se vorbește despre conceptul de antropozofie – o viziune a omului și universului ca un tot unitar. Întregul curriculum combină în mod armonios activitățile practice cu cele artistice, iar scopul final este acela de a educa fiecare copil ca întreg, printr-o abordare holistică: corp, minte, spirit. Atunci când spunem Waldorf ne gândim la creativitate, povești, artă, exprimare liberă, cunoașterea lumii, relația om-natură, libertate, joc nestructurat, emoții.Mituri populare despre metoda Waldorf: accent excesiv pe latura creative, eforturile intelectuale ale copiilor sunt umbrite de nevoile fizice, emoționale și spirituale, lumea zânelor și a altor personaje fantastice îi duce pe copii într-o lume de basm, astfel încât aceștia nu mai pot distinge între real și imaginar.

Abordarea Regio Emilia se bazează pe principiile fundamentale că fiecare individ se dezvoltă și adaptează în concordanță cu mediul și comunitatea în care trăiește. În educația timpurie în stil Regio Emilia, copilul este pilotul și el este văzut ca un individ curios cu puterea și potențialul de a dezvolta și învăța din mediul și relațiile pe care și le-a creat cu cei din jurul lui. În abordarea Regio Emilia, copiii posedă 100 de limbaje de exprimare și ar trebui să fie încurajați să se exprime, să împartă și să arate ce au învățat, ce idei au, ce sentimente îi definesc într-un anumit moment, în orice mod le e la îndemână.

Într-un mediu adaptat Regio Emilia ne așteptăm să găsim copii care își ghidează procesul de învățare în funcție de pasiunile și interesele lor, care învață după un curriculum flexibil, adaptat individual. Sunt copii care își dezvoltă capacitatea de a crea relații sociale, învață să se exprime cu încredere și învață cu plăcere. Mituri despre pedagogia Regio Emilia: abordare prea relaxată, în care copilul deține controlul; curriculum simplist, nestructurat, care nu îi aduce copilului provocări intelectuale; în feedbackul oferit de către educatori este foarte greu de trasat evoluția copilului, așadar părinții pot considera că acesta nu a învățat nimic, doar s-a jucat.

Pedagogiile Montessori, Waldorf și Regio Emilia sunt cele mai populare alegeri ale părinților din România, dar nu sunt singurele grădinițe cu educație alternativă. Deși fiecare pedagogie are specificul ei, de multe ori metodele de abordare pot să fie similare în anumite situații sau să „împrumute‖ din caracteristicile altei abordări educaționale.

Proiectarea şi realizarea alternativelor educaţionale reprezintă acţiuni care se realizează prin raportare la finalităţile educaţionale formulate la nivelul macro, al idealului şi al scopurilor educaţionale şi la nivelul micro, al obiectivelor educaţionale care direcţionează procesul de învăţământ. În cadrul sistemului de învăţământ din România sunt instituţionalizate următoarelor

alternative educaţionale, aplicabile în învăţământul preprimar şi primar, cu deschideri spre învăţământul secundar: Waldorf, Montessori, Step by step, Freinet şi Jena-Petersen.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ezechil, Liliana; Pedagogie. Fundamente teoretice. Editia a II-a, Editura V&I Integral, Bucuresti, 2002

2. Dan Potolea, Ioan Neacsu, Romita B Iucu, Ion Ovidiu Panisoara, Pregatire psihopedagogica, Editura Collegium Polirom, 2008, pag 93-94

3.Site https://www.academia.edu/24870042/Maria_Montessori_O_Alternativ%C4%83_Educa%C8%9Bional%C4%83

DEZVOLTAREA CAPACITĂŢII DE COMUNICARE A PREŞCOLARILOR PRIN METODE ACTIV – PARTICIPATIVE

Prof. ed. timpurie Mirela ROJIȘTEANU
Grădinița „Sf. Lucia" Craiova, Dolj.

În plin secol al inovaţiilor, al numeroaselor descoperiri specifice domeniului tehnic şi informatic, educaţia copiilor a necesitat o transformare din toate punctele de vedere. Mediul ambiant, mereu supus transformărilor, influenţează copiii, care, martori la acest lucru, asimilează date, informaţii, ca sprijin al dezvoltării propriei personalităţi. Pentru a realiza acest lucru, se începe cu educarea copiilor astfel ca să-şi poată stabili scopuri în viaţă conform posibilităţilor proprii. Toate acţiunile umane vizează atingerea unor scopuri şi este firesc ca ele să tindă spre cunoaşterea efectelor pe care le-au produs, a rezultatelor obţinute. Step by Step sau predarea orientată după necesităţile copiilor urmărește dezvoltarea unor competenţe în sensul interesului şi curiozităţii pentru lucruri noi, al înţelegerii informaţiei primite, al muncii independente şi experimentării, al exprimării libere de opinii şi stări sufleteşti. formarea unor capacităţi, comportamente, menite să le asigure succesul şi dezvoltarea personalităţii în conformitate cu mediul social şi propriile interese.

Ca proces comunicaţional, limbajul transmite un conţinut informaţional şi semantic, ştiut fiind că fiecare cuvânt are o semnificaţie principală şi multe sensuri secundare atribuite de latura semantică a limbii. Dar la un nivel evoluat nu se poate gândi fără mijloacele limbajului iar vorbirea fără înţeles sau conţinut cognitiv nu are sens. Formulările verbale sunt garanţia memoriei de durată prin semnificaţia pe care o capătă percepţiile şi reprezentările datorită verbalizării. Tot prin verbalizare se face departajarea dintre motive şi scopuri, voinţa apărând ca un proces de autoreglaj verbal condiţionat de funcţiile limbajului. Pe de altă parte, limbajul este cel care ajută la evaluarea majorităţii activităţilor ce se desfăşoară la nivel preşcolar. Având în vedere acest lucru, echipei de educatoare îi revine sarcina de a contribui la formarea, exersarea şi dezvoltarea limbajului copiilor preşcolari. Verificarea performanţelor se poate face la începutul activităţii de învăţare (pentru a şti nivelul cunoştinţelor pe care le deţine copilul), pe parcursul activităţii de învăţare (pentru a afla dacă s-au însuşit noţiunile la nivelul aşteptărilor şi dacă este necesar să desfăşurăm şi alte activităţi în acest sens), la încheierea activităţii de învăţare (pentru stabilirea performanţelor pe care le-au atins copiii în urma învăţării). Forma specifică a limbajului în perioada preşcolară este cea a limbajului oral, prin care se realizează în primul rând comunicarea şi cunoaşterea. Vorbirea ca activitate comunicativă se însuşeşte treptat, prin numeroase exersări, experienţe ce au loc pe parcursul întregii vieţi, începând din copilărie iar cunoaşterea se realizează din aproape în aproape, bazată pe suportul intuitiv, prin intermediul participării active a copiilor. În scopul cunoaşterii nivelului dezvoltării limbajului preşcolarilor, se pot utiliza unele metode complementare. De exemplu, la sosirea copiilor în grădiniţă, se impune o evaluare iniţială, pentru a cunoaşte dezvoltarea limbajului la acest moment şi pentru a şti cum să proiectăm activitatea didactică. Dintre metodele folosite de educatoare în verificarea, dezvoltarea şi activizarea limbajului copiilor, putem considera ca activ – participative: - interviul (convorbire liberă în scopul verificării cunoştinţelor şi a dezvoltării limbajului la sosirea în grădiniţă); - verificarea orală (educatoarea discută individual cu fiecare copil şi notează eventualele probleme în evoluţia limbajului şi cum ar putea fi rezolvate);- jocul prin care preşcolarii sunt atraşi să participe pentru a-şi demonstra capacităţile (jocuri-exerciţiu pentru verificarea nivelului dezvoltării limbajului, exersarea, dezvoltarea capacităţilor de exprimare corectă); - povestiri, repovestiri ale unor poveşti sau întâmplări (se verifică vocabularul, capacitatea de a se exprima corect, de a face asociaţii logice, de a respecta succesiunea evenimentelor); - memorizări (educatoarea verifică capacitatea de memorare dar şi de exprimare corectă, coerentă în momentul recitării poeziei memorate); - problematizarea – prin fişe (cu suport intuitiv) pentru: verificarea cunoştinţelor despre obiectele din mediul ambiant, utilitatea acestora, formarea de propoziţii cu ajutorul grafismelor, rezolvarea de probleme ilustrate.

Dezvoltarea limbajului în grădiniţă poate fi verificată mai ales în cadrul activităţilor specifice dar şi în cadrul altor activităţi (cunoaşterea mediului, activitatea matematică, activităţi de educaţie estetică, activităţi libere, concursuri, serbări). În cadrul activităţii de educare a limbajului, am

proiectat activităţi specifice în scopul verificării capacităţilor de exprimare ale copiilor, având în vedere în acelaşi timp şi utilizarea metodelor active în cadrul acestora: - lecturi după imagini: „Primăvara în livadă”, „Toamna în grădină” – unde am utilizat explorarea prin descoperire - memorizări („Primăvara”, „Vara”, „Semaforul”, „Gândăcelul”) - povestiri după ilustraţii („Natura are haină nouă”)- explorarea prin descoperire şi crearea unui text descriptiv pentru imaginile date - povestiri cu început dat (se dă începutul poveştii şi copilul trebuie să construiască un final posibil)- care dezvoltă capacitatea de a crea o poveste aşa cum şio imaginează; - jocuri didactice – jocul („Formează o propoziţie”, „Câte cuvinte am spus?”, „Câte silabe are cuvântul?”, „Cercurile” – cuvinte, silabe, sunete). Implicarea copiilor preşcolari în cadrul activităţilor din proprie iniţiativă, datorită stimulării curiozităţii şi motivaţiei intrinsece, a condus la o asimilare a conţinuturilor mai bună. În scopul evaluării aspectelor cognitive şi a calităţilor limbajului (pronunţia corectă) am folosit ca material imagini intuitive şi noţiuni cunoscute în conformitate cu tematica abordată. Lectura după imagini ne edifică asupra bogăţiei vocabularului, a capacităţilor copilului de a exprima cu propriile cuvinte ce percepe prin văz, de a descrie aspectul şi calităţile materialelor intuitive. Prin poveşti, povestiri contribuim la dezvoltarea sferei cognitive şi verificăm în acelaşi timp exprimarea copilului, modul în care şi-a însuşit un limbaj constituit, expresiv, nuanţat. Jocul didactic verifică, exersează, corijează, dezvoltă calităţile limbajului şi memoriei. Învăţarea prin descoperire, explorarea, exerciţiul, jocul, problematizarea, sunt o parte din metodele activ – participative utilizate în grădiniţe, în scopul stimulării curiozităţii copiilor, a setei de cunoaştere. Preşcolarii sunt la vârsta „de ce – u – lui” şi posedă o sete de cunoaştere care trebuie satisfăcută prin sprijinirea lor în explorarea mediului ambiant şi descoperirea răspunsurilor la numeroasele întrebări pe care le pun. Desigur, atunci când vor ajunge să înţeleagă misterele care – i înconjoară şi vor afla răspunsuri pe înţelesul lor prin eforturi proprii, vor fi mai încântaţi decât atunci când le dăm răspunsuri fără suport intuitiv. Sfera de cunoaştere se măreşte prin atragerea preşcolarilor în explorarea mediului ambiant în scopul descoperirii răspunsurilor pe care şi le pun în legătură cu evoluţia speciilor, cu circuitul în natură, succesiunea anotimpurilor. Pentru a – i atrage în lumea matematicii putem folosi problematizarea, ca metodă activă ce presupune implicare şi efort mintal din partea copiilor. În momentul găsirii soluţiilor la problemele propuse, ei sunt capabili să rezolve şi alte probleme asemănătoare. Jocul, activitatea predominantă a copilului preşcolar, poate fi o metodă activ – participativă foarte eficientă în cadrul activităţilor din grădiniţă. Pentru a exersa unele deprinderi dobândite (de numărat, socotit, de selectat obiectele după formă, mărime, culoare; de exprimare corectă, de formulare de propoziţii, de comparare a unor cunoştinţe, etc.) se poate utiliza jocul, ca metodă ce atrage preşcolarii şi – i convinge să participe la activităţi din proprie iniţiativă. Munca în echipă, colaborarea în realizarea activităţilor artistico – plastice sau practic – aplicative sunt foarte importante în formarea de comportamente la preşcolari, în dezvoltarea creativităţii, a simţului practic, estetic, în stimularea motivaţiei şi dorinţei de a finaliza o lucrare. Jocurile şi activităţile alese, în special jocul cu rol, dau posibilitatea de manifestare şi exprimare liberă copiilor, contribuind în mare măsură la formarea de comportamente, la sprijinirea acestora în propria dezvoltare. Activităţile complementare din grădiniţă şi din afara acesteia ocupă un rol foarte important în dezvoltarea de comportamente. Serbările, şezătorile, teatrele de păpuşi, dramatizările, spectacolele, televiziunea, excursiile, vizitele, drumeţiile, prin specificul lor, dau posibilitatea educatoarei să ajute unii copii să se implice, să colaboreze cu grupa, să se afirme în faţa colectivului prin efort propriu. Totodată, serbările sunt un mijloc de educare a voinţei, a încrederii în propriile forţe, a ţinutei corecte şi a posibilităţii de a se transpune în locul altuia (prin rolurile pe care le au copiii în unele scenete). Dramatizările educă mai ales capacitatea de a adopta roluri şi de a le interpreta, dar contribuie şi la crearea de comportamente specifice socializării în cadrul grupului din clasă. Poeziile folosite la serbări, spectacole, şezători, educă unele capacităţi de exprimare nuanţată, corectă, muzicalitatea, intonaţia, respectarea pauzelor de exprimare. Astfel privită, poezia are rolul unei evaluări complexe privind capacităţile limbajului şi memoria la vârsta preşcolară dar şi a comportamentelor dobândite. Teatrele de păpuşi, televiziunea, video, filmele pentru copii, ajută pe copii să-şi verifice şi să-şi corecteze pronunţia, intonaţia, exprimarea corectă, ţinuta, modul de transpunere în rolul personajului. Copiii privesc jocul, acţiunea personajelor, participă la desfăşurare şi învaţă de la ele cum să interpreteze un rol. Excursiile, vizitele, drumeţiile, prin caracterul lor de

activităţi libere, ajută educatoarea atunci când doreşte să observe comportamentul copiilor şi totodată să-i ajute în explorarea noului. Ea poate urmări copiii atunci când discută între ei despre ceea ce observă, le poate explica unele aspecte ale celor observate, îşi poate da seama dacă sunt capabili de a face legături între noutăţile studiate şi lucrurile cunoscute. Cum am arătat, caracterul liber al acestor activităţi vine în sprijinul educatoarelor care le utilizează ca sistem de metode complementare pentru a sprijini preşcolarii în formarea de comportamente adecvate. Una dinte cele mai atractive metode, în ton cu evoluţia informaticii, este învăţarea cu ajutorul calculatorului. Copiii sunt entuziasmaţi de jocurile ce propun probleme ilustrate, de exerciţiile ce solicită capacităţile de recunoaştere a literelor, împărţirea cuvintelor în silabe, alegerea formelor geometrice şi selectarea lor după culoare, mărime, formă. Din acelaşi motiv, le plac poveştile care sunt prezentate pe calculator sub forma filmelor de desene animate şi planşele cu personaje ce le propun să aleagă ce se potriveşte, să coloreze îmbrăcămintea acestora după preferinţe. Se mai pot folosi jocuri ce solicită capacitatea de concentrare, căutarea şi găsirea soluţiilor potrivite, a drumului potrivit pentru personajul preferat. Prin opţiunea „Paint" putem lăsa copiii să-şi exerseze capacităţile artisticoplastice, să creeze imagini şi să le coloreze aşa cum doresc ei. Tot calculatorul poate contribui la exersarea şi dezvoltarea capacităţilor de a face asociaţii logice, comparaţii între elementele lumii înconjurătoare. El sprijină preşcolarii în rezolvarea unor imagini (completează imaginea); realizarea grupelor de obiecte după criterii date (mărime, culoare, formă, grosime, utilitate, domenii de activitate). În acelaşi timp, ajută copiii în formarea imaginii de sine, dezvoltă încrederea în forţele proprii, dorinţa de reuşită, voinţa, motivaţia. Prin urmare, activităţile din grădiniţă, prin metodele activ – participative utilizate, contribuie la dezvoltarea creativităţii a sferei de cunoaştere, a capacităţilor de exprimare ale copilului, a semanticii şi nuanţării limbii prin folosirea unor cuvinte, expresii, legate de aspectul, forma, culoarea obiectelor cunoscute de copil dar şi la dezvoltarea de comportamente adecvate vârstei şi formarea personalităţii (prin stimularea motivaţiei intrinsece, a voinţei, a dorinţei de a obţine rezultate satisfăcătoare prin efort propriu).

Bibliografie

Cerghit, I. (1976), Metode de învăţământ, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti.

Cerghit, I., Radu, T. I., Popescu, E, Vlăsceanu, I. (1998), Didactica, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti.

Şchiopu, U., Verza, E. (1991), Psihologia vârstelor, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti.

DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV

Prof. Florentina Liliana ROȘIORU
G.P.P. „Floare albastră" Craiova

Procesul instructiv-educativ a cunoscut numeroase transformări de-a lungul timpului, trecând de la metodele tradiționale bazate pe transmiterea directă a cunoștințelor de către educator la cele moderne, centrate pe elev și pe învățarea activă. În acest context, tehnologia, noile teorii educaționale și schimbările sociale au determinat o adaptare continuă a sistemului educațional pentru a răspunde nevoilor actuale ale elevilor.

Această lucrare explorează principalele diferențe dintre metodele tradiționale și cele moderne, avantajele și provocările fiecărei abordări și impactul pe care modernizarea educației îl are asupra procesului de învățare.

1. ***Caracteristicile educației tradiționale***

Educația tradițională s-a bazat, în principal, pe modelul transmisiv, în care profesorul era sursa principală de cunoștințe, iar elevii aveau un rol pasiv în procesul de învățare. Aceasta se caracteriza prin:

-Predare frontală, unde profesorul expune informațiile, iar elevii ascultă și notează;

-Evaluare bazată pe teste scrise și examene, punând accent pe memorare;

-Materiale educaționale limitate la manuale și notițe scrise;

-Disciplina strictă și reguli clare, care impuneau conformism și respectarea unor norme rigide.

Un avantaj al acestui tip de educație este că oferă un cadru clar de învățare și asigură transmiterea ordonată a informațiilor. Totuși, această abordare limitează dezvoltarea creativității și gândirii critice a elevilor, care devin simpli receptori ai cunoștințelor.

2. Educația modernă și inovațiile în procesul instructiv-educativ

Educația modernă pune accent pe elev și pe dezvoltarea abilităților necesare adaptării la o societate în continuă schimbare. Principalele sale caracteristici sunt:

-Învățarea activă, unde elevii participă în mod direct prin experimentare, colaborare și rezolvare de probleme;

-Utilizarea tehnologiei, care permite accesul la o gamă variată de resurse digitale, platforme educaționale și metode interactive;

-Personalizarea învățării, adaptată nevoilor și ritmului fiecărui elev;

-Evaluare continuă și formativă, prin proiecte, prezentări și activități practice, nu doar prin teste standardizate;

-Dezvoltarea competențelor cheie, precum gândirea critică, creativitatea, colaborarea și comunicarea.

Un exemplu concret al tranziției către educația modernă este utilizarea tehnologiei în sălile de clasă. Tabletele, laptopurile și tablele interactive permit accesul la lecții multimedia, aplicații educaționale și platforme de învățare online, care îmbunătățesc experiența elevilor și o fac mai atractivă.

3. Avantajele și provocările tranziției de la tradițional la modern

Avantajele educației moderne:

Crește motivația elevilor prin utilizarea unor metode interactive și a tehnologie

Permite accesul la o varietate de surse de informație, dezvoltând autonomia în învățare;

Încurajează gândirea critică, rezolvarea problemelor și colaborarea;

Se adaptează mai ușor la nevoile individuale ale elevilor.

Provocările modernizării educației:

-Necesită o pregătire adecvată a cadrelor didactice pentru utilizarea noilor tehnologii;

-Accesul inegal la tehnologie poate crea diferențe între elevi;

-Excesul de tehnologie poate reduce interacțiunea directă și dezvoltarea abilităților sociale;

-Adaptarea curriculumului la noile metode necesită timp și resurse suplimentare.

4. Impactul modernizării asupra rolului profesorului

În educația tradițională, profesorul era principalul furnizor de cunoștințe, în timp ce în sistemul modern devine un ghid și un facilitator al învățării. Rolul său este acum să creeze contexte de învățare interactive, să motiveze elevii și să le ofere suport în dezvoltarea competențelor necesare pentru viitor. De asemenea, profesorul trebuie să fie deschis la formare continuă și să își adapteze metodele la noile cerințe educaționale. Utilizarea tehnologiei în clasă trebuie să fie echilibrată, astfel încât să completeze procesul de învățare, nu să îl înlocuiască.

Concluzia este aceea ca tranziția de la educația tradițională la cea modernă este un proces complex, care aduce atât beneficii, cât și provocări. În timp ce metodele tradiționale asigură o structură clară și disciplină, abordările moderne oferă un mediu de învățare mai dinamic, centrat pe nevoile elevului și adaptat realităților actuale.

Cheia succesului în educația contemporană constă într-un echilibru între cele două abordări, combinând rigoarea și organizarea predării tradiționale cu flexibilitatea și interactivitatea educației moderne. Astfel, procesul instructiv-educativ poate răspunde mai eficient nevoilor elevilor și îi poate pregăti pentru o lume aflată într-o continuă schimbare

Bibliografie

1. Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. București: Editura Polirom.
2. Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Ediția a III-a revizuită și adăugită. Iași: Editura Polirom.
3. Dewey, J. (2001). Democrație și educație. București: Editura Didactică și Pedagogică.
4. Ministerul Educației Naționale (2018). Strategia privind modernizarea educației în România. București.

METODA MONTESSORI

Prof. Mădălina ROȘIU
G.P.P. Voiniceii Craiova

“Ajutãm copiii sã acţioneze singuri, sã-şi dezvolte forţa şi independenţa, sã-şi formeze judecãţile proprii şi sã se simtã responsabili pentru realizãrile lor.”(Maria Montessori)

Metoda Montessori este o abordare educațională dezvoltată de Maria Montessori, care se concentrează pe învățarea independentă, dezvoltarea automotivației și respectarea ritmului propriu de învățare al fiecărui copil, într-un mediu pregătit și structurat

Principalele caracteristici ale metodei Montessori sunt:

- Lipsa pedepselor și a recompenselor pentru cei mici
- Încurajarea copiilor sa ia întotdeauna propriile decizii si sa le respecte.
- Copilul este cel care alege ceea ce-si dorește să învețe, iar profesorul și părintele îl ghidează în acest sens.
- Învățarea prin descoperire este o altă caracteristică importantă, astfel ca în această metodă de predare este folosită logica și natura secvențială a mediului.
- În activitățile de învățare se folosesc artele vizuale, muzica și mișcarea.
- Sunt cultivate noțiunile de baza, precum respectul, responsabilitatea și dezvoltarea caracterului.

Metoda de educație Montessori are câteva concepte de baza pe care e bine să le știe oricine pentru a le putea aplica:

Explorarea senzorială

Explorarea senzorială începe încă din primele zile de viață. Mirosul și gustul laptelui matern, recunoașterea sunetelor din mediu, dar mai ales recunoașterea vocii mamei, experiența tactilă, precum senzația de ud / uscat, cald / rece, experiența proprioceptivă, legănat sau stat, jos sau sus, sunt experiențe senzoriale.

Treptat, pe măsură ce copilul crește și se dezvoltă, interacțiunea cu mediul și explorarea devin conștiente. Cel mic va începe sa se întindă după obiecte, sa răspundă la sunete sau imagini și va avea propriile preferințe.

Învățarea naturală

Învățarea naturală se bazează pe experimentarea cu mediul și cu propriile abilități. Copiii au capacitatea sa facă asta încă de la naștere, folosindu-se de propriile simțuri.

Activitatea copilului sau educația prin joc

Joaca pare o activitate liberă și ușoară, însă de fapt este o muncă pe care copilul o depune pentru a învăța. Cei mici au capacitatea e a folosit toate lucrurile din jur pentru a dobândi cunoștințele necesare supraviețuirii și adaptării.

Mintea absorbantă

Copii cu vârsta cuprinsa intre 0 și 6 ani au o învățare rapidă susținută de perioade senzitive. Copii au intervale de timp fixe în care își concentrează atenția pe un element din mediu, asimilându-l cu acesta. Odată reținut, focusul copilului cade spre un alt element. Pentru a înțelege mai bine acest concept, iată un exemplu: în primii ani de viață limbajul poate fi însușit cu mare ușurință. Auzi peste tot că cei mici au capacitatea de a deprinde o limbă străină încă de la vârste fragede. Ei bine, dacă acesta nu a fost expus deloc la interacțiune verbală și constantă, capacitatea lui de dezvoltare a limbajului este redusă.

Independenţa copilului vine din modul cum este tratat şi cât de multã siguranţã şi încredere primeşte.

Voinţa este o parte din modul de dezvoltare al copilului. Prin voinţã reuşeşte sã atingã performanţele viitoare. Va fi încântat sã vadã pe parcursul vieţii evoluţia sa, va creşte armonios şi nu

va întâmpina dificultăţi în activitãţile sale.Dezvoltarea lui va fi firească şi va putea să îşi atingă potenţialul maxim.

Putem spune cã, atunci când se naşte copilul este în pântecul mamei şi nu poate să fie liber. El este dependent de mama. Apoi, când se naşte este înzestrat cu stimuli care îl ajutã să perceapã mediul exterior. Dupã ce creşte şi se dezvoltã începe să descopere lucruri noi. Capacitatea de a deveni independent se construieşte treptat , atunci când este îndrumat şi încurajat de adult.

Primele organe care încep să funcţioneze la copil sunt organele de simţ. Aceste organe sunt instrumente cu ajutorul cãrora percepe lumea.

Puţin mai târziu, cam la vârsta de un an, copilul începe să meargă, atunci începe să înţeleagă cã poate să experimenteze ceva nou. Poate să alerge pe piciorele lui şi dacã îl ajunge cineva, poate să se îndepãrteze şi să fugă. Astfel, omul se dezvoltã treptat şi devine liber datoritã paşilor succesivi cãtre independenţã. Nu este vorba de voinţã, doar de un fenomen de independenţã. În realitate, natura este cea care îi oferã copilului oportunitatea de a creşte, îi dă independenţa şi îl îndrumă spre libertate.

Consider ca parte importantă în dezvoltarea copilului, mersul, care este complex, aceasta se realizează în primul an de viaţă alături de limbaj. Mersul este pentru copil o realizare din punct de vedere fiziologic importantă. Știm cã mamiferele nu au nevoie să facă această realizare, doar omul îşi însuşeşte posibilitatea de a merge datoritã unui tip de dezvoltare îndelungatã.

Pentru a ajunge la independenţã, natura a înzestrat copilul cu capacitãţi pe care ar trebui să le folosească şi este nevoie ca noi să îi oferim un context ce îi permit copilului să facă lucruri singur, pentru a-l face să se simtă responsabil.

Astfel dacã lãsãm copilul să încerce să facă ceva singur îşi poate câştiga independenţa.

Putem să îi oferim posibilitatea de a se îmbrăca singur şi de a-şi alege ce culoare preferă la îmbrăcãminte.

Un alt mod de a-şi câştiga independenţa este să îşi lege singur şireturile la încãlţãminte sau să îşi închidă nasturii la cãmaşã.

Implicarea în activitãţile casnice este un mod de a-l face pe copil să se simtă util şi să experimenteze propriile idei.

Pot spune cã, autonomia personalã este ingredintul de bazã al unei stime de sine . Copilul conştientizează cã se poate descuraca singur şi creşte gradul de independenţã. Toate aceste lucruri îl vor ajuta să facă cee ce viaţa îi oferă.

Bibliografie:

- Maria Montessori ,,Mintea absorbantã’’, editura Vremea, Bucureşti 2017, redactor Andreea Chiru, tehnoredactori Cristian Ciureanu şi Dan Amza,

Asociation Montessori Internationale,

FIȘĂ DESCRIPTIVĂ A RESURSEI EDUCAȚIONALE DESCHISE PROPUSE

Florentina Ștefania ROTARU

DATE GENERALE	
Titlul RED	**SURPRIZELE ZANEI IARNA** Activitate matematică-joc didactic
Autorul RED	PROF. ED.TIMPURIE ROTARU STEFANIA FLORENTINA
Disciplina	DOMENIUL STIINTE
Domeniul tematic curricular	ACTIVITATE MATEMATICA
Interval varsta elevi	4-5 ani
Formatul in care a fost elaborat RED	CANVA
Durata RED	15 MIN
DATE SPECIFICE	
Alinierе la obiectivele lectiei	Sa grupeze obiectele dupa culori, marime si forma asezandu-le corespunzator. Sa observe și sa compare elementele specifice anotimpului iarna.
Competenta specifica vizata	Consolidarea deprinderii de a forma grupe de obiecte dupa diverse criterii
Scurtă descriere a resursei educaționale deschise propuse (10-15 rânduri	„Surprizele Zânei Iarna” este o prezentare interactivă realizată în Canva, destinată copiilor de vârstă preșcolară (4–5 ani), care are ca scop dezvoltarea gândirii logice și stimularea interesului pentru explorarea matematicii prin joc. Activitatea este construită în jurul personajului „Zâna Iarna”, care le aduce copiilor diverse provocări: gruparea fulgilor de zăpadă, identificarea formelor ascunse în peisajul de iarnă și ordonarea obiectelor după criterii date. Prin intermediul imaginilor animate și al elementelor vizuale atractive, copiii învață să recunoască regularități și să utilizeze noțiuni de bază de clasificare. Resursa contribuie la consolidarea vocabularului specific și la dezvoltarea atenției, concentrării și cooperării în grup. **Scopul urmărit**: învățarea prin joc, integrarea conținuturilor matematice în contexte atractive și accesibile copiilor. Rezultate așteptate: copiii vor fi capabili să grupeze forme simple și să clasifice obiecte în funcție de criterii date. **Concepte cheie**: clasificare,marime,culoare, forma.

) *- Scopul urmărit de resursă;* *- Rezultate așteptate ale utilizării resursei;* *- 1-2 concepte cheie pentru resursa propusă;* *- Alte note distinctive ale resursei (dacă este cazul).*	Note distinctive: resursa are un caracter interactiv, vizual, folosind animații, culori și obiecte atractive pentru copii.
Valoarea invatata	
Elemente agregate (linkuri la resurse utilizate: imagini, audio/video, aplicații)	https://www.canva.com/design/DAG1wrUZNy4/XzgwiRNUyfLWERvLvmN0hg/edit?utm_content=DAG1wrUZNy4HYPERLINK "https://www.canva.com/design/DAG1wrUZNy4/XzgwiRNUyfLWERvLvmN0hg/edit?utm_content=DAG1wrUZNy4&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton" HYPERLINK "https://www.canva.com/design/DAG1wrUZNy4/XzgwiRNUyfLWERvLvmN0hg/edit?utm_content=DAG1wrUZNy4HYPERLINK "https://www.canva.com/design/DAG1wrUZNy4/XzgwiRNUyfLWERvLvmN0hg/edit?utm_content=DAG1wrUZNy4&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton"&HYPERLINK "https://www.canva.com/design/DAG1wrUZNy4/XzgwiRNUyfLWERvLvmN0hg/edit?utm_content=DAG1wrUZNy4&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton"utm_campaign=designshareHYPERLINK "https://www.canva.com/design/DAG1wrUZNy4/XzgwiRNUyfLWERvLvmN0hg/edit?utm_content=DAG1wrUZNy4&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton"&HYPERLINK "https://www.canva.com/design/DAG1wrUZNy4/XzgwiRNUyfLWERvLvmN0hg/edit?utm_content=DAG1wrUZNy4&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton"utm_medium=link2HYPERLINK "https://www.canva.com/design/DAG1wrUZNy4/XzgwiRNUyfLWERvLvmN0hg/edit?utm_content=DAG1wrUZNy4&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=share

	button"&HYPERLINK "https://www.canva.com/design/DAG1wrUZNy4/XzgwiRNUyfLWERvLvmN0hg/edit?utm_content=DAG1wrUZNy4&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton"utm_source=sharebutton"HYPERLINK "utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton" https://create.kahoot.it/share/ghiceste-grupa/d2abcbb9-44f9-4e2f-a67e-bc52501fc063 https://wordwall.net/ro/resource/99410398/sorteaza-globurile-de-craciun https://read.bookcreator.com/msluzVFZlDdxYuuggPsrrB2tAfC3/SqxByoJ_R5y5tCCP7SwajQ https://suno.com/song/e7d0b79e-a123-405a-ab05-66bd99bb21ce
ALTE ASPECTE UTILE	
Recomandari referitoare la: • *organizare clasa;* • *decvarea limbajului si a continutului stiintific nevoilor* • *organizare grupe de lucru, etc.*	Forme de organizare: frontal, individual Limbajul folosit: accesibil, cu explicații clare și exemple vizuale. Se recomandă utilizarea resursei la sfarsitul unor activitati de grupare pentru verificarea cunostintelor.
METODE DE EVALUARE	Continuă – prin observarea acţiunii copiilor, a respectării regulilor impuse; Finală – prin aprecieri verbale.
Alte note distinctive ale resursei	Imbina resurse digitale si metode ludice si incurajeaza participarea activa si exprimarea libera Stimuleaza creativitatea

Utilizarea resurselor în raport cu nevoile specifice de învățare	Adaptabilă pentru copii cu dificultăți de atenție, datorită caracterului vizual și interactiv.
Posibilitatea de valorificare a resurselor la alte discipline	Domeniul limbă și comunicare (povestirea aventurii Zânei Iarna). Domeniul estetic și creativ (realizarea unor colaje tematice de iarnă).
Apartenența la un set de materiale ce vizează o temă mai largă	Face parte din seria de activități „Cele patru zâne ale anotimpurilor”.
BIBLIOGRAFIE	Curriculum pentru educația timpurie (ME, 2019). Ghid de activități integrate în grădiniță, Ed. Didactică și Pedagogică, București. Programe: Canva, Mentimeter, Kahoot, Wordwall, Suno, Book creator, Chat GPT.

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE

Prof. ed. timpurie Mihaela SĂLIȘTE
Prof. ed. timpurie Emilia DRAGOMIRESCU
Liceul de Arte Victor Giuleanu, G.P.P. Nord 2 Rm. Vâlcea

Învățământul alternativ este o formă de organizare a procesului didactic care oferă o altă variantă educativă, diferită de cea din sistemul național de învățământ. Există alternative educaționale atât de stat, cât şi particulare, iar pluralismul educațional include atât învățământul particular, cât şi alternativele educaționale sau învățământul confesional.

1. Pedagogia Montessori

Origini

Un nume emblematic pentru pedagogia mondială – Maria Montessori, medic și pedagog italian, a creat o metodă specială de educare, având ca principiu de bază autoeducarea și aplicarea celor învățate direct, nemediat.

Prima instituție în care s-a aplicat noua metodă de educație inițiată de Maria Montessori, denumită „Casa dei Bambini" („Casa Copiilor") a fost inaugurate in 1907. În lucrarea „Il metodo della pedagogia scientifica applicato all'educazione infantile nelle Case dei Bambini'' (1909), Maria Montessori arată că fiecare ființă umană este unică şi vine pe lume cu anumite capacități, iar proiectarea educației şi realizarea ei practică sunt condiționate de cunoașterea acestor capacități proprii ființei umane încă de la începutul vieții şi de ajutorul adecvat, concret și suficient pentru punerea lor în acțiune. Potențialul uman individual se dezvăluie prin acțiunea educativă și prin mediul educativ adaptate în mod specific vârstei și nivelului de dezvoltare personal.

Metoda

Clasele Montessori sunt alcătuite și gândite astfel încât să reprezinte o comunitate la scară mică, fiind formate din copii de vârste diferite care acoperă un interval de trei ani (0-3, 3-6, 6-9, 9-12 etc.) și funcționând cu până la 30 de copii.

Se consideră că acei copii mai mari dintr-o clasă Montessori îi ajută adesea pe cei mai mici care apelează la sprijinul lor și, în acest fel, își consolidează propriile cunoștințe, făcând prezentări și explicând diferite concepte. La rândul lor, copiii mai mici asimilează informații noi prin observarea copiilor mai mari, imitând comportamentul acestora în diverse situații, tratându-i ca pe niște modele. În clasa Montessori nu sunt necesare teme pentru că filosofia metodei este de a construi pe tendințele naturale ale copilului, predarea fiind naturală, spontană. În plus, în clasa Montessori, copiii nu lucrează pe bază de fișe și manuale și nu li se solicită materiale specifice pentru acasă. Din acest motiv, predarea este individuală, în grupuri mici, nu există teste, competiție, recompense sau pedepse.

Evaluarea elevilor în sistemul pedagogiei Montessori este continuă și permanentă. Profesorul urmărește și înregistrează zilnic evoluția cognitivă a elevilor, iar, la finalul fiecărui semestru, colectivul de profesori de la clasă redactează o scrisoare de evaluare în care prezintă o sinteză a activității elevului pe parcursul întregii perioade. Scrisoarea conține aspecte privind dezvoltarea personală, modul de lucru, comportamentul social, precum și temele studiate de elev la fiecare disciplină în parte.

Pedagogia Montessori în România

Pedagogia Montessori este bine dezvoltată în România. Se găsesc grădințe Montessori în majoritatea județelor din țară, iar în unele orașe se găsesc și școli Montessori pentru copii cu vârste cuprinse între 6 și 12 ani.

Pentru aplicarea pedagogiei Montessori la fiecare grupă sau clasă este necesar un cadru didactic pregătit Pedagogia Montessori Maria Montessori (1870-1952) nr. 7 / 2019 (603) 19 Pedagogia curativă Rudolf Steiner (1867–1925) într-un centru specializat pentru formare în pedagogia Montessori, absolvent al cursurilor de zi, cu diplomă. Se organizează cursuri Montessori pentru educatori acreditate de AMI (Association Montessori Internationale), organizaţia internaţională fondată de către Maria Montessori. Standardele stabilite de AMI sunt incluse și în

școlile și grădinițele din România. Fiecare clasă trebuie să fie echipată cu un set complet de materiale Montessori, achiziţionate de la un furnizor autorizat de AMI.

2. Pedagogia alternative Step by Step

Origini

Sistemul, inițiat în SUA sub numele de Head Start, a fost conceput ca un program educațional de reformă, care promovează metode de predare-învățare centrate pe copil, precum și implicarea familiei şi a comunității în procesul instructiv educativ.

Metoda

În alternativa Step by Step cadrele didactice caută să se asigure că orice copil achiziționează și dezvoltă aptitudini fizice, cognitive, emoționale, etico-morale, artistice, teoretice, sociale și practice pentru a participa la o societate democratică.

În locul unei relații inegale cadru didactic – copil, alternativa Step by Step consideră copilul ca pe o persoană demnă de respect, unică, și caută să-i asigure o continuitate individuală în dezvoltare, precum și practici de dezvoltare adecvate, specifice lui. Cooperarea și colaborarea au drept scop verificarea demersurilor și experiențelor individuale de descoperire a lumii și valorizarea lor.

Predarea este orientată în funcţie de necesităţile copilului. Învăţărea se produce prin descoperire, acceptându-se şi încurajându-se moduri personale de-a înainta în formarea deprinderilor şi în cunoaştere (exemple: scrisul cu mâna stângă, moduri individuale de exprimare şi cunoaştere, încurajarea experimentelor de descoperire, etc).

Comparând sistemul de lucru tradițional cu producția pe o banda rulantă, fiecare copil este obligat să lucreze în viteza impusă de bandă. Ea poate corespunde vitezei de lucru a unora, dar poate fi prea rapidă pentru unii, ori prea lentă și plictisitoare pentru alții.

În plus, fiecare dintre executanți va trebui să facă doar o acțiune limitată și standardizată, neputând inventa, învăța sau înțelege în stil propriu.

În alternativa Step by Step, învățarea se face în ritmul propriu al copilului. Când e vorba de ritmul de dezvoltare al copiilor este esențială respectarea stadiului individual al dezvoltării fiecărui copil, al atenției de care e capabil fiecare copil pentru achiziția corectă, și înțelegerea completă a sarcinilor și a modalităților de rezolvare a lor.

Individualizarea este facilitată și de organizarea clasei în centre de activitate. Step by Step îl încurajează pe copil a învăța și a înțelege. Neîncurajați, cei mai mulți copii vor renunța să înțeleagă o acțiune, acceptând doar să o reproducă.

Pedagogia Step by Step în România

În România, programul a fost implementat şi monitorizat cu asistență tehnică din partea Children's Resources International Washington. Din 1995, programul a luat numele de Step by Step, nume de licență pentru toate ţările în care se aplică. Sistemul este recunoscut de Ministerul Educaţiei, fiind aplicat în grădiniţe şi şcoli publice, dar şi în multe instituții private de învățământ. Principiile programului Step by Step se bazează pe teoriile legate de învățare ale unor psihologi cunoscuți – Jean Piaget, Eric Erikson şi LS. Vîgotsky – şi pleacă de la ideea că toți copiii învață activ şi acumulează permanent informații despre lumea înconjurătoare, prin joc. Deși trece prin stadii de dezvoltare tipice, fiecare copil este unic, crește şi se dezvoltă într-un ritm propriu şi este dependent de ceilalți în privința dezvoltării emoționale şi cognitive, prin interacțiune socială. Programul promovează educația centrată pe copil, predarea orientată după nevoile şi interesele copilului, învățarea organizată în centre de activitate, implicarea familiei și a comunității în educația copiilor, respectarea şi aprecierea diversității umane, susținerea incluziunii grupurilor defavorizate.

Programa școlară (curriculum școlar) în alternativa educațională Step by Step este aceeași cu cea din învățământul obișnuit. Aceasta înseamnă că deprinderile şi cunoștințele programate a fi asimilate pe parcursul școlii sunt aceleași ca şi pentru învățământul Step by Step SUA (Head Start) nr. 7 / 2019 (603) 23 tradițional, diferența constând în metoda de formare a acestora, care derivă din principiile Step by Step. La şcolile Step by Step, fiecare clasă are câte două învățătoare, într-un mediu cât mai familial posibil (confort, materiale didactice, mijloace de informare audio-vizuale,

electronice) și, pe tot parcursul activității școlare zilnice, elevul este stimulat să adopte o atitudine activ-participativă, care îl va ajuta să dobândească cunoștințe solide, să își dezvolte gândirea şi trăsăturile pozitive de caracter. Predarea este orientată în funcție de necesitățile copilului. Învățarea se produce prin descoperire individuală, acceptându-se şi încurajându-se moduri personale de a înainta în formarea deprinderilor și în cunoaștere, în ritmul propriu al copilului. În alternativa Step by Step, individualizarea este facilitată şi de organizarea clasei pe centre de activitate. Acestea sunt zone delimitate ale clasei, dotate cu material didactic specific unei activități, în care un număr mic de copii se confruntă, individual sau în grup, cu sarcini adecvate nivelului lor de dezvoltare. O clasă conține obligatoriu: un centru de citire, un centru de scriere, un centru de știință, un centru de matematică, un centru de artă și un centru de construcții. Alte centre facultative pot fi imaginate de învățător. Într-o clasă Step by Step, organizarea mobilierului se va face în funcție de activitățile desfășurate, iar anumite activități se desfășoară cu copiii așezați pe podea. În sistemul Step by Step, părinții sunt considerați ca făcând parte din procesul de învățare și sunt invitați să participe efectiv la clasă, la diverse activități și la anumite lecții tematice. Un părinte poate deveni furnizorul principal de informații educative, prezentând elemente din sfera lui de activitate. Sistemul Step by Step nu încurajează situații de competiție între copii, deoarece se consideră că până la vârsta de 12–14 ani funcțiile de cunoaștere şi procesele emoționale ale copiilor nu sunt complet dezvoltate, iar copilul nu e încă apt să înțeleagă şi să suporte competiția fără urmări negative. Evaluarea activității elevului se face prin intermediul portofoliul personal: fișele de lucru la diferite discipline, proiectele finalizate, testele de evaluare, desenele sau alte produse ale activității. La sfârșitul anului școlar fiecare copil primește o distincție în funcție de progresele făcute pe diferite arii curriculare. În clasele V-VIII, evaluarea elevilor se va realiza folosind note de la 1 la 10. Acest lucru este necesar pentru ca, la finalul clasei a VIII-a, absolvenții școlii gimnaziale Step by Step să poată fi repartizați pentru învățământul secundar superior. Pregătirea și formarea cadrelor didactice în alternativa Step by Step este coordonată de Asociaţia Centrul pentru Educaţie şi Dezvoltare Profeşională Step by Step care asigură formarea inițială, continuă, precum şi perfecționarea cadrelor didactice şi a autorităților din învățământ implicate în alternativa Step by Step și asistența tehnică pentru toate grupele şi unitățile de învățământ care aplică metodologia alternativei. Alternativa Step by Step are, din punct de vedere numeric, cele mai multe unități școlare răspândite la nivelul întregii țării. Există numeroase grădinițe și școli de stat care au grupe și clase Step by Step, fiind de departe alternativa educațională cea mai cunoscută. În învățământul public nu se percep taxe de înscriere, prioritate la înscriere având copiii care sunt în circumscripția școlii. În București, în sistem privat, taxele anuale pentru alternativa Step by Step în grădiniță pornesc de la 4.000 de euro, iar pentru școală valorile sunt similare.

Ce anume au in comun pedagogiile alternative?

- Importanta mediului in care se invata- relatia dintre invatarea eficienta si bunastarea emotional este intretinuta prin atentia deosebita asupra esteticii mediului.
- Metode educative orientate catre elev- abordarea vizeaza concentrarea asupra copilului si asupra a ceea ce il preocupa cu precadere, care sunt interesle, talentele și stilul de invatare.
- Interesul si motivatia- ideea comuna pedagogiile alternative ca elevii invata cel mai bine cand sunt interesati si motivati pentru un anumit subiect.
- Gama larga de resurse de învățare- care inlesnesc învățarea individuală dar și colaborarea.

Pedagogia alternativa cuprinde asadar, abordari educationale care sunt diferite de educatia traditional. Însă un astfel de mediu de învățare poate fi imprementat în linii mari și în grădinițele/școlile de stat sau cele private.

Bibliografie:

1. Pedagogia Montessori – înțelegere, aplicare și experimentare – Eva Schumacher
2. Albulescu, I., (2014), Pedagogii alternative, București, ed. ALL.
3. Berk,L.,Winsler, A.,Scaffolding children's learning: Vygotsky and early childhood education, Washington,DC: National Association for the Education of Young Children,1995.

COMPETENȚELE-CHEIE, REPERE ALE CURRICULUMULUI NAȚIONAL, CE DETERMINĂ PROFILUL DE FORMARE AL ABSOLVENTULUI

Alexandra Ștefania SBENGHEA

Introducere

Educația contemporană se află într-un proces continuu de transformare, determinat de nevoia de adaptare la schimbările rapide ale societății cunoașterii și ale pieței muncii. În acest context, competențele-cheie reprezintă un element fundamental al curriculumului național, deoarece definesc profilul de formare al absolventului și orientează întreaga activitate educațională spre dezvoltarea integrată a elevului. Astăzi, nu mai este suficientă acumularea de informații, ci este esențială formarea capacității de a utiliza cunoștințele în contexte variate, de a gândi critic și de a învăța pe tot parcursul vieții. Prin urmare, accentul se deplasează de la „ce se predă" la „ce trebuie să știe și să poată face elevul la finalul unei etape educaționale."

Competențele-cheie – definiție și importanță în formarea elevului

Competențele-cheie sunt definite, conform documentelor europene și curriculare naționale, drept ansambluri integrate de cunoștințe, abilități și atitudini, care permit individului să se dezvolte personal, social și profesional. În România, acestea sunt reglementate prin Legea educației naționale nr. 1/2011 și prin documentele de politică educațională elaborate de Ministerul Educației, fiind aliniate cadrului european al competențelor-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Aceste competențe sunt considerate repere esențiale ale curriculumului național, întrucât ele stabilesc finalitățile educației – ceea ce se urmărește prin procesul de învățare, dincolo de transmiterea de cunoștințe. Conform recomandărilor Consiliului Uniunii Europene (2018), competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții sunt: comunicarea în limba maternă; comunicarea în limbi străine; competențele matematice și competențele de bază în știință și tehnologie; competența digitală; competența de a învăța să înveți; competențele sociale și civice; spiritul de inițiativă și antreprenoriat; conștiința și expresia culturală.

Curriculumul național – cadru de dezvoltare a competențelor-cheie

Curriculumul național din România a fost conceput astfel încât să asigure un echilibru între dimensiunea cognitivă și cea formativă a educației. El nu se mai limitează la transmiterea unor conținuturi, ci pune accent pe formarea competențelor prin activități de învățare activă, integrată și contextualizată. Fiecare disciplină contribuie, în mod specific, la dezvoltarea competențelor-cheie: limba română dezvoltă comunicarea; matematica, gândirea logică; educația civică, competențele sociale; informatica, competența digitală; iar artele, expresia culturală. Prin activitățile extracurriculare, elevii își exersează competențele transversale, care contribuie direct la profilul de formare al absolventului.

Profilul de formare al absolventului – finalitate a procesului educațional

Profilul de formare al absolventului reprezintă descrierea ideală a competențelor, valorilor și atitudinilor pe care un elev ar trebui să le dobândească la finalul unui ciclu de învățământ. Conform curriculumului național, absolventul român trebuie să fie capabil să comunice eficient, să utilizeze tehnologiile moderne, să manifeste gândire critică, să respecte valorile democratice, să dovedească spirit de inițiativă și să înțeleagă importanța învățării continue.

Rolul cadrului didactic în formarea competențelor-cheie

Profesorul are un rol esențial în transformarea competențelor-cheie din simple formulări teoretice în realități educaționale concrete. Pentru aceasta, este necesară o abordare centrată pe elev, bazată pe metode interactive, învățare prin descoperire și cooperare. Cadrul didactic devine facilitator

al învățării, ghidând elevul în procesul de explorare și aplicare a cunoștințelor. De asemenea, profesorul contribuie la formarea atitudinilor și valorilor care definesc profilul moral al absolventului.

Perspective și provocări

Implementarea unui curriculum bazat pe competențe presupune schimbări de mentalitate, atât la nivelul cadrelor didactice, cât și al sistemului educațional. Printre provocări se numără: nevoia de formare continuă a profesorilor, adaptarea metodelor de evaluare, flexibilizarea curriculumului și implicarea comunității în susținerea educației.

Concluzie

Competențele-cheie reprezintă nucleul formativ al curriculumului național și instrumentul prin care școala își îndeplinește misiunea de a forma oameni competenți, responsabili și autonomi. Ele definesc profilul de formare al absolventului și oferă direcția strategică a educației moderne – o educație centrată pe elev, pe gândire critică, creativitate și învățare continuă.

Bibliografie

Ministerul Educației Naționale. Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare. București: Monitorul Oficial.
Ministerul Educației. (2013). Curriculum național pentru învățământul primar și gimnazial. Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național. București.
Consiliul Uniunii Europene. (2018). Recomandarea Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.
Iucu, R. B. (2008). Managementul și leadershipul educațional: perspective actuale. București: Editura Polirom.
Cucoș, C. (2006). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.
Cerghit, I. (2002). Metode de învățământ. București: Editura Didactică și Pedagogică.
Bocoș, M. D. (2013). Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune. Iași: Editura Polirom.
European Commission. (2020). European Skills Agenda for Sustainable Competitiveness, Social Fairness and Resilience. Bruxelles.
Tudor, S. L. (2017). Competențele-cheie și educația pentru viață. București: Editura Universitară.

ERASMUS+ OPPORTUNITIES FOR TEACHERS: UNLOCKING INNOVATION AND GROWTH

Ana Gabriela SERBAN
Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu" Craiova
Maria DIMOSTHENOUS
AMusEd Cyprus

The Erasmus+ program, a flagship initiative of the European Union, offers transformative opportunities for educators across Europe. By supporting international collaboration and professional development, Erasmus+ helps teachers gain valuable skills, enhance their teaching methods, and foster intercultural understanding. One remarkable initiative under this program is the **Musical Storytelling (MuSTell)** project, where **Școala Gimnazială "Nicolae Bălcescu" Craiova, Romania** proudly serves as the coordinator.

Empowering educators through Erasmus+

Erasmus+ offers teachers a wide array of benefits, including:

- **Professional Development:** Teachers can participate in training programs, workshops, and collaborative projects to develop innovative teaching strategies.
- **Cross-Cultural Collaboration:** Working with international partners allows educators to exchange ideas, learn about different educational systems, and foster mutual understanding.
- **Enhanced Competencies:** Erasmus+ focuses on key competences, such as digital literacy, critical thinking, and social-emotional skills, equipping teachers with tools to meet the needs of 21st-century learners.
- **Resource Access:** Participants gain access to cutting-edge teaching materials, research, and methodologies that they can adapt to their own classrooms.

By participating in Erasmus+ projects, teachers not only enrich their own professional journeys but also bring back valuable insights and practices that benefit their entire school community.

The MuSTell Project: Innovating early childhood education

The **Musical Storytelling (MuSTell)** project exemplifies the transformative potential of Erasmus+ initiatives. Designed to enhance early childhood education, MuSTell focuses on integrating music and storytelling to create dynamic, engaging learning experiences for young children.

Partners:

- **Școala Gimnazială "Nicolae Bălcescu," Craiova Romania:** The project coordinator, known for its commitment to innovative educational approaches.
- **AMusEd Cyprus:** A respected music school dedicated to merging music with educational practices.
- **Kindergarten Dzilnina, Latvia:** An institution specializing in creative, story-driven learning for young children.

Objectives and impact

1. Enhancing early education:

MuSTell aims to create enriching educational experiences that promote cognitive, social, and emotional development. By incorporating music into storytelling, teachers can captivate young learners' imaginations and foster a love for learning.

2. Building key competences:

The project emphasizes essential skills, such as creativity, communication, and digital literacy. Musical and narrative activities help children develop language skills, emotional intelligence, and social connections.

3. Promoting digital readiness:

MuSTell equips educators with the tools to integrate technology into their teaching. This includes creating digital storytelling resources, interactive e-books, and videos, preparing teachers to navigate the digital classroom effectively.

Project results and resources:

- **Teacher's guide:** A comprehensive resource highlighting the importance of music and singing in early childhood education, with practical strategies for implementation.
- **Digital repository:** A rich collection of musical storytelling videos, along with guidelines for educators to create their own.
- **Transformation guide:** Instructions on converting traditional stories into interactive digital formats, such as e-books and videos, making storytelling more engaging and accessible.
- **Cultural awareness:** By exploring diverse traditional fairytales, the project fosters intercultural understanding and appreciation among young learners.

Benefits for educators and learners:

- **Enhanced competencies:** Teachers gain skills in creative storytelling, music integration, and digital tools, which they can apply across the curriculum.
- **New communication pathways:** Young learners discover innovative ways to express themselves, enhancing their communication and critical thinking skills.
- **Inclusive learning:** The project promotes inclusive education by offering resources that cater to different learning styles and cultural backgrounds.

Conclusion: Shaping the future of education

Through the MuSTell project, **Școala Gimnazială "Nicolae Bălcescu"** Craiova and its partners are setting a new standard for early childhood education. By blending music, storytelling, and technology, they are creating a rich, immersive learning environment that nurtures creativity, cultural awareness, and digital competence.

Erasmus+ continues to empower educators across Europe, fostering innovative practices that prepare both teachers and students for a dynamic, interconnected world. The MuSTell project is a shining example of how collaborative, creative efforts can transform education and inspire a lifelong love for learning.

EDUCAȚIA ADULȚILOR ÎN PROGRAMUL ERASMUS+ – UN PILON AL PARTICIPĂRII DEMOCRATICE

Prof. Ana Gabriela ȘERBAN

Componenta **Educația Adulților** din programul Erasmus+ are ca scop dezvoltarea competențelor și abilităților persoanelor adulte, indiferent de vârstă sau nivel de studii. Ea sprijină organizații care lucrează cu adulți prin:

- cursuri și mobilități internaționale
- parteneriate europene
- activități de formare profesională
- crearea de resurse educaționale inovatoare

Principiile educației adulților în Erasmus+:

1. **Învățare pe tot parcursul vieții** – educația nu se oprește după școală; adulții au nevoie constantă de formare.
2. **Incluziune și accesibilitate** – accent pe grupurile vulnerabile, NEETs, persoane cu oportunități reduse.
3. **Participare civică** – proiectele încurajează implicarea activă în societate și democrație.
4. **Competențe pentru viață și muncă** – de la abilități digitale la comunicare, leadership sau gândire critică.
5. **Metode inovatoare de învățare** – gamificare, digitalizare, ateliere interactive, învățare experiențială.

Proiecte precum ReACTiv demonstrează rolul esențial al educației adulților în transformarea comunităților și în consolidarea valorilor europene.

Proiectul Erasmus+ ReACTiv: Implicare civică, educație inovatoare și cetățenie activă pentru adulți

Proiectul Erasmus+ ReACTiv – 2024-1-RO01-KA210-ADU-000256054 este o inițiativă europeană dedicată consolidării participării adulților în viața democratică și creșterii gradului de implicare civică. Implementat în perioada **16.12.2024 – 15.12.2025**, proiectul este coordonat de **Asociația CRUM România**, alături de partenerii **Amused (Cipru)** și **Euducate (Spania)**.

Contextul proiectului

Raportul Comisiei Europene *European Citizenship Report 2020* evidențiază o realitate îngrijorătoare: mulți adulți se simt insuficient reprezentați, neputincioși sau deconectați de procesele decizionale care le influențează viața. Această lipsă de participare civică alimentează dezinteresul pentru probleme critice precum:

- șomajul și insecuritatea economică
- creșterea numărului de persoane din categoria NEET
- tendințele extremiste
- declinul democrației participative

În acest context, ReACTiv vine ca un răspuns necesar și inovator.

Obiectivele proiectului ReACTiv

Proiectul promovează **cetățenia activă**, **valorile europene** și **participarea democratică**, folosind metode moderne de educație nonformală, gamificare și învățare prin joc. Printre obiectivele principale se numără:

1. Dezvoltarea competențelor adulților

Prin activități practice – ateliere, sesiuni de formare, resurse digitale – participanții își vor îmbunătăți:

- gândirea critică
- capacitatea de participare la viața civică
- abilitățile sociale și de comunicare
- înțelegerea proceselor democratice

2. Stimularea implicării civice

ReACTiv încurajează adulții să devină **actori activi** în comunitate, capabili să răspundă provocărilor sociale actuale și să se implice în inițiative publice, consultări și proiecte locale.

3. Inovație și colaborare multiculturală

Proiectul promovează cooperarea europeană, schimbul de bune practici și dezvoltarea unor produse educaționale inovatoare, precum:

- jocuri educaționale
- curriculumuri colaborative
- instrumente digitale pentru formare

Impactul estimat

Prin parteneriatul Erasmus+ ReACTiv, adulții vor fi sprijiniți să:

- înțeleagă mai bine mecanismele democrației
- dobândească încredere în propria capacitate de participare
- contribuie la o societate europeană **incluzivă**, **rezilientă** și **democratică**

Proiectul își propune să creeze un mediu de învățare accesibil, dinamic și adaptat nevoilor reale ale adulților, cu efecte pozitive atât la nivel comunitar, cât și european.

LULLALIL – CÂNTECELE DE LEAGĂN CARE UNESC GENERAȚII. ASOCIAȚIA PORTAL PENTRU COMUNITATE, PARTENER AL UNUI NOU PROIECT ERASMUS+ DEDICAT EDUCAȚIEI ADULȚILOR

Ana Gabriela ȘERBAN

Educația adulților reprezintă una dintre direcțiile fundamentale ale programului **Erasmus+**, un domeniu care încurajează învățarea de-a lungul vieții, crearea de oportunități pentru toate vârstele și consolidarea legăturilor dintre generații. În cadrul acestui program, adulții primesc șansa de a dezvolta competențe noi, de a rămâne activi în comunitate și de a participa la procese educaționale relevante pentru viața lor socială, emoțională și culturală.

Unul dintre principiile centrale ale educației adulților în Erasmus+ este crearea unor **spații de învățare deschise, accesibile și inovatoare**, unde experiențele personale devin resurse educaționale valoroase. Proiectul **Lullabies for Intergenerational Sharing and Learning – LullaLiL** se înscrie perfect în această viziune, propunând o abordare unică și profund umană: readucerea în lumină a **cântecelor de leagăn vechi**, aproape uitate, și transmiterea lor către generația tânără prin vocea și poveștile persoanelor vârstnice.

Ce este LullaLiL și ce aduce nou?

LullaLiL este un proiect Erasmus+ (2025-1-SE01-KA210-ADU-000355789) dedicat educației adulților, cu o durată de 14 luni, coordonat de organizația **Viksjöforsbaletten** din Suedia și având parteneri din România și Cipru. Obiectivul său este de a crea punți între generații prin intermediul artei, muzicii și al patrimoniului oral transmis prin cântecele de leagăn.

Proiectul pornește de la o realitate evidențiată persoanele vârstnice se confruntă adesea cu **izolare socială, sentimentul inutilității și lipsa de implicare în viața comunității**. Totuși, ele poartă cu ele o bogăție imensă – povești, amintiri, tradiții și cântece vechi care reprezintă identitatea culturală a fiecărei comunități. LullaLiL își propune să valorifice această resursă și să îi transforme pe seniori în **protagoniști activi ai educației generațiilor tinere**.

Prin ateliere intergeneraționale, filmări, documentare, sesiuni de povestire și întâlniri regulate, proiectul readuce cântecele de leagăn în prezent – oferindu-le părinților tineri, educatorilor și copiilor de grădiniță ocazia de a descoperi tradiția într-un mod actual, emoționant și educativ.

Cântecele de leagăn – comoara uitată a culturii orale

În ritmul accelerat al lumii moderne, cântecele de leagăn – odinioară element central în relația dintre părinți, bunici și copii – riscă să fie pierdute. LullaLiL își asumă rolul de a:

- **documenta și arhiva cântece din Suedia, România și Cipru**, inclusiv melodii aparținând comunităților de migranți;
- **înregistra poveștile personale ale vârstnicilor**, care explică originea cântecului, sensurile sale și amintirile asociate;
- **transforma materialele în resurse educaționale** – fișiere audio, partituri, videoclipuri, documentare;
- **colabora cu grădinițe și centre educaționale** pentru a organiza întâlniri între copii și seniori.

Prin această abordare, cântecele de leagăn devin un instrument de **învățare multiculturală**, dar și un vehicul pentru dezvoltarea empatiei, a sensibilității emoționale și a conștientizării culturale la copiii de vârstă preșcolară.

Rolul fiecărui partener în proiect

Viksjöforsbaletten – Suedia (coordonator)

Organizație culturală cu experiență în integrare socială, dans și proiecte comunitare. Contribuie prin:

- coordonarea generală a proiectului;
- organizarea întâlnirii de lansare (Kick-off Meeting) în Suedia;
- facilitarea activităților cu seniori și copii în comunitățile locale;

• dezvoltarea *Intergenerational Activities Guide*.

A.MUS.ED. – Cipru

Specializați în educație muzicală și activități artistice comunitare.

Responsabili de:

• activitatea principală „Lullabies and Stories”;
• transpunerea melodiilor în partituri;
• adaptarea cântecelor în alte limbi;
• organizarea unui training internațional pentru lucrători cu adulți;
• dezvoltarea planului de diseminare.

Asociația Portal pentru Comunitate – România

Partener al proiectului și o organizație tânără, dar activă în domeniul **sănătății mentale, incluziunii sociale și educației adulților**. Contribuții principale:

• coordonarea activității „Empowering the Elderly”;
• organizarea întâlnirii finale transnaționale în România;
• contactul direct cu grupurile de seniori și cu grădinițele partenere;
• crearea de contexte sigure în care persoanele în vârstă să se simtă valorizate, implicate și ascultate.

Prin participarea în LullaLiL, Asociația Portal pentru Comunitate își consolidează misiunea de a aduce împreună arta, educația și sănătatea emoțională într-un cadru european.

Prima întâlnire internațională: Kick-off Meeting în Suedia

Startul proiectului a fost marcat de întâlnirea de lansare care a avut loc în Suedia, ăntre 30 și 31 octombrie 2025, la sediul Viksjöforsbaletten. În cadrul acesteia, partenerii au:

• semnat acordurile de parteneriat;
• stabilit calendarul exact al activităților;
• discutat metodologia de colectare a cântecelor și poveștilor;
• explorat strategiile de implicare a vârstnicilor;
• analizat planul de diseminare și de comunicare.

Atmosfera întâlnirii a fost una caldă și inspirată de comunitatea locală, unde seniorii sunt deja obișnuiți să participe la activități culturale alături de copii și tineri. Această experiență a oferit partenerilor o imagine clară a modului în care poate funcționa, în mod real și eficient, învățarea intergenerațională.

De ce este important LullaLiL pentru comunități?

Proiectul aduce beneficii concrete:

• **Seniorilor** – redobândesc un rol activ, își recapătă încrederea, se simt utili și ascultați.
• **Copiilor de grădiniță** – își dezvoltă empatia, conectarea emoțională și înțeleg cultura prin vocea celor mai vârstnici.
• **Educatorilor și lucrătorilor cu adulți** – primesc metode noi de lucru, resurse practice și materiale educaționale originale.
• **Comunității** – câștigă un model replicabil de reducere a izolării sociale și de consolidare a relațiilor dintre generații.

LullaLiL este mai mult decât un proiect; este un **pod între trecut și viitor**, o invitație la redescoperirea culturii prin vocile celor care o poartă în suflet. Prin colaborarea dintre Suedia, Cipru și România – și prin implicarea activă a Asociației Portal pentru Comunitate – cântecele de leagăn devin instrumente de învățare, vindecare și reconectare socială.

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ

Prof. ed. timpurie Adela SIBIȘANU
G. P.P. „Floare albastră" Craiova

Educaţia este factorul hotărâtor al dezvoltării psihoindividuale a persoanei. Ea sistematizează şi organizează influenţele mediului, dezvoltă personalitatea.

Creativitatea, în termeni generali, este un proces mental care permite generarea de idei şi concepte noi sau asocieri originale între concepte şi idei deja existente.

Lumea modernă pune accentul pe folosirea mai eficientă a cunoaşterii şi a inovaţiei. Este necesară extinderea abilităţilor creatoare ale întregii populaţii, mai ales ale acelora care le permit oamenilor să se schimbe şi să fie deschişi faţă de idei noi într-o societate diversă din punct de vedere cultural, bazată pe cunoaştere.

Pedagogia modernă, ca și cea tradițională, este călăuzită de multe principii pedagogice fără a căror aplicare în actul instituțional ar face din acesta unul anost, fără finalități.

În societatea contemporană, cu schimbări rapide şi efecte imediate, educaţia şi învăţământul trebuie reînnoite, completate, adaptate, astfel încât putem vorbi despre o permanentă inovaţie şi creaţie în activitatea didactică.

Pentru copii, şcoala viitorului trebuie să promoveze o educaţie de calitate şi să fie axată pe valori în care elevii să creadă, în care să se regăsească, îndeplinind două condiţii, fundamentale din punctul lor de vedere: şcoala viitorului trebuie să le placă şi să fie eficientă.

Creativitatea didactică reprezintă capacitatea și abilitatea cadrelor didactice de a găsi modalități inovatoare și eficiente de a transmite informații și de a stimula învățarea elevilor. Această creativitate poate fi exprimată într-o varietate de forme și poate fi îmbinată cu diferite abordări pedagogice, cum ar fi tradiționala și moderna. Gasirea unui echilibru intre creativitatea didactică, tradiționalism și modernism este esential pentru succesul procesului de învățare.

Tradiționalismul se referă la valorile și metodele de învățare tradiționale ce au fost folosite de-a lungul timpului și care sunt încă prezente în multe școli și instituții de învățământ, ele sunt adesea axate pe predarea frontală, memorizare și testare, iar elevii sunt în general așteptați să urmeze pasiv aceste indicații. Învățământul tradițional se sprijină pe metode precum conversația, demonstrația, expunerea, explicația sau exercițiul în care accentul se pune pe transmiterea și asimilarea cunoștințelor, pe activitatea individuală a elevilor.

Pe de altă parte, modernismul în învățământ reprezintă o abordare mai orientată către elev, în care se pune accent pe stimularea creativității, gândirea critică și abilitățile practice. Metodele moderne de predare se axează pe interactivitate, colaborare, utilizarea tehnologiei și punerea elevilor în situații de învățare autentică, propune depășirea vechiului model prin dinamizarea clasei, prin renunțarea profesorului la rolul de transmițător și asumarea celui de facilitator al procesului de învățare, prin schimbarea percepției asupra relației profesor-elev. Dialogul trebuie să se bazeze pe comunicare, pe schimburi de păreri, antrenarea gândirii elevilor, si nu testarea capacitatii de memorare.

Îmbinarea elementelor tradiționale cu cele moderne poate duce la crearea unui mediu de învățare eficient și captivant. Tradiționalismul poate fi valoros pentru stabilirea unui cadru solid de predare, în care elevii să aibă cunoștințele de bază necesare pentru a înțelege subiectul. Modernismul poate aduce valoare prin stimularea interesului și implicarea activă a elevilor în procesul de învățare. Utilizarea tehnologiei, proiectele practice, discuțiile în grup și alte metode interactive pot ajuta la consolidarea cunoștințelor și la dezvoltarea abilităților esențiale pentru viața reală. De asemenea, aceste metode încurajează gândirea critică și creativitatea, oferind elevilor oportunități de a-și dezvolta potențialul și de a se pregăti pentru provocările viitoare.

Un cadru didactic creativ ar putea să îmbine lecții tradiționale cu activități practice, proiecte de grup și utilizarea tehnologiei pentru a oferi o experiență de învățare holistică. De asemenea, o abordare creativă ar putea să folosească jocurile de rol și alte activități interactive pentru a învăța subiecte complexe într-un mod captivant.

Creativitatea didactică poate să transforme munca de predare într-o experiență dinamică și plină de satisfacții pentru cadrele didactice, abordarea creativă înseamnă să fii deschis la idei noi și să explorezi diferite modalități de predare, pentru a găsi cele mai eficiente și captivante metode pentru elevii tăi. De asemenea, creativitatea didactică poate să-ți ofere satisfacția de a vedea cum elevii învață și se dezvoltă sub îndrumarea ta, iar rezultatele pozitive ale acestui proces pot să fie motivante și încurajatoare.

Eficiența demersului didactic constă în îmbinarea armonioasă a metodelor clasice cu cele moderne, atent selectate de cadrul didactic în funcție de particularitățile clasei de elevi.

Învățământul românesc este supus unor provocări tot mai mari, cum este predarea online, impunându-se o regândire rapidă a întregului proces didactic. Astfel, metodele tradiționale de predare-evaluare au fost înlocuite tot mai mult cu cele moderne care au facilitat accesul elevilor la informație. Pentru a-i pregăti pe elevi pentru provocările de zi cu zi, se impune adaptarea la noile tehnologii prin dezvoltarea creativității, a spiritului inovator și competițional.

Profesorului îi revine rolul de a ghida elevul în descoperirea de noi informatii prin antrenarea în discuții moderne, menite a încuraja exprimarea propriilor opinii.

Un profesor, pentru a fi creativ și inovator în educație, trebuie să urmeze câteva idei:

-folosirea tehnologiei-aceasta poate fi o modalitate excelentă de a face educația cât mai interactivă și mai distractivă. Se pot utiliza aplicații educaționale pentru a ajuta elevii să învețe mai ușor și să-și dezvolte abilitățile;

-utilizarea noilor metode de predare- în loc să se bazeze numai pe metodele tradiționale, profesorul poate sa folosească si alte abordări ca jocul de rol, discuții în grup sau studii de caz;

-încurajarea colaborării între elevi pentru a-și împărtăși ideile și opiniile;

-crearea unui mediu de învățare pozitiv-profesorul trebuie să se asigure că elevii săi se simt confortabil și încrezători în ceea ce privește procesul de învățare, să îi încurajeze s-și exprime ideile și să pună întrebări și să le ofere feedback constructiv;

-deschidere la schimbare-să încerce mereu să găsească noi modalități de a ajuta elevii să învețe mai bine și să-și dezvolte abilitățile.

Prin creativitate și inovație, poți contribui la dezvoltarea sistemului școlar și la crearea unor condiții mai bune pentru elevi în procesul de învățare.

În concluzie, creativitatea și inovarea sunt două abilități esențiale pentru a atinge succesul în viață și în carieră. În educație, acestea pot fi dezvoltate prin promovarea gândirii critice, a curiozității și a experimentării, și prin încurajarea elevilor să aplice ideile și soluțiile inovatoare în viața reală.

Bibliografie:

1. Ionescu M., Radu I.-" Didactica modernă", Ed. Dacia, Cluj – Napoca, 2001;
2. Alois Gherguţ,- "Management general şi strategic în educaţie", Ed. Polirom, Iaşi, 2007;
3. I..Cerghit – "Sisteme de instruire alternative", Aramis, Bucuresti, 2002
4. Revista "Inovație în educație" / NR.6 / aprilie 2020

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE UN ALT MOD DE A FACE EDUCATIE

Rafaela SMOCU

Învățământul alternativ este o formă de organizare a procesului didactic care oferă o altă variantă educativă, diferită de cea din sistemul național de învățământ. Există alternative educaționale atât de stat, cât şi particulare, iar pluralismul educațional include atât învățământul particular, cât şi alternativele educaționale sau învățământul confesional.

Conform „Dicţionarului de pedagogie" (Horst Schaub şi Karl G. Zenke, Editura Polirom, 2001), termenul „învățământ alternativ" este definit ca fiind „activitatea care se desfăşoară în instituții școlare, după obiective, organizare, conținut, forme de predare și învățare, mijloace, viața școlii și activitatea părinților, cu abatere totală sau parțială de la caracteristicile unitare ale școlii de stat şi care oferă o altă variantă de instruire şi educare".

Cadrul juridic al alternativelor educaționale este stabilit prin OMECTS nr. 5571 / 2011 privind Regulamentul de organizare şi funcționare a învățământului preuniversitar alternativ. Acreditarea și evaluarea periodică a alternativelor educaționale se fac de către Comisia Națională pentru Alternative Educaționale (C.N.A.E.). Unitățile de învățământ preuniversitar alternativ dispun de autonomie organizatorică și funcțională, în conformitate cu specificul alternativei, iar cadrele didactice care predau la grupe sau clase din alternativele educaționale sunt recunoscute de către inspectoratele școlare județene și Ministerul Educaţiei Naționale.

În învățământul preuniversitar din România sunt recunoscute în acest moment următoarele alternative educaționale: Freinet, Montessori, Pedagogia Curativă, Planul Jena, Step by Step, Waldorf. Aceste alternative educaționale funcționează atât ca unități independente, sub forma învățământului particular, cât și în cadrul sistemului de învățământului public, dacă sunt constituite grupe sau clase la care predarea este conformă cu unul dintre sisteme educaționale alternative. De exemplu, la nivelul municipiului București sunt acreditate în învățământul public patru unități Waldorf și paisprezece Step by Step, iar în învățământul particular o unitate Waldorf, două unități Step by Step și trei unități Montessori.

Termenul de pedagogii alternative este folosit in multe zone ca fiind sinonim cu pedagogia reformei.Atât pedagogia oficială cât şi pedagogiile alternative sunt centrate pe ideea de copil. Pedagogiile alternative consideră că o educaţie unică pune omul în ipostaza de a fi înghiţit de o lume exterioară.Învaţamantul trebuie să devină o posibilitate de diversitate şi să-i confere elevului o aşa zisă libertate.Dificultaţile pedagogiei oficiale conservatoare sunt de deschidere , în sensul că percepe ca atacuri ideile noi. Pedagogiile alternative sunt pedagogii de autor , care valorifică ideile unor autori (de exemplu : Pedagogia Waldorf , Pedagogia Montessori , Planul Iena , Planul Dalton etc.).Aceşti autori au creat sisteme noi. Atât in spaţiul românesc , cât şi în întreaga lume , înfruntarea dintre tradiţional şi alternativ a avut loc întotdeauna.Daca pentru pedagogia tradiţionala centrul este în profesor , în manual , pentru pedagogiile alternative acest centru este reprezentat de copil.Copilul este acceptat ca fiind autonom , capabil de autoconducere şi este pus în situaţii concrete de viaţă.Învaţatoarea prin descoperire , învaţarea prin utilizarea unui contact , serbarea şcolara , colţurile speciale pentru activitaţi , utilizarea unor tehnici individuale de învaţare şi alte asemenea idei consideră copilul ca având un spirit absorbant.Diviziunea activitaţii în mici unitaţi de muncă confirmă faptul că fiecare trebuie să urmeze drumul său.

Alternativele educaţionale au apărut la sfârşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea şi s-au conturat ca o mişcare pedagogica internaţionala în raport de opozitie cu pedagogia tradiţionala.

Alternativa educaţională "Montessori"

"Prima noţiune pe care copiii trebuie să o capete pentru a fi disciplinaţi, în mod activ, este aceea de bine şi de rău, iar sarcina educatoarei constă în a împiedica pe copil să confunde binele mobilitatea şi răul cu activitatea cum se considera până acum, scopul nostru este să creăm o disciplină

a muncii, a binelui şi nu am imobilităţii şi pasivităţii...copilul este constructorul spiritual al omenirii, iar obstacolele în calea dezvoltării sale libere sunt pietrele din zidul în care a fost închis sufletul omului. Trebuie să ajutăm copilul să acţioneze singur, să voiască singur, să gândească singur; aceast este arta celor ce aspiră să slujească spiritul"

Dr. Maria Montessori a accentuat ideea conform căreia fiecare copil trebuie văzut ca un individ cu personalitate unică şi potenţial intelectual unic. În scrierile sale pune accent pe cât de important este pentru părinţi şi educatori să admită nielul de dezvoltare şi rata progresului pentru fiecare copil, în mod individual, aşa cum este el. Indiferent de naţionalitate sau etnie, toţi copiii au aceleaşi nevoi de bază, trec prin aceleaşi stadii, ea numind aceste stadii "perioade senzitive". "De la naştere la şase ani toti micuţii noştri au impresia unor descoperiri continue în lumea care îi înconjoară şi ei găsesc în aceasta o mare bucurie". Ei doresc să înveţe, sunt asemuiţi cu nişte "bureţi" care absorb în mod constant informaţii despre lumea lor cea nouă.

Copiii trebuie observaţi îndeaproape pentru a le putea oferi ceea ce au nevoie în timpul fiecărei perioade senzitive, iar accentul trebuie pus întotdeauna pe învăţare – pentru copii, mai degrabă decât pe predare – din partea adultului. Autoarea metodei spune că rolul educatorului este de a "observa" copilul şi de a "pregăti mediul", pe baza observaţiilor făcute, de a crea situaţii de învăţare şi nu de a preda direct, fiind mai mult un ghid decât un lider.Astfel, după observaţia copiilor ea a descoperit că:
-Motivarea este naturală în procesul de învăţare;
-Copii mici sunt capabili să se concentreze mai mult decât işi pot da seama adulţii, dacă o activitate răspunde nevoilor lor şi dacă procesul permite implicarea fizică; copii resping o activitate care nu răspunde nevoilor lor;
-Copii sunt capabili să-şi dezvolte autodisciplina dacă au libertatea să aleagă;
-Educatorul nu este sursa tuturor învăţăturilor;
- Copiii pot învăţa să-şi rezolve propriile probleme.
În cadrul metodei sale, Dr. Montessori a conceput un rol cu totul nou pentru educator.Copiii învaţă singuri, folosind materialele specifice, timp în care rolul educatorului este să direcţioneze, să stimuleze şi să ghideze activitatea acestora. Educatorul nu se amestecă niciodată atnci când un copil e concentrat, şi nu intervine decât dacă a constatat că acesta are nevoie de ajutor, nu ştie ce să facă, sau îi deranjează pe ceilalţi colegi Ajutorul pe care un educator Montessori îl oferă copilului este întotdeauna extrem de limitat – atât cât să se asigure că acesta a ieşit din impas. Copilul nu este corectat atunci când greşeşte. Se consideră că încă nu a ajuns să stăpânească suficient conceptul respectiv iar materialul va fi strâns si reluat cu alt prilej, deupă o lecţie individială, ori după o anumită perioadă de timp.

Educatorul Montessori nu pedepseşte copiii niciodată dar nici nu le oferă recompense. Se consideră că singura recompensă de care are nevoie un copil este cea provenită din mulţumirea de sine, din faptul că a realizat un lucru bun şi corect bazându-se pe propriile lui puteri.

În cazul în care un copil îi deranjează pe colegii lui sau se comportă într-un mod care afectează armonia si ordinea din clasă, acesta va fi luat de către educator si dus într-un loc retras de ceilalti copii. I se va asigura jocul favorit dar va fi lipsit de libertatea de a se deplasa prin clasă după voinţa proprie. Educatorul va veni din când în când şi îi va adresa cuvinte blânde de simpatie sau ajutor, în cazul în care are nevoie. Se consideră că lipsa libertăţii de mişcare şi tratarea copilului ca pe un bolnav este suficientă pentru a-l face să înţeleagă că a greşit. Copiii prosperă atunci când li se oferă libertatea într-un mediu propice nevoilor lor. După o perioadă de intensă concentrare şi lucru cu materiale care le stârnesc interesul, copiii dau dovadă de vitalitate şi mulţumire de sine. Concentrându-se la o activitate liber aleasă, neîntreruptă, copiii ajung la auto-disciplină şi pace interioară. Dr. Montessori a denumit acest proces "normalizare" si este citat ca fiind "cel mai important rezultat al muncii noastre".(Maria Montessori, Mintea absorbantă 1949).

Filosofia educaţională a doamnei Maria Montessori încurajează dezvoltarea copilului într-un mediu care să inspire siguranţă, sprijin, diversitate culturală care să le dea libertatea de a explora, de a coopera.

Ţinta noatră ar trebui să fie cea de a crea un mediu plăcut care să ducă la o dezvoltare armonioasă intelectuală, socială, fizică şi artistică. Să cultivăm copiilor respectul de sine şi să le dezvoltăm dorinţa

lor naturală de a învăţa. Părinţii, copiii şi personalul didactic vor lucra împreună pentru a atinge scopul propus.

Principiile metodei Montessori: -în loc sa înlăturăm obstacolele ce-i stau în cale, ajutăm copilul să le depaşească.Principiul de bază la metoda Montessori este auto-educarea şi aplicarea celor învăţate direct, nemediat;

Copilul este privit ca un om în toată firea, i se respectă personalitatea, deoarece este un idivid unic si irepetabil;

Copilul este ajutat să-şi dezvolte voinţa, acordându-i-se libertate asupra hotărârilor sale, este îndrumat să gândească şi să acţioneze independent;

Copilului îi este dat prilejul de a-şi urma propriul ritm de învăţare, deoarece copiii nu-şi doresc doar sa înveţe, ci să înveţe ceva anume, într-un anumit moment dat;

Încurajearea copiilor de a lua mereu decizii proprii pe care să le respecte

Cercetări ştiinţifice arată că :

- învăţarea se produce în condiţii optime când procesul gândirii este însoţit de mişcare;
-se învaţă mai bine atunci când ne interesează subiectul de învăţat;
-persoanele evoluează când simt că pot efectua alegeri şi când simt că deţin controlul;
-învăţăm mai bine când subiectul de învăţat se află în context concret;
-copiii pot învăţa foarte bine "de la" şi "împreună" cu persoane astfel că după vârsta de şase ani copiii răspund foarte bine la situaţii în care pot învăţa şi colabora in acelaşi timp;
- copiii răspund pozitiv la rutină şi la disciplină;
-anumite comportamente pozitive la adulţi (semnalate de Montessori) se pot observa în rezultatele ulterioare ale copilului.

Dacă un copil va găsi câmpul de acţiune care să corespundă celor mai intime exigenţe ale sale, acesta va revela în timp ce altceva îi este necesar pentru dezvoltarea sa optimală. Copilul încearcă pe moment raporturi cu genul uman care-l înconjoară şi le găseşte. Dar în acelaşi timp există în individ exigenţe intime, exigenţe cărora cere să li se abandoneze într-o muncă misterioasă care solicită completa solitudine, separearea de tot şi toate. Nimeni nu poate să ajute copilul să atingă această intima izolare care sa-i permită să ajungă la lumea sa cea mai profundă, misterioasă, bogată, plină de trăiri. Acest câştig care se obţine prin eliberarea faţă de lumea externă trebuie să provină de la însuşi sufletul nostru. Această stare de reculegere totală se regăseşte doar în marii oameni. Putem ajuta copilul mic să dea un sens acestei mulţimi de informaţii oferindu-i un mediu în care el poate să înveţe să distingă, să diferentieze, să categorisească şi să emită judecaţi. Aceste aptitudini pun bazele întregii învăţături viitoare.

Concluzii

Dr. Maria Montessori a elaborat o filosofie a educaţiei bazata pe respectul pentru copil şi nevoile sale.Conceptul de respect pentru copil este esenţial în metoda Montessori.A fost convinsă că vârsta preşcolară , când copilul îşi dezvolta concepţia de sine , este fundamentală pentru împlinirea sa viitoare. Pentru Maria Montessori educaţia echivaleaza cu a învaţa copilul să gândească şi să acţioneze independent într-o manieră responsabilă.Dr. Montessori a văzut educatorul mai degrabă ca un creator al situaţiilor de învaţare , decât o persoană care predă în mod direct anite cunoştinţe , mai mult ca un ghid , decât ca un lider. Instruirea trebuie să înceapă la o vârsta fragedă dacă se vrea o hrană pentru minte şi o satisfacţie pentru copilul care este stăpânit de dorinţa de a învăţa Filosofia Montessori accentueaza impotanţa prezentarii de materiale educative potrivite în timpul fiecărei perioade.Calmul adultului prefigurează adultul de mâine.Adultul nu trebuie să facă niciodata pentru copil ceea ce acesta poate să facă singur , pentru că îi fură copilului posibilitatea de a învăţa , îl face dependent.Din obişnuinţă , din dragoste , adulţii servesc copilul.Acest act este periculos deoarece manifestă o tendinţă de sufocare a unor activităţi utile şi spontane ale copilului.

Bibliografie:

1.Montessori, Maria, „Descoperirea copilului" , E.D.P., Bucureşti, 1977.
2. Montessori, Maria, „Mintea absorbantă" , traducere de Marcel Căpraru, Ed. Apa, Drobeta Turnu Severin, 2006.

METODA ORFF

Ștefan SOARE

Nu ascultăm muzica doar cu urechile, ci o simțim rezonând în tot corpul, în creierul și in inima noastră." – Emile Jaques-Dalcroze, „Histoire de la rythmique"

Prin intermediul audiției, preșcolarii iau contact direct cu arta sunetelor. În grădiniță, audiția organizată formează și dezvoltă copiilor deprinderea de a asculta conștient precum și capacitatea de a înțelege mesajul muzical.

Metoda Orff este cunoscută sub denumirea de Orff Schulwerk sau "Muzica pentru copii".

Aceasta reprezintă o metodă de educație muzicală inițiată de compozitorul german Carl Orff și reușește să îmbine muzica, mișcarea, exprimarea verbală, improvizația și creativitatea.

Principiile metodei sunt următoarele:

- Integrarea elementelor: Metoda îmbină muzica, dansul și vorbirea, considerându-le interconectate și necesare pentru o educație muzicală completă.
- Improvizația și creația: Se pune un mare accent pe improvizație, permițând copiilor să-și dezvolte propriile idei muzicale și să experimenteze liber.
- Instrumente Orff: Se utilizează în special instrumente de percuție simple, specifice pentru copii, precum xilofoane, tobe, maracase, și clopote, care pot fi ușor de manipulat și interpretat.
- Dezvoltarea prin joc: Învățarea se realizează prin jocuri muzicale, unde copiii sunt încurajați să descopere și să învețe concepte muzicale (ritm, melodie) într-un mod natural și distractiv.
- Legătura cu mișcarea: Mișcarea fizică este esențială, ajutând la înțelegerea ritmului și la exprimarea muzicii prin corp.
- Rolul creativității: Obiectivul principal este trezirea și dezvoltarea creativității la copii, prin încurajarea participării active și a explorării personalizate.
- Proces și produs: Interacțiunea dintre dezvoltare și rezultatul artistic.

Obiectivul abordării Orff-Schulwerk nu este în primul rând de "a învăța muzica și teoria muzicii" ci este mai degrabă o abordare prin care preșcolarul să-și creeze propria lui muzică "în scopul de a înțelege muzica. Practicarea muzicii se poate naște din improvizație. Este vorba de creativitate. Ideea importantă este aceea că nu putem întelege ceva ce nu simțim și, făcând apel la simțul kinestezic în relație cu simțul muzical, corpul devine primul instrument care creează imagini motrice care, mai apoi, servesc de referință pentru învățare și intepretare.

În multe țari sunt folosite metode de educație muzicală care sunt centrate pe utilizarea aptitudinilor muzicale existente in fiecare copil, de la varste mici. Metoda Orff promovata de catre Carl Orff (compozitorul operei Carmina Burana, popular si ca pedagog) este una dintre acestea.

Metoda pune accent pe învatarea copiilor să cânte captivandu-i prin oferirea posibilitatii de a face ceea ce copiilor le place foarte mult: sa-si miște mâinile si chiar picioarele pentru a cânta (si tropaitul poate fi folosit in muzică). La "activitati" cântatul este asociat cu dansul, cu recitarea unor poezii, cu crearea de "coloane sonore" pentru povești. În loc sa stea cuminți la locul lor și să cânte cu vocea, li se oferă posibilitatea să stea in cerc, pe jos si să cânte cu vocea si cu instrumente simplu de utilizat sau chiar să danseze. Adica să se joace.

Reușesc să introduc la grupa mea diferite jocuri ritmice, jocuri de improvizație inspirate din abordarea lui Carl Orff. Această metodă le oferă copiilor dezvoltarea inteligenței emoționale.

Copilul este în centrul acțiunii, este actorul principal, își dezvoltă gândirea, ia inițiativa, improvizează, creează. Muzica este accesibilă tuturor, nu doar celor privilegiați, talentați sau selectați pe anumite criterii. Orice copil își aduce contribuția conform abilităților. Orff Schulwerk se desfășoară într-o atmosferă non-competitivă, fără teama de a fi evaluat sau judecat.

Bibliografie:

❖ Amabile, T.M.Creativitatea ca mod de viață/ T.M.Amabile. București: Editura Științe & Tehnici, 1997;

❖ Antonescu, G. Pedagogia generală/ G.Antonescu. – București: Editura Scrisul românesc, 1943;

❖ Arceajnikova, L. Profesia – învățător de muzic�. Carte pentru învățători/ L.Arceajnikova. – Chișinău: Editura Lumina, 1984;

❖ http//edict.ro.

ROLUL CREATIVITĂȚII ȘI INOVAȚIEI ÎN EDUCAȚIA PREȘCOLARĂ: FUNDAMENTE PSIHOPEDAGOGICE ȘI STRATEGII DIDACTICE

Prof. ed. timpurie Roxana-Mihaela SORICA
Prof. ed. timpurie Nicoleta-Anca GOGÎȚU

Vârsta preșcolară reprezintă perioada cea mai receptivă pentru dezvoltarea potențialului creator, fiind considerată de specialiști ca vârsta cu cea mai importantă experiență educațională din viața unei persoane. Creativitatea la preșcolari nu înseamnă neapărat invenții majore, ci capacitatea de a genera idei noi, de a explora, de a se exprima liber și de a găsi soluții inedite la problemele specifice vârstei, adesea prin joc. Inovația în acest context se referă la aplicarea unor metode didactice moderne și la crearea unui mediu de învățare care să susțină această explorare naturală.

Perioada preșcolară este caracterizată de o imaginație bogată și o curiozitate naturală. Copilul transpune conștient realul într-un plan imaginar, creând și experimentând constant prin joc. Această vârstă este fundamentală pentru că pune bazele gândirii divergente – capacitatea de a genera o varietate de soluții și idei, nu doar una corectă.

Teoria inteligențelor multiple, propusă de Howard Gardner, este extrem de relevantă la acest nivel. Ea sugerează că fiecare copil are un profil unic de inteligență și creativitate, iar educația trebuie să ofere un "tratament diferit, individualizat" pentru a valorifica aceste calități. Creativitatea este strâns legată de inteligență, dar nu sunt identice; o persoană inteligentă nu este neapărat creativă, de aceea stimularea specifică este necesară.

Dezvoltarea creativității la această vârstă are efecte benefice asupra dezvoltării cognitive, sociale, emoționale și fizice a copilului. Ea contribuie la formarea unor abilități prețioase precum lucrul în echipă, acceptarea ideilor celorlalți și găsirea celor mai bune alternative.

Pentru a preveni "blocajele" creative care pot apărea ulterior, educatoarea trebuie să utilizeze metode inovative care să stârnească interesul și să determine copilul să învețe prin joc.

Jocul Didactic și Jocul Liber: Jocul este metoda supremă de stimulare a creativității la preșcolari. Jocurile de rol, jocurile de construcție și cele de societate oferă un spațiu liber pentru exprimarea ideilor inovatoare.

Metoda "Pălăriilor Gânditoare": Adaptată pentru preșcolari, această metodă le permite copiilor să exploreze diverse perspective (ex: Pălăria Albastră pentru organizare, Pălăria Verde pentru idei creative noi) și să se exprime liber în funcție de "rolul" asumat.

Activitățile Artistico-Plastice: Desenele, pictura, modelajul și colajele sunt activități esențiale care oferă copiilor posibilitatea de a-și exprima imaginația și de a descoperi texturi, culori și forme noi.

Educația STEAM (Știință, Tehnologie, Inginerie, Artă, Matematică): Această abordare inovativă încurajează copiii să devină mici cercetători și să descopere soluții prin experimente practice, combinând diverse discipline într-un mod atractiv și logic.

Poveștile și Dramatizările: Rolul poveștilor în stimularea creativității este deosebit de important. Copiii pot inventa continuări, pot schimba finalul sau pot dramatiza personaje, dezvoltând astfel limbajul și imaginația.

Eficiența stimulării creativității depinde în mare măsură de conduita educatoarei și de mediul pe care îl creează. Rolul acesteia este multiplu:

-Creatorul mediului: Educatoarea trebuie să amenajeze un spațiu fizic stimulativ, bogat în materiale variate (de la creioane colorate și plastilină la materiale reciclabile și tehnologie digitală adecvată).

-Ghid și partener de joc: Mai degrabă decât un "furnizor" de informații, educatoarea este un ghid care încurajează explorarea, pune întrebări deschise ("Ce altceva ai putea face cu asta?") și participă la jocul copiilor.

-Observator atent: Ea trebuie să discearnă calitățile creative unice ale fiecărui copil și să ofere feedback constructiv, lăudând efortul și originalitatea, nu doar conformitatea cu un model.

-Promotorul asumării riscului: Un mediu lipsit de critici premature și de teama de eșec este esențial pentru ca preșcolarii să aibă curajul să experimenteze idei noi.

Creativitatea și inovația sunt fundamentele unei educații preșcolare de calitate, pregătind copiii pentru o lume care necesită adaptabilitate și gândire originală. Prin metode interactive, joc, tehnologie integrată adecvat și, mai ales, prin dedicarea educatoarei de a cultiva un mediu pozitiv și stimulant, potențialul creator al fiecărui copil poate fi valorificat la maximum. Investiția în creativitatea preșcolarilor nu este doar o investiție în dezvoltarea lor individuală, ci și o contribuție esențială la progresul societății viitoare.

Bibliografie

Bocoş, M., 2002, Instruire interactivă, Ed. Press Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
Breben, S., Gongea, E., (2002) Metode interactive de grup, Editura Arves, Craiova
Ionescu, M., Radu, I., 1995, Didactica modernă, Cluj-Napoca, Ed. Dacia

REPOVESTIREA DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Prof. ed. timpurie Alina-Ileana ȘTEFANACHE
G.P.P. Piticot Craiova

Repovestirea reprezintă una dintre cele mai vechi și mai eficiente modalități prin care copilul își dezvoltă limbajul, gândirea logică și capacitatea de exprimare. De la poveștile spuse la gura sobei până la activitățile interactive din grădinițele moderne, repovestirea a evoluat continuu, adaptându-se contextului social, tehnologic și pedagogic al fiecărei epoci. În educația timpurie, ea rămâne o activitate fundamentală pentru formarea competențelor de comunicare, ascultare și interpretare.

În tradiția educațională românească, repovestirea era strâns legată de poveștile populare, basmele și legendele transmise oral. Educatoarea avea un rol central, fiind povestitorul principal, iar copilul asculta, apoi reproducea conținutul într-o manieră simplă și structurată. Accentul se punea pe memorare, redarea fidelă a textului și respectarea succesiunii logice a evenimentelor.

Cu trecerea timpului și apariția noilor paradigme educaționale centrate pe copil, repovestirea a devenit o activitate activ-participativă, în care copilul nu mai este doar receptor, ci creator de sens. Educația modernă pune accent pe dezvoltarea gândirii critice, interpretarea personală a textului și exprimarea emoțiilor și opiniilor proprii.

În trecut, metodele folosite erau în principal orale și frontale:

- Educatoarea citea sau povestea un text, iar copiii erau rugați să îl repovestească individual sau în grup.
- Se foloseau întrebări simple („Cine?”, „Ce a făcut?”, „Unde?”) pentru verificarea înțelegerii.
- Accentul era pe redarea exactă a conținutului, mai puțin pe expresivitate sau creativitate.

Deși eficiente pentru dezvoltarea memoriei și structurării ideilor, aceste metode erau limitate în stimularea gândirii independente.

Astăzi, repovestirea se îmbogățește prin integrarea tehnologiei și printr-o abordare ludică și interdisciplinară.

Copiii pot repovesti folosind:

-Planșe ilustrate sau benzi desenate;

-Teatru de păpuși și jocuri de rol;

-Aplicații digitale (povești interactive, e-bookuri animate);

-Desene, colaje, dramatizări sau povești colective create în grup.

De asemenea, educatoarea devine un ghid și facilitator al comunicării, încurajând exprimarea liberă, interpretarea personală și utilizarea limbajului expresiv.

O educație timpurie de calitate nu renunță la tradiție, ci o îmbogățește. Poveștile clasice, folclorul românesc și repovestirea orală rămân fundamentale, dar pot fi completate prin metode moderne. De exemplu, o activitate de repovestire poate începe cu citirea unui basm clasic, continua cu vizionarea unei animații și se încheia cu crearea unui final alternativ de către copii. Astfel, repovestirea devine un proces de recreare și reinterpretare, stimulând atât imaginația, cât și gândirea critică.

Repovestirea, de la tradițional la modern, reflectă transformarea întregului sistem educațional: de la transmiterea pasivă a cunoștințelor la învățarea activă și creativă. În educația timpurie, ea rămâne o activitate esențială pentru formarea limbajului, a empatiei și a competențelor comunicative.

Integrarea metodelor moderne și a tehnologiei nu înseamnă abandonarea tradiției, ci adaptarea ei la nevoile copilului contemporan — curios, expresiv și digital. Astfel, repovestirea devine o punte între trecut și viitor, între povestea spusă și povestea trăită.

Bibliografie

1. Cerghit, I. Metode de învățământ. Editura Didactică și Pedagogică, București 2006..
2. Cucoș, C. Pedagogie. Ediția a III-a. Editura Polirom, Iași, 2014.
3. Nicola, I. Tratat de pedagogie școlară. Editura Aramis , București 2010.
4. Gagné, R. M. Principiile învățării și instruirii. Editura Trei, București,2018.
5. Ministerul Educației Curriculum pentru educația timpurie. București, 2019**.**

DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE

Educator puericultor Mihaela Roxana STEGA
Creșa Craiova

Introducere

Educația timpurie reprezintă fundamentul întregului proces de formare a personalității umane. În ultimii ani, s-a produs o schimbare profundă în modul în care este privită și aplicată educația copiilor preșcolari.

De la o abordare tradițională, centrată pe educator și pe transmiterea de cunoștințe, s-a ajuns la o viziune modernă, orientată spre copil, spre descoperire, experiență și învățare activă.

Această tranziție de la tradițional la modern nu înseamnă negarea valorilor trecutului, ci adaptarea acestora la nevoile actuale ale copilului și ale societății contemporane. Într-o lume aflată în continuă schimbare, grădinița are rolul esențial de a forma un copil autonom, creativ, empatic și capabil să se adapteze.

1. Educația tradițională în învățământul preșcolar

Educația tradițională a fost mult timp dominată de o abordare frontală, în care cadrul didactic avea rolul principal, iar copilul era receptorul pasiv al informației. Activitățile erau planificate strict, iar accentul se punea pe disciplină, conformism și respectarea regulilor.

Materialele educaționale erau limitate, iar accentul era pus pe învățarea prin repetiție, pe memorare și pe formarea deprinderilor de bază.

Comunicarea era în mare parte unidirecțională: adultul transmitea, iar copilul recepționa. Deși acest model a contribuit la formarea multor generații, el nu mai corespunde cerințelor educației moderne, care valorizează individualitatea copilului, ritmul propriu de dezvoltare și învățarea prin experiență.

2. Tranziția către educația modernă

Modernizarea educației timpurii a fost impulsionată de transformările sociale, tehnologice și culturale ale secolului XXI.

În prezent, accentul se mută de la predarea conținuturilor la formarea de competențe. Copilul devine participant activ în procesul de învățare, explorând, experimentând și colaborând cu ceilalți. În educația modernă, cadrul didactic are rolul de facilitator al învățării, nu de simplu transmițător al informației. Se pune accent pe:

- jocul ca principală formă de învățare;
- stimularea gândirii critice și creative;
- dezvoltarea emoțională și socială;
- utilizarea tehnologiei educaționale într-un mod echilibrat.

Activitățile moderne sunt centrate pe copil, valorificând interesele, curiozitatea și nevoile sale.

Educatorul creează contexte de învățare flexibile și oferă sprijin personalizat, adaptând metodele și strategiile la particularitățile fiecărui copil.

3. Exemple de bune practici din experiența personală

În activitatea mea didactică, am observat beneficiile integrării metodelor moderne, cum ar fi învățarea prin proiecte, jocurile de rol, atelierele de creație și activitățile outdoor. Copiii devin mai implicați, comunicativi și cooperanți atunci când sunt încurajați să descopere singuri răspunsurile. De exemplu, în cadrul proiectului tematic „Micii ecologiști”, copiii au învățat despre protejarea mediului prin activități practice: plantarea florilor, colectarea selectivă a deșeurilor și realizarea de colaje din materiale reciclabile. Astfel, au învățat prin experiență, iar învățarea a devenit plăcută și semnificativă

4. Concluzii

Tranziția de la tradițional la modern în educația timpurie nu înseamnă abandonarea vechilor valori, ci adaptarea lor la nevoile copilului contemporan. Este important să menținem echilibrul între rigoare și creativitate, între structură și libertate.

Copilul de astăzi are nevoie de un cadru educațional care să îi respecte unicitatea și să îi stimuleze potențialul.

Modernizarea educației timpurii este un proces continuu, care cere deschidere, reflecție și formare profesională permanentă din partea cadrelor didactice.

Bibliografie

1. Cucoș, C. – Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2014.
2. Cerghit, I. – Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006.
3. Ionescu, M. – Inovație și eficiență în învățământ, Editura Polirom, Iași, 2012.
4. Ministerul Educației – Curriculum pentru educația timpurie, București, 2019.

STRATEGII DIDACTICE INOVATIVE

Diana TĂNASIE
G.P.P. „Floare Albastră" Craiova

Pe măsură ce lumea evoluează, umanitatea are nevoie de o educaţie stabilă, de o educaţie bazată pe inovație, o educaţie pentru viitor. Cadrele didactice trebuie să se pregătească adecvat pentru activitățile didactice desfășurate, să caute, să îmbine, să clasifice modurile cele mai utile care duc la eficientizarea învățării. Toate activitățile necesită o pregătire adecvată, însă activităţile educative în care sunt implicaţi elevii trebuie deprinse în aşa fel încât să îi capteze pe aceştia, să le dezvolte o atracţie faţă de învăţătură.

În organizarea învățării și a instruirii cadrele didactice sunt solicitate „în mod continuu, să promoveze învăţarea eficientă. Și nu orice învăţare eficientă, ci una participativă, activă şi creativă."[1]

Noile orientări postmoderniste în ştiinţele educaţiei solicită cu necesitate o reconsiderare a demersului educaţional al profesorului, astfel încât strategiile didactice elaborate să fie centrate pe învăţare şi, respectiv, pe cel care învaţă.

Strategia didactică reprezintă modul de îmbinare a metodelor, procedeelor, mijloacelor, tehnicilor, formelor de organizare a activității, ales de cadrul didactic în funcție de condiții și facilități, de nevoile celui educat. Ea face din activitatea la grupă un act de creație a educatoarei și uneori a preșcolarilor înșiși, fiind condiția creșterii eficienței procesului didactic concret.[2]

Un loc aparte în cadrul strategiilor îl ocupă **strategiile interactive**, care promovează învăţarea prin cooperare, dar şi prin competiţie, valorifică interacţiunile pozitive din cadrul grupului. Învăţământul modern pune mare accent pe strategiile de diferenţiere şi individualizare, fondate pe psihologia umanistă modernă. După principiul individualizării sunt amintite patru categorii de strategii, care combină aspectele diferenţierii cu cele ale diversificării, şi anume:

Strategiile didactice **activ-participative**, prin caracterul lor diferenţiat, aduc o contribuţie semnificativă la ridicarea calităţii învăţării şi formării elevului, implicând activ în actul învăţării capacităţile şi procesele cognitive ale acestuia. Ele obligă cadrul didactic să acorde atenţie unei aplicări diferenţiate a metodologiei, pe cât posibil personalizate, având în vedere că ,,creaţia, în materie de metodologie, înseamnă o necontenită căutare, reînnoire şi îmbunătăţire a condiţiilor de muncă în instituţiile şcolare."[3]

Strategiile didactice interactive, ca strategii de grup, presupun munca în colaborare a elevilor organizaţi pe microgrupuri sau echipe de lucru în vederea atingerii unor obiective preconizate (soluţii la o problemă, crearea de alternative). Se bazează pe sprijinul reciproc în căutare - cercetare şi învăţare, stimulează participările individuale, antrenând elevii cu toată personalitatea lor (abilităţi cognitive, afective, sociale). Solicită efort de adaptare la normele de grup, toleranţă faţă de opiniile, părerile colegilor, dezvoltând capacităţile autoevaluative. În acelaşi timp, metodele interactive accentuează latura formativ-educativă de dezvoltare a personalităţii atât prin oferirea de ocazii de a descoperi şi a valida în practică cunoştinţele teoretice cât şi prin oportunităţile sociale de dezvoltarea a trăsăturilor de caracter, de voinţă şi perseverenţă. Strategiile didactice interactive presupun crearea unor programe care să corespundă nevoii de interrelaţionare şi de răspuns diferenţiat la reacţiile elevilor. Interactivitatea în clasă se referă atât la promovarea relaţiilor inter şi intragrupale cât şi între profesor şi elev, multirelaţionalitatea dintre elevi şi conţinut pe de altă parte. Activizarea învăţării nu este sinonimă cu supraaglomerarea elevului cu activităţi. Ea trebuie înțeleasă mai mult ca o intensificare a muncii profesorului de a oferi elevilor oportunități de învăţare, predarea fiind activitatea prin care cadrul didactic creează condiţii favorabile apariţiei învăţării la elevi.

În cazul folosirii unei metodologii interactive, rolurile cadrului didactic se diversifică, se îmbogăţesc, astfel că el devine animator, consilier, moderator, participant alături de elevii săi la

[1] Ioan Cerghit, p.12.
[2] Oprea, L., p. 28.
[3] Ioan Cerghit, p.22.

soluţionarea problemelor, chiar membru în echipele de lucru. Creşte gradul de activism şi de implicare a elevului la activitate, de la simplu receptor la participant activ. Interactivitatea presupune şi o atitudine pozitivă faţă de relaţiile umane, faţă de importanţa muncii în echipă şi o deschidere faţă de cooperare, o atitudine de susţinere a ideilor apărute prin colaborarea cu ceilalţi. Percepţia cadrului didactic asupra elevilor suportă deci transformări radicale: imaginea elevului - receptor pasiv de informaţii, de cunoştinţe „prefabricate" este înlocuită cu imaginea elevului activ, motivat să practice o învăţare autentică, să-şi formeze competenţe specifice de procesare a informaţiilor, de generare de noi cunoştinţe, de aplicare a acestora în diferite contexte.

Construirea strategiilor didactice interactive impun respectarea unor principii: elevii îşi construiesc propriile înţelesuri şi interpretări ale instruirii; scopurile instruirii sunt discutate, negociate, nu impuse; sunt promovate alternativele metodologice de predare – învăţare – evaluare; sarcinile de învăţare vor solicita informaţii trasdisciplinare şi analize multidimensionale ale realităţii; evaluarea va fi mai puţin criterială şi mai mult reflexivă, integrând metode alternative de evaluare.

Strategiile interactive de evaluare constau în implicarea elevului în procesul propriei evaluări, stimulând reflecţia personală asupra propriei activităţi de învăţare, conştientizând erorile şi modalităţile de acoperire a lacunelor. Acestea au la bază dezvoltarea capacităţilor autoevaluative şi stimularea încrederii în sine şi în propriile puteri. Strategiile interactive de evaluare au ca scop primordial ameliorarea şi corectarea procesului, îmbunătăţirea rezultatelor şi stimularea învăţării pe mai departe, şi nu sancţionarea.

Strategiile moderne de evaluare urmăresc să accentueze dimensiunea acţiunii evaluative care oferă elevilor suficiente şi variate posibilităţi de a demonstra ceea ce ştiu ca ansamblu de cunoştinţe, dar mai ales, ceea ce pot să facă (priceperi, deprinderi, abilități). Elevii culeg informaţii din tot mai multe surse şi cât mai variate. Școala trebuie să țină pasul cu noul, actualizând atât cunoştinţele cât şi metodele. Una dintre căile cele mai sigure de stimulare şi generare de idei noi şi de dezvoltare a acestora pentru a soluţiona diferite situaţii, este organizarea de microgrupuri şi promovarea interacţiunilor între membrii acestuia.

Cercetările efectuate în domeniu şi literatura de specialitate au evidenţiat în nenumărate cazuri, superioritatea numerică şi calitativă a situaţiilor de găsire a soluţiilor şi de rezolvare eficientă a problemelor în grup, faţă de cea individuală. Strategiile didactice interactive sunt recunoscute drept modalităţi eficiente de stimulare a potenţialului creativ promovând o metodologie care exersează capacităţile cognitive superioare ale elevilor, dezvoltând inteligenţele multiple.

Bibliografie:

1. Cerghit, Ioan, *Sisteme de instruire alternative şi complementare. Structuri, stiluri şi strategii*,Editura Aramis, Bucureşti, 2002;

2. Mândru E., Borbeli L., Filip D., Gall M., Niculae A., Nemţoc M., Todoruţ D., Topoliceanu F., *Strategii didactice interactive*, Editura Didactica Publishing House, Bucureşti, 2010;

3. Oprea, L., *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008.

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE, UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE

Educatoare Lorena ȚENOVICI
Creșa Nr. 9 Extindere Popoveni

În ultimele decenii, sistemele educaționale din întreaga lume s-au confruntat cu nevoia de transformare. Ritmul accelerat al schimbărilor sociale, tehnologice și culturale a pus sub semnul întrebării eficiența metodelor tradiționale de predare. În acest context, pedagogiile alternative s-au conturat ca o reacție și, totodată, ca o propunere constructivă: aceea de a readuce în centrul educației copilul, personalitatea sa și modul său unic de a învăța.

Prin „pedagogii alternative" se înțelege totalitatea curentelor și metodelor educaționale care se diferențiază de modelul tradițional, frontal și centrat pe profesor. Acestea pun accent pe autonomia copilului, pe învățarea prin experiență și pe dezvoltarea holistică (intelectuală, emoțională, socială și morală). Dintre cele mai cunoscute curente alternative se remarcă: pedagogia Montessori, pedagogia Waldorf și metoda Step by Step.

1. Pedagogia Montessori, creată de Maria Montessori, promovează ideea că fiecare copil învață în propriul ritm și are nevoie de libertate în cadrul unor limite clare. Spațiul de învățare este organizat astfel încât elevul să poată explora și să devină autonom, fără a depinde constant de intervenția adultului. Exemple de activități în cadrul pedagogiei Montessori:

-Turnarea apei dintr-un vas în altul. (dezvoltă autonomia, coordonarea și încrederea în sine).

-Analizarea cutiilor cu zgomote sau a mirosurilor diferite (dezvoltă rafinarea simțurilor și pregătirea pentru gândirea abstractă).

-Asocierea cuvânt–imagine (dezvoltă vocabularul).

-Rezolvarea de puzzle-uri cu imagini diverse (dezvoltă gândirea abstractă și asocierea concretă).

-Pictarea, modelarea și dansul (dezvoltă motricitatea și creativitatea).

2. Pedagogia Waldorf, fondată de Rudolf Steiner, pune accent pe imaginație, artă și spiritualitate. Scopul său nu este transmiterea rapidă de cunoștințe, ci formarea unui individ echilibrat, capabil să-și descopere vocația și să trăiască în armonie cu ceilalți. Exemple de activități:

-Curățenia și îngrijirea clasei: ștersul meselor, măturatul, aranjarea florilor (dezvoltă responsabilitatea, a ritmului interior și a grijii față de mediu).

-Crearea unor desene cu creioane de ceară prin forme simple și naturale (stimulează creativitatea și exprimarea emoțiilor).

-Plimbări zilnice în natură, observarea anotimpurilor/schimbărilor din mediul înconjurător și colectarea de materiale naturale: frunze, ghinde, pietre (stimulează conexiunea copilului cu mediul natural).

-Reprezentarea poveștilor oral legate de anumite teme specifice și repetarea lor timp de mai multe zile pentru a fi reținute integral (dezvoltarea imaginației, a limbajului și a memoriei).

-Realizarea de experimente practice în științe naturale, ce trebuie observate și, apoi, discutate pentru a fi aprofundate (dezvoltă capacitățile cognitive ale copilului).

-Decorarea clasei conform anotimpurilor (dezvoltă formarea unei legături cu ciclurile naturii și comunitatea).

Scop: formarea unei legături cu ciclurile naturii și comunitatea.

3. Metoda Step by Step urmărește dezvoltarea globală a copilului prin activități organizate pas cu pas, într-un mediu deschis, stimulativ și adaptat nevoilor fiecărui copil, fiind plasat în centrul procesului de învățare. Scopul său este de a forma copii autonomi, responsabili, creativi si capabili de colaborare si de a avea gândire critică. Exemple de activități:

-Folosirea cuburilor, pieselor lego sau a materialelor reciclabile pentru a construi, apoi discutarea despre ce s-a construit (desvoltă cooperarea, gândirea spațială, creativitatea și noțiuni matematice).

-Citirea unei povești, unde copii inventează un final diferit sau continuă povestea în perechi (dezvoltă vocabularul, exprimarea orală, imaginația și înțelegerea textului).

-Desenarea plicului unei scrisori pentru un prieten imaginar (dezvoltă motricitatea fină și empatia).

-Organizarea unui magazin cu produse alimentare de jucărie (dezvoltă gândirea logică și organizare).

-Realizarea experimentelor simple: amestecarea culorilor, ce plutește și ce se se scufundă sub apă (stimulează curiozitatea și observația).

-Folosirea materialelor naturale:

Frunze, flori, semințe, pentru a crea un tablou specific unui anotimp (dezvoltă creativitatea, simțul estetic și coordonarea).

-Interpretarea de diverse roluri: “De-a bucătarul!” , “De-a doctorul!” , “De-a pompierul!” etc (stimulează comunicarea, empatia și colaborarea).

-Discutarea alături de cadrul didactic despre “Planul zilei”, sentimentele acestora și ce responsabilități au în ziua respectivă (promovează autonomia, respectul reciproc și participarea democratică).

Principalul avantaj al acestor pedagogii este centrul pe copil, adică accentul pus pe nevoile, interesele și ritmul propriu de dezvoltare. Copilul nu mai este un simplu receptor de informații, ci un participant activ la procesul educațional.

De asemenea, pedagogiile alternative cultivă creativitatea, gândirea critică și capacitatea de autoevaluare, competențe esențiale într-o societate modernă.

În plus, relația profesor–elev devine una de parteneriat, bazată pe respect și încredere, nu pe autoritate și sancțiune. Astfel, școala se transformă într-un spațiu al bucuriei și al descoperirii.

Totuși, aceste metode necesită formare specializată a cadrelor didactice și resurse materiale adecvate, aspecte care pot fi dificil de asigurat în sistemele publice de învățământ, iar integrarea elevilor proveniți din astfel de sisteme în mediile tradiționale poate ridica provocări de adaptare. Cu toate acestea, asigurarea acestor metode și integrarea copiilor in mediile tradiționale nu este imposibilă.

În concluzie, pedagogiile alternative reprezintă o șansă reală de reînnoire a educației și propun o altă cale mai flexibilă și mai apropiată de realitatea copilului pentru a dobândi diversele cunoștințe necesare ale sale.

PLAN DE ACTIVITATE DIDACTICĂ INOVATIVĂ

Prof. ed. timpurie Iuliana Camelia TONCEA
***G.P.P. „Voinicelii"* Structura G.P.P. „Curcubeul Copilăriei" Craiova**

Nivel: Grupa mare (5–6 ani)
Tema: Ciclul de viață al unei plante cu flori (planta de fasole)
Domenii experiențiale: Știință, Limbă și comunicare, Estetic și creativ, Om și societate
Tipul activității: Integrată (observare, experiment, creație, reflecție)
Durata: 30–40 minute

Pas/Principiu (Cum învață creierul - Brain- based Learning)	**Descrierea momentului propus**
Tema/subiectul activității Ce vor învăța/consolida elevii	**Ciclul de viață al unei plante cu flori (planta de fasole)**
Obiectivul/ele activității Ce vor ști elevii să facă la final de activitate	**O1 – Să identifice etapele din ciclul de viață al plantei de fasole; O2 – Să descrie cel putin un aspect al fiecărei etape din ciclul de viață al plantei de fasole;** **O3 – Să experimenteze plantarea unei semințe și să urmărească transformările ei;** **O4 – Să exprime idei despre grija față de plante; O5 – Să colaboreze în activități practice și creative**
Rezultat Cum verific că elevii știu să facă ce mi-am propus în obiectiv/e	**Voi observa comportamentul copiilor în timpul activității;** **Voi verifica colajul realizat și respectarea ordinii etapelor de creștere a plantei** **Voi verifica răspunsurile orale, precum și implicarea copiilor în experiment.**
Durata estimată	**30 – 40 minute**
Instrumente/Resurse Resurse necesare (digitale, materiale etc.)	**- Povestea "Jack și vrejul de fasole" – prezentare PPT, tabla interactivă** **- Boabe de fasole** **- Mai multe plante de fasole aflate în diferite stadii de dezvoltare (sămânța, germinația, rădăcini, tulpină și frunze, înflorire, rodire)** **- Pahare transparente, vată, apă** **- Imagini cu fiecare stadiu de dezvoltare a plantei de fasole** **- Fișa de lucru cu elemente decupabile pentru ordonare, foarfecă, lipici.**
1.Context **Explorarea activă și implicarea emoțională**	Ex.: Cum îi poți conecta emoțional pe elevi cu subiectul ce urmează a fi dezbătut? Implicare afectivă.

	Scrie aici activitatea ta: ***Le prezint povestea "Jack și vrejul de fasole"(poveste PowerPoint Twinkl), prin care urmăresc să le trezesc interesul pentru creșterea atât de rapidă a vrejului de fasole plantat de***
	Jack și dorința de a încerca și ei să planteze și să obțină un "vrej fermecat". ***Copiii sunt invitați să observe și ei boabe de fasole, să le mângâie, să le miroase și să spună ce cred că se va întâmpla cu ele daca le punem în pământ.*** ***Se discută despre nevoile plantei : apă, lumină, căldură, pământ, îngrijire*** ***Pentru a-i implica afectiv pe copii le voi cere să își aleagă o boabă "preferată", pe care o vor planta mai târziu.***
2. Consolidare **Organizarea și conectarea informațiilor**	Ex.: Prezentarea informațiilor noi implicându-i direct pe elevi în procesul de învățare
	Scrie aici activitatea ta: **Voi prezenta copiilor plante de fasole aflate in diferite stadii de dezvoltare: Sămânța → Germinarea → Tulpina și frunzele → Floarea → Păstaia cu semințe, explicându-le ce se întâmplă în fiecare etapă de creștere .** **Le voi cere copiilor să asocieze câte o imagine cu fiecare etapă de dezvoltare – joc de potrivire digital** **Apoi copiii ordonează imaginile în succesiunea corectă (joc tip chestionar in Livresq)**
3. Creare **Repetiția și aplicarea activă**	Ex.: Activitate de punere în practică a informațiilor învățate (temă practică, provocare, joc etc.). Elevii structurează informația nouă prin afișe, hărți mentale, prezentări etc.
	Scrie aici activitatea ta:
	Voi cere copiilor să își planteze și ei boaba de fasole într-un pahar transparent cu vată umedă. Fiecare copil își pune numele pe pahar și observă zilnic schimbările. ***Voi oferi copiilor o fișă și jetoane decupabile pe care va trebui să le lipească în ordinea corectă a etapelor de creștere a plantei de fasole.***
4. Continuare **Reflecția și transferul în viața reală**	Ex.: Cum se leagă de viața noastră? Cum putem folosi ceea ce am descoperit?

	Scrie aici activitatea ta: ***Le voi cere copiilor să mai planteze și ei boabe de fasole acasă, să observe toate stadiile de creștere și apoi să îngrijească planta până ajunge să rodească.*** ***Adresez copiilor diferite întrebări:*** ***- ” Unde ați mai văzut plante crescând? (acasă, la bunici în grădină, în parcuri…)*** ***- ” Ce putem face noi pentru ca plantele să trăiască fericite? (le udăm, nu rupem, iubim plantele)***
5. Reflecție / autoreflecție	Formă de a reflecta la cele învățate și la procesul învățării
	Scrie aici activitatea ta: ***Copiii privesc paharul cu boaba plantată și spun:*** ***- “Ce am învățat astăzi?”*** ***- “Ce a fost cel mai interesant?”*** ***- “Ce aș vrea să mai aflu despre plante?”*** ***Le voi oferi apoi o fișă simplă de feed-back: desenul unei plante cu fețe (fericită/tristă) – copilul colorează cum s-a simțit***

BUNE PRACTICI ÎN IMPLEMENTAREA PEDAGOGIILOR ALTERNATIVE ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. Roxana TUDOSIE
Prof. Andrea VÎNĂTORU
Creșa Craiova

Educația timpurie constituie fundamentul dezvoltării personalității copilului. În această etapă, copilul dobândește primele experiențe de învățare, își conturează modul de relaționare cu ceilalți și dezvoltă atitudini față de sine și față de lume. În ultimele decenii, accentul s-a mutat de la un învățământ centrat pe educator către un învățământ centrat pe copil, în care acesta devine participant activ la propria formare.

Pedagogiile alternative (Montessori, Waldorf, Reggio Emilia, Step by Step, Freinet etc.) răspund acestor cerințe prin oferirea unor metode și structuri educaționale flexibile, creative și respectuoase față de nevoile copilului.

Implementarea acestor pedagogii în grădiniță presupune adoptarea unui set de bune practici care garantează un mediu educațional armonios, echilibrat și eficient.

1. Fundamentul teoretic al pedagogiilor alternative

Pedagogiile alternative se bazează pe câteva principii comune:

- Centrarea pe copil, considerat o ființă unică, cu nevoi și ritm propriu de dezvoltare.
- Învățarea activă, prin explorare, joc și experiență directă.
- Autonomia și responsabilitatea copilului în procesul de învățare.
- Rolul educatorului ca ghid, care sprijină și observă, nu impune.
- Colaborarea cu familia și comunitatea.
- Evaluarea calitativă, orientată spre progresul individual.

Aceste principii pot fi adaptate contextului grădiniței, indiferent dacă instituția urmează un singur model alternativ sau integrează elemente din mai multe.

2. Rolul cadrului didactic în pedagogiile alternative

Cadrul didactic devine un facilitator al învățării. Rolul său nu este să transmită informații, ci să creeze situații de învățare semnificative, să observe evoluția copiilor și să-i încurajeze în explorările lor.

Bune practici:

- zilnică a comportamentului și progresului copiilor, folosind jurnale de observație;
- activităților în funcție de interesele copiilor (ex. dacă un grup este pasionat de construcții, se pot iniția proiecte pe tema „Orașul nostru”);
- formularea de întrebări deschise („Ce crezi că se va întâmpla dacă...?”) pentru stimularea gândirii critice;
- încurajarea colaborării între copii în locul competiției;
- folosirea unui ton calm, empatic, bazat pe respect.

3. Organizarea mediului educațional

Mediul educațional are o importanță majoră în pedagogiile alternative – este considerat „al treilea educator”.

Pentru a sprijini autonomia și curiozitatea copiilor, spațiul trebuie să fie ordonat, accesibil, estetic și funcțional.

Exemple de bune practici:

- Materialele sunt plasate pe rafturi joase, la nivelul copiilor, etichetate clar.
- Clasa este organizată în „colțuri” sau „centre de interes”:

- colțul lecturii (cu perne, cărți ilustrate, lămpi calde);
- colțul științei (lupă, magneți, plante, apă, nisip);

- colțul artei (vopsele, pensule, lut, materiale reciclabile);
- colțul vieții practice (ustensile sigure, recipiente, instrumente de sortat).

• Se folosesc materiale naturale: lemn, textile, lut, semințe, frunze uscate, pietre.

• Se asigură un echilibru între spațiul interior și cel exterior – curtea devine loc de explorare, nu doar de joacă liberă.

4. Exemple de bune practici în implementarea diferitelor pedagogii alternative

a) Modelul Montessori

Principiul central: „Ajută-mă să fac singur!"

Copilul învață prin activități practice și materiale specifice care dezvoltă concentrarea și motricitatea fină.

Bune practici:

- organizarea activităților de viață practică: turnarea apei, sortarea boabelor, ștergerea meselor, legarea șireturilor;
- folosirea materialelor senzoriale: turnurile roz, barele roșii, cilindrii de înălțime etc.;
- respectarea ritmului fiecărui copil – educatorul observă și intervine doar când este necesar;
- introducerea „lecției în trei timpi" (numește, recunoaște, identifică).

b) Modelul Waldorf

Bazat pe ritm, artă, imaginație și relația cu natura.

Bune practici:

activitățile se desfășoară într-un ritm previzibil: salutul de dimineață, activități artistice, povești, joc liber;

folosirea basmelor, teatrului de păpuși și a activităților de meșteșugărit;

decor natural, lumini calde, jucării din materiale simple (lână, lemn, bumbac);

implicarea copiilor în activități gospodărești (frământarea pâinii, îngrijirea grădinii).

c) Modelul Reggio Emilia

Pune accent pe expresivitate, artă și colaborare.

Bune practici:

- documentarea vizuală a activităților copiilor (fotografii, jurnale de grup);
- proiecte interdisciplinare pornind de la întrebările copiilor („Ce este o umbră?", „Cum se mișcă vântul?");
- „Atelierul de artă" (atelierul „Atelierista"), unde copiii experimentează cu diverse materiale;
- parteneriate cu familia – părinții contribuie la amenajarea spațiului sau la proiecte comune.

d) Modelul Step by Step

Centrat pe învățarea prin cooperare și pe dezvoltarea socio-emoțională.

Bune practici:

- organizarea clasei pe centre de activitate (artă, știință, construcții, literație);
- lucrul în grupuri mici, unde copiii colaborează și învață unii de la alții;
- dialogul permanent educator–copil;
- evaluarea prin portofoliu și autoevaluare (copilul își exprimă cum s-a simțit și ce a învățat).

5. Implicarea familiei și comunității

Succesul implementării pedagogiilor alternative depinde în mare măsură de implicarea părinților.

Exemple de bune practici:

• organizarea de ateliere părinte–copil („Ziua familiei la grădiniță", „Atelier de povești");

• comunicarea permanentă prin jurnale de progres și întâlniri informale;

• includerea părinților în activități tematice („O meserie din comunitatea noastră");

- promovarea educației ecologice prin colaborare cu autorități locale (plantări, curățenie în parc).

6. Evaluarea formativă

Evaluarea în pedagogiile alternative nu este sumativă, ci formativă și descriptivă.

Se recomandă:

- folosirea portofoliilor individuale (desene, fotografii, fișe, observații ale educatorului);
- realizarea de fișe narative de progres, axate pe abilități, nu pe comparații;
- implicarea copilului în autoevaluare („Ce mi-a plăcut cel mai mult azi?”);
- discuții periodice educator–părinte despre evoluția copilului.

7. Formarea continuă a personalului didactic

Pentru ca aceste practici să fie autentice, educatorii trebuie să fie permanent formați și susținuți.

Astfel,se dovedesc deosebit de valoroase:

- participarea la cursuri acreditate de formare în pedagogii alternative;
- vizitele de studiu în grădinițe cu predare alternativă;
- cercurile pedagogice și grupurile de reflecție profesională;
- proiectele de mentorat realizate între cadrele cu experiență și debutanți.

Concluzii

Implementarea pedagogiilor alternative în grădiniță nu înseamnă doar aplicarea unor metode diferite, ci presupune o schimbare de mentalitate – de la control și uniformitate către libertate, încredere și responsabilitate.

Prin aplicarea bunelor practici prezentate – organizarea adecvată a mediului, centrarea pe copil, colaborarea cu familia și formarea continuă – se pot crea contexte autentice de învățare care stimulează creativitatea, curiozitatea și autonomia copiilor.

Pedagogiile alternative nu sunt scopuri în sine, ci mijloace pentru o educație mai umană, care pregătește copilul pentru viață, nu doar pentru școală.

Bibliografie

Montessori, M. (2005). Descoperirea copilului. Editura Didactică și Pedagogică.

Steiner, R. (2006). Educația copilului în lumina științei spirituale. Editura Univers Enciclopedic.

Malaguzzi, L. (2012). The Hundred Languages of Children. Reggio Children.

Dewey, J. (2014). Democrație și educație. Editura Humanitas.

Freinet, C. (1996). Educația prin muncă. Editura Didactică și Pedagogică.

Curriculum pentru educația timpurie (Ministerul Educației, România, 2019).

Bocoș, M. (2013). Teoria și practica cercetării pedagogice. Editura Paralela 45.

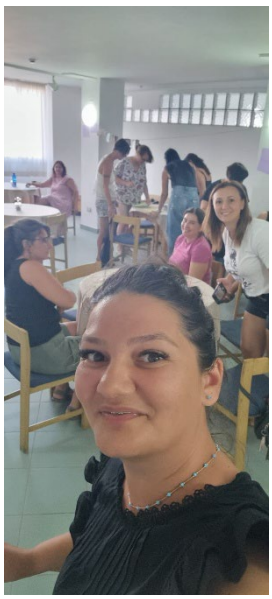
Stan, E. (2020). Pedagogii alternative și educația timpurie. Editura Aramis

JURNAL DE MOBILITATE ERASMUS+
„WELLBEING FOR WORKING WITH AUTISM”

Prof. Cristina UDRICĂ
Prof. Ionela Alina FILIP
Centrul Școlar pentru Educație Incuzivă „Sf. Vasile” Craiova

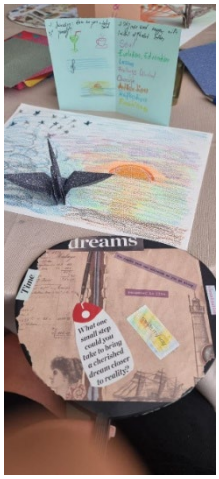
Programul Erasmus+ reprezintă una dintre cele mai importante inițiative europene dedicate educației, formării și dezvoltării profesionale. Prin mobilități, cursuri structurate și schimburi de experiență, Erasmus+ oferă cadrelor didactice oportunitatea de a-și îmbogăți cunoștințele, de a descoperi noi metode inovatoare și de a-și consolida competențele într-un cadru multicultural. Mai mult decât un proiect educațional, Erasmus+ este o călătorie de învățare și transformare, care deschide orizonturi, creează punți între culturi și aduce un plus de valoare atât profesorilor, cât și elevilor.

În perioada 18-23 august 2025, trei cadre didactice Udrică Cristina, Filimon Mihaela, Dobre Monica de la Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Sf. Vasile” Craiova, au participat la un curs structurat Erasmus+ în cadrul proiectului de acreditare cu nr. 2025-1-RO01-KA121-SCH-000331969 în domeniul „Educație școlară” cod: 2024-1-RO01-KA120-SCH-000285800 desfășurat în Alghero, Italia, cu tema *„Wellbeing for working with autism”*. Cursul a fost conceput ca o călătorie de redescoperire a echilibrului interior al profesorului, îmbinând tehnici de mindfulness, art-terapie și exerciții de autocunoaștere, cu metode practice de sprijin pentru copiii cu autism, astfel încât binele dascălului să se transforme în binele elevului.

Programul de formare a inclus o varietate de ateliere și activități: de la **mindfulness, tehnici de reducere a stresului și art-terapie** (acuarelă, colaj, neurographic art), până la exerciții de **Bones for Life**, menite să aducă echilibru și vitalitatea. Am descoperit strategii de **pozitivitate, relaționare și empatie**, prin activități precum „The Gratitude Web” sau „Community Forest”, dar și metode inovatoare pentru sprijinirea elevilor cu autism.

Ziua 1 – 18 august

Prima zi a debutat cu emoția firească a începutului: fețe noi, voci diferite, dar unite de aceeași dorință de a învăța. Anita și Sasha ne-au condus prin activități de cunoaștere și exerciții de tip *ice-breaker*, care au reușit să creeze rapid o atmosferă caldă, relaxată. Ne-am prezentat, am împărtășit primele impresii și am intrat într-o stare de confort și deschidere.

Ziua 2 – Deschiderea prin artă (19 august)

Ziua a început cu exerciții de grounding și yoga, care ne-au conectat cu propriul corp. Mihaela ne-a introdus apoi în lumea workshop-ului despre wellbeing și autism, unde am discutat despre nevoile copiilor cu tulburări de spectru autist și despre importanța empatiei. După-amiaza am continuat cu jurnalul reflexiv, „brain dump” (descărcarea gândurilor) și art-terapie prin acuarelă și neurographic art. Am simțit că fiecare culoare și fiecare linie trasată era o formă de eliberare.

Ziua 3 – Mindfulness și echilibrul interior (20 august)

În această zi, am descoperit puterea mindfulness-ului. Am lucrat cu „Wheel of Wellbeing” și am învățat cum să gestionăm stresul prin respirație și prin conștientizarea momentului prezent. După exercițiile de autocunoaștere, am experimentat arta prin colaj și creioane, care ne-a arătat cât de mult putem reda din interiorul nostru prin imagini simple.

Ziua 4 – Recunoștință și relații (21 august)

Ziua a patra a fost despre relații și psihologie pozitivă. Am lucrat cu conceptul de „PERMA Life Map”, am creat „Gratitude Web” și am experimentat „The Giving Tree”. Fiecare exercițiu ne-a făcut să reflectăm la puterea recunoștinței și la importanța conexiunilor umane.

Ziua 5 – Emoții și comunitate (22 august)

Această zi a fost una dintre cele mai dinamice: am lucrat pe alfabetizarea emoțională, prin jocuri interactive precum „Emotion Charades” sau „Empathy Circle”. Seara, am participat la exercițiul „Community Forest”, unde am discutat despre echilibrul dintre ordine și haos într-o comunitate.

M-a impresionat cât de creativ se pot aborda subiecte profunde prin activități ludice.

Ziua 6 – Reflecții și finaluri (23 august)

Ultima zi a fost una a emoțiilor împărtășite. Am făcut împreună revizuirea și analiza săptămânii, am reflectat la ce am învățat și am încheiat cu ceremonia de certificare. A fost o zi plină de recunoștință și bucurie, dar și de promisiuni că vom duce mai departe ceea ce am acumulat.

Mobilitatea Erasmus+ din Alghero a fost o călătorie de autocunoaștere și redescoperire. Am învățat că binele profesorului este esențial pentru binele elevului și că metodele de mindfulness, art-terapie, recunoștință și joc pot face minuni în lucrul cu copiii cu cerințe educaționale speciale. A reprezentat de asemenea o experiență de dezvoltare profesională și personală. Am dobândit strategii concrete pentru reducerea stresului, reglarea emoțiilor și stimularea empatiei, extrem de utile în lucrul cu elevii cu cerințe educaționale speciale. În același timp, am descoperit frumusețea orașului Alghero și am legat prietenii valoroase cu profesori din alte țări. Mobilitatea Erasmus+ a reprezentat nu doar un pas înainte în dezvoltarea competențelor profesionale, ci și o experiență de îmbogățire culturală și umană. Ne întoarcem acasă cu energie, inspirație și dorința de a aplica ceea ce am învățat în activitatea didactică de zi cu zi.

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE, UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE

Prof. ed. timpurie Elena ULARU
G.P.P. „Piticot" Craiova

O acțiune pedagogică eficace asupra unor copii fragezi trebuie să conste în a-i ajuta să înainteze pe căile independenței, în sensul de a-i inița în acele forme de activitate care să-i facă în stare să se ajute singuri și să nu fie o povara pentru alții din cauza incapacității lor…

Maria Montessori

Educaţia modernă are nenumărate ferestre de oportunitate pentru a consolida învăţarea pe toate palierele; este motivul pentru care şcoala trebuie să fie cea dintâi instituţie care să se modernizeze, să recurgă la metode noi, interactive pretabile tendinţelor actuale ale societăţii în care trăim.

Învăţământul alternativ este o formă de organizare a procesului didactic, care oferă o altă variantă educativă, diferită de cea din sistemul de educaţie naţional.

La baza pedagogiilor alternative se află implicarea activă şi conştientă a elevilor, punându-se accentul pe stimularea creativităţii, pe diversitatea de metode interactive în formarea personalităţii elevului precum şi pe descoperire, pe deschidere către tot ceea ce este nou, întrucât copilul este o persoană unica, cu particularităţile lui, având interese proprii, calităţi şi defecte, reacţii dintre cele mai neaşteptate în unele situaţii, temeri şi asteptări, este un individ cu trăsături unice care îl diferenţiază de ceilalţi.

În România întâlnim următoarele forme de pedagogii alternative: Pedagogia Waldorf (1990), Pedagogia Montessori (1993), Pedagogia Freinet (1995), Alternativa Step by Step (1996), Planul Jena (1996).

Pedagogia Waldorf

Metoda Waldorf a fost numită şi „educaţie pentru libertate" deoarece susţine că la dezvoltarea fiinţei umane în sensul libertăţii nu se poate ajunge decât dacă predarea respectă şi sprijină necesităţile interioare ale fiecărui elev.

Concepţia pedagogică a şcolii Waldorf are în centrul său copilul şi dezvoltarea personalităţii acestuia iar principiul său fundamental constă în tratarea integrală a fiinţei umane, conform cu specificul vârstei. Este motivul pentru care disciplinele şcolare nu sunt privite ca scop în sine, ci ca mijloace educaţionale; nu se dau note sau calificative. Elevii primesc la sfârşit de an şcolar o caracterizare scrisă de învăţător sau profesor.

Şcoala Waldorf este o unitate de învăţământ în care se încearcă educarea copilului în ansamblul său, atât cognitiv, cât şi artistic şi practic, armonizând procesul educaţional.

Pedagogia Montessori

Maria Montessori a iniţiat această pedagogie pornind de la ideea că fiecare fiinţă umană este unică şi înzestrată cu anumite capacităţi, iar potenţialul individual se dezvăluie prin acţiunea şi mediul educaţional adaptate vârstei şi nivelului personal de dezvoltare.

În ceea ce priveşte viziunea Montessori, clasele sale sunt văzute ca mici comunităţi, temele nefiind necesare întrucât acest sistem este construit pe tendinţele naturale ale copilului, predarea fiind una spontană. Elevii nu lucrează pe bază de fişe, predarea este realizată în mod individual, în grupuri mici şi nu există teste, competiţii şi nici recompense sau pedepse.

Copiii se bucură în permanenţă de libertatea de mişcare, precum şi de libertatea de a alege: cu ce lucrează, în ce ordine şi pentru cât timp. Din acest punct de vedere, elevul îşi poate lua pauze mici atunci când are nevoie, poate interacţiona nestingherit cu alţi elevi; el învaţă din proprie initiaţivă şi lucrează cu materiale Montessori într-un mediu special pregătit pentru el şi pentru nevoile sale, care sunt încurajate şi sprijinite.

În cadrul **pedagogiei Freinet** copiii învaţă şi descoperă prin plasarea lor în diverse situaţii având ca punct de plecare interesele şi întrebările lor. Interacţiunea dintre elevi precum întrajutorarea sau munca în doi are ca rezultat înţelegerea cunoştintelor de dobândit.

Copilul este pus în situaţia de a conştientiza şi de a se responsabiliza prin stabilirea proiectului, prin alegerea instrumentelor de lucru. El este cel care îşi organizează munca, i se permite să creeze situaţii, apoi se autoevalueză.

Pedagogia Freinet porneşte de la necesitatea adaptării şcolii nu doar de la o generaţie la alta, ci în fiecare zi, în fiecare an. Acest sistem îi permite elevului să se bucure de libertate, să înveţe şi să cunoască singur procesul, clasa fiind văzută ca o minisocietate.

Elevul este liber să se deplaseze în fiecare moment în timpul lucrului său, nu este obligat să stea într un singur loc şi nici nu i se impune să facă lucruri, daca nu şi le doreşte în acel moment.

Alternativa Step by Step

Acest sistem, iniţiat în SUA, sub numele de HEAD Start, a pornit ca un program educaţional de reformă care propune centrarea pe copil, precum şi implicarea familiei şi a comunităţii în formarea acestuia.

În România, programul poartă numele de STEP by STEP începând cu anul 1995. Principiile programului pleacă de la ideea că, elevii învaţă în mod activ şi acumulează informaţii despre lumea înconjurătoare, prin joc. Predarea este centrata pe copil şi pe nevoile acestuia, învaţarea este organizată în centre de activitate, diversitatea umană este respectată şi apreciată.

La şcolile Step by Step este promovată desfăşurarea activităţilor într-un mediu cât mai familial, cât mai confortabil, iar elevul este încurajat să adopte o atitudine activ-participativă, să îşi dezvolte gândirea şi trăsăturile pozitive de caracter. Descoperirea individuală a copilului, în ritmul său propriu, este cea care produce învaţarea; organizarea clasei este realizat pe centre de activitate, cu materiale specifice, sarcinile sunt adaptate nivelului lor de dezvoltare.

Planul Jena

Acest sistem porneşte de la ideea că, în procesul de învăţare, trebuie să se pornească de la imitarea unor situaţii reale de viaţă, de la îmbinarea lecţiilor cu învăţarea naturală, iar cadrul în care se poate desfaşura acest proces este comunitatea şcolară.

La noi în ţara, planul Jena a fost dezvoltat ca urmare a unui proiect al Institutului de Ştiinţe ale Educaţiei care a realizat între 1991-1992 un studiu de cercetare referitor la pedagogiile alternative răspândite în Europa.

Planul Jena se referă la copii cu vârstele între 6 şi 16 ani, aplică planul şi programa naţională de învăţământ, iar anii de studiu sunt planificaţi după conţinut, nu după vârstă. Cadrul didactic are rolul de a ghida şi îndruma elevul în procesul său de devenire umană; se utilizează grupul în activitatea didactică, ceea ce oferă posibilitatea individualizării în procesul de predare.

Un alt aspect important este acela că nu există sistem de notare, se realizează o evaluare continua bazată pe observaţie.

Bibliografie:

1. Viorel Agheana, "Pedagogiile alternative în Romania, un alt mod de a face educaţie", Cultura 7, 2019

2. Miron Ionescu, Ioan Radu "Didactica modernă", Colecţia didactică, Ed .Dacia, 2001

3. www.didactica.ro

INOVAȚIA DIDACTICĂ ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ

Prof. ed. timpurie Carmen-Andreea UNGUREANU
Prof. ed. timpurie Ileana COANDĂ
G. P.P. „Floare albastră" Craiova

Educația pentru dezvoltare durabilă începe încă din primii ani de viață, când copilul își formează primele deprinderi, valori și obiceiuri. Grădinița devine spațiul unde el descoperă lumea, învață să se raporteze la natură și la ceilalți, dar și să înțeleagă consecințele propriilor acțiuni. Rolul profesorului de educație timpurie este esențial în această etapă. Prin activități creative, copilul este ajutat să înțeleagă ce înseamnă responsabilitatea, respectul și grija față de mediu.

Educația timpurie nu se limitează la transmiterea unor informații, ci urmărește formarea unei gândiri care să sprijine o viață echilibrată și armonioasă. Copilul este curios, atent la detalii și deschis spre nou. Profesorul valorifică aceste trăsături prin metode care stimulează observarea, experimentul și dialogul. Activitățile practice, jocurile de rol și proiectele tematice sunt cele mai potrivite modalități de a introduce noțiuni legate de dezvoltarea durabilă.

În fiecare zi, la grădiniță, se pot crea contexte de învățare care să îi ajute pe copii să înțeleagă importanța respectului față de natură. Se pot organiza activități de plantare a florilor, colectare selectivă a deșeurilor, confecționare de jucării din materiale refolosibile. Prin astfel de experiențe, copilul învață concret ce înseamnă grija pentru mediul înconjurător. El vede efectul acțiunilor sale și învață să aprecieze resursele pe care le folosește.

Inovația didactică are un rol important în acest proces. Profesorul modern este atent la nevoile fiecărui copil și adaptează activitățile în funcție de ritmul și interesul acestuia. Folosirea metodelor interactive și a mijloacelor digitale face procesul de învățare mai atractiv și mai eficient. Un exemplu de abordare inovatoare este organizarea unor proiecte tematice precum „Grădina mea verde" sau „Apa – izvor de viață", în care copiii observă fenomene, formulează întrebări și participă la experimente simple.

Activitățile interdisciplinare ajută copilul să lege informațiile între ele și să le aplice în situații concrete. În cadrul unui proiect despre apă, copiii pot desena, pot asculta povești despre ploaie, pot măsura cantități de apă în jocuri matematice și pot învăța cum să economisească resursele. În felul acesta, învățarea devine naturală și plăcută.

Profesorul are un rol de ghid. El nu oferă răspunsuri gata făcute, ci îi conduce pe copii spre descoperire. Îi încurajează să observe, să pună întrebări, să experimenteze. Prin acest tip de învățare activă, copilul dezvoltă gândirea critică și capacitatea de a lua decizii simple. În același timp, se formează deprinderi sociale – ascultarea celorlalți, lucrul în echipă, respectul pentru reguli și responsabilitatea pentru sarcinile proprii.

Inovația didactică se reflectă și în organizarea mediului educațional. Spațiul de învățare trebuie să fie primitor, luminos și funcțional. Materialele educaționale pot fi create împreună cu copiii, folosind obiecte naturale sau reciclabile. În acest fel, fiecare colț al sălii devine un loc de explorare. Copilul învață să aprecieze lucrurile simple și să le folosească într-un mod creativ.

Educația pentru dezvoltare durabilă nu se poate realiza fără implicarea comunității și a familiei. Profesorul colaborează cu părinții, implicându-i în activități de voluntariat, campanii de ecologizare sau vizite educative. Parteneriatele cu autorități locale, ONG-uri sau unități agricole aduc copiilor experiențe autentice, care le lărgesc orizontul și le oferă exemple concrete de responsabilitate civică.

Formarea competențelor pentru un viitor durabil presupune dezvoltarea unor atitudini și comportamente stabile. Copilul trebuie să învețe să respecte mediul, să aibă grijă de sănătatea sa, să colaboreze și să manifeste inițiativă. Profesorul îl ajută să înțeleagă că fiecare gest are consecințe și că fiecare persoană contribuie la echilibrul comunității. Activitățile integrate, jocurile de cooperare și proiectele de grup sunt mijloace prin care aceste competențe se consolidează.

Responsabilitatea profesorului este aceea de a oferi copiilor modele pozitive. Prin comportamentul său, el transmite valori: respectul pentru natură, grija pentru ceilalți, spiritul de echipă și bucuria de a învăța. Inovația didactică nu se reduce la tehnologie, ci înseamnă deschidere, curaj și implicare. Fiecare activitate gândită cu sens devine o oportunitate de a forma oameni echilibrați și conștienți de rolul lor în societate.

Educația timpurie pentru dezvoltare durabilă este o investiție în viitor. Copiii de astăzi vor fi adulții care vor decide cum se vor folosi resursele planetei, cum se va menține echilibrul dintre om și natură. De aceea, profesorul are o misiune importantă: să trezească în copii respectul, curiozitatea și dorința de a contribui la binele comun.

Educația bazată pe inovație și creativitate formează oameni capabili să gândească, să acționeze responsabil și să construiască o lume mai echilibrată. În sala de grupă, în fiecare zi, se pun bazele acestei lumi, prin activități simple, prin joc și prin bucuria de a învăța. Profesorul care crede în valoarea educației durabile oferă copiilor nu doar cunoștințe, ci și un mod de a privi lumea cu respect și grijă.

Bibliografie

1. Bîrzea, C., *Educația și dezvoltarea durabilă*, Editura Economică, București, 2002.
2. Cucoș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
3. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.
4. Oprea, C. L., *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2010.
5. Cristea, S., *Fundamentele științelor educației*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2016.

CREATIVITATEA, PUNTE ÎNTRE GÂNDIRE, EMOŢIE ŞI ACŢIUNE

Prof. ed. timpurie Mihaela UNGUREANU
G.P.P. „Floare Albastră" Craiova

Preșcolaritatea este considerată tot mai mult ca vârsta ce însumează cea mai importantă experiență din viața unei persoane. Perioada preșcolară reprezintă "vârsta unor mari achiziții psiho-comportamentale a căror calitate va influența în mare măsură nivelul de adaptare și de integrare a copilului în fazele următoare ale evoluției și dezvoltării lui". (Curriculum pentru învățământul preșcolar, 2009, pag.5).

Una din dimensiunile esențiale ale personalității o reprezintă creativitatea, acea structură psihică pe care grădinița, prin procesul instructiv-educativ trebuie să o dezvolte.

Din această perspectivă, profilul psihologic permite într-o mare măsură cultivarea și stimularea potențialului creativ, avându-se în vedere dinamismul, și expresivitatea acestei vârste, preșcolarul fiind capabil să combine, să amplifice, să inventeze. Astfel, la preșcolari, în cea mai mare măsură, perceperea realității este impregnată de trăirile afective și se bazează pe imaginație .

O centrare a procesului de învățământ pe o învățare activă și creativă , pregătirea unui mediu educațional favorabil din acest punct de vedere , conduce la dezvoltarea potențialul creativ al copiilor, care, cu timpul, se poate transforma în creativitate inovativă și inventivă.

L Taylor vorbește despre cele cinci niveluri ale creativității, dintre care, la vârsta preșcolară, singurul nivel ce poate fi atins este cel al creativității expresive, iar acest tip de creativitate se caracterizează printr-o exprimare liberă și spontană a persoanei, fără ca aceasta să fie preocupată ca produsul activității sale să aibă un anume grad de utilitate. Aceasta de regăsește în mimică, pantomimică, activitățile de desen, pictură, colaj, construcții și în cadrul jocurilor desfășurate cu preșcolarii.

Jocul oferă copilului numeroase ocazii de a combina și recombina reprezentările pe care le posedă, de a construi lumea din propria perspectivă. Prin povești, povestiri, basme el reconstruiește mental principalele momente ale narațiunii (le inversează, le amplifică, inventează pur și simplu altele noi), jucându-se cu creionul pe hârtie realizează figuri neobișnuite, modelând plastilina se trezește în fața unor figuri noi, inedite, îmbinând cuburile poate face diverse construcții originale și interesante. Așadar, el are capacitatea să realizeze produse noi, ingenioase, originale, chiar dacă acestea sunt noi și originale numai pentru el.

Creațiile preșcolarului arată că viața lui interioară este foarte bogată, efervescentă dar intențiile lui depășesc cu mult posibilitățile de exprimare.

Locul principal în creația preșcolarilor îl are imaginația, astfel," la preșcolar are loc o adevărată explozie a a imaginației ceea ce i-a determinat pe unii autori să afirme că la această vârstă imaginația ar atinge apogeul dezvoltării sale." (Golu P., Zlate M., Verza E, 1993, pag.96).

Pe lângă imaginația reproductivă, la această vârstă se dezvoltă și unele forme ale imaginației creatoare, însă se dezvoltă doar o parte din funcțiile sale: funcția de completare, de proiectare și de anticipare.

Copilul preșcolar este prin felul său de a fi creativ datorită enormei sale curiozități, a dorinței permanente de a cunoaște tot ce se află și se petrece în jurul său, în această perioada imaginația exprimându-se răsunător prin tot ceea ce face copilul.

Potențialul creativ al preșcolarilor se manifestă în toate activitățile sale cotidiene: în joc (activitate fundamentală), în desen, pictură, limbaj, iar materiale didactice bogate și atractive, indicațiile verbale, descrierile adultului amplifică manifestările creative ale copilului.

Cadrul cel mai important de manifestare dar și de stimulare a potențialului creativ îl reprezintă jocul cu toate formele sale. Manifestările creative ale preșcolarilor sunt neintenționate în timpul jocului, însă ele se regăsesc deoarece jocul răspunde cel mai bine trebuinței de creație a personalității copilului. Prin conduita creativă ludică se formează comportamentul creativ care se va vedea în produsele preșcolarilor. Prin urmare, fiecare tip de joc desfășurat în grădiniță poate activa potențialul creativ al preșcolarilor (jocurile didactice, jocurile de rol, jocurile dramatizări, jocurile de construcții, jocurile de mișcare).

La vârsta preșcolară, manifestarea potențialului creativ este vizibilă în desen și pictură, activități preferate cu funcții multiple în viața preșcolarului. Pe lângă această valoare creatoare, prin desen și pictură copilul comunică, dezvăluie ceea ce simte, arată mecanismele sale de acomodare și armonizare cu mediul în care trăiește. Cele mai des întâlnite elemente în desenele copiilor sunt omul, casa, cerul, soarele, plantele, animalele și acest lucru se explică prin faptul că sunt primele obiecte ale cunoașterii imediate ale spațiului cognitiv. Alături de elementele obișnuite apar și elemente inedite, fantastice, iar acest lucru se datorează semnificației emoționale pe care obiectele desenate o au pentru copil.

Potențialul creativ se manifestă și în domeniul verbal, în care preșcolarul creează cuvinte după structura celor cunoscute, găsește cuvinte care să includă sunete sau silabe, substituie în propoziții anumite cuvinte cu sinonime și antonime, formează propoziții simple , la început, dar care se vor dezvolta și îmbogăți pe parcursul preșcolarității

Literatura pentru copii îl introduce într-o lume minunată, fantastică, magică, în care copilul se simte extraordinar, crezând că totul este posibil, adică irealul devine real și imposibilul devine posibil. Prin intermediul poveștilor, copilul se eliberează de egocentrism deoarece se identifică cu personajele, în fiecare personaj pozitiv găsind ceva din el. Dacă atitudinea adultului este permisivă, copilul crea personaje noi, similare cu cele întâlnite în povești, poate amplifica întâmplările și îmbogăți acțiunile.

O activitate deosebită, în care copilul își poate manifesta nestingherit potențialul creativ o reprezintă lectura după imagini. Pentru a descifra imaginile, pentru a le citi, copilul își folosește și își dezvoltă capacitățile creative, lectura după imagini fiind o veritabilă activitate de creație verbală.

De asemenea, povestirile create după imagini, cu ajutorul jucăriilor sau după propriul desen reprezintă activități de manifestare și de stimulare a potențialului creativ al preșcolarilor.

Cadrul didactic trebuie să cunoască și să folosesacă metode și tehnici menite să stimuleze creativitatea copiilor săi. De asemenea, el trebuie să respecte ideile copiilor săi, doar în acest fel îi ajută să gândească și să-și rezolve problemele singuri. Copiii care nu se tem să greșească, să exploreze, să experimenteze se vor simți și capabili să inventeze și să creeze. Învățarea creativă în grădiniță, face ca activitățile desfășurate să fie mai eficiente și mai distractive .

Pentru a încuraja creativitatea preșcolarilor educatorii trebuie să fie dechiși și permisivi, acceptând și dând libertate copiilor.

Astfel ei ar trebui:

- “să accentueze procesul , nu produsul;
- să asigure un mediu care să permită copiilor să exploreze și să se joace fără restricții;
- să primească cu deschidere și bunăvoință ideile copiilor;

- să accepte ideile neobișnuite ale copiilor și să nu le critice;
- să le spună copiilor că orice problemă are mai mult de o soluție;
- să înțeleagă că orice copil este capabil să fie creativ dacă este încurajat;
- să ofere copiilor timp: timp să se joace, timp să eperimenteze, timp să facă greșeli, timp să încerce toate posibilitățile într-o situație și să exploreze propria lor lume imaginară; tot acest timp îi va ajuta să devină mai creativi ." (Revista Invățământul preșcolar nr.4, 2007, pag. 94)

Mediul educațional joacă și el, de asemenea, un rol important în stimularea capacităților creative ale preșcolarilor. El trebuie să să stimuleze invățarea și dezvoltarea copiilor, să creeze ocazii de explorare și experimentare, să corespundă nevoilor individuale le preșcolarilor.

Un mediu educațional bogat, care îi invită pe cei care îi trec pragul la explorare, cu o atmosferă plăcută și relaxată , bine organizat și decorat , care să sporească starile afective ale preșcolarilor, nu poate avea ca rezultat decât dezvoltarea lor fizică și intelectuală armonioasă.

Bibliografie

1. Curriculum pentru învățământul preșcolar, Editura Didcatica Publishing House, București, 2009;
2. Golu, P., Zlate M., Verza, E, Psihologia copilului, Editura Didactică și pedagogica, București, 1993;
3. Revista Învățământul Preșcolar nr. 3, Editura Coresi, București, 2007;

EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ – CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE ÎN DEMERSUL DIDACTIC

Prof. ed. timpurie Daniela VÂLCU
G.P.P. „Floare albastră" Craiova

Societatea contemporană se află într-un proces permanent de transformare, iar educația are un rol esențial în formarea cetățenilor capabili să răspundă provocărilor actuale – schimbările climatice, digitalizarea, sustenabilitatea resurselor și echitatea socială. În acest context, educația pentru dezvoltare durabilă (EDD) devine o componentă fundamentală a formării competențelor pentru viață, punând accent pe gândirea critică, responsabilitatea față de mediu și solidaritatea între generații.

Creativitatea și inovația didactică sunt instrumente indispensabile în promovarea educației pentru dezvoltare durabilă, întrucât acestea stimulează implicarea activă a copiilor, încurajează curiozitatea, colaborarea și descoperirea sensului profund al noțiunii de „a trăi în echilibru cu natura".

Educația pentru dezvoltare durabilă este un proces prin care indivizii dobândesc cunoștințe, valori, atitudini și abilități necesare pentru a contribui la o societate durabilă, echitabilă și prosperă. Ea implică o abordare interdisciplinară, reunind domenii precum științele naturii, economia, etica, educația civică și arta. Prin intermediul acestei forme de educație se urmărește formarea unei conștiințe ecologice, dezvoltarea gândirii sistemice și a capacității de anticipare, cultivarea responsabilității sociale și economice, precum și valorizarea resurselor naturale și umane într-un mod sustenabil.

Creativitatea didactică presupune capacitatea cadrului didactic de a proiecta activități de învățare stimulative, care favorizează gândirea divergentă și implicarea activă a copiilor. Inovația didactică se referă la introducerea de metode, materiale sau tehnologii moderne care transformă procesul de învățare într-un demers viu, relevant și participativ. În grădiniță și în învățământul primar, educația pentru dezvoltare durabilă se poate implementa prin proiecte tematice integrate, cum ar fi „Prietenii naturii", „Planeta noastră verde" sau „Apa – sursa vieții". De asemenea, activitățile practice și experimentale, precum reciclarea creativă, cultivarea plantelor sau îngrijirea unui colț verde în sala de grupă, contribuie semnificativ la formarea atitudinilor responsabile.

Un exemplu concret de activitate inovativă este proiectul educațional „Reciclăm și creăm!", desfășurat la nivelul grupei mari. Activitatea a avut ca scop sensibilizarea copiilor privind importanța reciclării și reducerea deșeurilor. Procesul a debutat cu o discuție introductivă despre deșeuri și impactul lor asupra mediului, urmată de observarea și sortarea materialelor reciclabile, precum hârtie, plastic și metal. În cadrul atelierului de creație, copiii au confecționat jucării și decorațiuni din materiale refolosite, iar la final a fost organizată o expoziție cu obiectele realizate, unde cei mici au fost încurajați să explice procesul de creație. Rezultatele au fost remarcabile: copiii au manifestat entuziasm, spirit de echipă și au înțeles valoarea fiecărui gest ecologic.

Educația pentru dezvoltare durabilă, implementată prin activități creative, are efecte vizibile asupra comportamentului copiilor. Aceștia își dezvoltă empatia și respectul față de mediu, manifestă o mai mare responsabilitate în gestionarea resurselor și devin mai conștienți de rolul lor în protejarea naturii. Activitățile desfășurate contribuie la stimularea colaborării și a spiritului civic, iar implicarea familiilor în acțiuni ecologice comune, cum ar fi plantările sau colectarea materialelor reciclabile, întărește legătura dintre grădiniță și comunitate. Astfel, instituția de învățământ preșcolar devine un spațiu formativ deschis, iar educatoarea, prin exemplul său, un model de atitudine ecologică, de responsabilitate și implicare socială.

Educația pentru dezvoltare durabilă nu este doar o temă curriculară, ci o veritabilă filosofie educațională care invită la schimbare și responsabilitate. Prin creativitate și inovație didactică, cadrele didactice pot transforma conceptele abstracte în experiențe semnificative, capabile să modeleze comportamente durabile încă din primii ani de viață. Fiecare activitate, fiecare gest educativ are puterea de a cultiva respectul față de natură și dorința de a construi un viitor echilibrat pentru generațiile ce vor urma. Educația durabilă începe cu pași mici, dar siguri, în sala de grupă, acolo unde se formează valorile fundamentale ale vieții.

Bibliografie:

Brundtland, G. H. (1987). Our Common Future. Oxford University Press.

Curriculum pentru educație timpurie (2019). Ministerul Educației Naționale.

Delors, J. (1996). Comoara lăuntrică. Raportul către UNESCO al Comisiei Internaționale pentru Educație în Secolul XXI. Editura Polirom, Iași.

Olaru, M. (2018). Educația pentru dezvoltare durabilă – abordări teoretice și practice. Editura Didactică și Pedagogică, București.

Tilbury, D. (2011). Education for Sustainable Development: An Expert Review of Processes and Learning. UNESCO.

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE- GENERALITĂȚI

Educator Sara Georgiana ZANFICU
Educator Alexandra Andreea MOCICĂ
Creșa Nr. 9, extindere Popoveni

Educaţia este un fenomen extrem de complex ce poate fi studiat din numeroase perspective, fiecare dintre acestea dezvăluindu-i noi sensuri şi înţelesuri. Una dintre accepţiunile termenului, identificată şi conceptualizată de fondatorul sociologiei educaţiei, E. Durkheim, este cea de socializare: Educaţia este socializarea metodică a tinerei generaţii, este acţiunea exercitată de către generaţiile adulte asupra celor care nu sunt coapte încă pentru viaţa socială. Ea are ca obiect nu omul aşa cum l-a creat natura, ci omul pe care îl vrea societatea, iar ea îl vrea aşa cum îi cere structura sa interioară: pentru a exista, orice societate are nevoie de omogenitate, iar educaţia este mijlocul prin care societatea îşi reînnoiește treptat condiţiile propriei sale existenţe, sădind în sufletul copilului „similitudinile esenţiale" care sunt cele mai adecvate tipului respectiv de societate.

Pedagogia alterativă cuprinde abordări educaționale care sunt diferite de educația tradițională.

În învățământul preuniversitar din România sunt recunoscute în acest moment următoarele alternative educaționale: Freinet, Montessori, Pedagogia Curativă, Planul Jena, Step by Step, Waldorf. Aceste alternative educaționale funcționează atât ca unități independente, sub forma învățământului particular, cât și în cadrul sistemului de învățământului public, dacă sunt constituite grupe sau clase la care predarea este conformă cu unul dintre sisteme educaționale alternative.

Alternativa educațională (pedagogiile alternative) reprezintă variante de organizare școlară, care propun soluții de modificare a anumitor aspecte legate de formele oficiale, consacrate, de organizare a activității instructiv-educative.

Proiectarea și realizarea alternativelor educaționale reprezintă acțiuni care se realizează prin raportare la finalitățile educaționale formulate la nivelul macro, al idealului si al scopurilor educaționale și la nivelul micro, al obiectivelor educaționale care direcționează procesul de învățământ.

În comunicatul de presa al M.E.C. si C.N.A.E din 31.03.2004 sunt precizate cele 5 forme de educații alternative existente în Romania: Pedagogia Waldorf (1990), Pedagogia Montessori (1993), Pedagogia Freinet (1995), Alternativa Step by Step (1996), Planul Jena (1996).

1. **Pedagogia Waldorf** -educarea omului în ansamblul său, prin mijloace specifice și accesibile fiecărei vârste, cunoașterea nemijlocită a lumii prin acțiune, toate cunoștințele fiind rezultatul unei activități proprii -Curriculum-ul este preponderent compus din arte, lucru manual, artizanat, contactul cu materia și materiale, dar și științe și limbaj raportat la realitate. Evaluare nu se realizează prin probe și teste se face o evaluare calitativă. Evaluarea cantitativă este secretă și doar la cererea autorităților din învățământ. -Educarea unor tineri sănătoși fizic și intelectual cu cunoștințe temeinice, cu fantezie și creativitate apropiați de natura și de viața socială.

2. **Pedagogia Montessori**- preocuparea de a oferi tuturor copiilor oportunitatea de a se dezvolta la potențialul lor maxim și libertatea de a găsi soluții pentru propriile lor probleme. Pe primul loc este situată auto motivarea și învățarea, pe locul doi este situată programa adaptată după nevoile copilului; aproape toate lecțiile sunt individuale, iar copilul își exersează permanent capacitatea de a alege (situații, lucrări, materiale) -Învățarea copilului să gândească și să acționeze independent într-o manieră responsabilă.

3. **Pedagogia Freinet** este aplicată de foarte mulți profesori în lecțiile lor de predare-învățare, chiar dacă uneori ei nu știu că metoda face parte din ansamblul respectiv. Iată pe scurt câteva concepte ale acestei pedagogii:

- ✓ Pedagogie muncii, prin care copiii sunt încurajați să învețe făcând, fabricând, producând efectiv ceva, sau oferind diverse servicii. Studenții, dar și mulți elevi au ore de practică productivă, care sunt strâns legate de acest concept.
- ✓ Învățarea cooperativă, care presupune realizarea de grupuri de elevi care să conlucreze pentru a realiza ceva în comun.

- ✓ Centrele de interes, sunt acele „zone” de interes ale copilului de la care se pleacă pentru a începe învățarea într-un anumit domeniu, sau pe un anumit subiect.
- ✓ Metoda naturală de învățare are ca idee învățarea unor concepte noi plecând de la întreaga experiență a copilului, de la ceea ce el a trăit deja.

4. **Alternativa Step by Step** este o metodă alternativă de educație a copiilor, de la naștere până în adolescență, metodă bazată pe datele științifice ale psihologiei dezvoltării copilului. Alternativa educațională Step by Step așază copilul – personalitatea și abilitățile acestuia – în centrul procesului de predare-învățare-evaluare, educația fiind individualizată.

Step by Step încurajează o relație de colaborare cu părinții, recunoscându-le rolul de prim educatori și implicându-i direct în procesul educațional. Principiile educației alternative Step by Step creează un mediu incluziv, propice dezvoltării tuturor copiilor indiferent de talentele și interesele lor native, potențându-le pe acestea și dezvoltându-le noi abilități, încurajează o relație de colaborare cu părinții, recunoscându-le rolul de prim educatori și implicându-i direct în procesul educațional, creează un mediu incluziv, propice dezvoltării tuturor copiilor indiferent de talentele și interesele lor native, potențându-le pe acestea și dezvoltându-le noi abilități.

5. **Planul Jena** urmărește dezvoltarea armonioasă a personalității elevului și integrarea în societate. Aceasta pune accent pe implicarea copilului în activitate și învățarea integrată, dezvoltând curiozitatea, autonomia și relaționarea.

În procesul educațional se pune accent pe copil și pe dezvoltarea integrala a personalității sale. Dezvoltarea personalității se poate desfășura doar în comunitate...părinți, educatori, profesori în interacțiunea sa cu alți indivizi, urmăresc același lucru - o educație de bună calitate.

În comunitate el învață să-și dezvolte spiritul critic de timpuriu, să-i respecte pe cei din jur, să-și asume responsabilități, învață ce este libertatea și care sunt limitele ei, să se manifeste ca o persoana dinamică cu spirit de inițiativă. Alternativa educațională Jena din punct de vedere al conținuturilor educaționale nu sunt diferite de cele ale scolii tradiționale românești, ci se bazează, pe un plan ritmic în care se succed alternativ.

Bibliografie:

1, OMECTS nr. 5571/2011, actualizat, privind Regulamentul de organizare și funcționare a învățământului preuniversitar alternativ

2. Maria Ileana CARCEA, INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE MANUAL PENTRU EDUCAŢIE TEHNICĂ ŞI PROFESIONALĂ EDITURA “GH. ASACHI” IAŞI 2001

3. Miron Ionescu, Ioan Radu "Didactica modernă", Colecția didactică, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2001

4. www.edu.ro

5. www.didactica.ro

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE- GENERALITĂȚI

Educator Sara Georgiana ZANFICU
Educator Alexandra Andreea MOCICĂ
Creșa Nr. 9, extindere Popoveni

Educaţia este un fenomen extrem de complex ce poate fi studiat din numeroase perspective, fiecare dintre acestea dezvăluindu-i noi sensuri şi înţelesuri. Una dintre accepţiunile termenului, identificată şi conceptualizată de fondatorul sociologiei educaţiei, E. Durkheim, este cea de socializare: Educaţia este socializarea metodică a tinerei generaţii, este acţiunea exercitată de către generaţiile adulte asupra celor care nu sunt coapte încă pentru viaţa socială. Ea are ca obiect nu omul aşa cum l-a creat natura, ci omul pe care îl vrea societatea, iar ea îl vrea aşa cum îi cere structura sa interioară: pentru a exista, orice societate are nevoie de omogenitate, iar educaţia este mijlocul prin care societatea îşi reînnoiește treptat condiţiile propriei sale existenţe, sădind în sufletul copilului „similitudinile esenţiale" care sunt cele mai adecvate tipului respectiv de societate.

Pedagogia alterativă cuprinde abordări educaționale care sunt diferite de educația tradițională.

În învățământul preuniversitar din România sunt recunoscute în acest moment următoarele alternative educaționale: Freinet, Montessori, Pedagogia Curativă, Planul Jena, Step by Step, Waldorf. Aceste alternative educaționale funcționează atât ca unități independente, sub forma învățământului particular, cât și în cadrul sistemului de învățământului public, dacă sunt constituite grupe sau clase la care predarea este conformă cu unul dintre sisteme educaționale alternative.

Alternativa educațională (pedagogiile alternative) reprezintă variante de organizare școlară, care propun soluții de modificare a anumitor aspecte legate de formele oficiale, consacrate, de organizare a activității instructiv-educative.

Proiectarea și realizarea alternativelor educaționale reprezintă acțiuni care se realizează prin raportare la finalitățile educaționale formulate la nivelul macro, al idealului si al scopurilor educaționale și la nivelul micro, al obiectivelor educaționale care direcționează procesul de învățământ.

În comunicatul de presa al M.E.C. si C.N.A.E din 31.03.2004 sunt precizate cele 5 forme de educații alternative existente în Romania: Pedagogia Waldorf (1990), Pedagogia Montessori (1993), Pedagogia Freinet (1995), Alternativa Step by Step (1996), Planul Jena (1996).

1. **Pedagogia Waldorf** -educarea omului în ansamblul său, prin mijloace specifice și accesibile fiecărei vârste, cunoașterea nemijlocită a lumii prin acțiune, toate cunoștințele fiind rezultatul unei activități proprii -Curriculum-ul este preponderent compus din arte, lucru manual, artizanat, contactul cu materia și materiale, dar și științe și limbaj raportat la realitate. Evaluare nu se realizează prin probe și teste se face o evaluare calitativă. Evaluarea cantitativă este secretă și doar la cererea autorităților din învățământ. -Educarea unor tineri sănătoși fizic și intelectual cu cunoștințe temeinice, cu fantezie și creativitate apropiați de natura și de viața socială.

2. **Pedagogia Montessori**- preocuparea de a oferi tuturor copiilor oportunitatea de a se dezvolta la potențialul lor maxim și libertatea de a găsi soluții pentru propriile lor probleme. Pe primul loc este situată auto motivarea și învățarea, pe locul doi este situată programa adaptată după nevoile copilului; aproape toate lecțiile sunt individuale, iar copilul își exersează permanent capacitatea de a alege (situații, lucrări, materiale) -Învățarea copilului să gândească și să acționeze independent într-o manieră responsabilă.

3. **Pedagogia Freinet** este aplicată de foarte mulți profesori în lecțiile lor de predare-învățare, chiar dacă uneori ei nu știu că metoda face parte din ansamblul respectiv. Iată pe scurt câteva concepte ale acestei pedagogii:

- ✓ Pedagogie muncii, prin care copiii sunt încurajați să învețe făcând, fabricând, producând efectiv ceva, sau oferind diverse servicii. Studenții, dar și mulți elevi au ore de practică productivă, care sunt strâns legate de acest concept.
- ✓ Învățarea cooperativă, care presupune realizarea de grupuri de elevi care să conlucreze pentru a realiza ceva în comun.

✓ Centrele de interes, sunt acele „zone” de interes ale copilului de la care se pleacă pentru a începe învățarea într-un anumit domeniu, sau pe un anumit subiect.

✓ Metoda naturală de învățare are ca idee învățarea unor concepte noi plecând de la întreaga experiență a copilului, de la ceea ce el a trăit deja.

4. **Alternativa Step by Step** este o metodă alternativă de educație a copiilor, de la naștere până în adolescență, metodă bazată pe datele științifice ale psihologiei dezvoltării copilului. Alternativa educațională Step by Step așază copilul – personalitatea și abilitățile acestuia – în centrul procesului de predare-învățare-evaluare, educația fiind individualizată.

Step by Step încurajează o relație de colaborare cu părinții, recunoscându-le rolul de prim educatori și implicându-i direct în procesul educațional. Principiile educației alternative Step by Step creează un mediu incluziv, propice dezvoltării tuturor copiilor indiferent de talentele și interesele lor native, potențându-le pe acestea și dezvoltându-le noi abilități, încurajează o relație de colaborare cu părinții, recunoscându-le rolul de prim educatori și implicându-i direct în procesul educațional, creează un mediu incluziv, propice dezvoltării tuturor copiilor indiferent de talentele și interesele lor native, potențându-le pe acestea și dezvoltându-le noi abilități.

5. **Planul Jena** urmărește dezvoltarea armonioasă a personalității elevului și integrarea în societate. Aceasta pune accent pe implicarea copilului în activitate și învățarea integrată, dezvoltând curiozitatea, autonomia și relaționarea.

În procesul educațional se pune accent pe copil și pe dezvoltarea integrala a personalității sale. Dezvoltarea personalității se poate desfășura doar în comunitate...părinți, educatori, profesori în interacțiunea sa cu alți indivizi, urmăresc același lucru - o educație de bună calitate.

În comunitate el învață să-și dezvolte spiritul critic de timpuriu, să-i respecte pe cei din jur, să-și asume responsabilități, învață ce este libertatea și care sunt limitele ei, să se manifeste ca o persoana dinamică cu spirit de inițiativă. Alternativa educațională Jena din punct de vedere al conținuturilor educaționale nu sunt diferite de cele ale scolii tradiționale românești, ci se bazează, pe un plan ritmic în care se succed alternativ.

BIBLIOGRAFIE:

1, OMECTS nr. 5571/2011, actualizat, privind Regulamentul de organizare și funcționare a învățământului preuniversitar alternativ

2. Maria Ileana CARCEA, INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE MANUAL PENTRU EDUCAŢIE TEHNICĂ ŞI PROFESIONALĂ EDITURA “GH. ASACHI” IAŞI 2001

3. Miron Ionescu, Ioan Radu "Didactica modernă", Colecția didactică, Ed. Dacia, Cluj- Napoca, 2001

4. www.edu.ro

5. www.didactica.ro

CĂLĂTORIE DIGITALĂ ÎN ITALIA

Claudia-Gabriela VULPAN

Educația timpurie este fundamentul dezvoltării armonioase a copilului. În contextul educațional actual, pedagogiile alternative oferă posibilitatea de a forma competențe și atitudini prin joc, experimentare și explorare. Resursa educațională deschisă „Călătorie digitală în Italia" combină metode tradiționale și digitale, introducând copiii în lumea interculturalității prin activități interactive. Folosirea platformelor Padlet, BookCreator, Wordwall și Kahoot transformă procesul educativ într-o experiență atractivă și semnificativă.

Resursa constă într-o diagramă Venn interactivă în Padlet, care compară elemente culturale din Italia și România, completată de o carte digitală în BookCreator – „Cuvintele magice în italiană". Copiii descoperă simboluri culturale, ascultă și pronunță cuvinte simple în limba italiană, identificând asemănări și diferențe între cele două culturi. Activitatea promovează învățarea activă, colaborarea și dezvoltarea abilităților lingvistice.

Scopul resursei este formarea unei atitudini de deschidere și respect față de diversitate. Se urmărește dezvoltarea curiozității pentru alte culturi, învățarea unor cuvinte de bază în italiană și implicarea activă în activități de cooperare. Rezultatele așteptate includ: creșterea interesului pentru alte limbi și culturi, dezvoltarea comunicării și a spiritului de echipă, precum și cultivarea respectului față de identitatea proprie și a celorlalți.

Resursa răspunde nevoilor de învățare specifice copiilor de vârstă preșcolară: învățare prin joc, implicare activă, dezvoltarea limbajului și a cooperării. Copiii explorează noțiuni noi într-un mediu sigur, jucăuș și interactiv, dezvoltându-și gândirea logică, atenția și memoria vizuală.

Valoarea formativă a activității constă în dezvoltarea empatiei culturale și a deschiderii către diversitate.

Activitatea poate fi valorificată interdisciplinar: în educație muzicală (cântece italiene), educație plastică (colaje cu simboluri italiene), dezvoltarea limbajului (pronunțarea cuvintelor italiene), matematică (clasificare de simboluri) și educație pentru societate (valori comune).

Această abordare integrată susține învățarea prin conexiuni între domenii.

Resursa face parte dintr-un set de materiale ce vizează educația interculturală, componentă esențială a curriculumului modern. Ea sprijină formarea competențelor sociale și culturale, contribuind la dezvoltarea unei perspective europene și la înțelegerea unității în diversitate.

„Călătorie digitală în Italia" demonstrează cum pedagogiile alternative pot transforma grădinița într-un spațiu de explorare și cunoaștere interculturală. Prin folosirea instrumentelor digitale și a jocului, copiii învață despre lume într-un mod natural, plăcut și formativ. Resursa contribuie la formarea viitorului cetățean deschis, curios și tolerant – valori esențiale pentru educația secolului XXI.

https://www.canva.com/design/DAG1AsuGUpw/Q4MpzgdBbLBKyWuwZfiZ1g/edit?utm_content=DAG1AsuGUpw&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – O VIZIUNE MODERNĂ ASUPRA EDUCAȚIEI CONTEMPORANE

Cristina-Elena ZAMFIRESCU
Creșa Nr. 9, extindere Popoveni

Secțiunea III - pedagogiile alternative, un mod de a face educație

Educația a fost dintotdeauna un pilon esențial al dezvoltării societății, însă modul în care aceasta este realizată s-a schimbat semnificativ de-a lungul timpului. Tradițional, școala a fost centrată pe profesor, pe transmiterea de informații și pe disciplină riguroasă. Totuși, odată cu evoluția societății, a științei și a nevoilor copiilor, s-au conturat pedagogiile alternative, care propun o abordare modernă, centrată pe elev și pe dezvoltarea armonioasă a personalității sale. Aceste pedagogii nu resping complet tradiția, ci încearcă să o completeze, punând accent pe libertatea de gândire, creativitate, autonomie și învățare prin experiență. Într-o lume în continuă schimbare, educația alternativă oferă o perspectivă nouă asupra modului în care putem forma oameni competenți, responsabili și fericiți.

Modelul tradițional de învățământ, predominant în România timp de decenii, se bazează pe transmiterea verticală a cunoștințelor: profesorul este sursa de informație, iar elevul – receptorul pasiv.

Evaluarea se face prin teste și note, accentul fiind pus mai mult pe memorizare decât pe înțelegere.

Totuși, acest tip de educație, deși eficient în anumite contexte, nu mai corespunde nevoilor generațiilor actuale, care trăiesc într-o lume digitalizată, dinamică și complexă. Astfel, s-a simțit nevoia unei schimbări de paradigmă – trecerea de la un învățământ centrat pe conținut, la unul centrat pe elev, de la predare la învățare, de la autoritate la colaborare .

Pedagogiile alternative reprezintă modele educaționale diferite de sistemul tradițional, care pun accent pe dezvoltarea globală a copilului – intelectuală, emoțională, socială și morală. Printre cele mai cunoscute se numără:

- Pedagogia Montessori – fondată de Maria Montessori, se bazează pe ideea că fiecare copil are propriul ritm de dezvoltare. Elevii învață prin explorare, experiență directă și responsabilitate personală. Mediul este pregătit pentru a stimula curiozitatea și independența.
- Pedagogia Waldorf (Steiner) – inițiată de Rudolf Steiner, promovează dezvoltarea armonioasă a corpului, sufletului și spiritului. Accentul se pune pe artă, creativitate, imaginație și pe legătura profundă dintre profesor și elev.
- Pedagogia Freinet – propune învățarea prin cooperare, prin muncă practică și comunicare liberă. Elevii sunt implicați activ în luarea deciziilor și în gestionarea propriului proces de învățare.
- Pedagogia Step by Step – axată pe dezvoltarea gândirii critice și a învățării active, prin activități de grup, centre de interes și colaborare între elevi și profesori.

Aceste modele educaționale promovează un climat de libertate, responsabilitate și respect, în care copilul este considerat o ființă unică, capabilă să-și construiască propriile cunoștințe.

Pedagogiile alternative aduc o serie de beneficii atât pentru elevi, cât și pentru societate.

Printre acestea se numără:

- dezvoltarea autonomiei și a capacității de autoînvățare;
- stimularea creativității și a gândirii critice;
- crearea unui climat educațional bazat pe respect, empatie și colaborare;
- accentul pus pe învățarea prin experiență, nu doar pe teorie;
- formarea unor tineri mai încrezători, responsabili și adaptabili.

De asemenea, aceste forme de educație favorizează incluziunea și diversitatea, oferind șanse reale de afirmare copiilor cu nevoi educaționale diferite.

Deși pedagogiile alternative oferă perspective moderne și eficiente, ele nu trebuie să excludă complet metodele tradiționale. Un echilibru între cele două este esențial pentru un sistem educațional solid.

Școala viitorului trebuie să combine rigoarea și structura învățământului tradițional cu flexibilitatea și creativitatea pedagogiilor moderne. Astfel, elevii vor putea să-și dezvolte atât competențele academice, cât și abilitățile socio-emoționale necesare pentru viața reală.

În concluzie, trecerea de la învățământul tradițional la cel modern nu înseamnă o ruptură, ci o evoluție naturală a educației. Pedagogiile alternative reprezintă o șansă de a transforma școala într-un spațiu al bucuriei, al curiozității și al creșterii personale.

Într-o lume aflată în continuă schimbare, educația trebuie să rămână un proces viu, deschis și adaptabil. Adevărata modernitate în învățământ nu constă doar în folosirea tehnologiei, ci mai ales în modul în care reușim să punem copilul în centrul actului educațional – ca ființă capabilă, creativă și liberă.

BIBLIOGRAFIE

• Cucoș, C. (2009). Pedagogie: Repere teoretice și aplicații practice. Editura Polirom, Iași.
• Iucu, R. (2016). Managementul și inovarea în educație. Editura Polirom, Iași.
• Freinet, C. (1994). Educația prin muncă. Editura Didactică și Pedagogică, București.
• Negreț-Dobridor, I. (2011). Pedagogii alternative. Editura Didactică și Pedagogică, București.
• Bocoș, M. (2017). Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării.
Editura Paralela 45, Pitești.
• Cerghit, I. (2008). Metode de învățământ. Editura Polirom, Iași.
• Curriculum Național și alternative educaționale în România – Ministerul Educației, 2023.

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ- EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ

Elena Carmen MATEI
Creșa Craiova Nr. 5

Educația pentru dezvoltare durabilă reprezintă un demers educațional modern care urmărește formarea unor atitudini responsabile față de mediu, societate și economie, încă din primii ani de viață. În grădiniță și creșă, educația pentru dezvoltare durabilă nu se traduce prin lecții teoretice, ci prin experiențe de învățare practice, ludice și creative, care îi ajută pe copii să înțeleagă lumea din jur și importanța grijii față de natură și semeni.

Aceasta urmărește formarea unor cetățeni responsabili, capabili să adopte comportamente care contribuie la echilibrul dintre nevoile prezentului și cele ale generațiilor viitoare.

Educația timpurie, desfășurată în creșe și grădinițe, are un rol esențial în dezvoltarea unei gândiri ecologice și în formarea atitudinilor pozitive față de natură și societate. În această etapă de vârstă, copiii învață prin joc, explorare și experiență directă, ceea ce oferă multiple oportunități pentru introducerea unor activități creative și inovatoare legate de dezvoltarea durabilă.

Obiectivele educației pentru dezvoltare durabilă în grădiniță și creșă sunt:

- dezvoltarea respectului pentru mediul înconjurător;
- formarea comportamentelor ecologice responsabile;
- încurajarea curiozității științifice și a spiritului de explorare;
- cultivarea empatiei, a solidarității și a responsabilității sociale;
- promovarea valorilor sănătății, echilibrului și armoniei.

Aceste obiective se realizează printr-o abordare integrată, în care educația ecologică, socială, estetică și morală sunt îmbinate în mod natural în cadrul activităților zilnice.

Creativitatea și inovația didactică sunt elemente fundamentale pentru adaptarea procesului educațional la cerințele actuale. Cadrul didactic devine un facilitator al învățării, capabil să creeze contexte stimulative, atractive și relevante pentru copii. Astfel, educația pentru dezvoltare durabilă devine o componentă firească a formării personalității copilului, prin experiențe educaționale pline de sens și valoare.

Inovația didactică implică introducerea unor metode, materiale și contexte noi care transformă procesul de învățare într-o aventură exploratorie.

Exemple de inovații didactice aplicabile în educația timpurie:

- utilizarea materialelor reciclabile în activitățile artistice și practice;
- amenajarea unor centre de interes tematice („Colțul verde”, „Atelierul ecologic”);
- integrarea activităților de observare directă a naturii în rutina zilnică;
- organizarea de proiecte tematice de tip „Săptămâna verde” sau „Planeta noastră”;
- folosirea jocului de rol și a poveștilor educative cu tematică ecologică.

Prin astfel de activități, copiii învață să gândească critic, să fie curioși și să participe activ la protejarea mediului.

Exemple de activități creative și inovatoare pentru promovarea educației pentru dezvoltare durabilă

1. Proiectul „Micii grădinari” .Copiii învață să planteze semințe, să le îngrijească și să observe evoluția lor. Activitatea dezvoltă răbdarea, responsabilitatea și dragostea pentru natură. Educatorul poate transforma grădina grădiniței într-un spațiu educativ viu, în care copiii devin mici cercetători ai naturii.
2. Activitatea „De la deșeu la obiect de artă”. Copiii sunt încurajați să realizeze lucrări plastice folosind materiale reciclabile: carton, hârtie, dopuri, cutii, resturi textile. În acest mod, învață despre reutilizarea resurselor și despre valoarea creativității în protejarea mediului.
3. „Ziua fără plastic”. Pe parcursul unei zile, se folosesc doar materiale naturale (lemn, hârtie, textile). Educatorul discută cu copiii despre poluarea produsă de plastic și despre alternativele ecologice. Activitatea contribuie la formarea conștiinței ecologice.

4. „Povestea apei”. Prin povești, experimente simple și jocuri de rol, copiii descoperă circuitul apei în natură, învață să o prețuiască și să nu o risipească. Activitatea dezvoltă curiozitatea științifică și spiritul de observație.

5. „Atelierul verde”. Activitate interdisciplinară ce îmbină educația artistică și cea ecologică. Copiii realizează picturi cu frunze, colaje din materiale naturale, iar educatorul discută cu ei despre frumusețea și fragilitatea naturii.

Cadrul didactic are un rol central în promovarea educației pentru dezvoltare durabilă. El este model, facilitator și ghid al copiilor în procesul de cunoaștere. Educatorul trebuie să manifeste interes pentru problemele mediului, să adopte comportamente responsabile și să încurajeze implicarea activă a copiilor.

De asemenea, implicarea părinților și a comunității este esențială. Prin parteneriate educaționale (cu primăria, biblioteci, ONG-uri de mediu), copiii pot participa la acțiuni concrete: plantări de copaci, campanii de strângere a deșeurilor, expoziții tematice.

Astfel, educația pentru dezvoltare durabilă devine un proces comunitar, în care fiecare contribuie la formarea unei culturi ecologice și a unei atitudini responsabile.

Educația pentru dezvoltare durabilă în grădiniță și creșă nu este doar o temă curriculară, ci o necesitate a lumii moderne. Prin activități creative și inovatoare, copiii descoperă valoarea respectului pentru viață, natură și semeni.

Cadrul didactic are misiunea de a transforma învățarea într-o experiență vie, plină de sens și semnificație, oferindu-le copiilor ocazia de a deveni viitori cetățeni conștienți și responsabili. Prin integrarea educației pentru dezvoltare durabilă în activitățile zilnice, grădinița și creșa devin spații ale formării unei culturi ecologice autentice, bazate pe iubire, respect și grijă pentru planeta noastră.

Bibliografie

1. Brătianu, C. (2020). *Creativitate și inovare în educație*. Editura Universitară, București.
2. Goleman, D. (2018). *Inteligența ecologică – Cum să trăim responsabil*. Editura Curtea Veche, București.
3. Ministerul Educației (2023). *Curriculum pentru educația timpurie*. București.

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE, UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE

Prof. Ionela Daniela DOBRIN PREDESCU

În contextul unei societăți aflate într-o continuă transformare, educația este chemată să răspundă unor nevoi tot mai variate, să stimuleze creativitatea și să susțină dezvoltarea integrală a copilului. Alternativele educaționale constituie modele inovatoare care aduc schimbări fundamentale în procesul instructiv-educativ, oferind o viziune alternativă asupra învățării punând accent pe dezvoltarea holistică a copilului și pe respectarea ritmurilor sale naturale de creștere. În România, cinci alternative educaționale sunt recunoscute oficial: pedagogia Waldorf, pedagogia Montessori, alternativa Step-by-Step, pedagogia Freinet și Planul Jena, fiecare reflectând o filosofie educațională distinctă. În plus, pedagogia Reggio Emilia, deși nu este încă omologată oficial, se bucură de o receptare tot mai largă în rândul instituțiilor care promovează o educație timpurie centrată pe relație, expresivitate și participare activă.

Lucrând ca educatoare la creșă, în cadrul unui sistem predominant tradițional, am observat că integrarea elementelor din pedagogiile alternative în activitatea zilnică poate transforma semnificativ experiența educațională pentru copii și cadre didactice.

Pedagogia Waldorf, fondată la începutul secolului XX, de Rudolf Steiner la inițiativa lui Emil Molt, directorul fabricii Waldorf-Astoria, se remarcă prin amploarea internațională și coerența principiilor sale. Această pedagogie susține dezvoltarea armonioasă a copilului integrând dimensiunile fizică, emoțională, intelectuală și spirituală. Jocurile de degete și ritmice susțin dezvoltarea limbajului, iar jocurile de rol permit experimentarea simbolică a situațiilor sociale. Copiii crează propriile scenarii de joc, imită activitațile adulților și își dezvoltă abilități practice precum decuparea, înșirarea sau alegerea formelor și culorilor. Sărbătorile sunt parte integrantă a vieții în grădinițele Waldorf marcând ritmurile naturii și oferind oportunități de participare comunitară. Evenimente precum Sărbătoarea Recoltei, Sărbătoarea Lampioanelor sau Bazarul de Crăciun au valențe educative, și simbolice importante, contribuind la integrarea socială și la înțelegerea ciclicității vieții (Nicol & Taplin, 2012). Evaluarea nu se bazează pe testari tradiționale ci pe observația directă a educatorului asupra comportamentului, desenelor și activității copilului (Easton, 1997).

Pedagogia Montessori, creată de Maria Montessori la începutul secolului XX, pune accent pe dezvoltarea abilităților practice, cognitive și sociale prin autoeducație și descoperire. Mediul pregătit – un spațiu ordonat și accesibil – facilitează învățarea activă. Materialele didactice sunt atent structurate pentru a facilita învățarea activă, fiecare având un scop educațional , sunt așezate la nivelul copilului astfel încât el să le poată accesa singur, fără ajutorul adultului ceea ce favorizează inițiativa personală și autonomia.Matematica este introdusă într-o manieră concretă prin bare, perle și forme care redau vizual și tactil noțiuni precum cantitatea, ordinea și sistemul zecimal. În aria științei și culturii, copilul intră in contact cu elemente de geografie, biologie muzică și artă, explorând lumea înconjurătoare într-un mod natural și viu. Educatorul are rol de ghid, intervenind doar când este necesar, iar copiii nu sunt comparați între ei, ci sunt încurajați să își dezvolte propriul potențial fără presiunea competiției (Chattin – McNichols, 1992).

Modelul Step-by-Step, introdus în România în 1994, inițial sub denumirea de Head Start, promovează independența, gândirea critică și parteneriat educațional autentic. Ziua educațională începe cu " Întâlnirea de dimineață" moment de conectare între copii și cadrul educațional, unde se stabilește calendarul, se discută despre vreme și evenimente personale și sociale . Zilnic sunt deschise cinci sau șase centre astfel încât fiecare copil să aibă ocazia de a lucra,pe rând, în toate, în decursul unei perioade determinate. "Artă" pentru expresie liberă, "Alfabetizare" pentru dezvoltarea limbajului, "Matematică" pentru concepte numerice," Știință" dezvoltă curiozitatea, "Jocul de rol" dezvoltă empatia, "Materiale de Construcție" antrenează coordonarea și gândirea spațială iar în centrul "Nisip și Apă" explorarea senzorială. Părinții sunt parteneri activi, existând o sală specială pentru dialog și schimb de experiențe parentale.

Pedagogia Freinet, creată de Célestin Freinet, la începutul secolului XX, pune accent pe exprimarea personală, cooperarea și reflecția critică. Ziua începe cu „Quoi de neuf?"-moment ritualic, copii se se aduna într-un colț confortabil cu pernuțe unde copiii povestesc întâmplări, vise sau gânduri. Chiar și cei timizi simt că au un spațiu propriu în comunitate. Textul liber permite copiilor să-și exprime gândurile transcrise de educatoare, dezvoltând limbajul și imaginația. Munca este personalizată prin utilizarea unor fișe, de lucru diferențiate pe niveluri de dificultate (de la 1 la 6), fișa este impărțită în două părți – partea superioară este completată de copil, iar partea superioară de către educatoare folosind sistemul semaforic: verde – "știu și pot merge mai departe", galben–" mai am nevoie de exercițiu", roșu–" nu știu, am nevoie de sprijin" (Freinet, 1993). Evaluarea este formativă, centrată pe progres personal prin fișe colorate și feedback constructiv. Socializarea valorifică munca copiilor prin expoziții și serbări.

Planul Jena, elaborat în 1924 de Peter Petersen, promovează învățarea activă și colaborativă, respectul față de ritmul fiecărui copil joc și muncă în comunități eterogene asemănătoare unei familii extinse. Dialogul se manifestă prin conversații zilnice și momente de povestire unde copiii își exprimă liber gândurile într-un mediu de ascultare autentică. Jocul este proces natural esențial prin care copiii explorează realitatea și construiesc relații. Un alt element definitoriu este munca. În educația timpurie munca nu este înțeleasă în sensul ei tradițional, ci ca implicare în sarcini semnificative, adaptate vârstei. Organizarea pe grupuri este una dintre cele mai originale și eficiente structuri ale Planului Jena. Grupurile de bază reunesc copii de vârste și niveluri diferite. Evaluarea are un caracter descriptiv, continuu și profund personalizat. Se renunță la nota clasică fiind înlocuită de observații pedagogice riguroase și de rapoarte scrise.

Pedagogia Reggio Emilia, dezvoltată în Italia sub îndrumarea lui Loris Malaguzzi, recunoaște copilul ca constructor activ capabil să exploreze prin „o sută de limbaje" - desen, muzică, dans, teatru. Învățarea se construiește colaborativ pornind de la interesele copilului prin dialog și experimentare. Spațiul educațional este „al treilea educator" - luminos, armonic, cu atelierul ca spațiu central de explorare. Familia are rol activ, părinții fiind parteneri egali încurajați să participe la activități și decizii pedagogice. Evaluarea se realizează prin observare continuă și documentare narativă, accentul căzând pe proces, nu pe produs.

Pedagogiile alternative – Waldorf, Montessori, Step-by-Step, Freinet, Planul Jena și Reggio Emilia – reprezintă filosofii de viață care pun copilul în centrul procesului educativ, respectându-i ritmul natural, încurajându-i creativitatea și cultivându-i autonomia, responsabilitatea și empatia. Fiecare abordare oferă o perspectivă unică asupra educației timpurii, iar integrarea elementelor lor în practica pedagogică poate transforma profund experiența educațională.

În calitate de educatoare într-un sistem predominant tradițional, am descoperit că nu este necesar să adoptăm o pedagogie alternativă în totalitate pentru a beneficia de principiile ei. Chiar și mici ajustări – un colț al naturii Waldorf, un spațiu Montessori, o întâlnire de dimineață Step-by-Step, un moment de exprimare Freinet, o activitate de dialog Jena sau o explorare estetică Reggio – pot aduce schimbări semnificative în modul în care copiii învață și se dezvoltă.

Provocarea contemporană a educației timpurii constă în a înțelege esența fiecărei pedagogii alternative și a integra creativitatea, flexibilitatea și respectul pentru copil în practica zilnică. Copiii au nevoie de un mediu cald, securizant și stimulativ – exact ceea ce toate aceste pedagogii propun. Ele ne invită pe noi, educatorii, să devenim observatori atenți, facilitatori empatici și parteneri autentici ai copiilor în călătoria lor de descoperire a lumii. Educația nu este despre transmiterea mecanică a informațiilor, ci despre cultivarea unei relații autentice, respectuoase și inspiratoare cu fiecare copil, în unicitatea și potențialul său infinite.

Bibliografie

Cucoș, C. (2008). Pedagogie. Polirom.
Șoldea, F. C (2025) Învățământ Antepreșcolar, Rotipo.
Stanciu, M. (2003) Didactica Postmodernă. Editura Universității Suceava.

INTEGRAREA TEHNOLOGIEI ÎN ACTUL EDUCAȚIONAL

Prof. ed. timpurie Irina Mihaela DUCULESCU
Grădinița „Piticot" Craiova

PROIECT DE ACTIVITATE INTEGRATĂ PE O ZI
„Prietenii mei din povești"

- **PROF. PENTRU EDUCAȚIE TIMPURIE:** Duculescu Irina Mihaela
- **UNITATEA DE ĂNVĂȚĂMÂNT:** Grădinița "Piticot", Craiova
- **NIVEL: II** (grupa mare)

TEMA ANUALĂ: *CU CE ȘI CUM EXPRIMĂM CEEA CE SIMȚIM?* **TEMA SĂPTĂMÂNII:** ***„A fost odată ca niciodată ..."***

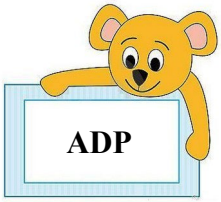
ACTIVITATE INTEGRATĂ DE O ZI: ***„Prietenii mei din povești"***

- **TIPUL ACTIVITĂȚII:** consolidare și verificare de cunoștințe, priceperi și deprinderi **SCOPUL ACTIVITĂȚII:** consolidarea și verificarea cunoștințelor despre poveștile cunoscute
- **ELEMENTE COMPONENTE ALE ACTIVITĂȚII INTEGRATE:**

ADP/ ALA1/ ADE/ ALA 2

Activitățile desfășurate pe parcursul zilei se regăsesc detaliate în padlet (**https://padlet.com/yrryyss/scenariul-zilei-minunata-lume-a-pove-tilor-r1oq4xgcl4uuvit**) sau scanând următorul codul QR:

Copiii intră organizat în sala de grupă, cântând **„Vulpea cât e de şireată"** (*tranziţie*). Activitatea debutează cu o SURPRIZĂ şi anume vizita unor personaje venit de poveste, care au lăsat la grădiniţa noastră o scrisoare, ce conţine un mesaj pentru copii şi multe propuneri de jocuri interesante şi noi.

Se desfăşoară „ÎNTÂLNIREA DE DIMINEAŢĂ". Aceasta se desfăşoară pe covor şi va începe cu **SALUTUL**: "Dimineaţa a sosit, / Toţi copiii au venit. / În cerc să ne adunăm / Cu toţi să ne salutăm!" : ***„Bună dimineaţa ursuleţilor polari!"***

PREZENȚA: „După ce ne-am adunat / Şi frumos ne-am salutat/ Colegii ne-am întâlnit/

Cine oare n-a venit?”

Un copil va preciza numele copiilor absenți, aflați în partea de jos a panoului.

CALENDARUL NATURII:

„Vreme bună, vreme rea, Acum o vom studia...

Cer cu nor sau zi cu soare?

Vom afla în clipa următoare.”

Copiii vor fi întrebaţi în ce anotimp suntem şi cum era vremea afară când au venit la grădiniţă. În urma răspunsurilor primite se va completa calendarul naturii cu elementele specifice zilei (anotimp, anul, luna, ziua, vremea). Ei sunt îndemnaţi să spună ce au observat dimineaţă cînd au venit la grădiniţă, pentru a stabili cum este vremea şi cum ne îmbrăcăm în acest anotimp.

Se anunţă regulile grupei din această zi: „Mă aştept de la voi să fiţi atenţi, ascultători, să vă ajutaţi între voi, şi să nu vorbiţi cu voce tare decât atunci când este nevoie; să păstrăm liniştea şi curăţenia în sala de grupă”.

Se anunţă responsabilitățile pentru această zi:

”LA JUCĂRII CURAT”

”LA RÂND CIVILIZAT”

”MATERIALE ÎMPĂRȚIM”

„AJUTOR DE EDUCATOARE”

ACTIVITATEA DE GRUP: În continuare vom juca un joc care se numeşte „Cubul poveștilor”. Noi am ascultat foarte multe povești pe care voi le cunoașteți si le povestiți foarte frumos. Copiii vin pe rând, aruncă cubul, descoperă imaginea, descriu, analizează, argumentează, aplică, compară şi asociază.

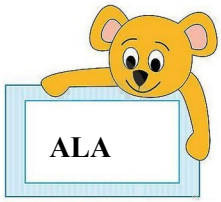
NOUTATEA ZILEI: În timp ce veneam spre grădinită, m-am întîlnit cu Zâna Poveștilor. Am rămas mirată de prezența ei în acel loc și de faptul că era foarte veselă. Zâna mi-a spus că are o o căsuță în pădure şi că ar vrea să ne invite pe toţi la un carnaval.

Copiii ascultă un cântecel trimis de Zâna Poveștilor: https://suno.com/song/8fd790c50bda-4c48-b7d9-0d4a78665a7b?sh=Rr5RmOCTaiILvq7K (creat cu ajutorul aplicației suno.ai).

Zâna mi-a lăsat un plic pe care scrie ceva: ”Să-l deschideți împreună cu copiii din grupa dumneavoastră”. Din plic vor fi scoase doar ecusoanele pe care copii le primesc în piept, împărțindu-se astfel grupa de preșcolari în două grupe (ursuleți și vulpițe) pentru desfășurarea activităților următoare.

Tranziţie:

„Spre căsuțe ne-ndreptăm Îngrijit să ne jucăm”.

Preșcolarii se îndreaptă către centrele de interes unde vor descoperii materialele puse la dispoziţie şi vor avea posibilitatea de a alege între sectoarele: Bibliotecă, Joc de masă, Știință.

La sectorul „Bibliotecă” preșcolarii vor „citi” imagini din poveștile cunoscute din Cartea „Cele mai frumoase povești” - realizată cu Bookcreator, povestind fragmentele reprezentate de secvențe.

(https://read.bookcreator.com/CYJlycyr3NSCTTRrmvpJqdGjJ6D3/vtefwTvFRYezCqka_49IxA/

HvvkRfLoSUihsZsIEUSd2g)

La sectorul „Joc de masă” copiii vor reconstitui corect piesele de puzzle („Povești ce te învață să gândești”), astfel încât să formeze imaginea completă, prin intermediul platformei Jigsawplanet:

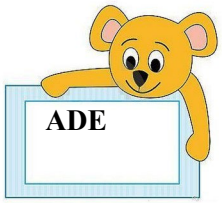
https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=37d699236e41,

https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=002dad006e7f, https://www.jigsawplanet.com/? rc=play&pid=08bee45fb742

La sectorul „Știință” copiii vor avea ca sarcină să identifice imaginile identice, formând astfel perechi: „Caută perechea!”, joc creea pe platforma educațională Wordwall: https://wordwall.net/ro/resource/98488465/personaje-din-povesti

Copiii se pot roti la cele trei centre deschise în funcție de preferințe.

Se fac aprecieri, unele observaţii despre interacțiunea copiilor în cadrul grupurilor și modul de rezolvare al sarcinilor. Se iese din clasă cântând **„Dacă vesel se trăiește”.** (*tranziţie*). Rutine: igiena copiilor, micul dejun

DLC: Activitatea debutează cu o SURPRIZĂ şi anume deschiderea pliculului de la Zâna Poveștilor care le propune copuulor un joc numit „Minunata lume a poveștilor”

Se prezintă copiilor trenulețul cu povești adus de Zâna Poveștilor, purtându-se o mică discuție despre acestea.

Preșcolarii vor fi supuși mai multor probe (variantele jocului):

1. “Recunoaște povestea!”: preșcolarii vor avea ca sarină să recunoască poveștile după imaginile fragmentate prezentate. Prezentare - Canva:

https://www.canva.com/design/DAG0M8k2trs/Efxno4TKk4JY_gSUrlN3ow/edit

2. “Alege tărâmul”: copiii denumesc personajele din imagini și aleg Tărâmul faptelor bune / Tărâmul faptelor rele, potrivit fiecărui personaj. Wayground: https://wayground.com/admin/quiz/68d82b76c589ab67ceee0b74/question/68d82b865e2347cb3aee8430/edit

3. „Obiectul pierdut”: preșcolarii participă la un joc unde vor avea ca sarcină să aleagă din variantele propuse personajul care a pierdut /rătăcit obientul din imagine. (Blooket) https://dashboard.blooket.com/set/68d8328271177c1a4a57ac21

4. „Povești amestecate”: Pe un panou sunt desenate două cercuri care se intersectează (Diagrama Venn). În primul cerc vor fi așezate personajele din povestea „Turtița”, iar în al doilea cerc personajele din povestea „Iedul cu trei capre”. După ce vor aşeza imaginile le voi adresa următoarea întrebare: „Ce observaţi atunci când priviţi personajele din ambele povești? În intersecţia celor două cercuri se aşează personajele comune din cele două povești: ursul, lupul și vulpea.

Urmează realizarea evaluării activității printr-un quizz „În lumea poveștilor”, realizat cu Socrative. https://b.socrative.com/teacher/#quizzes

Se fac apreciei privind modul de implicare în activitate şi se ascultă cântecelul “*De ce n-are ursul coadă”.*

Tranziţie: „Înspre baie ndreptăm,
Ne spălăm, ne curăţăm”.

Rutine : Gimnastică de înviorare

La întoarcerea în clacă, aşezaţi în cerc, copiii vor cânta **„Bat din palme”** (tranziţie).

DEC: Introducerea în activitate / captarea atenției se realizeaza prin intrarea copiilor în sala de grupă. Aceștia vor observa că măsuțele sunt grupate și fiecare grup are o tăbliță pe care se regăsește o imagine dintr-o poveste.

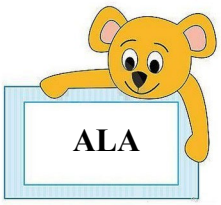
Se poartă o scurtă discuţie despre acestea şi se aşează fiecare la grupa / povestea preferată. Se intuiesc materialele de pe măsuțe și se anunță tema «Povestea preferată» şi modul de realizare al lucrării - desen liber al unei secvențe care le-a plăcut mai mult din acea poveste. Se execută câteva exerciţii pentru încălzirea muşchilor mici ai mâinii. Se va da semnalul de începere al activităţii. Se vor da indicaţii acolo unde este cazul. Se va realiza o expoziţie, copiii spunându-şi

propriile păreri, alegând cele mai frumoase lucrări şi motivând alegerea făcută, punându-se accent pe poziționarea corectă a elementelor pe spațiul de lucru.

Fisă de lucru:

https://www.canva.com/design/DAG0q8grlks/l7f4oGVOhXICPkgRvd3eQw/edit

Tranziţie: **„Unu, doi”**

Joc distractiv „Roata provocărilor”

Preșcolarii vor învârti, pe rând, „Roata provocărilor”, jocul propus pentru ei de Zâna poveștilor. Roate se oprește de fiecare dată în dreptul unui personaj din poveștile îndrăgite de ei care îi provoacă să execute anumite mișcări. Jocul se finalizează odata cu epuizarea provocărilor de pe roată.

Wordwall:https://wordwall.net/ro/resource/98909262/roata-provoc%c4%83rilors%c4%83-ne-distr%c4%83m-cu-personajele-%c3%aendr%c4%83gite

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ – EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ

Beatrice VIERU

Introducere

Societatea contemporană se află într-o transformare accelerată, determinată de progresul tehnologic, globalizare și nevoia acută de a răspunde provocărilor de mediu, sociale și economice. În acest context, educația nu mai poate fi privită doar ca transmitere de informații, ci ca proces complex de formare a unor cetățeni responsabili, capabili să gândească critic, să inoveze și să contribuie la dezvoltarea durabilă a comunității.

Educația pentru dezvoltare durabilă (EDD) reprezintă o componentă esențială a educației moderne, promovând valori precum responsabilitatea, solidaritatea, respectul față de natură și față de diversitate. În acest cadru, creativitatea și inovația didactică devin instrumente indispensabile pentru formarea elevilor în spiritul unei gândiri flexibile și orientate spre soluții sustenabile. Astfel, tema „Creativitate și inovație didactică – Educația pentru dezvoltare durabilă" reflectă o viziune integrată asupra actului educațional, în care profesorul devine arhitect al învățării, iar copilul – participant activ la propria formare, încă din primii ani de viață.

1. Creativitatea ca resursă a educației modern

Creativitatea nu este un lux, ci o necesitate. Într-o lume în care informația este accesibilă instantaneu, diferența o face capacitatea de a o interpreta și aplica în mod original. În context educațional, creativitatea presupune curajul de a depăși rigiditatea manualului, flexibilitatea de a adapta conținuturile și libertatea de a stimula gândirea divergentă.

Profesorul modern nu mai este doar un „transmițător" de cunoștințe, ci un ghid al învățării. El creează contexte în care copiii pot descoperi, explora și construi sensuri.

Activitățile care stimulează gândirea creativă – explorarea senzorială, jocurile de rol, activitățile artistice și jocul liber – devin nu doar metode atractive, ci veritabile instrumente de formare a competențelor pentru viață.

Într-o lume care cere soluții sustenabile, creativitatea capătă o dimensiune etică: ea nu mai este doar expresia libertății individuale, ci și un act de responsabilitate față de comunitate și mediul înconjurător.

2. Inovația didactică în contextul dezvoltării durabile

Inovația didactică presupune adaptarea continuă a procesului de predare-învățare la nevoile reale ale copiilor și la cerințele societății. Ea se manifestă prin introducerea de metode moderne, prin utilizarea tehnologiei educaționale (în mod adecvat vârstei), dar și printr-o schimbare de mentalitate: cadrul didactic devine facilitator, iar copilul – explorator activ al propriei lumi.

Educația pentru dezvoltare durabilă solicită tocmai acest tip de inovație. Ea promovează interdisciplinaritatea, colaborarea și abordarea experiențială, chiar de la vârste fragede. De exemplu, activitățile care îi familiarizează pe copii cu elementele naturii – plante, apă, animale – contribuie nu doar la dezvoltarea cognitivă, ci și la formarea unei atitudini de respect față de mediu.

Inovația didactică nu se limitează la utilizarea materialelor moderne, ci implică o nouă cultură a învățării: una participativă, reflexivă și orientată spre valori. Educatorii devin modele de comportament responsabil și le oferă copiilor contexte autentice de explorare, adaptate vârstei și ritmului fiecăruia.

3. Exemple din practica didactică la creșă (0–3 ani)

În activitatea de la creșă, creativitatea și inovația se manifestă prin modalitățile în care copilul mic este introdus în contactul cu lumea. La această vârstă, învățarea este profund senzorială și afectivă, iar rolul adultului este de a oferi experiențe variate, stimulante și sigure. Un exemplu de activitate inovatoare este „Cutia naturii", unde copiii explorează frunze, conuri,

pietricele și alte elemente naturale, învățând prin atingere, miros și observație. Această activitate nu doar dezvoltă simțurile, ci și cultivă primele forme de respect față de mediul înconjurător. De asemenea, activitățile de tip „micii grădinari", în care copiii plantează semințe în ghivece, udă plantele și observă creșterea lor zilnică, sunt o formă timpurie de educație pentru dezvoltare durabilă. Prin gesturi simple, copilul învață că natura are nevoie de grijă și timp, iar răbdarea și consecvența sunt valori importante.

În cadrul activităților artistice, folosirea materialelor reciclabile (carton, dopuri, hârtie colorată refolosită) nu doar stimulează imaginația, ci și introduce, într-un mod intuitiv, ideea de reutilizare a resurselor. Copiii se bucură de proces, iar educatorul le poate vorbi, pe înțelesul lor, despre „a avea grijă de lucruri" și „a nu risipi".

Totodată, jocurile de cooperare – de exemplu, construirea împreună a unui turn din cuburi sau a unei „case" din perne – îi învață pe cei mici valorile colaborării, respectului reciproc și ale efortului comun. În felul acesta, principiile dezvoltării durabile – solidaritatea și cooperarea – sunt interiorizate natural, prin joc și bucurie.

În concluzie, la vârsta timpurie, inovația didactică nu înseamnă complexitate metodologică, ci crearea unor contexte autentice de învățare prin explorare, curiozitate și afecțiune, în care copilul devine protagonist al propriei descoperiri.

4. Educația pentru dezvoltare durabilă – viziune integrată

Educația pentru dezvoltare durabilă este mai mult decât o disciplină sau o temă transversală: este o filozofie educațională. Ea promovează gândirea pe termen lung, respectul față de diversitate, echitatea socială și grija pentru resursele planetei.

Pentru a atinge aceste obiective, școala – și, prin extensie, creșa – trebuie să devină un spațiu al formării valorilor de bază: grijă, empatie, colaborare, respect. Chiar și la vârste fragede, copiii pot fi ghidați să înțeleagă că gesturile mici contează – că apa trebuie închisă la robinet, că florile nu se rup, că jucăriile se împart.

Un sistem educațional care cultivă creativitatea încă din primii ani de viață nu formează doar viitori profesioniști competenți, ci și oameni capabili să se adapteze, să colaboreze și să contribuie la binele comun. Educatorul, ca model de atitudine și spirit civic, are misiunea de a insufla copiilor, chiar de la creșă, dragostea pentru oameni și pentru natură.

Concluzii

În calitate de cadru didactic care își desfășoară activitatea la creșă, cred cu tărie că inovația și creativitatea se construiesc din gesturi simple și consecvente. Fiecare zâmbet, fiecare moment de descoperire și fiecare încercare reușită a copilului reprezintă o mică victorie educațională. Educația pentru dezvoltare durabilă începe cu formarea omului mic – acel copil care învață prin joc să fie curios, atent, empatic și responsabil. Prin activități creative, prin jocuri care implică natura și printr-o relație caldă și deschisă cu adultul, copilul deprinde primele reflexe ale unui comportament sustenabil.

Inovația autentică la vârsta 0–3 ani înseamnă adaptare permanentă la nevoile reale ale copilului și crearea unui mediu educațional în care bucuria, siguranța și explorarea coexistă. Iar atunci când educatorul își asumă rolul de model și de ghid, procesul educațional devine o călătorie comună spre o lume mai bună – una care începe, întotdeauna, cu primii pași ai copilului.

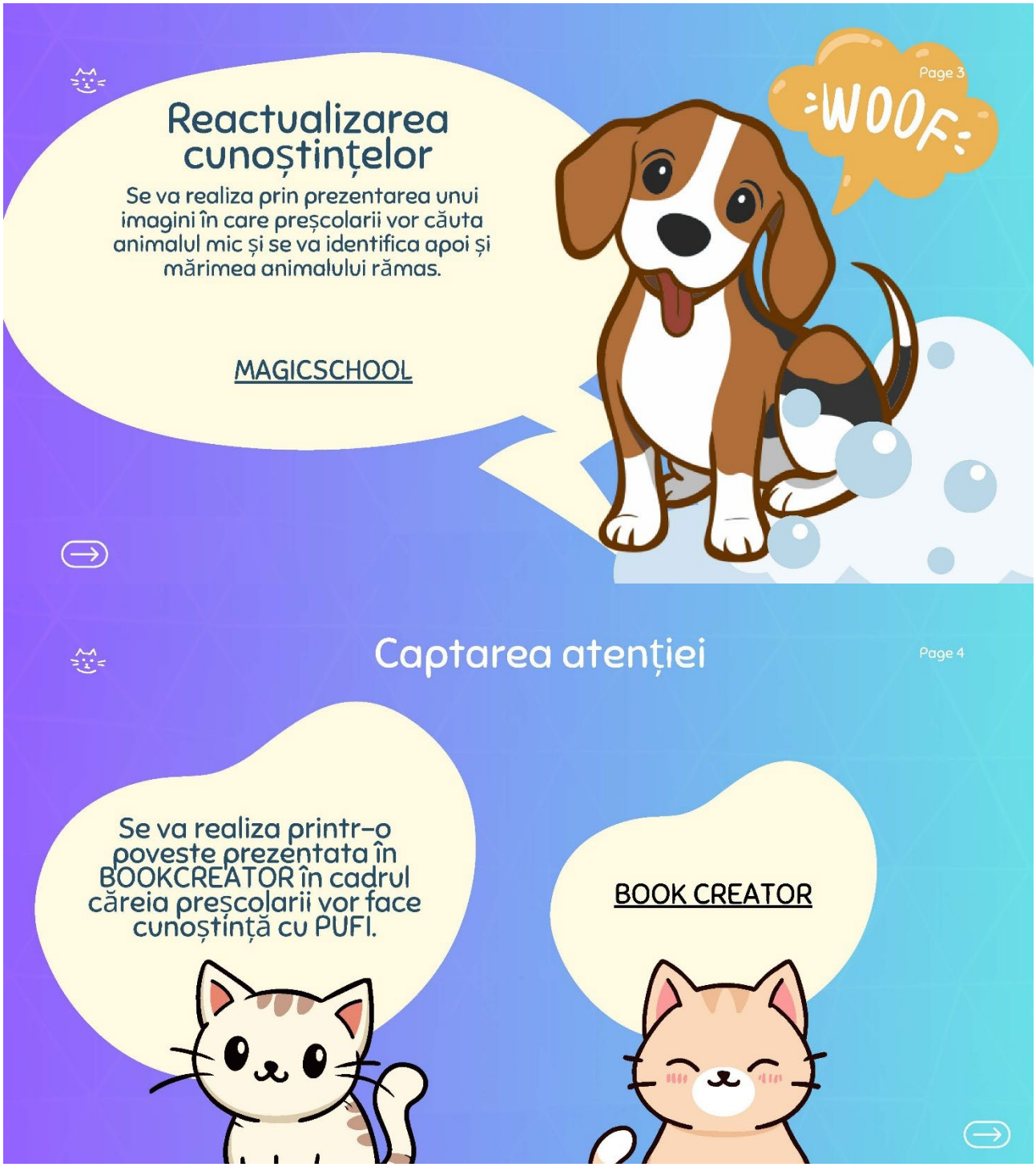
Bibliografie

1. Delors, J. (1996). Educația, comoara lăuntrică. Raport UNESCO.
2. Sterling, S. (2001). Sustainable Education: Re-visioning Learning and Change. Green Books.
3. Tilbury, D. (2011). Education for Sustainable Development: An Expert Review of Processes and Learning. UNESCO.
4. Glava, A. (2012). Inovație și creativitate în educație. Editura ASCR.
5. Vlad, I. (2019). Educația timpurie: Repere și tendințe moderne. Editura Didactică și Pedagogică.

PUFI ȘI PRIETENII LUI

Prof. Eleonora Daniela ANDREI

Page 3
WOOF
Reactualizarea cunoștințelor
Se va realiza prin prezentarea unui imagini în care preșcolarii vor căuta animalul mic și se va identifica apoi și mărimea animalului rămas.
MAGICSCHOOL
Captarea atenției
Page 4
Se va realiza printr-o poveste prezentata în BOOKCREATOR în cadrul căreia preșcolarii vor face cunoștință cu PUFI.
BOOK CREATOR

Page 5

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

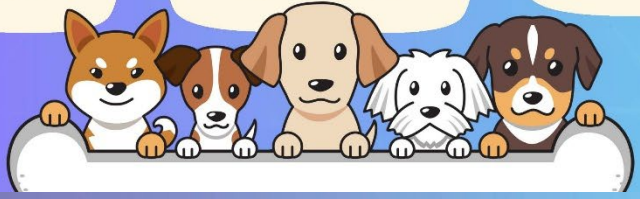
genially

Varianta 1

Varianta 2

Varianta 3

Page 6

VARIANTA 1

Cine a intrat în căsuța lui Pufi?

Se va realiza un mic joc în Canva în care copiii vor ghici cine a intrat în căsuța lui Pufi precizând în același timp mărimea acestuia.

CANVA

Page 7

VARIANTA 2

PUFI ȘI PRIETENII LUI

Se va realiza o prezentare interactivă în GENIALLY în care copiii vor identifica prietenii mari sau mici ai lui Pufi.

GENIALLY

Page 11

VARIANTA 3

AȘAZĂ LA CĂSUȚA LUI!

Se va realiza printr-un joc realizat în wordwall.

WORWALL

Preșcolarii vor identifica animalele mari sau mici și le vor așeza la căsuța corespunzătoare.

Page 4
Încheierea activității
Activitatea se va încheia cu ascultarea unui cântec creat în SUNO.
SUNO
Page 13
VĂ MULȚUMESC!

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE, UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE

Prof. Gabriela-Andreea ANDREI

Introducere

• *„Învățământ alternativ"* - „activitatea care se desfășoară în instituții școlare, după obiective, organizare, conținut, forme de predare și învățare, mijloace, viața școlii și activitatea părinților, cu abatere totală sau parțială de la caracteristicile unitare ale școlii de stat şi care oferă o altă variantă de instruire şi educare"(conform „Dicţionarului de pedagogie" - Horst Schaub şi Karl G. Zenke, Editura Polirom, 2001);

• Învățământul alternativ este o formă de organizare a procesului didactic, care oferă o altă variantă educativă, diferită de cea din sistemul național de învățământ;

• În învățământul preuniversitar din România sunt recunoscute în acest moment următoarele alternative educaționale: **Freinet, Montessori, Pedagogia Curativă, Planul Jena, Step by Step, Waldorf**.

Pedagogia Freinet
Celestin Freinet (1896-1966)

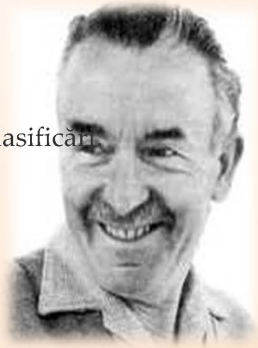
• Principii esențiale:

1. Învățarea prin experiență – copiii învață făcând, experimentând, explorând mediul din jur.

2. Cooperarea în locul competiției – se încurajează munca în echipă și solidaritatea între elevi.

3. Expresia liberă – elevii sunt încurajați să se exprime prin texte libere, desene, reviste școlare etc.

4. Autonomie și responsabilitate – elevii participă la organizarea activităților școlare (de exemplu, prin consiliul clasei).

5. Metode și materiale adaptate vieții reale – se folosesc instrumente precum tipografia școlară, corespondența între școli, jurnalul clasei etc.

6. Evaluare formativă – accentul se pune pe progresul fiecărui elev, nu pe note sau clasificări.

Scop:

Să formeze copii autonomi, critici și implicați, care învață cu plăcere și înțeleg rostul a ceea ce fac la școală.

Pedagogia Montessori
Maria Montessori (1870-1952)

• Principii de bază:

1. Copilul în centrul învățării – fiecare copil este unic și are propriul ritm de dezvoltare.

2. Învățare prin activitate practică – elevii învață manipulând materiale concrete, special concepute pentru a stimula gândirea și simțurile.

3. Autonomie și responsabilitate – copiii aleg singuri activitățile și lucrează independent sau în grupuri mici.

4. Mediu pregătit – sala de clasă este organizată pentru a facilita explorarea liberă și ordonată.

5. Rolul educatorului – adultul este un ghid, nu un „transmițător de cunoștințe"; observă și sprijină copilul fără a interveni excesiv.

6. Respect pentru copil – accent pe respectarea nevoilor, ritmului și intereselor fiecărui copil.

Scop:

Formarea unui copil independent, echilibrat și curios, capabil să gândească critic și să învețe cu plăcere întreaga viață.

De ex: În Craiova, Grădinița Madona Dudu Montessori, aplică principiile pedagogiei Maria Montessori, oferind copiilor un mediu de învățare bazat pe autonomie, explorare și dezvoltare individuală.

Pedagogia Waldorf
Rudolf Steiner (1867-1925)

•Principii de bază:

1. Educație integrală – accent pe gândire, simțire și voință, nu doar pe

Step by step

• Principii de bază:

Învățare activă – copiii învață prin joc, explorare și proiecte practice.

2. Centrat pe copil – fiecare elev progresează în ritmul său și este implicat în alegerea activităților.

3. Colaborare și socializare – accent pe munca în echipă și dezvoltarea abilităților sociale.

4. Evaluare formativă – progresul este monitorizat prin observație și feedback, nu prin note.

5. Mediu stimulativ și flexibil – sălile și materialele educaționale sunt organizate pentru a încuraja curiozitatea și inițiativa.

Scop:

Formarea unui copil autonom, creativ și responsabil, pregătit pentru învățare pe tot parcursul vieții.

Școli din Craiova care aplică metoda Step by step:

- Școala Gimnazială „Mihai Viteazul”
- Colegiul Național „Frații Buzești”
- Colegiul Național „Elena Cuza”
- Liceul „Henri Coandă”

Planul Jena
Peter Petersen (1884-1952)

• Principalele caracteristici ale Planului Jena includ:

1. Gruparea eterogenă a copiilor: Elevii de vârste diferite învață împreună, utilizând pedagogic diferențele dintre ei pentru a se dezvolta reciproc.

2. Activități variate: Procesul de învățământ se bazează pe alternarea a patru activități fundamentale: conversația, jocul, lucrul și serbarea.

3. Obiectivul principal: Umanizarea și educarea prin intermediul comunității școlare, având ca scop dezvoltarea personalității fiecărui copil și integrarea sa socială.

4.Planul Jena este un model pedagogic care a fost adoptat și în România, fiind considerat o sursă de inovație în educație.

ex: Grădinița cu program prelungit Nr. 7 Mangalia, jud.Constanța
Grădinița cu program prelungit Nr. 1, Mangalia, jud. Constanța

Pedagogia curativa
Rudolf Steiner (1867 - 1925)

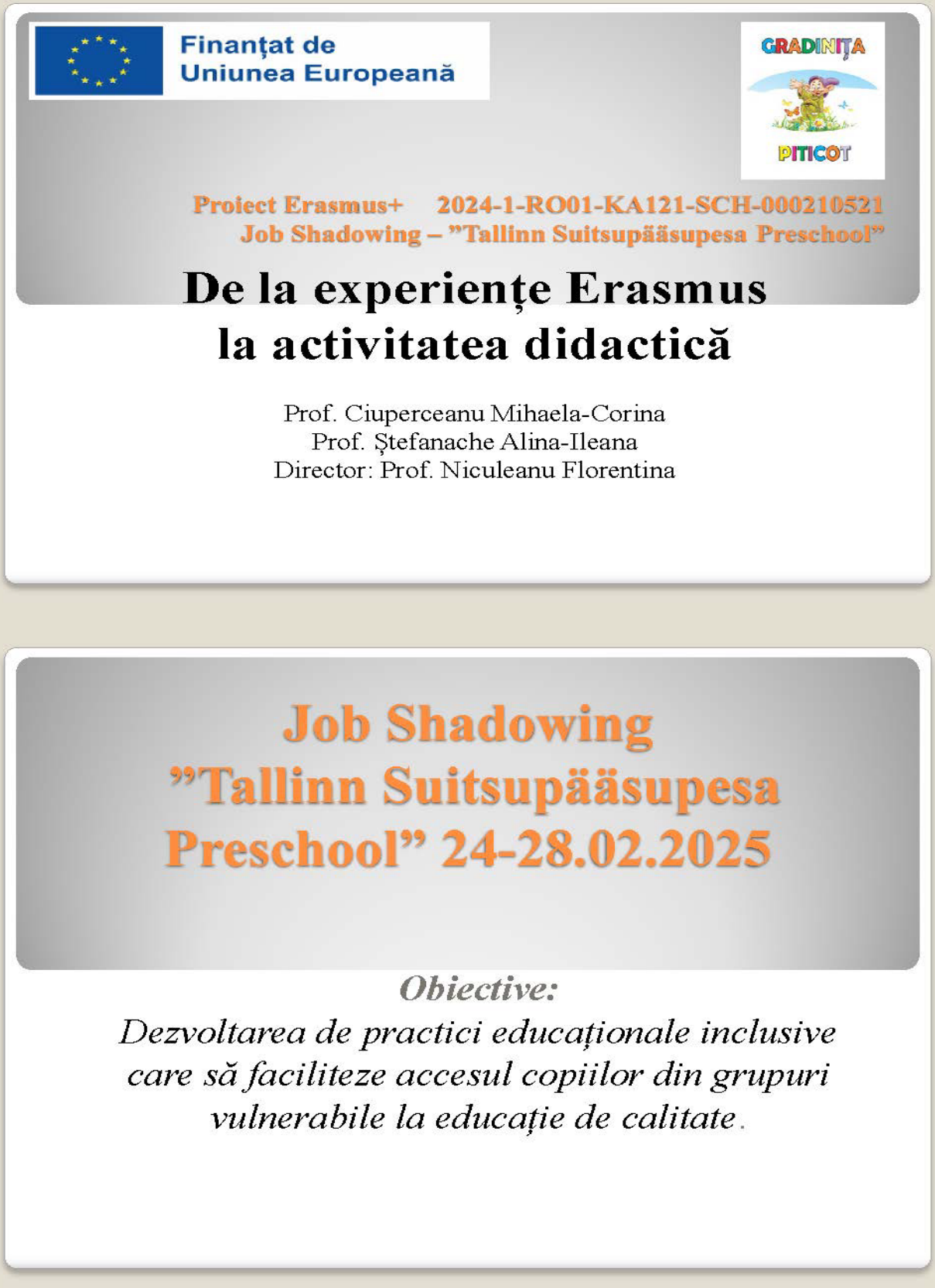
•Principii de bază:

1. Individualizare – programele educaționale sunt adaptate

VĂ MULȚUMESC!

DE LA EXPERIENȚE ERASMUS LA ACTIVITATEA DIDACTICĂ

Prof. Mihaela-Corina CIUPERCEANU
Prof. Alina-Ileana ȘTEFANACHE

-Informații despre programul Persona Dolls. Păpușile și poveștile lor din Metodologia Persona Dolls dezvoltă empatia copiilor, iar aceștia sunt încurajați să reacționeze și să se apere singuri ori de câte ori sunt martori ai unor atitudini nedrepte sau cu prejudecăți. Prin activitatea păpușilor sunt tratate următoarele subiecte:

- predare bazată pe valori;
- exersarea deprinderilor sociale;
- toleranţă.

Activități observate în cadrul mobilității

- **DOS: "Vulpea și barza"**
  (lectura educatoarei)

  Obiective urmărite:
  -să manifeste înțelegere, empatie și toleranță față de trăsături mai puțin plăcute sau chiar deficiențe ale celor din jur, evitând prejudecățile sau alte atitudini negative;

- **DOS: "Copilăria, o lume colorată"**
  (realizare poster)

  Obiective urmărite:
  -să manifeste o atitudine tolerantă, de acceptare și respect față de persoane de alte etnii sau rase;

Activități desfășurate cu preșcolarii

Proiect Etwinning "The Land of emotions"

"Cutia cu emoții"

Obiective urmărite:
- să denumească emoția, starea sufletească pe care o simte în legătură cu jucăria preferată;
-să schimbe impresii, opinii, păreri, transmiţând cu sinceritate experienţele legate de jucăria preferată.

Proiect Etwinning "The Land of emotions"

"Copacul cu emoții de primăvară"

Obiective urmărite:
- să denumească starea pe care o simte, motivând cauza acelei emoții;
-să identifice jetonul și frunza care exprimă emoţia amintită.

-Informații despre Programul „Grădiniță fără bullying” este structurat ca o activitate preventivă care implică tot personalul grădiniței, părinții și copiii. Metodologia se bazează pe patru valori de bază: -Toleranţă - Respect - Empatie -Curaj

Activități observate în cadrul mobilității

Obiective urmărite

- -Perfecționarea cadrelor didactice și consilierea părinților în scopul dezvoltării unor relații pozitive între copii și între copii și adulți.
- -Conștientizarea educatorilor și a părinților în privința impactului pe care îl au adulții asupra relațiilor dintre copii și întărirea colaborării educatoare- părinți - copii.

Organizația ”Salvați copiii”

- Analizând ponderea preșcolarilor din grădiniță care fac parte din anumite grupuri vulnerabile - familii monoparentale, părinți plecați în străinătate și copii lăsați în grija bunicilor, copii cu CES, copii care manifestă atitudini comportamentale negative în relațiile cu ceilalți copii/adulți - s-a considerat necesară aderarea la un astfel de proiect, care să vizeze dezvoltarea unei comunități pozitive, în care copiii învață despre toleranță și respectul reciproc.

”Să fim prieteni - fără bullying”
Grădinița P.P. ”Piticot”

- -Optimizarea relațiilor interpersonale prin eliminarea unor comportamente negative în rândul preșcolarilor;
- -Conștientizarea părinților asupra importanței manifestării în permanență de către copii a unei atitudini pozitive, prietenoase, tolerante în cadrul grupului și în societate.
- -Relații interpersonale și de grup îmbunătățite în rândul preșcolarilor, cu manifestarea unor atitudini pozitive în timpul activităților și jocurilor libere.

Așteptări pe termen lung

Curs de formare a cadrelor didactice

Primirea materialelor suport

Activități ”Să fim prieteni - fără bullying”

”Să facem cunoștință cu....!”

- Asocierea partenerului de joc cu ursulețul-prieten a contribuit conștientizarea de către fiecare copil a necesității păstrării în permanență a relațiilor de prietenie și colegialitate astfel încât și copiii și ursuleții să fie mereu fericiți.

Alegerea unui nume pentru ursulețul personal

Activități ”Să fim prieteni – fără bullying”

”Cum mă simt azi la grădiniță?”

- Prin exersarea exprimării emoțiilor, copiii au înțeles importanța transmiterii sincere către cei din jur a stărilor sufletești trăite în contexte situaționale diferite.

Exprimarea emoțiilor

Activități ”Să fim prieteni fără bullying”

Activități ”Să fim prieteni - fără bullying” – Întâlnire informativă cu părinții

Suitsupääsupesa lasteaed

GRADINIȚA

PITICOT

”În spatele unor fapte mari, se află o inimă mare.” (proverb estonian)

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ – EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ

Roxana-Elena BUJOR

Introducere

Educația secolului XXI se află într-un proces constant de transformare, ca urmare a schimbărilor accelerate din societate: progresul tehnologic, globalizarea și necesitatea protejării mediului înconjurător. În acest context, creativitatea și inovația didactică devin elemente esențiale ale procesului educațional, contribuind la formarea unor indivizi flexibili, critici și responsabili. Totodată, educația pentru dezvoltare durabilă reprezintă o dimensiune transversală a educației moderne, orientată spre cultivarea respectului față de resursele naturale, echitatea socială și sustenabilitatea economică. Prin urmare, creativitatea și inovația didactică nu sunt doar instrumente pedagogice, ci adevărate modalități de a transforma școala într-un spațiu al gândirii libere, al responsabilității și al acțiunii pentru un viitor durabil.

1. Creativitatea – fundament al procesului educațional modern

Creativitatea este capacitatea de a genera idei noi, originale și valoroase, fiind strâns legată de libertatea de gândire și de curiozitatea intelectuală. În procesul educațional, aceasta se manifestă atât la nivelul elevilor, prin activități care stimulează imaginația și gândirea divergentă, cât și la nivelul profesorilor, prin alegerea unor metode și strategii inovatoare de predare. Potrivit pedagogului E. P. Torrance, creativitatea presupune flexibilitate, sensibilitate față de probleme și capacitatea de a găsi soluții originale. Dezvoltarea creativității în școală contribuie la formarea competențelor transversale – adaptabilitate, inițiativă, gândire critică – indispensabile pentru integrarea în societatea cunoașterii.

2. Inovația didactică – expresie a creativității profesorului

Inovația didactică se referă la introducerea unor idei, metode, tehnici și tehnologii noi în procesul de predare-învățare, care sporesc eficiența și relevanța educației. Profesorul inovator nu se limitează la transmiterea de informații, ci devine un facilitator al învățării, capabil să creeze contexte autentice, stimulative și centrate pe elev. Exemple de practici inovatoare includ utilizarea resurselor digitale, învățarea bazată pe proiecte, abordările interdisciplinare, precum și evaluarea formativă. Astfel, inovația didactică reprezintă o formă concretă de aplicare a creativității, menită să transforme școala într-un mediu dinamic, deschis și participativ.

3. Educația pentru dezvoltare durabilă – dimensiune esențială a educației contemporane

Conceptul de dezvoltare durabilă vizează echilibrul dintre progresul economic, protecția mediului și justiția socială. Educația pentru dezvoltare durabilă (EDD) are rolul de a forma conștiința ecologică, civică și economică a elevilor, astfel încât aceștia să poată acționa responsabil în comunitate. Prin activități interdisciplinare, proiecte ecologice, reciclare creativă, voluntariat și acțiuni comunitare, elevii învață să înțeleagă interdependențele dintre om și natură, dar și importanța deciziilor lor pentru viitorul planetei. Astfel, EDD contribuie la formarea unei gândiri sistemice și la dezvoltarea empatiei, solidarității și spiritului civic.

4. Legătura dintre creativitate, inovație și educația pentru durabilitate

Creativitatea și inovația didactică susțin educația pentru dezvoltare durabilă prin abordări participative și experiențiale, care îi implică pe elevi în activități de rezolvare a problemelor reale. De exemplu, un proiect interdisciplinar despre protejarea mediului sau economia circulară dezvoltă atât gândirea creativă, cât și responsabilitatea socială. Prin stimularea imaginației și a gândirii critice, elevii devin capabili să propună soluții originale pentru provocările actuale – de la reducerea poluării la promovarea energiei verzi și a solidarității între generații.

5. Rolul profesorului în formarea competențelor pentru durabilitate

Profesorul este principalul agent al schimbării în școală. Rolul său nu se limitează la transmiterea cunoștințelor, ci presupune modelarea atitudinilor și valorilor. Un cadru didactic creativ promovează învățarea activă, încurajează colaborarea și reflecția, integrează noile tehnologii și abordează educația dintr-o perspectivă holistică. Prin exemplul personal și prin activități inovatoare,

profesorul poate inspira elevii să devină cetățeni responsabili, creativi și implicați în construirea unei societăți sustenabile.

Concluzie

Creativitatea și inovația didactică reprezintă pilonii unei educații orientate spre viitor, capabile să răspundă nevoilor complexe ale lumii moderne. Educația pentru dezvoltare durabilă, sprijinită de o pedagogie creativă și inovatoare, oferă elevilor nu doar cunoștințe, ci și competențe, atitudini și valori necesare pentru a acționa responsabil. Astfel, școala devine un spațiu al schimbării pozitive, al învățării autentice și al formării unor generații capabile să construiască o lume echilibrată și durabilă.

Bibliografie

1. Ministerul Educației Naționale. (2011). Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare. București: Monitorul Oficial.

2. UNESCO. (2017). Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives. Paris: UNESCO Publishing.

3. Cucoș, C. (2006). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.

4. Cerghit, I. (2002). Metode de învățământ. București: Editura Didactică și Pedagogică.

5. Bocoș, M. D. (2013). Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune. Iași: Editura Polirom.

6. Iucu, R. B. (2008). Managementul și leadershipul educațional: perspective actuale. București: Editura Polirom.

7. European Commission. (2020). European Skills Agenda for Sustainable Competitiveness, Social Fairness and Resilience. Bruxelles.

8. Tudor, S. L. (2017). Creativitate și inovare în educație. București: Editura Universitară.

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE - UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE

Prof. ed. timpurie Larisa VOICU
Prof. ed. timpurie Ana CÎRSTEA
Liceul de Arte „Victor Giuleanu", G.P.P. Nord 2 Râmnicu Vâlcea

Introducere

În contextul schimbărilor rapide ale societății contemporane, sistemul educațional este chemat să găsească soluții flexibile, adaptate nevoilor de dezvoltare ale copiilor. În ultimele decenii, pedagogiile alternative au câștigat teren, oferind o viziune nouă asupra procesului instructiv-educativ. Acestea pun accent pe individualizare, învățare experiențială, responsabilitate personală și respectarea ritmului fiecărui copil.

Pedagogiile alternative reprezintă un răspuns modern la necesitatea construirii unui demers educațional centrat pe copil, în care dezvoltarea armonioasă, creativitatea și autonomia devin prioritare.

Conceptul de pedagogie alternativă

Prin pedagogie alternativă înțelegem ansamblul metodelor și modelelor educative care se diferențiază de sistemul tradițional, oferind alte forme de organizare a activităților și strategii didactice. Ele valorifică potențialul fiecărui copil, oferind libertate de exprimare, implicare activă și experiențe autentice de învățare.

Principiile fundamentale ale pedagogiilor alternative includ:

- **Centrarea pe copil** și pe nevoile sale individuale
- **Învățarea prin descoperire, experiență și joc**
- **Autonomia și responsabilitatea personală**
- **Dezvoltarea socio-emoțională** ca fundament al învățării
- **Colaborare și mediu educațional prietenos, natural**

Tipuri de pedagogii alternative

În România, cele mai cunoscute forme sunt:

1. Pedagogia Montessori

Bazată pe principiile Mariei Montessori, promovează independența copilului, auto-educarea și utilizarea materialelor didactice specifice. Copilul învață în ritm propriu, într-un mediu ordonat și stimulativ.

2. Pedagogia Waldorf

Fondată de Rudolf Steiner, vizează dezvoltarea armonioasă a copilului prin artă, ritm, joc, meșteșuguri, povești și activități creative. Accentul cade pe imaginație, dezvoltare spirituală și respectarea etapelor copilăriei.

3. Pedagogia Step-by-Step

Pune accent pe învățarea prin colaborare, proiecte, centre de activitate, implicarea familiei și dezvoltarea abilităților sociale. Copilul devine participant activ în procesul educativ.

4. Educația Freinet

Se concentrează pe învățarea prin experiență, comunicare liberă și participare democratică. Se folosesc tehnici precum: jurnalul școlar, textul liber, corespondența școlară, proiectele.

5. Metoda Waldorf-Montessori integrată (practici hibride)

Unele instituții combină elemente din mai multe pedagogii, adaptându-le specificului copiilor și comunității.

Avantajele pedagogiilor alternative

- Dezvoltarea gândirii independente și creative
- Creșterea motivației intrinseci
- Construirea încrederii în sine

- Formarea competențelor socio-emoționale
- Încurajarea colaborării și comunicării
- Respectarea ritmului fiecărui copil
- Învățare prin practică și explorare

Impactul învățământului alternativ în formarea copilului

Copilul educat prin pedagogii alternative devine curios, autonom, responsabil, cu abilități reale de adaptare la viață. Se dezvoltă armonios, integrând pozitiv valorile sociale, emoționale și cognitive.

Acest tip de educație îmbină **libertatea cu responsabilitatea**, punând bazele unui adult echilibrat, creativ și implicat.

Concluzii

Pedagogiile alternative reprezintă o soluție modernă la provocările educației actuale, oferind un mod diferit, dar profund eficient de formare a copilului. Ele nu se opun sistemului tradițional, ci îl completează, aducând un plus de valoare prin flexibilitate, empatie și accentul pus pe dezvoltarea holistică.

Bibliografie

- Montessori, M. – *Descoperirea copilului*, Editura Litera
- Steiner, R. – *Educația copilului în lumina științei spirituale*, Ed. Triade
- Freinet, C. – *Tehnici Freinet în școală*, Ed. Didactică
- Programul Step by Step România – Ghiduri metodologice
- Ministerul Educației – Documente privind alternativele educaționale recunoscute în România
- Iucu, R. – *Educație alternativă și educație nonformală*, Ed. Polirom

COMPETENȚELE-CHEIE ȘI FUNDAMENTELE DEZVOLTĂRII LA VÂRSTA ANTEPREȘCOLARĂ: SEMNALUL UNUI START ECHILIBRAT

Oana Gabriela ROȘCA

Primii ani din viața unui copil reprezintă începutul unei călătorii fascinante în lumea cunoașterii, a emoțiilor și a descoperirii de sine. Vârsta antepreșcolară, deși adesea privită ca o perioadă de tranziție între mediul familial și cel educațional formal, este, în realitate, o etapă profund formativă. Este vârsta în care se pun bazele personalității, se conturează primele deprinderi de autonomie și se construiesc, treptat, temeliile competențelor-cheie care vor însoți copilul întreaga viață.

Educația timpurie reprezintă, așadar, semnalul unui start echilibrat, o oportunitate de a sprijini copilul să se dezvolte armonios pe toate planurile — fizic, cognitiv, emoțional, social și moral. În primii ani de viață, învățarea nu se realizează prin lecții structurate sau informații transmise direct, ci prin experiențe trăite, prin joc, explorare și relaționare afectivă. În fiecare gest, în fiecare interacțiune cu adultul, copilul învață să comunice, să-și recunoască emoțiile, să coopereze, să fie curios și să descopere lumea cu încredere.

Conceptul de competențe-cheie se referă la acel ansamblu de cunoștințe, abilități și atitudini care permit individului să se adapteze într-o societate în continuă schimbare. Deși aceste competențe sunt formulate explicit pentru finalul școlarității obligatorii, rădăcinile lor se află în perioada antepreșcolară. Aici, în grădinițele și creșele în care copiii fac primii pași spre socializare și autonomie, se dezvoltă premisele pentru comunicare, gândire logică, motricitate, autocontrol, cooperare și creativitate.

Prin fiecare activitate de explorare, copilul își exersează competențele cognitive și științifice; prin jocul cu ceilalți, învață reguli, își dezvoltă empatia și competențele sociale; prin desen, muzică sau dans, își exprimă sensibilitatea și creativitatea. Astfel, educația timpurie nu este o simplă pregătire pentru școală, ci o etapă complexă de formare a identității.

Curriculumul național pentru educația timpurie, document fundamental în practica educațională, oferă repere clare pentru dezvoltarea globală a copilului. Acesta se bazează pe domenii de dezvoltare care acoperă toate dimensiunile personalității: dezvoltarea fizică, sănătatea și igiena personală; dezvoltarea socio-emoțională; dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii; dezvoltarea limbajului și a comunicării; dezvoltarea capacităților și atitudinilor în învățare; precum și dezvoltarea estetică și creativă.

Aceste domenii nu funcționează separat, ci se împletesc în mod firesc în activitățile zilnice ale copiilor. O simplă activitate de desen poate antrena motricitatea fină, expresivitatea emoțională și gândirea simbolică; o poveste ascultată și comentată poate cultiva empatia, limbajul și gândirea critică. Totul este interconectat, iar educatorul devine arhitectul acestei dezvoltări globale, oferind copiilor contexte bogate, sigure și pline de sens.

1. În viziunea curriculumului, profilul copilului la finalul educației timpurii se conturează în jurul ideii de echilibru: un copil curios, autonom, comunicativ, capabil să relaționeze, să coopereze și să învețe cu plăcere. Acest profil nu se formează peste noapte, ci este rezultatul unei munci constante, a unei relații afective sănătoase cu adultul și a unui mediu educațional care respectă ritmul și unicitatea fiecărui copil.

Rolul cadrului didactic este, în acest sens, unul esențial. Educatorul nu transmite doar cunoștințe, ci creează relații, modelează comportamente și stimulează încrederea copilului în sine. Prin atitudinea caldă, empatică și prin respectul față de nevoile individuale, educatoarea devine pentru copil o figură de atașament secundară, un ghid blând care îl încurajează să exploreze fără teamă și să învețe cu bucurie.

Totodată, colaborarea cu familia joacă un rol decisiv. Părinții sunt parteneri egali în educația timpurie, iar comunicarea deschisă între familie și grădiniță asigură continuitate și coerență în formarea

copilului. Doar prin această colaborare, copilul primește mesaje consecvente și se simte în siguranță, ceea ce constituie premisa oricărei învățări autentice.

Într-o lume aflată într-o continuă transformare, competențele-cheie nu mai sunt un lux, ci o necesitate. Ele îi permit viitorului adult să fie adaptabil, empatic, creativ și responsabil. Dar pentru ca aceste competențe să se dezvolte natural, ele trebuie cultivate încă de la început, din perioada antepreșcolară. În această etapă, fiecare moment de joc, fiecare interacțiune, fiecare experiență de învățare reprezintă o „cărămidă" în construcția viitoarei personalități.

De aceea, putem spune că educația timpurie este semnalul unui start echilibrat în viață. Ea nu pregătește doar pentru școală, ci pentru viață. Într-o societate care pune accent pe performanță și competiție, educația timpurie reamintește importanța echilibrului, a blândeții, a răbdării și a respectului pentru ritmul propriu al copilului.

Un copil fericit, curios, care are încredere în sine și în lumea din jur, este cel mai bun indicator al succesului educației timpurii. Prin cultivarea competențelor-cheie încă din primii ani de viață, îi oferim copilului nu doar cunoștințe, ci un fundament solid pentru întreaga sa dezvoltare.

Astfel, începutul nu este doar o etapă, ci o promisiune – promisiunea unei deveniri armonioase, a unei vieți trăite cu sens, curaj și echilibru.

Bibliografie:

Ministerul Educației Naționale. (2019). *Curriculum pentru educația timpurie (0–6 ani).* București: Institutul de Științe ale Educației.

2. **Consiliul Uniunii Europene.** (2018). *Recomandarea privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții.* Bruxelles.
3. **Golu, F.** (2002). *Psihologia dezvoltării umane.* București: Editura Universitară.
4. **Văideanu, G.** (1988). *Educația la frontierele secolului XXI.* București: Editura Politică.
5. **Cucoș, C.** (2006). *Pedagogie.* Iași: Editura Polirom.
6. **Petrovai, D.** (2016). *Educația timpurie – premise pentru o dezvoltare armonioasă.* Cluj-Napoca: Step by Step Center for Education and Professional Development.
7. **UNICEF România.** (2020). *Educația timpurie – primul pas către succesul școlar.* București.
8. **Jinga, I. & Istrate, E.** (2001). *Manual de pedagogie.* București: Editura All.
9. **Bruner, J.** (1996). *The Culture of Education.* Cambridge, MA: Harvard University Press.
10. **Piaget, J.** (1977). *Psihologia copilului.* București: Editura Didactică și Pedagogică.

CUPRINS

PROIECT EDUCATIV „VALIZA VERDE” **3**
DANIELA-HERMINA ALBOIU 3

PLAN ACTIVITATE DIDACTICĂ INOVATIVĂ **6**
PROF. IRINA MARIA ALEXANDRU 6
G.P.P „Voiniceii” - Structură G.P.P „Curcubeul Copilăriei” Craiova *6*

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ – EDUCAȚIE PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ **8**
PROF. FLORENTINA ANDREI 8
PROF. DENISA GHIOCULESCU 8
Liceul de Arte „Victor Giuleanu” / G.P.P. Nord 2, Rm. Vâlcea *8*

PROIECTELE ERASMUS – EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ **10**
PROF. ÎNV. ANTEPREȘCOLAR LIVIA-BIANCA ANDREI 10
Creșa Craiova *10*

IMPORTANȚA DEZVOLTĂRII PERMANENTE **12**
PROF. ED. TIMPURIE ANAMARIA-LARISA ANGHEL 12
Creșa Craiova, Nr. 1 ..... *12*

PLAN DE ACTIVITATE DIDACTICĂ INOVATIVĂ **14**
PROF. ED. TIMPURIE ANDREEA- SIMONA BĂCIOIU 14
G.P.P „Voiniceii” – Structura G.P.P. „Curcubeul Copilăriei” Craiova *14*

IMPLEMENTAREA PROIECTELOR EUROPENE ÎN CADRUL PROGRAMELOR ERASMUS+ **17**
PROF. LIVIA–MIHAELA BAICA 17
L.T.S. Beethoven Craiova *17*

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – UN MOD DIFERIT DE A FACE EDUCAȚIE **19**
PROF. DIANA CRISTINA BĂLOI 19
G.P.P. „Floare albastră” Craiova *19*

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE **21**
EDUCATOARE NARCISA BANU 21
EDUCATOARE ANA-MARIA PROTEASA 21
Liceul de Arte „Victor Giuleanu” / G.P.P. Nord 2, Râmnicu Vâlcea *21*

FORMAREA COMPETENȚELOR-CHEIE ÎNCĂ DIN PRIMII ANI DE VIAȚĂ – ROLUL EDUCATORULUI PUERICULTOR **23**
OANA ADRIANA MITRIȚĂ, IULIANA-MAGDALENA BÎȚU 23
Creșa Nr. 2 Craiova *23*

EDUCAȚIA SOCIO-EMOȚIONALĂ ȘI CREATIVITATEA **25**
PROF. ED. TIMPURIE MIHAELA ALINA BRĂTULETE 25
PROF. ED. TIMPURIE MARIANA DANIELA RUICAN 25
G.P.P „Floare albastră” Craiova *25*

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – PERSPECTIVE MODERNE ASUPRA ACTULUI EDUCAȚIONAL **27**
ROBERTA GABRIELA CARAGEA 27
Creșa Nr. 9, extindere Popoveni *27*

COMPETENȚELE-CHEIE, REPERE ALE CURRICULUMULUI NAȚIONAL, CE DETERMINĂ PROFILUL DE FORMARE AL ABSOLVENTULUI **29**
PROF. ÎNV. PRIMAR DANIELA CÂRSTOIU 29
Școala Gimnazială „Ilie Murgulescu” Vela, Dolj *29*

DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN EDUCAȚIA PREȘCOLARĂ **31**
PROF. ED. TIMPURIE LARISA CERNĂTESCU 31
PROF. ED. TIMPURIE MIHAELA NECULA 31
Liceul de Arte „Victor Giuleanu” / G.P.P Nord 2, Rm. Vâlcea *31*

COMPETENȚELE-CHEIE – REPERE ALE CURRICULUMULUI NAȚIONAL CARE DETERMINĂ PROFILUL DE FORMARE AL ABSOLVENTULUI, CU ACCENT PE ROLUL EDUCAȚIEI TIMPURII **33**
PROF. MARIA ZOIA CICIU 33
Isj Dolj *33*

DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE 36
ANDREEA COSMINA CIOBANU 36
Creșa Craiova, Nr.8 36

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE 37
FLORENTINA CÎRLEA MÎNDRICEL 37
Creșa Craiova 37

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILA 39
PROF. ED. TIMPURIE FLOAREA CIUCIULIN 39
Cresa nr.4 Craiova 39

EDUCAȚIE PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ 40
DARIA CIULCU 40
Creșa Craiova 40

SCURTĂ POVESTE A CALENDARULUI. VALENȚE PEDAGOGICE ALE POVESTIRII ÎN ORELE DE ȘTIINȚE 42
PROF. VERONICA POPESCU 42
PROF. MARIAN CIUPERCEANU 42
Colegiul Național „Frații Buzești" Craiova 42

ARTA DE A ÎNVĂȚA ALTFEL – PEDAGOGIILE ALTERNATIVE ȘI SENSUL EDUCAȚIEI 44
PROF. ED. TIMPURIE ANDREEA CRISTINA CONSTANTIN 44
PROF. ED. TIMPURIE ALINA CARMEN BOZON 44
Grădinița Nr. 269 44

O LUME DISPĂRUTĂ, DINOZAURII 46
PROF. CARMEN MIRONA CORNEANU 46

EDUCAȚIA VIITORULUI: CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE PENTRU O DEZVOLTARE DURABILĂ 48
PROF. ED. TIMPURIE NICOLETA COSTACHEL 48
Grădinița Nr. 269 București, Sect 5 48

EDUCAȚIA ALTERNATIVĂ. METODA MONTESSORI 50
PROF. FLORICA-LAURA CRĂCIUNOIU 50
C.N. „Carol I" 50
PROF. MARILENA GHIGĂ 50
G.P.P „Piticot" 50

EDUCAȚIA DURABILĂ PRIN CREATIVITATE ȘI GÂNDIRE INOVATOARE 52
EDUCATOARE FLORINA CREȚU 52
Grădinița Nr.269 București 52

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE 54
PROF. ED. TIMPURIE CRISTINA DĂNĂNĂU 54
Grădinița „Sf. Lucia" Craiova. 54

DEZVOLTAREA DURABILĂ – O PRIORITATE A EDUCAȚIEI 55
PROF. GHEORGHIȚA DIACONU 55
G.P.P. „Floare albastră" Craiova 55

EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE 57
ALINA DINCĂ 57

EDUCAȚIA TIMPURIE CA SPAȚIU AL CREATIVITĂȚII ȘI AL INOVAȚIEI DIDACTICE 60
ANDREEA-CRISTINA DINOIU 60
IRINA ALINA ȘTEFĂNESCU GHERGHE 60
Creșa Craiova, Creșa Nr. 6 60

EDUCAȚIA VIITORULUI: IMPORTANȚA PEDAGOGIILOR ALTERNATIVE ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII COPILULUI 62
PROF. ÎNV. PREȘCOLAR DORINA DUMITRU 62
Grădinița Nr. 269 62

FACTORI CARE POT DECLANŞA INOVAREA ŞI SCHIMBAREA ÎN EDUCAȚIE 64
PROF. ED. TIMPURIE GABRIELA DUȚU 64
PROF. ED. TIMPURIE CARMEN IVĂNUȘ 64
Liceul de Arte „Victor Giuleanu" – G.P.P Nord 2, Rm. Vâlcea 64

DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR-CHEIE LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ – FUNDAMENT AL FORMĂRII VIITORULUI ABSOLVENT 67
PROF. ED. TIMPURIE CRISTINA ALINA FIRĂ 67
G.P.P „Floare albastră" Craiova 67

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE 69
RALUCA MIHAELA GHEORGHE 69
G.P.P. „Piticot" 69

COMPETENȚELE-CHEIE – GARANȚIA CALITĂȚII EDUCAȚIEI 70
ALIN-DUMITRU GOGOAȘE 70
Liceul „Voltaire" – Școala Gimnazială „Ion Țuculescu" 70

DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN ȘCOALA ROMÂNEASCĂ 72
SIMONA-CECILIA GOGOAȘE 72
Școala Gimnazială „Sf. Gheorghe" Craiova 72

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ- EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ 74
ALINA-MARIA GRIGORIE 74
ANA MARIA TURCU POPESCU 74
G.P.P „Piticot" Craiova 74

EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL ROMÂNESC 76
PROF. IONELA–ALINA GRIGORIE 76
Școala Gimnazială „Anton Pann" - Liceul „Voltaire" Craiova 76

INCLUZIUNEA ȘI DIVERSITATEA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL ROMÂNESC 78
SIMONA GRUJDIN 78
Școala Gimnazială „Sf. Gheorghe" Craiova 78

EDUCAȚIA ECOLOGICĂ-COMPONENTĂ A EDUCAȚIEI PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ ÎN GRĂDINIȚĂ 80
PROF. DIANA GUINEA 80
G.P.P „Floare Albastră" 80

EDUCAȚIA TRADIȚIONALĂ VERSUS EDUCAȚIA MODERNĂ 82
PROF. SORINA RALUCA GUȚĂ 82
Școala Gimnazială „Sf. Gheorghe" Craiova 82

EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ 84
PROF. LENICA ION 84
Școala Gimnazială „Anton Pann" Craiova 84

EDUCAȚIA DURABILĂ – PILON AL DEZVOLTĂRII SOCIETĂȚII 86
PROF. PARMENA-IONELA IONICĂ 86
PROF. ANA-MARIA-IONELA FLORICEL 86
Creșa Craiova 86

EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ – CREATIVITATE ŞI INOVAȚIE DIDACTICĂ 88
PROF. NICOLETA IONIȚĂ 88
G.P.P. „Floare albastră" Craiova 88

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE 90
DIRECTOR, PROF. ALINA MARINELA IORDACHE 90
Creșa Craiova 90
PROF. DENISA-JANINA TUȚĂ 90
Creșa Nr.9 extindere Popoveni 90

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ – EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE **92**
DIRECTOR, PROF. SOFIA MIHAELA ROMANESCU 92
PROF. ED. TIMPURIE ELENA-DIANA LĂPĂDAT 92
Grădinița Nr. 222, Sectorul 1 – București *92*

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ-EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ - IMPORTANȚA EDUCAȚIEI DURABILE ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE-BUNE PRACTICI **94**
ANDRA-ELENA MĂNĂILESCU 94
Grădinița 222 ..... *94*

COMPETENȚELE-CHEIE ÎN PRIMII ANI – FUNDAMENTUL DEZVOLTĂRII COPILULUI **96**
CRISTINA-MĂDĂLINA MILITARU 96
ZOICA MARINESCU 96
Creșa Craiova, Creșa Nr. 2 - 2025 ..... *96*

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – UN ALT DRUM SPRE EDUCAȚIA INTEGRALĂ A COPILULUI **98**
PROF. ED. TIMPURIE FLORENTINA LILIANA MELENCU 98
G.P.P. ,,Piticot" *98*

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE ÎN CREȘE – O ABORDARE BLÂNDĂ ȘI PERSONALIZATĂ A EDUCAȚIEI TIMPURII **100**
MONICA-CLAUDIA MIHĂILESCU 100
MARCELA ENCEANU 100
Creșa Nr. 3 Craiova *100*

COMPETENȚELE-CHEIE ÎN PRIMII ANI – FUNDAMENTUL DEZVOLTĂRII COPILULUI **102**
CRISTINA-MĂDĂLINA MILITARU 102
ZOICA MARINESCU 102
Creșa Craiova, Creșa Nr. 2-2025 ..... *102*

DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE **104**
PROF. ED. TIMPURIE MARIANA MONA MILITARU 104
Creșa Craiova *104*

ALTERNATIVE EDUCAȚIONALE PENTRU O ȘCOALĂ MODERNĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR **106**
PROF. ÎNV. PRIMAR DANIELA-CONSTANȚA MIREA 106
PROF. ED. TIMPURIE IONELA-FELICIA FRUMUȘELU 106
Școala Gimnazială Teslui, Dolj *106*

INOVAȚIE DIDACTICĂ ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE **108**
STELA MIREA 108

ABORDAREA REGGIO EMILIA ȘI BENEFICIILE EI ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE **111**
PROF. ED. TIMPURIE ALINA-CONSTANTINA MITRACHE 111
G.P.P. ,,Floare albastră" Craiova *111*

ÎNVĂȚĂMÂNTUL ROMÂNESC ÎNTRE TRADIȚIE ȘI MODERN **113**
PROF. ÎNV. PREȘCOLAR CAMELIA ROXANA NĂNĂU 113
PROF. ÎNV. PREȘCOLAR MARIA STAN 113
G.P.P ,,Floare albastră" Craiova *113*

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ. EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ **115**
PROF. CRISTINA-NICOLETA NANU 115
Grădinița Nr. 222 București *115*

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ – EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ **117**
ECATERINA COSMINA NEAMȚU 117
ADELINA PRUNĂ 117
Creșa Craiova *117*

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE-UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE **120**
CLAUDIA FLORENTINA NEGHINA 120
Creșa Craiova *120*

DE LA EXPERIENȚE ERASMUS LA ACTIVITATEA DIDACTICĂ PRIN PROIECTE ETWINNING - "LITTLE HANDS AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE: PROTECT NATURE WITH STEM 122
PROF. FLORENTINA NICULEANU 122

EDUCAȚIA DURABILĂ 127
PROF. MARIA-LUCIA NINU 127
Școala Gimnazială Rast, Dolj 127

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – UN ALT MOD AL EDUCAȚIE 130
PROF. ÎNV. PREȘCOLAR ATENA OGLICE 130
G.P.P „Floare Albastră" Craiova 130

EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ 132
EDUC. DOINA MITRACHE 132
EDUC. DELIA OLTEANU 132
G.P.P „Sf. Ana" Craiova 132

PROIECT DIDACTIC „DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT" - PEDAGOGIILE ALTERNATIVE: UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE 134
ED. CLAUDIA PANDURU 134
ED. RALUCA IENCIU 134
Creșa Craiova 134

DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT 136
MARIA-ALEXANDRA PÂRVU 136

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE ÎN ÎNVĂȚARE 137
PROF. ED. TIMPURIE FLORINA ALINA PASCU 137
G.P.P „Floare albastra" Craiova 137

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ – EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ 139
IONELA MONIKA PAȚA 139

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE, UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR ROMÂNESC 141
MARIANA PETRESCU 141
Liceul Tehnologic Auto Craiova 141
NICOLAE DANIEL PETRESCU 141
C.N. „Carol I" Craiova 141

PROIECT DE MOBILITATE ERASMUS+ ÎN DOMENIUL EDUCAȚIE ȘCOLARĂ" SALT ÎN VIITOR PENTRU O EDUCAȚIE MODERNĂ" 2021-1-RO01-KA122-SCH-000021577 143
PROF. MIHAELA SIMONA PICULEASA 143
G.P.P. „Traian Demetrescu" Craiova 143

ALTERNATIVA STEP BY STEP 146
ALEXANDRA PETRIANA PIPERCA 146
Creșa Nr. 2 – Extindere Șimnic, Craiova 146

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ 148
CLAUDIA POPESCU 148
Liceul de Arte „Victor Giuleanu", G.P.P. Nord 2, Rm. Valcea 148

INSTRUIREA ASISTATĂ DE CALCULATOR ÎN GRĂDINIȚĂ 150
ELENA POPESCU / ANCUȚA GIORGIANA 150
Liceul de Arte Victor Giuleanu, G.P.P. Nord 2 Rm. Vâlcea 150

COMPETENȚELE-CHEIE ȘI FUNDAMENTELE DEZVOLTĂRII LA VÂRSTA ANTEPREȘCOLARĂ: SEMNALUL UNUI START ECHILIBRAT 153
ED. ISSABEL ANNE-MARIE POPESCU 153
Creșa Craiova 153

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE 155
PROF. ED. TIMPURIE MARINELA ALBU 155
LIVIA MARIA POPESCU 155

MODERNIZAREA EDUCAȚIEI PRIN PEDAGOGII ALTERNATIVE 157
MARINA ANDRA PREDA 157
Creșa Craiova 157

MODELE ALTERNATIVE DE FORMARE A PERSONALITĂȚII COPILULUI 159
MARIA-GIULIA PREDOI 159
IONICA-LOREDANA ȚÎȘTEA 159
Creșa Craiova 159

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – O CALE SPRE REDESCOPERIREA AUTENTICITĂȚII EDUCAȚIEI TIMPURII 161
PROF. ED. TIMPURIE ANDREEA DENISA RAICEA 161
Școala Gimnazială Ghindeni 161

ALTERNATIVE EDUCAȚIONALE DE SUCCES 163
PROF. ED. TIMPURIE MIRELA RĂȚOI 163
PROF. ED. TIMPURIE ROXANA ANAMARIA NEAGOIE MUNCIOIU 163

DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE COMUNICARE A PREȘCOLARILOR PRIN METODE ACTIV – PARTICIPATIVE 165
PROF. ED. TIMPURIE MIRELA ROJIȘTEANU 165
Grădinița „Sf. Lucia" Craiova, Dolj. 165

DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV 168
PROF. FLORENTINA LILIANA ROȘIORU 168
G.P.P. „Floare albastră" Craiova 168

METODA MONTESSORI 170
PROF. MĂDĂLINA ROȘIU 170
G.P.P. Voiniceii Craiova 170
FLORENTINA ȘTEFANIA ROTARU 172

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE 176
PROF. ED. TIMPURIE MIHAELA SĂLIȘTE 176
PROF. ED. TIMPURIE EMILIA DRAGOMIRESCU 176
Liceul de Arte Victor Giuleanu, G.P.P. Nord 2 Rm. Vâlcea 176

COMPETENȚELE-CHEIE, REPERE ALE CURRICULUMULUI NAȚIONAL, CE DETERMINĂ PROFILUL DE FORMARE AL ABSOLVENTULUI 179
ALEXANDRA ȘTEFANIA SBENGHEA 179

ERASMUS+ OPPORTUNITIES FOR TEACHERS: UNLOCKING INNOVATION AND GROWTH 181
ANA GABRIELA SERBAN 181
Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu" Craiova 181
MARIA DIMOSTHENOUS 181
AMusEd Cyprus 181

EDUCAȚIA ADULȚILOR ÎN PROGRAMUL ERASMUS+ – UN PILON AL PARTICIPĂRII DEMOCRATICE 183
PROF. ANA GABRIELA ȘERBAN 183

LULLALIL – CÂNTECELE DE LEAGĂN CARE UNESC GENERAȚII. ASOCIAȚIA PORTAL PENTRU COMUNITATE, PARTENER AL UNUI NOU PROIECT ERASMUS+ DEDICAT EDUCAȚIEI ADULȚILOR 185
ANA GABRIELA ȘERBAN 185

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ 188
PROF. ED. TIMPURIE ADELA SIBIȘANU 188
G. P.P. „Floare albastră" Craiova 188

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE UN ALT MOD DE A FACE EDUCATIE 190
RAFAELA SMOCU 190

METODA ORFF 193
ȘTEFAN SOARE 193

ROLUL CREATIVITĂȚII ȘI INOVAȚIEI ÎN EDUCAȚIA PREȘCOLARĂ: FUNDAMENTE PSIHOPEDAGOGICE ȘI STRATEGII DIDACTICE **196**
PROF. ED. TIMPURIE ROXANA-MIHAELA SORICA 196
PROF. ED. TIMPURIE NICOLETA-ANCA GOGÎȚU 196

REPOVESTIREA DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE **198**
PROF. ED. TIMPURIE ALINA-ILEANA ȘTEFANACHE 198
G.P.P. Piticot Craiova *198*

DE LA TRADIȚIONAL LA MODERN ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE **200**
EDUCATOR PUERICULTOR MIHAELA ROXANA STEGA 200
Creșa Craiova *200*

STRATEGII DIDACTICE INOVATIVE **202**
DIANA TĂNASIE 202
G.P.P. „Floare Albastră" Craiova *202*

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE, UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE **204**
EDUCATOARE LORENA ȚENOVICI 204
Creșa Nr. 9 Extindere Popoveni *204*

PLAN DE ACTIVITATE DIDACTICĂ INOVATIVĂ **206**
PROF. ED. TIMPURIE IULIANA CAMELIA TONCEA 206
G.P.P. „Voiniceii" Structura G.P.P. „Curcubeul Copilăriei" Craiova *206*

BUNE PRACTICI ÎN IMPLEMENTAREA PEDAGOGIILOR ALTERNATIVE ÎN GRĂDINIȚĂ **209**
PROF. ROXANA TUDOSIE 209
PROF. ANDREA VÎNĂTORU 209
Creșa Craiova *209*

JURNAL DE MOBILITATE ERASMUS+ „WELLBEING FOR WORKING WITH AUTISM" **212**
PROF. CRISTINA UDRICĂ 212
PROF. IONELA ALINA FILIP 212
Centrul Școlar pentru Educație Incuzivă „Sf. Vasile" Craiova *212*

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE, UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE **215**
PROF. ED. TIMPURIE ELENA ULARU 215
G.P.P. „Piticot" Craiova *215*

INOVAȚIA DIDACTICĂ ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ **217**
PROF. ED. TIMPURIE CARMEN-ANDREEA UNGUREANU 217
PROF. ED. TIMPURIE ILEANA COANDĂ 217
G. P.P. „Floare albastră" Craiova *217*

CREATIVITATEA, PUNTE ÎNTRE GÂNDIRE, EMOȚIE ȘI ACȚIUNE **219**
PROF. ED. TIMPURIE MIHAELA UNGUREANU 219
G.P.P. „Floare Albastră" Craiova *219*

EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ – CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE ÎN DEMERSUL DIDACTIC **222**
PROF. ED. TIMPURIE DANIELA VÂLCU 222
G.P.P. „Floare albastră" Craiova *222*

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE- GENERALITĂȚI **224**
EDUCATOR SARA GEORGIANA ZANFICU 224
EDUCATOR ALEXANDRA ANDREEA MOCICĂ 224
Creșa Nr. 9, extindere Popoveni *224*

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE- GENERALITĂȚI **226**
EDUCATOR SARA GEORGIANA ZANFICU 226
EDUCATOR ALEXANDRA ANDREEA MOCICĂ 226
Creșa Nr. 9, extindere Popoveni *226*

CĂLĂTORIE DIGITALĂ ÎN ITALIA **228**
CLAUDIA-GABRIELA VULPAN 228

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE – O VIZIUNE MODERNĂ ASUPRA EDUCAȚIEI CONTEMPORANE .. 229
CRISTINA-ELENA ZAMFIRESCU 229
Creşa Nr. 9, extindere Popoveni *229*

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ- EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ 231
ELENA CARMEN MATEI 231
Creşa Craiova Nr. 5 ..... *231*

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE, UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE 233
PROF. IONELA DANIELA DOBRIN PREDESCU 233

INTEGRAREA TEHNOLOGIEI ÎN ACTUL EDUCAȚIONAL 235
PROF. ED. TIMPURIE IRINA MIHAELA DUCULESCU 235
Grădinița „Piticot" Craiova *235*

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ – EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ 239
BEATRICE VIERU 239

PUFI ȘI PRIETENII LUI 241
PROF. ELEONORA DANIELA ANDREI 241

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE, UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE 246
PROF. GABRIELA-ANDREEA ANDREI 246

DE LA EXPERIENȚE ERASMUS LA ACTIVITATEA DIDACTICĂ 251
PROF. MIHAELA-CORINA CIUPERCEANU 251
PROF. ALINA-ILEANA ȘTEFANACHE 251

CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE DIDACTICĂ – EDUCAȚIA PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ 258
ROXANA-ELENA BUJOR 258

PEDAGOGIILE ALTERNATIVE - UN ALT MOD DE A FACE EDUCAȚIE 260
PROF. ED. TIMPURIE LARISA VOICU 260
PROF. ED. TIMPURIE ANA CÎRSTEA 260
Liceul de Arte „Victor Giuleanu", G.P.P. Nord 2 Râmnicu Vâlcea *260*

COMPETENȚELE-CHEIE ȘI FUNDAMENTELE DEZVOLTĂRII LA VÂRSTA ANTEPREȘCOLARĂ: SEMNALUL UNUI START ECHILIBRAT 262
OANA GABRIELA ROȘCA 262

CUPRINS 264

